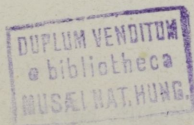

MONUMENTA
HUNGARIAE HISTORICA

DIPLOMATARIA.

X.

MONUMENTA HUNGARIAE HISTORICA.

MAGYAR
TÖRTÉNELMI EMLÉKEK.

K I A D J A

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA

TÖRTÉNELMI BIZOTTMÁNYA.

ELSŐ OSZTÁLY.

TIZEDIK KÖTET.

PEST, 1864.

EGGENBERGER FERDINÁND M. AKADEMIAI KÖNYVÁRUSNÁL.

8/43c III
CODEX DIPLOM. ARPADIANUS CONTINUATUS.

ÁRPÁDKORI
ÚJ OKMÁNYTÁR.

A M. TUD. AKADEMIA TÖRT. BIZOTTMÁNYA

MEGBIZÁSÁBÓL KÖZZÉ TESZI

✓ WENZEL GUSZTÁV,

M. AKAD. RENDES TAG.

ÖTÖDIK KÖTET.

1290—1301.

PEST, 1864.

EGGENBERGER FERDINÁND M. AKADEMAI KÖNYVÁRUSNÁL.

ELŐSZÓ.

Midőn az Árpádkori Új Okmánytár ezen ötödik kötetét a magyar történettudomány barátjainak átnyújtom, egyszersmind kötelességemnek tartom mindazoknak, kik munkásságomat támogatták, s a munka létesíthetésében segítségemre voltak, hálámat kijelenteni.

Azon t. cz. tisztelt hazafiakon kívül, kiket az I-ső és II-ik kötetek előszavaiban már felemlítettem, különös mély hálámat kell kifejezni Ö Főméltóságok, herczeg Eszterházy Pál és herczeg Batthyány Fülöp uraknak, kik a magyar tud. akademia történelmi bizottmánya által e végett megkéretvén, kismartoni és körmendi gazdag levéltáraikat nem csak előttem megnyitni, hanem buvárkodásomat az által is előmozdítani méltóztattak, hogy urodalmi váraikba magyar vendégszeretettel befogadván, ez által okleveles tanulmányaimat is tetemesen könnyítették.

Hasonló pártfogókra és támogatókra találtam mélt. báró Mednyánszky József és Dienes urakban is; kiknek, valamint főtit. Barinyay József vágújhelyi prépost, és Szabó Antal apát és szakolczai plébános uraknak ez alkalommal szín-

tén legőszintébb köszönetet mondok ; mély fájdalommal említvén fel egyszersmind néhai főtitzt. Sztárek Lajos apát és trencsényi plébános úr elhúnytát, kiben nem csak egyik tisztelt barátomnak, hanem a vágvölgyi diplomatika szakavatott ismerőjének és művelőjének elvesztét is gyászolom. Szó nélkül nem hagyhatom továbbá azon szíves fogadást sem, melyben néhai tek. Abaffy Aristid úr, Árva megye egykor köztiszteletű birtokosa és több országgyűlésen képviselőjének családja, és Turócz megyében tek. Beniczky Márton úr részesítettek. Nem csekély támogatást leltem azon kívül Trencsén, Kőröczbánya, Selmezbánya, Besztercebánya, Szokolca szab. kir. városok, és Zsolna kiválts. város szíves bizalmában, melynek folytán nekem levéltáraik használatát megengedték. Fogadják mindnyájan tiszteletteljes hálámat.

Azonban nem csak Magyarország, de Erdély lelkes fiaiban is szerencsés voltam munkásságom pártolására és támogatására találhatni.

Szabó Károly akadémiai tagtársam és barátom, magához és — azon bizalomhoz, melyre őt akademiánk elfelejthetetlen egykori elnöke, néhai gr. Teleki József legfontosb tudományos dolgozataiban méltatta, — illő buzgósággal a hazai diplomatika érdekeit kedves testvérhazánkban érvényesíteni mit sem mulaszt el. Buzgalmának vállalatunkra vonatkozó eredménye többek közt az is, hogy Árpádkori Új Okmánytárunk több erdélyi főúr és város levéltárából is szép gyarapodást nyert. E tekintetben kiválólag a czegei gróf Wass család, a báró Wesselényi család, és Dézs város iránt vagyunk különös hálára kötelezve, kik ez alkalommal is bizonyosságát adták annak, meny-

nyire viselik szívökön a magyar tudományosság érdekét, s a testvéri solidaritás mi erős köteleke fűzi egygyé a Királyhágón inneni és túli szellemi munkálkodást.

E sokoldalú támogatás folytán az Árpádkori Új Okmánytár most már teljesen megjelent öt kötetét nem csak sokkal bővebb tartalommal sikerült kiállíthatni, semmint azt négy évvel ezelőtt, midőn a munkához fogtam, remélhettem vala; hanem a jelen gyűjtemény kiadása alatt ugyanazon korbéli még sok nevezetes kiadatlan okmány birtokába jutottam, melyet a munka előrehaladt megjelenése folytán már fel nem vehettem többé, melynek potlasképeni közzétételétől azonban, nézetem szerint, a hazai történelem ismét fontos nyereményt várhat.

Azonban okmánygyűjtésünk nagylelkű pártfogóin kívül, nem kevesebb elismeréssel és hálával kell kiemelnem azon tudósok fáradozásait is, kik a jelen munka létrejöttét szellemi közremunkálkozásuk által lehetségessé tették. Már okmánytárunk első kötetének előszavában felemlítettem, hogy nem én voltam a jelen tudományos vállalat tulajdonképi kezdője, s hogy ennek alapját néhai Czech János akadémiai tagtársunk okmánygyűjteménye képezte, melyet én formai elrendezés, anyagi tökélyesbítés és lehetőleg megbővítés, s egészben kiadásra való elkészítés végett átvettem. Ha tagadhatatlan, hogy ennek folytán a vállalat belső egységében némi hiány van, mely több tekintetben magára a munkára is nem épen kedvező körülmény volt; nem kevesbbé igaz más részről az is, hogy ez által szabadabb tért nyertem, másoknak segítségét használhatni. A ki okmánytárunk öt kötetén végig tekint, azonnal észreveheti, mi neveze-

tes része van abban Érdy Jánosnak, Horváth Mihálynak, Knauz Nándornak, Szabó Károlynak, s a hazai diplomatika néhány más tudós barátjának. Ez különben is a dolog természetében fekszik. Mai időben, hol a positiv tudományok emelkedése nem csak egyes tudósok buvárlatai, hanem — és pedig nagyobb mérvben még — többek különféle iránybani munkásságának ugyanazon célhoz szerves egyesítése által van feltételezve, a tudományos erők közremunkálkodása nagyobb jelentőséggel bír már, mint az előbbi századokban. S e tekintetben nem csekély hállára kötelezett letek. Ferencz József úr is, a magyar királyi egyetemen a szláv irodalmak helyettes tanára, kinek alapos és szakavatott útmutatása nekem — ki még hat évvel ez előtt a szláv nyelvekben egészen járatlan voltam — módot nyújtott, az ószláv nyelv ismeretét annyira magamévá tenni, hogy az ezen nyelven szóló okmányokat érteni, magyarra fordítani, s általában a szláv diplomatikát a magyar történelem érdekében felhasználni képes voltam.

Elhatározván a magyar tud. akademia Történelmi Bizottmánya, hogy újabb okmányi gyűjteményem is napfényt lásjon; szabadjon a hazai történelem minden barátjait felszólítanom, szíveskedjenek munkásságomat tovább is támogatni, névszerint pedig a netalán birtokukban lévő még kiadatlan okmányok közlése által az árpádkori okmányok gyűjteménye lehető tökélyesbítéséhez részökről is hozzájárulni.

Pest december kezdet én 1863.

Wenzel Gusztáv.

TARTALOM.

1290.

	<i>Lap</i>
1. III. Endre király Pálnak, Reek gróf fiának, Prawna nevű birtokát megerősíti.	1
2. III. Endre király Omode nádornak megerősíti mindazon birtokot, melyet IV. László király korában szerzett.	2
3. IV. Miklós pápa Benvenuto Eugubiai püspöknek, az apostoli szék követének meghagyja, hogy a bolgár-fehérvári püspökségbe egy a római egyházzal hit-egységben lévő püspököt helyezzen.	4
4. IV. Miklós pápa Benvenutot Eugubiai püspököt Magyarországra nézve ismét apostoli követnek felhatalmazza.	6
5. IV. Miklós pápa Erzsébet királynéhez, IV. László király özvegyéhez.	9
6. IV. Miklós pápa Benvenuto Eugubiai püspöknek és apostoli követnek, s Lodomér esztergami érseknek meghagyja, hogy Erzsébet özvegy királyné jogainak és érdekeinek fenntartásáról gondoskodjanak.	10
7. IV. Miklós pápa Benvenuto eugubiai püspöknek meghagyja, hogy vizsgálja meg, ha vajon IV. László magyar király halála idején a katholika egyház híve volt-e?	11
8. IV. Miklós pápa Rudolf római-német királynak, ki neki azt üzente, hogy Magyarországot fiának, Albert ausztriai hercegnek hűbérül adományozta, válaszolja, hogy János jesi-i (aesinai) püspököt ezen ügy elintézése végett hozzá fogja küldeni.	13
9. Endre egri püspök a kassai városi egyházat az ottani esperest lelkészi hatósága alól felmenti.	14
10. A nővérek az osztályos fivérekkel, mindkét, vagy csak a fiát illető jószágok és birtoki jogok iránt, az esztergami káptalan előtt, osztályos egyességre lépnek.	15
11. A pozsonyi káptalan bizonyoságlevele, hogy Kunderussy Dénes Mihály nevű szolgáját, kit már előbb elzalogosított, Mikónak, Péter fiának eladta.	17
12. A veszprémi káptalan bizonyoságlevele, hogy Kingusi Dénes gróf Veszprém városban lévő telkét Pálnak, hantai prépostnak elzalogosította.	19

13. III. Endre király a dézs-aknai vendégek kérelmére régi kiváltságait, miután IV. Béla és V. Istvántól kapott kiváltságleveleiket IV. László korában a tatárok elpusztították, új alakban kiadván megerősíti. 20
14. III. Endre király IV. Lászlónak a dézsiek részére 1279-ben kiadott kiváltságlevelét szóról szóra átírva megerősíti. 22
15. III. Endre király Gyarmán grófot Chechy nevű birtokkal Zágráb megyében adományozza meg. 24
16. III. Endre király parancsa János főtárnokmesterhez, hogy a vasvári vendégeket Makwai birtokukban védje. 26
17. III. Endre király megerősíti a borsmonostrai apátság számára IV. Béla király 1233-ki adományát, és IV. László király 1277-ki ezt megerősítő okmányát. 26
18. III. Endre király megerősíti II. Endrénck 1226-ki okmányát, melylyel Tivald nevű vitéz tettét jutalmazta. 28
19. III. Endre király megparancsolja János mesternek, Miklós bán fiának, hogy Ilmőcz falut, melyet jógtalanul foglalt el, Herbord fiának bocsássa vissza. 29
20. III. Endre király Dénes grófot Jurk fiát Radván birtok felével adományozza meg. 30
21. III. Endre király a regensburgi kereskedők számára megújítja és megerősíti a IV. Béla királytól nyert jogokat és szabadságokat. 32
22. III. Endre király átírja és megerősíti IV. László királynak 1277. évi levelét, melylyel a pozsonyi káptalan birtokát megerősítette. 34
23. III. Endre király átírja és megerősíti IV. Lászlónak 1278. és 1280. évi két levelét, melyekkel László király a pozsonyi prépostnak és káptalannak Szelinch és Flecendorf birtokokat adományozta. 35
24. III. Endre király Jakab, Vincze fia, pozsonyi polgár számára megerősíti IV. László királynak Plum nevű birtokra vonatkozó adományát. 37
25. IV. Miklós pápa Magyarország főpapjainak és keresztény lakosainak meghagyja, hogy János jesi-i püspököt, kit apostoli követül az országba küldött, segítsék. 38
26. IV. Miklós pápa Milutin Uros István szerbiai királyt az apostoli szék különös pártfogása alá veszi. 40
27. IV. Miklós pápa Ilona, a szerbiai királyné, gyontató atyját rendkívüli hatalommal ruházza fel. 42
28. IV. Miklós pápa a bolgárok érsekét inti, hogy a római katolika egyházzal egyességben maradjon. 42
29. IV. Miklós pápa a sz. Ferencz rendű szlavoniai tartományfőnöknek meghagyja, hogy két szerzetest hitinquisitorokul Boszniába küldjön. 46

30. IV. Miklós pápa a Boszniába induló hitinquisitorokat Milutin Uros István szerbiai király pártfogásába ajánlja. 48
31. Lodomér esztergami érsek több karchai lakost érseki nemes-ségre emel. 50
32. János pozsonyi várjobbágy a királylyal Albert ausztriai her-czeg ellen sikra szállván, csata előtt a megnevezett tanuk je-lenlétében bevallja, hogy Türne birtokát a pozsonyi főegy-háznak adományozza. A tanuk vallomását hitelesen kiadja az esztergami káptalan. 51
33. Ugyanazon János, pozsonyi várjobbágy (várnagy) a pozso-nyi főtemplomnak adományozza végrendeletileg ugyan Türne birtokát. Átírja a győri káptalan. 53
34. Péter gróf György nevű szolgájának, hű szolgálataiért, külö-nösen mert, hogy Kozma gróftól fogságából kiszabadítsa, két fiát kezeiül adá, kik közül az egyiknek ujja, a másiknak pe-dig, miután ki nem váltatták, feje vétetett, Kisvista mákép Kisfalut adományozza a pozsonyi káptalan előtt. 55
35. A pozsonyi káptalan bizonyoságlevele barátságos egyezke-désről, melynél fogva Feeli János esetleges megöletéseért, annak rokonai a tettesnek büntetését elengedték. 57
36. Ditrík, kapuvári várnagy, jelenti III. Endre királynak, hogy parancsa szerint a jogosan Herbord mestert illető Ilmőcz helységet, míg Herbord és a vasvári káptalan közt ítélet len-ne hozva, kezéhez akarta venni, de János mester és a neve-zett prépost azt letartoztatván ki nem eresztette. 58

1291-körül.

37. A királytól kiküldött birák bizonyoságlevele a Toronya bir-tok iránti barátságos egyességről. 59

1292.

38. III. Endre király a pannonhalmi apátságnak Táp és Szent-Miklós helységeket adományozza. 60
39. III. Endre király a bakonybéli apátságnak Thoyon helységet a Balaton partján adományozza. 61
40. III. Endre király a Haab pozsonyi prépost és Endre kano-nok által előmutatott okiratokból megértvén, hogy Türne birtok a pozsonyi egyháznak ajándékozott, azt e jószág birtokába Péter házi káplánja és gróf Spatthai Vid által be-iktatja. 63
41. III. Endre király megerősíti a pozsonyi polgárok számára IV. Lászlónak Széplakra vonatkozó 1288-ki adományát. 65
42. III. Endre király a Guthkeled nemzetségből való Lothárd bánnak és fiának Lászlónak, IV. László és az ő idejébéli há-borukban tett hű szolgálataikért, a Szamos vizén Aranyos

- (ma Aranyos-Medgyes) alá jövő sóval rakott hajóktól 20. kösében megállapított vámjokra, melyet még Lothárd atyja Pál V. István királytól a stajer háborúban tett hű szolgálataiért nyert adományban, új adományt ad. 66
- 4 43. III. Endre király Soprony város polgárait jogaik iránt biztosítja. 68
44. Longshanks vagyis I. Eduard angol király III. Endre magyar királyhoz a keresztes háború ügyében. 69
45. Nyékly Miklós, Veres Péter és Lipót, Dómonkos fiai, Pakay Tamás (?) és Bwd Miklós pozsonymegyei nemesek a pozsonyi káptalan részére lemondanak Türne máskép Csuakárfalva birtokhozi jogaikról a győri káptalan előtt. 71
46. Mihály, gróf Bacha fia, Loch helységben lévő részjóságnak végrendeletileg a nyitrai káptalannak hagyományozza. 72
47. Vilky Miklós, Vilky Mihály, Bechk (?) és Jakab részére lemond Vilk jószágának feléről a pozsonyi káptalan előtt. 74
48. A pozsonyi káptalan bizonyáglevele, hogy Benedek, Betheunek fia, és rokonai, Turnus Chondolban lévő birtokok negyedik részéről Bock, Murd fia érdekében intézkedett. 75

1293.

49. III. Endre király a magtalanul elhalt Veres Gothárd Vas vármegyében fekvő Geru nevű földét Herbord-, János- és Rubinak, Vitalis fiainak adományozza, tekintve különösen Herbord és János hű szolgálatait, kik az Albert ausztriai herceg elleni háborúban Boro vár vívása közben nehéz sebeket kaptak. 77
50. III. Endre király Chani Istvánnak Kerew nevű földet adományozza. 79
51. III. Endre király megerősíti az erdélyi káptalan számára IV. László királynak 60 oláh telket tárgyazó adományát, melyek egyszersmind a királyi adó alól is felmentetnek. 81
52. A pécsi káptalan bizonyágot tesz arról, hogy egyrésztől Tamás boszniai püspök és testvére Demeter mester a Szente-Mágócs nemzetségből, másrésztől Lőrincz mester és testvére Filpes mester, a közöttök a kapornai részjóságnak iránt folyt villongásnak egység által véget vetettek. 84
53. Kosody Pál, Olivér és Fekete János felperesek akként egyezkednek a pozsonyi káptalan előtt a dienszi és misérdi lakosokkal, hogy az alperesek a véletlenül megölt János rokonukért hat girát fizessenek. 86
54. A pozsonyi káptalan bizonyáglevele, hogy Ilkai Pál Péter nevű szolgálóját szabaddá tette. 88
55. A pozsonyi káptalan bizonyáglevele, hogy Aglent, Oroszvári Chama neje, Amus nevű szolgálóját szabaddá bocsátottá. 89

56. A pozsonyi káptalan bizonyosságlevele, hogy Dobrogoz községe nyolcz holdnyi szántóföldet Szent Györgyi Jakabnak eladott. 90
57. Az erdélyi vajda a dézsvári lakosoknak megengedi, hogy IV. László és III. Endre királyok privilegiumai szerint minden esőtörtökön vásárt tarthassanak. 91
58. Házassági szerződés Ulászló szerbiai herceg és Morosini Constanza, Morosini Mihály leánya közt. 92
59. A tihonyi konvent bizonyosságlevele, hogy Boneh, Ágoston veszprémi kanonok testvére, Mártonnak veszprémi praebendarisnak és testvérének Jánosnak Veszprém városban lévő házát eladta. 94

1293. körül

60. Máté királyi főlovászmester s pozsonyi főispán, és Chák királyi főfegynernök, a pozsonyi polgárokat néhány jogaik gyakorlatában biztosítják. 95

1294.

61. III. Endre király Herkulin pozsonyi bírónak hű szolgálataiért Missérd falút ajándékozza. 96
62. III. Endre király megerősíti IV. Lászlónak Zoich helységet nővére számára adományozó okmányát. 97
63. Az erdélyi káptalan bizonyosságlevele, hogy Toroczkoí Chelleus Gerebenes helység felerészét unokaöccseire Istvánra és Endrére átruházta. 98
64. A pozsonyi káptalan bizonyosságlevele, hogy Balázs pozsonyi várjobbágy Miklós szolgáját Vörös Ábrahám Pozsony megye alispányának eladta. 99
65. A pozsonyi káptalan bizonyosságlevele, hogy Zori Oka és Simon, kiknek testvérét Endrét János Benedek pozsonyi várjobbágy szolgája megölte, ezekkel egyezkedtek. 100
66. A pozsonyi káptalan bizonyosságlevele, hogy Miklós Bulchnak fia, és Balázs Karachinnak fia, Torch nevű birtokukban száz királyi holdnyi szántóföldet eladtak. 102
67. Pál somogymegyei albiró Herman pannonhalmi apátnak Kara nevű földet odaitéli. 103
68. László mester, Thekus gróf fia, Péter mesternek Tivadar fiának beír Kerechen helységben egy birtokrészt. 105
69. Márton gróf alországbíró a veszprémi káptalannak bizonyos nagy-berényi birtokot odaitéli. 106
70. Egyezkedés György brebiri gróf, Almissa város nevében, és Morosini Roger jadraí gróf közt, melyben egymásnak tíz évre békességet fogadnak, Spalato város és több jadraí polgár kezességé mellett. 108

71. Trau , Sebenico és Scardona városok ugyanazon egyességre vonatkozó kezessége. 114
72. Nona városnak ugyanazon egyezkedésre vonatkozó kezessége. 117

1295.

73. III. Endre király megerősíti Márton alországbírónak a veszprémi káptalan nagy-herényi birtokáról 1294. hozott ítéletét. 118
74. III. Endre király Benedeknek, bolgárfelhérvári püspöknek Iwnuke nevű birtokot adományozza. 120
75. III. Endre király ünnepélyes formában erősíti meg ezen adományát. 121
76. III. Endre király Peechi Péternek és testvéreinek Budey nevű birtokot, mely Moson megyei várának jobbágyföldre volt, azon várjobbágyoknak, kik azt birták, hűtlenségének folytán adományozza. 122
77. VIII. Bonifác pápa Jánost kalocsai érseket feljogosítja, hogy az alatta lévő egyházi tartományban tíz egyházi egyént születésük törvénytelenége alól felmenthessen. 124
78. VIII. Bonifác pápa Miklós székesfehérvári kanonokot látszólagos szabálytalansága alól felmentvén, megengedi, hogy javadalmát megtarthassa. 125
79. Péter erdélyi püspök a sardi vendégek jogait szabályozza. 126
80. János zágrábi püspök és az ottani káptalan bizonyáglevelé, hogy Zágráb város és a medvevári várnagy egyetlenségeik tekintetében kibékültek. 128
81. Az erdélyi káptalan bizonyáglevelé, hogy Zekes birtoknak határjárása megtartatván, Alard, Gyan fia, Godym birtokában hagyatott. 130
82. Az erdélyi káptalan bizonyáglevelé, hogy Miklós, Mikud bán fia, Mokoutelek birtokát Kelemen gyulafelhérvári kanonoknak harmincz ezüst giráért eladta. 131
83. A pozsonyi káptalan ünnepélyes okmányt ad ki azon barátságos egyességről, melyet Békásy helységre nézve Zylos Lucha, Chugd Lucha, Byke Lucha, és Felső Lucha birtokosai; s Tamás és János fiai, és Lotár Tamás fia, Vörös Ábrahám Pozsony vármegye alispánja előtt kötöttek. 132
84. A nagyváradi káptalan bizonyáglevelé, hogy néhai Beeli Jakab rokonai, hátrahagyott özvegyével Katalinnal, annak hitbére és hozománya iránt egyezkedtek. 134
85. A nagyváradi káptalan bizonyáglevelé, hogy Miklós és Farkas fiai, Miklós gróffal, Tybe fiával Feketepatak birtoklása iránt egyezkednek. 135
86. A veszprémi káptalan bizonyáglevelé, hogy Pous Lőrincznek

- fia Vámosban három ekényi földet gróf Androniknak, Pandu fiának eladott. 138
87. A tihonyi konvent bizonyságlevele, hogy Miklós, Zabow fia, Veszprémben lévő telkét a veszprémi káptalannak eladta. 139
88. A túróczy konvent bizonyságlevele bizonyos birtokcseréről Liptói Behar fiai és a liptó váraljai község közt. 140
89. A túróczy konvent bizonyságlevele, hogy János, Namoszló fia s Lodomér és Koth, Márton fiai, bizonyos rétre vonatkozó perben egyességre léptek. 142
90. A Szent Istváni, Nagyvárad melletti konventnek bizonyságlevele, hogy Benedek, Benedek fia, és testvérei Moroban lévő részbirtokukat Syke és János testvéreknek eladták. 143
91. Vörös Ábrahám Pozsony vármegye alispánjának bizonyságlevele, hogy Zylos Luche, Chugud Luche, Bike Luche és Felső Luche birtokosai, s Tamás és János Péter fiai, és Lot-hár Tamás fia közt Békásy nevű jószágra nézve barátságos egyesség kötöttet. 144
92. Vörös Ábrahám pozsonyi alispán IV. Lászlónak levele folytán a III. Endrétől kiküldött s megnevezett bírákkal együtt, Csurle és Sintperg birtokokról rendelkezik. 146

1296

93. III. Endre király a liptói Behar fiai és liptóváraljai község között, a túróczy konvent előtt kötött birtokcserét meg-erősíti. 147
94. III. Endre király bizonyítja, hogy gróf Januki Jakab a pozsonyi káptalannak Chondol nevű jószágát adományozta. 148
95. III. Endre király Chekelokai Domokosnak Paad birtokot tárgyazó adományozását, az erdélyi káptalan számára meg-erősíti. 149
96. III. Endre király Péchnek jószágait, ki örökös nélkül elhalt Gergely bánnak és István grófnak, Mark fiainak, adomá-nyozza. 150
97. Az erdélyi káptalan bizonyságlevele, hogy Palathkai János és Gergely, Palathkában és néhány más helységben lévő bir-tokának fele részét Gyogyi Miklósnak eladták. 151
98. Az erdélyi káptalan bizonyságlevele, birtokcseréről az erdélyi püspök és Samson fiai közt. 152
99. Az erdélyi káptalan bizonyságlevele, hogy Hideghouzi Mi-hály a heholmi lakosoknak vár építésére alkalmas hegyet és annak szomszédságában lévő erdőt eladott. 154
100. Lodomér esztergami érsek, mint egyszersmind az apostoli szék kiküldött bírája, a veszprémi püspök és az ó-budai káp-talan közt a budai tizedek tárgyában folyó perben a határ- nap elhalasztását határozza. 155

101. A pozsonyi káptalan Vörös Ábrahám pozsonyi alispánnak levélbe foglalt kérésére átír több okmányt. 157
102. Mihály gróf visszaváltja Márton, Tamás és János helyett, az apjuk által Lodomér esztergami érseknek tizenöt girányi tized fejében elzálogított Anja nevű földet, mely azért birtokává lesz. 158
103. Udvar gróf eladja 30 gira denáron körtvélyesi hat ekényi részjóságát Vörös Ábrahám pozsonyi alispánnak. 160
105. A pozsonyi káptalan bizonyoságlevele, a schintpergi hegyen mívelt szőlőkben tartandó rendnek az érdekeltek által tett megállapításáról. 161
105. Imre mester esztergami prépost a veszprémi püspök és az ó-budai káptalan közt a budai tizedek tárgyában lefolyó perben Lodomér érsek határozatának folytán, a határnap elhatalasztását rendeli. 162
106. Eguki Mihálynak Csonbánkai László ellen törvénykezési haladéklevele. 163
107. Házassági eljegyzés Beatrix, Martell Károly czím. magyar király leánya, és János viennei dauphin közt. 164
108. László, Miklós mester meadi bánnak fia, Mendel Ebron fiainak némely javakat adományoz hűbérképen, ausztriai jog szerint. 167

1297.

109. III. Endre király tanúsítja, hogy Miklós győri főispán Gergey esztergami kanonoknak és György testvérének, visszaadta legyen Lugur nevű halastavukat. 168
110. III. Endre király Hannus kamaragrófjának egy Kassa és Gölniezbánya közt fekvő erdőt adományoz. 169
111. III. Endre király Széplak helységnek Pozsony várossali egyesülését rendeli. 170
112. III. Endre király a fertői vám felét Soprony város falainak kigazítására adományozza. 171
113. III. Endre király a sopronyi polgárokat a vámfizetés alól felmenti. 172
114. A budai káptalan bizonyoságlevele, hogy Merchfrech budai polgár ujmali szöllejét Lászlónak, Tivadar győri püspök testvérének eladta. 174
115. Kozmás gróf halálos agyán Korpo birtokot Péter grófnak hagyományozván, halála után neje ezt helyben hagyja. 175
116. A tihanyi konvent bizonyoságlevele, hogy Máté, egykor V. István király aranymívese, zarberényi birtokát a veszprémi egyháznak felajánlotta. 176
117. Mikó Detre fia és János Byter fia némely birtoki jogaik iránt a váczy káptalan előtt viszonszerét kötnek. 177
118. Mikud bán az erdélyi káptalannak megírja, hogy Jobustelke

- birtokát Péternek, Márknak és Istvánnak, Dávid fiainak, és Sudnak Péter fiának eladta. 178
119. Demeter pozsonyi és zólyomi ispán a királyi solymosok földéből elfoglalt fél ekényi földet visszaitéli 179

1297 körül

120. István Márton fia fegyveres erővel rohant Bither Mikó fia Zilna (Zsolna Trencsínben) birtokára, mely hatalmaskodás megbizonyítására határidő rendeltetik. 180
121. Emlékeztető bírói levél, melyben a perlekedőknek okleveleik s irományaik bemutatására határidő rendeltetik. 182

1298.

122. III. Endre király Péter gróf kérésére, és tekintetbe véve ennek hadi erényeit, átírja és megerősíti Demeter pozsonyi főispánnak Semke birtokára vonatkozó ugyan 1298-ki itéletét. 183
123. III. Endre király iktatási parancsa a szegszárdi konventhez, hogy Baas fiai Egenzaraznak birtokába iktattassanak. 185
124. III. Endre király megerősíti a Nyéki család számára III. István király 1165-ki kiváltságát. 186
125. III. Bonifác pápa a sz. Ferenczrendűek szlavoniai tartományfőnökének, hogy két szerzetest küldjön hitinquisitoroknak Magyarország déli tartományaiba. 187
126. VIII. Bonifác pápa János jadrai, és a választott spalatoei érseknek meghagyja, hogy a sebenicói püspöki megyét rendezzék. 189
127. Több érsek és püspök gyűlése Rómában a segesvári dömések templomát terjedelmes bucsúban részesíti. 191
128. Az esztergami káptalan bizonyságlevele, hogy Koarszeg helységben bírói határozatnak folytán határjárás tartatott. 192
129. Az erdélyi káptalan bizonyságlevele, hogy Abel és Endre, Mihály fiai Olnyrus birtokot Jánosnak, Tamás fiának eladták. 195
130. A szepesi káptalan bizonyságlevele, hogy Hilbrand, a szepesi szászok grófja, Sztóyan Miklós grófnak két ekényi földet egy réttel eladott. 196
131. A szegszárdi konvent bizonyságot tesz arról, hogy III. Endre királynak Budán 1298. Augustus 20-án kelt parancsa értelmében János, Roland és Pál, Tolna vármegyei nemeseket, Baas fiait, Tolna vármegyei Egenzaraz (ma Szárazd falu) nevű királynéi pusztá föld birtokába minden ellenmondás nélkül beiktatta. 194
132. A jászói konvent Láncezi nemzetség némely tagjai közt Láncon levő birtokrész fölött történt örökegyességükről bizonyítványt ad. 198
133. A gyulafehérvári dömések konventjének bizonyságlevele,

- hogy Anich, Kiskerecki Salamon leánya, Borbárdi Bálintot
 meghatalmazottjának rendelte. 199
 134. Demeter pozsonyi és zólyomi főispán Semke birtokot Péter
 Tholvay fiának ítéli oda néhány pozsonyi jobbágy elle-
 nében. 200
 135. Humbert viennei dauphin nyugtatványa, hogy fia János meny-
 asszonyának, Beatrix Martell Károly címz. magyar király
 leányának hozományát átvette. 201

1299.

136. III. Endre király a Rathold és Sarthyvanveche nemzetségek
 tagjai közt birtokkerét hágy helyben. 202
 137. III. Endre király János Tolna megyei nemesnek, Baas fiá-
 nak, a Henrik bán fia János mester által letartóztatott Köz-
 szeg vára vivásakor (1291-ben) és ipának Albert ausztriai
 herczegnek Adolf római király ellen nyert diadalában (1298)
 tanusított hű szolgálataiért Tolna megyei Egenszázaz (ma
 Százard) nevű királynéi pusztá földet neki és testvéreinek
 Rolánd és Pálnak adományozza. 204
 138. III. Endre király a katzai lakosokat felmenti azon kötelezett-
 ség alól, miszerint a királynénak évenként bizonyos számú
 macskabőr adójával tartoztak. 206
 139. III. Endre király megerősíti az erdélyi püspök és káptal-
 an számára a Borband és Karoko helységek közti határ-
 járást. 207
 140. VIII. Bonifác pápa Gergelyt választott esztergami érse-
 ket az esztergami és a székes-fehérvári egyházak kormány-
 zásában megerősíti. 209
 141. A pécsi püspök bizonyoságlevele, Imbur fiának óvásáról Gylet,
 Gyletnek fia ellen. 214
 142. Az erdélyi káptalan bizonyoságot tesz, hogy Mykud bán Jo-
 bastelke nevű helységet eladta. 215
 143. Péter erdélyi püspök és Lázár Kolosmonostori apát közti
 birtokcserc. 216
 144. László erdélyi vajda ennek folytán kiadott iktatási parancsa 217
 145. Az erdélyi káptalannak ennek folytán tett jelentése . . . 219
 146. A győri káptalan bizonyoságlevele, hogy a vasvári káptalan
 és Herbord gróf az Osl nemzetségből Ilmeuch birtokára vo-
 natkozó egyetlenségüket barátságos úton kiegyenlítették. . 221
 147. A pozsonyi káptalan bizonyoságlevele, hogy Károly gróf Sán-
 dornak fia, testvére Domokos megöletése tárgyában Péterrel
 Márton fiával, és Petrussal Zoerard fiával, egyszersmind ro-
 konaik nevében is barátságosan egyezkedett. 221
 148. A pozsonyi káptalan bizonyoságlevele, hogy Corchai István
 Heet helység földesurával és lakosaival bizonyos Lántal-

- makra nézve, melyekkel ezek öt illették, barátságosan egyezkedett. 225
149. A Losoncz földeiből különszakasztott öt birtokrész iránt perlekedők ez örökségi jogon megítélt öt birtokrészt a váczi káptalan előtt Biter fiainak engedik át és határait kijelölik. 226
150. Az eskütársak a különszakasztott öt birtokrész helyszínén, földet tevén szokás szerint fejökre esküdjének meg, hogy azon öt birtokrész örökségi jogon Biter fiait illeti. 229
151. A váczi káptalan jelenti, hogy a különszakasztott öt birtokrész iránt lcteendő eskütől a perlekedő felek egyesség szerint elállottak. 231
152. A szent Egyed somogyi konventje Pétert somogyi alispánt és négy biráit tudósítja, hogy Mihályt Devecher fiát, László, Ivánka fiának, marasztalt tolvajnak Oberth helységeibe beiktatta, s az illető feleket törvénybe idézte. 233
153. A szent Egyed somogyi konventje tudósítja az illető bírakat, hogy a birtokának elvesztésében marasztalt Lászlónak, Ivánka fiának, Oberth nevű birtoki jogainak, mivel senki sem jelentkezett, hogy azt közbecsü szerint kiváltsa, két részét a bírának birságul, egy részét pedig a károsított félnek a helyszínén átadta. 234
154. István alországbírónak Zurchuk és Arkybanazurchuk helységre vonatkozó ítélete, a királyné jobbágyai és a Zurchuki nemesek közt 236
155. István alországbíró meghagyja a váczi káptalannak, hogy a királyi és káptalani emberek, Zellő helységet és tartozékait a földszinén becsültessek meg. 241

1290—1299.

156. A pozsonyi prépost saját és káptalanja nevében Nyéki Miklós Veres Péter, Bod Miklós és Pakai Tamás ellen, kik Chukárfalvát erőhatalommal elfoglalták. 242
157. Záz birtok az illetők közt felosztatik a pozsonyi káptalan előtt. 243

1300

158. III. Endre király megerősíti István alországbírónak Zurchuk és Arkybanazurchuk helységre vonatkozó ítéletét és határozati határozatát. 245

1300 körül.

159. III. Endre király Gergely, Apa fia panaszára az iránt intézkedik, hogy erőszakosan László Luka fia által elfoglalt Dénesmonostora nevű monostora neki visszaadassék. 246

1300.

Lap

160. Az erdélyi káptalan bizonyságlevele, hogy Erzsébet, Alvinczi Herbord özvegye, Várongya és Damásföldre jószágait az erdélyi egyháznak ajándékozta. 247
161. Az erdélyi káptalan átírja 1299-ki okmányát, mely szerint a kolosmonostori apátság Bogártelek birtokába bevezettetett. 249
162. Sintperg jövedelme két egyenlő részre osztatik a felek közt. 250
163. A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Lőrincz Lipótnak fia, és Cumpurd Cumpurdnak fia, Endrének Chupud fiának 20 ekényi szántóföldet érdemdíjazásképen adományoztak. 251
164. Mikó Detre fia egy részről, s Edeuch és Berkes Dénes fiai más részről, némi birtoki jogaik iránt a váci káptalan előtt viszonzserét kötnek. 252
165. A pozsegai káptalan átírja Mária királynénak azon 1248-ki privilegiumát, melylyel Weröcze város szabadságait meghatározta. 256
166. A nagyváradai káptalan bizonyságlevele, hogy a thasnádi főesperest Zovan helység lakosainak nevében az ottani kolostor barátai ellen óvást tett. 257
167. Az erdélyi püspök a máramarosi tizedek tárgyában az egri püspök ellen a római szehez fellebbez. 258
168. Péter bonzanoi bíró Morosini Mihályt jadraí gróft Magyarországnak dolgairól tudósítja. 260
169. Ugyanennek tudósítása III. Endre magyar királyhoz. 262
170. Ugyanannak egy másik tudósítása. 263
171. Pál horvátországi bán, öccse György és fia Mladen, Dalmatia városainak grófjai egyik, és Henrik goriczai gróf más részről, esküvel kötelezik magukat, hogy gyermekeiket összeházasítsák. 365
172. III. Endre király a nyulszigeti apácák népeinek vámszabadságát biztosítja. 267

1300-körül.

173. III. Endre király megerősíti azon szerződést, mely által Wárdai Péter Buzd helységét Vinczi Herbordnak eladta. 268

1290—1301.

174. III. Endre király megerősíti Soprony város szabadságait. 269
175. Az erdélyi káptalan bizonyságlevele, hogy Wárdai Tamás Buzd birtoknak felerészét Vinczi Herbord grófnak eladta. 270
176. Moha fiai és a Vigmán nemzetség emberei Tarján birtok felett az esztergami káptalan előtt egyezkednek. 271

1273—1314.

Lap

177. Ilona szerb királyné barátságot fogad a raguzaiaknak (ó-szláv nyelven). 273

1275—1321.

178. II. Uros Issván szerb király megerősíti István király adományozását a Meleda szigetén lévő bold. asszonyi kolostor számára (ó-szláv nyelven). 275
179. II. Uros István szerb király Hvostnóban alapít sz. Miklós tiszteletére kolostort. (ó-szláv nyelven) 276

1293—1302.

180. II. Uros István király adománya a chilendári kolostor számára. 280

Függelék.

Theiner Ágoston: *Vetera Monumenta Historica Hungariorum Sacram Illustrantia* (2 kötet Róma 1859. és 1860.) című munkájáról. 29

ÁRPÁDKORI
ÚJ
OKMÁNYTÁR.

V.

1.

III. Endre király Pálnak, Reck gróf fiának, Prawna nevű birtokát megerősíti. 1290.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus, quibus expedit vniuersis, quod licet in congregacione generali supra Veterem Budam celebrata coram venerabilibus patribus Archiepiscopis, Episcopis, et omnibus aliis Ecclesiarum Prelatis, Baronibus, Comitibus, per vniuersos Regni nobiles extiterit inter cetera specialius ordinatum, ut vniuerse terre vduornicorum nostrorum, et specialiter terre ad predia nostra Regalia pertinencia (igy) ad iurisdictionem Regiam denoluantur; tamen quia Paulus filius Comitis Reck de Thwrowcz cum cognatis et sociis suis, videlicet magistro Joanne filio Mykonis, Beke filio Comitis Emerici, et Nicolao filio Chyma, magistro Leustachio, Nicolao filio Gyge, Bydow filio Comitis Bogmerij, Petro filio Mykus, in conservacione castri de Zolwm, domino Rege Ladizlao fratre nostro charissimo bone memorie de medio sublato, nobis et Regno nostro graciosissimos et fidelissimos impendit famulatus; nos inspecta ipsius fidelitate, Regiam vt decet Maiestatem, quamdam possessionem suam Prawna vocatam cum suis pertinencijs, quam ex collacione domini Regis Ladizlai tenuit et possedit vsque modo, relinquimus, dedimus et donauimus eidem Comiti Paulo perpetuo et irreuocabiliter possidendam, et cognatos suos et socios superius nominatos, et alios quos nobis illa vice nobis dixerit seruiuisse, omni dileccione et fauore Regio prosequemur; et hec omnia eidem promisimus conseruare et tenere data fide.

Datum Strigonij in crastino Natiuitatis Virginis Gloriose,
anno Domini M. CC^o nonagesimo.

(XVII. századi hiteles átiratból).

2.

*III. Endre király Omode nádornak megerősíti mindazon birto-
kot, melyet IV. László király korában szerzett. 1290.*

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame,
Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex om-
nibus Christi fidelibus etc., quod Omodeus Palatinus de genere
Aba — — — exhibuit nostre Regie Maiestati privilegium
domini Incliti Regis Ladizlai, carissimi patruelis fratris nostri,
in quibus vidimus contineri; quod idem Omodeus post obi-
tum domini Incliti Regis Stephani, cum adhuc dominus Rex
Ladislaus propter puerilem etatem non posset ad plenum
tam late patentis Regni climata gubernare, multisque cala-
mitatibus et pressuris, presertim prelijs intestinjs ipsum Re-
gnum Hungarie passim sine delectu quolibet vastaretur, idem
Omodeus Palatinus pro sublimitate Regalis culminis et ho-
nore Corone diuersis discriminibus et prelijs se obiecerit plu-
ries cum suorum multitudine bellatorum, inter que promiscua
fati discrimina idem Omodeus Palatinus — — percisionem
sui digiti auricularis manus dextere excepit fortiter dimi-
cando contra Othocarum Regem Boemie in expeditione ge-
nerali gloriosi certaminis victorie fideliter assistendo, vbi
dictus Rex Boemie extitit interemptus. Ad hec, cum vniver-
sitas Cumanorum infidelitatis versuciam obrepsisset contra
ipsum Regem, tocius sue potencie seuciam hostilitate barba-
rica excitando, ipso Omodeo Palatino Maiestati Regie adhe-
rendo, superna Dei misericordia felici victoria dissecauit pa-

riter et contriuit immensam barbaricam feritatem, captis ex eisdem plurimis et occisis, reliquis omnibus extra Regni confinia fuge presidio se reinfferentibus, sicut temporalis opportunitas suppetebat. Insuper cum perfida gens Tartarica Regnum Hungarie cum omni milicia ipsorum introisset, vastus, incendia, depredaciones orribiles, sicut moris ipsorum est, committendo, idem Omodeus Palatinus contra eosdem Tartaros insurgendo, multos ex ipsis ore gladii interemit, et quamplures captivos liberavit, ac in signum victorie decem capita Principum de ipsa gente perfida ipsi Regi Ladislao presentavit. Nobis eciam post obitum eiusdem Ladislai Regis Inelyti, patruelis fratris nostri, succedentibus eviterno jure et ordine geniture, idem Omodeus Palatinus cum tota societate ac cognacione sua tante fidelitatis auspiciis studuit adherere, que explicare per singula longum esset — — eciam omnes suas possessiones tam hereditarias quam aquisitas, vna cum municionibus et castris nostris duxerit manibus liberaliter offerendas nostre Celsitudinis arbitrio disponendas, in ipsius et heredum suorum personis, pro insignibus suis actibus gratificandas ad plenum, vel alias nostris disposicionibus reservandas, tanto fidelitatis ardore nobiscum inter ipsa novitatis inicia procedendo, ut multa castra, multasque municiones, que maximis poterant laboribus et sudoribus optineri, sua cautela et industria de facili nostre sunt reddita dicioni. Igitur et tantis eius virtutibus recensitis de consilio venerabilium patrum Lodomerij Dei gracia Strigoniensis, Johannis Colocensis Archiepiscoporum, Andree Agriensis, Pasce Nitriensis Episcoporum, neenon aliorum Procerum et Baronum, ac Consiliariorum Regni nostri uniuersas possessiones tempore eiusdem Regis Ladislai tam insignibus prelijs acquisitas, videlicet possessionem seu Comitatum Vng vocitatum etc., eidem Omodeo Palatino et per eum suis heredibus — — duximus — — — — confirmandas — — — —. In cuius rei memoriam — — — — presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas; sigillis nichilominus eorundem patrum venerabilium ad vberiore rei cautelam presentibus interpositis et adjunctis. Datum per manus discreti viri magistri Theodori Prepositi Albensis Ecclesie, aule nostre Vice-

Cancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo, Regni autem nostri anno primo.

(Az eredeti után. Czeh.)

3.

IV. Miklós pápa Benvenuto Eugubiai püspöknek, az apostoli szék követének meghagyja, hogy a bolgár-fejérvári püspökségbe egy a római egyházzal hitegységben lévő püspököt helyezzen. 1290.

Nicolaus Episcopus seruus seruorum Dei venerabili fratri . . . Episcopo Eugubino Apostolice Sedis Legato, salutem et Apostolicam benedictionem. Fide digna relatione, didicimus, quod in terra, que Alba Bulgarica litteraliter nuncupatur, Ecclesia quedam Episcopalis existit, que per quendam scismaticum, qui iamdudum in eam per quorundam nobilium scismaticorum partium illarum potentiam intrusus extitit, detinetur, quique suis nephandis erroribus circumstantem patriam inficere nititur, capellas erigendo de novo, et presbiteros ac clericos sui sequaces erroris ad eas ausu dampnabili ordinando, ac alia committendo nepharia, que oculos Divine Maiestatis offendunt, cedant in fidei Christiane dispendium, et fidelium animos graviter scandalizant. Cum itaque tante perversitatis audaciam et tam execrabilis presumptionis ausum sustinere nolimus, sicuti nec debemus, fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus, prefato scismatico ab eadem Ecclesia auctoritate nostra per te prorsus amoto, alium virum fideliem et idoneum scientia, moribus et etate, de illis aut aliis partibus oriundum, de quo tua viderit expedire discretio, preficias eidem Ecclesie in Episcopum et pastorem, eique, adscitis duobus vel tribus vicinis Episcopis gratiam et communionem Apostolice Sedis

habentibus, munus consecrationis impendas, recepturus postmodum ab eodem nostro et Ecclesie Romane nomine fidelitatis solite iuramentum sub forma, quam tibi sub bulla nostra dirigimus inclusam, sibi que facias per te, vel per alium, seu alios a suis subditis debitam obedientiam et reverentiam exhiberi. Contradictores etc. Forma vero iuramenti, quod ipse prestabit, nobis per tuas et eius patentes litteras suo sigillo signatas per proprium nuntium quantotius destinare procures. Non obstante, si aliquibus a Sede Apostolica sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras diete Sedis non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum apud Urbem-Veterem kalendis Augusti (Pontificatus nostri) anno tertio.

Forma iuramenti : Ego . . . ab hac hora inantea fidelis et obediens ero Beato Petro Sancteque Apostolice Romane Ecclesie, et domino meo Pape Nicolao, suisque successoribus canonice intrantibus etc. ut in forma usque Apostolorum limina singulis bienniis visitabo etc. usque in finem.

(IV. Miklós pápa Regestáiból, Theiner, Vetera Monumenta Historica Hungariam Sacram illustrantia I. köt. Roma 1859. 366. l.)

4.

IV. Miklós pápa Benvenuto Eugubiai püspököt Magyarországra nézve ismét apostoli követnek felhatalmazza. 1290.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri B. Episcopo Eugubino, Apostolice Sedis Legato, salutem et Apostolicam benedictionem. Etsi Romana Ecclesia, cunctorum mater et magistra fidelium, circa salubrem Regnorum totius Christianitatis statum sollicitudinis studium gesserit diligentis, a longis tamen retro temporibus circa statum Regni Ungarie prosperum et votivum se cura pervigili et quadam solertia speciali attentam exhibuit, et exhibere non cessat, et tam per Legatorum missiones accommodas, prout temporum qualitas exigebat, quam alias etiam multipharie multisque modis laborare studuit, ut status eiusdem Regni, devotos soliti producere filios, pacificis et tranquillis successibus fulciretur, Deo gratus existeret, ac salubris haberetur et utilis incolis dicti Regni; et ut fides Catholica, per quam celestis beatitudinis acquiritur gloria, radicibus solidis firmaretur et stabilibus manuteneretur studiis in eodem. Unde felicis recordationis Nicolaus Papa tertius predecessor noster, perducto ad eius noticiam valide turbationis discrimine, quod in Regno ipso tempore quondam . . . Regis Ungarie nuper sublato de medio imminebat, et alia, que dampnatis ausibus perpetrabantur ibidem in derogationem non modicam fidei Christiane, conculcationem ecclesiastice libertatis et oppressiones multiplices Prelatorum, Ecclesiarum et Monasteriorum, et aliorum piorum locorum Regni predicti, volens tantis et tam gravibus obviare periculis, et Cleri ac Baronum et populi eiusdem Regni dispendiis compatiens ex affectu, ad Regnum ipsum venerabilem fratrem nostrum . . . Firmanum Episcopum, virum utique providum et discretum, virtutibus preditum et justicie zelatorem, cum plene legationis officio destinavit, ut indirecta dirigeret, errata corrigeret et defor-

mata prudentius reformaret, ac evelleret et destrueret vitia plantaretque virtutes, ac iuxta gratiam a Domino sibi datam huiusmodi periculis obviaret: per cuius ministerium providum et prudentiam circumspectam multa, prout venerabilibus fratribus nostris, universis Archiepiscopis, Episcopis, et dilectis filiis Electis, Abbatibus et aliis Ecclesiarum Prelatis, ac nobilibus viris Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus et universis Christi fidelibus per Regnum Ungarie constitutis non arbitramur incognitum, ad bonum et laudabilem statum personarum ecclesiasticarum et secularium dicti Regni, statuta et ordinata fuerunt, oculis Divine Maiestatis accepta, et ipsi Regno ac eius habitatoribus fructuosa, quorum aliqua, prout multos ex Archiepiscopis, Episcopis, Nobilibus et aliis supradictis, ut credimus, facti evidentia docuit, per iamdictum Regem promissa et iurata fuerunt sub obligatione sua et etiam dicti Regni; sed idem Rex promissione, iuramento et obligatione huiusmodi omnino contemptis, predicta non servavit, dum viveret; et se recognovit etiam non servasse, sicut ea per patentes apparent apertius litteras, que in archivo Sedis Apostolice conservantur, propter quod in eodem Regno turbationes multiplices, dissensiones et scandala gravia contigerunt. Unde nos more pii patris patientes tam periculoso statui dicti Regni, disposuimus ad Regnum ipsum destinare Legatum, ad pacificandum illud, sedandum turbationes ipsius, et prefatum Regem ad viam rectitudinis et salutis ab erroris invio, per quod periculose noscebatur incedere, reducendum. Et quia prefato Rege rebus humanis exempto, eiusdem Regni turbationes et pericula non cessarunt, imo graviora timentur, propter quod Legati supradicti presentia in Regno ipso magis ac magis fore dinoscitur oportuna, te, virum utique providum et discretum, zelatorem justitie, ac nobis et fratribus nostris merito tue multiplicis probitatis acceptum, fiducialiter ad prefatum Regnum, tanquam pacis angelum destinamus, ut tu de statu ipsius Regni, ac eius circumstantiis et conditionibus universis, et qualiter in melius dirigi et salubri regimine valeat gubernari, fideliter plene et sollicite informeris, et Nos, quibus dicti Regni, utpote ad Romanam Ecclesiam pertinentis, cura peculiaris incumbit, tam per te, quam per Archiepiscopos, Episcopos et

nobiles ac alios supradictos, super quo eos volumus esse sollicitos et attentos, de statu, conditionibus et circumstantiis ipsis certificati tandem plenius et instructi, circa Regnum ipsum et statum eius possimus utilius et efficacius ad laudem Divini nominis et quietem fidelium providere. Nos autem prefatos Archiepiscopos, Episcopos, et Nobiles ac alios supradictos per nostras litteras monemus et hortamur attente; nichilominus eis per Apostolica scripta mandantes, ut tibi circa premissa oportunis consiliis et auxiliis assistentes, tuis salubribus mandatis et monitis efficaciter intendere studeant; ita quod per effectum operis pateat, eos bonum et prosperum diligere statum Regni, et ipsorum devotio possit non immerito commendari. Quocirca fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus circa predicta sic te prudenter et sollicite gerere studeas, ut premium exinde consequaris a Domino, et a nobis digne commendationis titulum merearis. Datum apud Urbem-Veterem VII. Idus Septembris (Pontificatus nostri) anno tertio.

In e. m. venerabilibus fratribus universis Archiepiscopis, Episcopis, et dilectis filiis Electis, Abbatibus et aliis Ecclesiarum Prelatis per Regnum Ungarie constitutis. Etsi Romana Ecclesia etc. ut supra usque et prudentiam circumspectam, prout vobis non arbitramur incognitum etc. usque fructuosa: quorum aliqua, prout multos ex vobis, ut credimus, facti evidentia docuit etc. usque dinoscitur oportuna, venerabilem fratrem nostrum B Eugubinum Episcopum, virum utique providum et discretum, zelatorem iustitie, ac nobis et fratribus nostris etc. verbis competenter mutatis usque providere. Quocirca universitatem vestram rogamus et hortamur attente, nichilominus vobis per Apostolica scripta mandantes, quatenus Legato assistentes eidem circa premissa consiliis et auxiliis oportunis, eius monitis et mandatis salubribus efficaciter intendatis; ita quod per effectum operis pateat vos bonum et prosperum diligere statum Regni, vestraque devotio possit exinde non immerito commendari. Datum apud Urbem-Veterem VI. Idus Septembris (Pontificatus nostri) anno tertio.

In e. m. dilectis filiis nobilibus viris Ducibus, Marchio-

nibus, Comitibus, Baronibus ac universis Christi fidelibus per Regnum Ungarie constitutis.

(IV. Miklós pápa Regestáiból, Theinernél Monumenta stb. I. k. 366. l. A pápának ezen érdemben Rudolf német királyhoz irt levelét l. Fejé-
nél Cod. Dipl. VI. köt. 1. r. 60.)

5.

IV. Miklós pápa Erzsébet királynéhez, IV. László király özvegyéhez. 1290.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei carissime in Christo filie E. Regine Ungarie Illustri salutem et Apostolicam benedictionem. Nuper ad nostrum pervenit auditum, quod quondam . . . Rex Ungarie, maritus tuus, rebus est humanis exemptus. Porro, carissima in Christo filia, tibi super tue persone statu multis turbationibus hactenus fluctuante, dum Rex ipse viveret, compassi fuimus ex affectu, nec illo desinimus compati iam defuncto, quin tibi, quam affectione paterna prosequimur, eo libentius oportunis consiliis, favoribus et auxiliis assistamus, quo illis quodammodo amplius nosceris indigere. Unde nos huiusmodi circa te affectum nostrum volentes ostendere per effectum, venerabilibus fratribus nostris B. Episcopo Eugubino, quem ad Regnum Ungarie, commisso in eo sibi et in nonnullis aliis partibus plene legationis officio, mittimus, ac etiam Strigoniensi Archiepiscopo per nostras speciales et diversas litteras te propensius et affectuosius commendamus. Rogamus itaque Celsitudinem tuam et hortamur in filio Dei Patris, quatenus pro nostra et Apostolice Sedis reverentia, spiritu consolationis assumpto, ad Legatum et Archiepiscopum supradictos in tuis recurras oportunitatibus confidenter. Nos enim ipsis per easdem in-
iungimus litteras, ut dotalia et alia bona tua mantere

studeant et tueri, tibi que super illis tanquam devotissime Sedis Apostolice filie se reddant favorabiles et benignos, quibus tam super mora tua, quam super exitu de Ungarie partibus aperire poteris votum tuum. Datum apud Urbem-Veterem V. Idus Septembris, Pontificatus nostri anno tertio.

(IV. Miklós pápa Regestáiból, Theiner Monumenta stb. I. köt. 369. l.)

6.

IV. Miklós pápa Benvenuto eugubiai püspöknek és apostoli követnek, s Lodomér esztergami érseknek meghagyja, hogy Erzsébet özvegykirályné jogainak és érdekeinek fenntartásáról gondoskodjanak. 1290.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei venerabil fratri B. Episcopo Eugubino, Apostolice Sedis Legato salutem et Apostolicam benedictionem. Cum te ad Regni partes Ungarie, in quo, et in nonnullis aliis vicinis illi provinciis, commisso tibi plene legationis officio, fiducialiter destinemus, et intellexerimus, quod quondam . . . Rex Ungarie de medio sit sublatus, nos ad carissimam in Christo filiam nostram E. Reginam Ungarie Illustrem, natam clare memorie Caroli Regis Sicilie, super doloribus et afflictionibus suis gerentes paterne compassionis affectum, volumus et per Apostolica tibi scripta mandamus, quatenus pro nostra et Apostolice Sedis reverentia Reginam ipsam habens propensius commendatam, benigne te gerere studeas circa eam, dotalia et alia bona et iura ipsius manutenendo sollicitè ac favorabiliter defendendo; illam in hiis efficaciam impensurus, ut predicta Regina tui favoris auxilium sibi sentiat profuturum, tuque proinde possis a nobis non immerito commendari. Ceterum volumus, ut de intentione ipsius Regine super mora

sua in Ungarie partibus contrahenda, vel habendo inde recessu, diligenter conferas cum eadem, nobis, quod in hac parte inveneris, quantocius rescripturus. Datum apud Urbem Veterem V. Idus Septembris, Pontificatus nostri anno tertio.

In e. m. venerabili fratri . . . Archiepiscopo Strigoniensi. Nuper ad nostrum pervenit auditum, quod quondam . . . Rex Ungarie de medio est sublatus. Nos autem ad carissimam in Christo filiam nostram E. Reginam Ungarie Illustrem etc. ut supra usque ad finem.

(IV. Miklós pápa Regestáiból, Theiner id. m. I. k. 368. 1.)

7.

IV. Miklós pápa Benvenuto eugubiai püspöknek meghagyja, hogy vizsgálja meg, ha vajon IV. László magyar király halála idején a katholika egyház híve volt-e? 1290.

Nicolaus Episcopus seruus seruorum Dei venerabili fratri B. Episcopo Eugubino, Apostolice Sedis Legato salutem et Apostolicam benedictionem. Dudum fidedignis relictibus ad Apostolice Sedis perducto noticiam, quod quondam . . . Rex Ungarie, nuper, ut dicitur, sublatus de medio, vesanis adherens consiliis, et a Catholice fidei recta semita gressibus ruinosus exorbitans et in devium dilapsus erroris, sue salutis consideratione postposita, se in Divine Maiestatis contemptum et totius Christianitatis opprobrium cum Tartaris, Sarracenis, Neugeriis et paganis conversationis dampnate commercio confederationem duxerat ineundam, nepharia vendi specialiter cum eisdem Neugeriis norma sumpta, reddendo se proinde redemptori omnium et hominibus odiosum, felicis recordationis Honorius Papa quartus, predecessor noster, prefatum Regem ad vite laudabilis studia et salubris

conversationis effectum revocare desiderans, sibi paternas et affectione plenas suas litteras destinavit, eum ad hoc per se ac alios etiam salutaribus monitis et attentis exhortationibus inducendo, ut a Tartarorum et aliorum predictorum dampnatis erroribus penitus resiliret: at idem Rex utpote in sensum reprobum deditus, per abrupta indevotionis oberans, et ad inobedientie detestande duritiam se convertens, huiusmodi monitis et exhortationibus, quas pii patris producebat affectus, parere humiliter, prout nobis clamoris validi pridem revelavit assertio, non curavit. Cum autem de ipsius Regni et incolarum eius statu sollicite cogitantes, te ad prefatum Regnum, commisso tibi in eo ac aliis nonnullis provinciis plene legationis officio, destinemus, volumus et per Apostolica scripta tibi districte precipiendo mandamus, quatenus solerter attendens et diligenter considerans, quod Apostolica Sedes huiusmodi negotium ex certis considerationibus specialiter cordi gerit, cum te ad partes illas pervenire contigerit, per te vel alium seu alios, de quibus expedire putaveris, sollerter indagare procures et inquirere diligenter, utrum prefatus Rex, dum adhuc viveret, ad cor reuersus, mortis sue tempore fidem teneret catholicam et servaret, dimissis erroribus et sectis infidelium abnegatis, ad quos seu quarum observantiam dicebatur, dum viveret, transitum habuisse: procures etiam certitudinem habere plenariam, utrum Rex ipse decesserit tamquam Catholicus Christianus, non hereticus, nec scismaticus, neque a fide exorbitans supradicta; quidve super hiis sciunt, credunt et tenent Prelati et religiosi, Magnates et clerus ac populus dicti Regni; et quod super premissis et eorum singulis tam de fama quam de veritate contigerit inveniri, et quod etiam de predictis in Regno tenetur eodem, maxime a Prelatis et religiosis eisdem, nobis plene, seriatim, distincte ac lucide quantocius per proprium nuntium studeas intimare. Datum apud Urbem-Veterem Idibus Septembris. Pontificatus nostri anno tertio.

8.

IV. Miklós pápa Rudolf római-német királynak, ki neki azt üzente, hogy Magyarországot fiának, Albert ausztriai hercegnek hűbérill adományozta, válaszolja, hogy János jesi-i (aesinai) püspököt ezen ügy elintézése végett hozzá fogja küldeni. 1290.

Nicolaus Episcopus seruus seruorum Dei carissimo in Christo filio R. Regi Romanorum Illustri salutem et Apostolicam benedictionem. Litteras Regias nostro nuper Apostolatu presentatas benignitate recepimus consueta : quarum serie diligenter perpendimus, quod post obitum quondam Ladislai Regis Ungarie, tu certa consideratione inductus, quam eodem littere exprimebant, dilecto filio nobili viro Alberto Duci Austrie, nato tuo, et eius heredibus de consilio et assensu Principum, Baronum, nobilium et procerum Regni tui, in feudum Regnum Ungarie concessisti. Cum autem prefatum Regnum ad Romanam Ecclesiam ex causa multiplici pertinere noscatur, Celsitudini Regie per venerabilem fratrem nostrum Johannem Esinum Episcopum super huiusmodi negotio respondemus. Datum apud Urbem-Veterem V. kalendas Januarii, Pontificatus nostri anno tertio.

(IV. Miklós pápa Regestáiból Theiner id. m. I. köt. 370. l. Fejér hibáson változtatta meg ezen okmány keltét Cod. Dipl. VI. k. I. r. 84. l.)

9.

Endre egri püspök a kassai városi egyházat az ottani esperest lelkészi hatósága alól felmenti. 1290.

Andreas miseratione Diuina Episcopus Agriensis ad vniuersorum noticiam, quorum interest vel interesse poterit, volumus peruenire per presens scriptum, quod Iudex, ciues, et vniuersitas hospitem de Cassa nostre Diocesis, dilecti in Christo filii nostri, ad nostram personaliter accedentes presenciam, a nobis cum deuota precum instancia supplicantes pecierunt, vt ipsos et Ecclesiam eorum ab indebita vexacione parochialis Archidiaconi et immoderato Diuinorum interdico, vt hactenus frequenter accidit, petendo pro quolibet casu mortis hominum sexus vtriusque penalem marcam pro homicidio quouis modo, siue appareat siue non homicida, alleuiare dignaremur. Nos igitur volentes effrenate ambicionis vicium refrenare, et quod informe est reformare, ex officii nostri debito, et pie condescendere petentibus, petitionem et vota Iudicis et hospitem predictorum, cum sint filii eciam vterini (igy) Ecclesie, paterna mansuetudine amplectentes, Ecclesiam ipsorum nedum aggrauamine homicidiorum petito, verum eciam ab omni iurisdictione Archidiaconi parochialis autoritate presencium amore hospitem predictorum duximus eximendam. Concessimus eciam, vt omnes causas spirituales in eadem villa emergentes Rector siue sacerdos ipsius Ecclesie de Cassa iudicare possit, et ad quod vel ad quas ipsius pericia non sufficeret iudicandas, in his sit ad nos recurrendum. Datum in Zekes anno Domini M^o CC^o nonagesimo.

(Imre egri püspök 1382-ki megerősítő okmányából, mely kelt „Agrie in vigilia Beati Mathei Apostoli et Evangeliste“, és őriztetik Kassa város levéltárában. Kivonatát közölte Fejér Cod. Dipl. VI. k. I. r. 73. l.)

10.

A nővérek az osztályos fivéréekkel, mindkét, vagy csak fiágot illető jószágok és birtoki jogok iránt, az esztergami káptalan előtt, osztályos egyeségre lépnek. 1290. jun. 30.

(V)niuersis presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Strigoniensis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod honesta matrona domina Elysabeth, relicta Comitis Petri filij Mykow, filia Andree Comitis de Wygmand, vna cum domina Katha, relicta nobilis viri Comitis Demetrij filij Hunth, scilicet filia sua maiore, pro se et pro domina Anna, consorte Comitis Lamperti filij Cazmerij filia sua iuniore ab una parte; et Comes Byter filius eiusdem Mykonis, magister Demetrius filius Nycolai nomine suo, et vice Mikonis filij Detrici, fratris eorum, ab altera, ad nostram presenciam personaliter accedentes, super inimicijs et discordijs, que inter ipsos ratione possessionum empticiarum et acquisitarum eiusdem Comitis Petri, et castri sui Keykkew uocati fuerant suscitatae, post multas altercaciones habitas inter partes, per amicabilem compositionem bonorum eorum, se dixerunt taliter concordasse: Quod eadem domina Elysabeth, relicta Comitis Petri fratris eorum, et due filie sue, domine Katha et Anna predictae, possessiones empticias et acquisitas eiusdem Comitis Petri, Seel videlicet; Dorchan, et utramque villam Olwar, necnon castrum Keykkw supradictum, cum vineis et siluis ad ipsum castrum pertinentibus, que omnia et singula premissorum idem Comes Petrus adhuc uiuens suis rebus et expensis dinoscitur comparasse, et domine uxori et filiabus suis prefatis, de lycencia Regia, ipsius Comitis Petri seruijijs consideratis, optenta, cum priuilegio domini Ladislai, Dei gracia Illustris Regis Hungarie, eciam reliquisse, quod quidem priuilegium nos fide vidimus oculata, ipsis Comiti Byter, magistro Demetrio, ac Mykoni et eorum

posteris reddiderunt et reliquerunt in perpetuum possidendas; e conuerso autem idem Comes Byter et fratres sui predicti, cum in permutacione et concambio possessionum et castri ipsius Comitis Petri fratris ipsorum, tum eciam racione dotis et rerum paraphernalium domine Elysabeth memorate, et pretextu quarte duarum filiarum suarum antedictarum, possessiones eiusdem Comitis Byter hereditarias Hydweg, Aba, et Olwar uocatas, existentes in Comitatu Huntensi, antiquis metis et terminis limitatas et distinctas, cum ligneo castro in insula eiusdem ville Hydweg existente, et alijs vtilitatibus, et suis pertinencijs vniuersis, prout eas idem Comes Byter habuit, tenuit hactenus et possedit, eidem domine Elysabeth, relicte Comitis Petri fratris eorum, et duabus filiabus suis, dominabus Katha, et Anna, ac earum posteritatibus successiuis, dederunt, tradiderunt, ac statuerunt, irrevocabiliter habendas iure perpetuo et tenendas, vna cum mancipijs hereditarijs ipsius Comitis Petri, Augustino videlicet cum filijs suis, preter vxorem, et filias suas, et Kotach, ac eius uxore, filijs et filiabus suis, omnibus eciam seruis et ancillis acquisitis et empticijs ipsius Comitis Petri, eisdem tribus dominabus, et earum posteritatibus in perpetuum assignatis; insuper ducentis marcis argenti in additamentum satisfaccionis, et solucionis premissarum dotis, et rerum paraphernalium, ac quarte premissarum, ipsis tribus dominabus plenarie persolutis. Quibus, et predictis tribus villis receptis, super dote et quarta huiusmodi eedem domine se esse contentas fatentes, et eis fuisse satisfactum per omnia recognoscences, ipsum Comitem Byter, et fratres suos super facto dotis et quarte supradictarum, reliquerunt legaliter expeditos; condicionibus, obligacionibus et articulis huiusmodi interiectis, ut ab omnibus questionibus, et impeticionibus contra ipsas tres dominas et earum heredes, et successores, racione predictarum trium villarum, et suarum vtilitatum vlllo unquam tempore suscitatis, ipse Comes Byter et sui fratres, ac eorum posteritates, prefatas tres dominas et earum proles et successores, expedient indempniter suis proprijs laboribus et expensis, in perpetua tenuta et pacifica possessione earumdem trium villarum et pertinenciarum suarum, absque omni molestia conseruando, nullam cum eisdem tribus domi-

nabus et earum successoribus pretextu predictarum trium villarum, habituri de cetero materiam questionis, cum super hoc articulo specialiter omnis occasio repetendi et procedendi eis ad presens et in posterum exstiterit amputata. In cuius rei firmitatem et memoriam sempiternam, presentes litteras ad petitionem et instanciam parcium predictarum, nostro sigillo dedimus communitas. Datum per manus discreti viri magistri Cypriani Ecclesie nostre Lectoris, anno Domini M^o CC^o nonagesimo, pridie kalendarum Julij.

Jegyzet. Bórhártya, melynek alúl fölhajtott hasadékaiból vörös és sárga sodrott selyemről függött pecsége eltűnt. Wigmannus anyyi, mint Vigmán, Igmán személynév, és Vigmánd, Igmánd helynév. A kékkői levéltárban. Fasc. 1. N. 5. *Érdy.*

11.

A pozsonyi káptalan bizonyoságlevele, hogy Kundrussy Dénes Mihály nevű szolgáját, kit már előbb elzálogosított, Mikónak, Péter fiának eladta. 1290.

A. B. C. D.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Psoniensis salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod Bartholomeo filio Pasca de Cundrussy simul cum filio suo Dionisio nomine pro se et pro alijs duobus filiis suis Alexandro et Nicolao ab una parte, Mikov filio Petri, pro Benedicto filio Maneha de Gala ab altera constitutis personaliter coram nobis, idem Bartholomeus est confessus, quod cum secundum continenciam litterarum nostrarum memorialium, quemdam seruum suum hereditarium, sicut dixit, nomine Micaelem filium Syck, prefato Benedicto, pro viginti pensis denario-

rum Wyenensium, a festo Beati Andree Apostoli, quod erat anno Domini M CC LXXX. nono, usque ad proximam reuolucionem ipsius festi pignori obligasset, huiusmodi conditione interserta, quod si in reuolucione eiusdem festi ipsum seruum pro eisdem viginti pensis ab eodem Benedicto redimere non ualeret, ex tunc octauo die post ipsam reuolucionem festi, supradictus Benedictus eidem Bartholomeo decem pensas denariorum superaddere deberet, et post huiusmodi superaddicionem ipsi Benedicto perpetuaretur seruus antedictus. Igitur cum adueniente reuolucione festi supranomiati non potuisset redimere seruum prenotatum, dictus Bartholomeus ab eodem Mikov vice et nomine prefati Benedicti recipiens supradictas decem pensas eundem Micaelem pro viginti pensis pridem impignoratis, et decem pensis nunc ex nouo per eundem Mikov persoluis, reddidit et perpetuauit ipsi Benedicto perpetuo in filios filiorum; obligando se, quod quicumque processu temporum eundem seruum ab eodem Benedicto inpetere attemptaret, ipse Bartholomeus pro se et pro filiis suis expedire tenebitur propriis laboribus et expensis. Huic eciam uendicioni et perpetuacioni Johannes filius Pasca frater ipsius Bartholomei simul cum eodem Bartholomeo presencialiter coram nobis constitutus consensum suum adhibuit pariter et assensum. In cuius rei memoriam presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M CCL XXXX.

(Hártya. — A még ép pecsét fehér zelymen függ. — Pozsonykáptalani országos levéltár. Capsa XIV. Fasc. 10. Nr. 37. *Knaus.*)

12.

A veszprémi káptalan bizonyáglevelé, hogy Kingusi Dénes gróf Veszprém városban lévő telkét Pál hantai prépostnak elzálogosítja. 1290.

Nos magister A. Prepositus, et Capitulum Vesprimiensis Ecclesie damus pro memoria, quod Comes Dionisius de Kingus, frater Pauli quondam Cantoris Ecclesie nostre, fundum suum, cum omnibus domibus ac edificiis in eodem existentibus, quem habet in civitate Vesprimiensi, pignori retulit obligasse viro discreto magistro Paulo Preposito Hantensi socio et concanonico nostro, pro duodecim pensis denariorum Viennensium ac decem denariis, plenarie receptis ab eodem, a festo Beati Georgij, in eodem festo post duos annos redimendum, coram nobis, cum pecunia prenotata; si vero completo ipso biennio non redemerit, extunc incurret penam dupli, necessitate obligationis facte coram nobis per eundem. Datum in festo Sancti Georgii Martyris, anno Domini M^o CC^o nonagesimo.

(Eredetie a veszprémi káptalan levéltárában.)

13.

III. Endre király a dézs-aknai vendégek kérelmére régi kiváltságait, miután IV. Béla és V. Istvántól kapott kiváltságleveleiket IV. László korában a tatárok elpusztították, új alakban kiadván megerősíti. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallieie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarorumque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad Regiam pertinet Maiestatem, precibus condescendere subditorum, ut numerus fidelium augeatur, et Regalis potencia lacius extendatur, cum Regis sit proprium in multitudine populi gloriari. Proinde ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam barum serie uolumus peruenire, quod hospites nostri de Desakna, ad nostram accedentes presenciam nobis significare curauerunt, quod priuilegia domini Bele, felicitis recordacionis, et Stephani, inclite memorie, Regum Illustrium Hungarie, super libertate eorum confecta per insultus Tartarorum tempore Ladizlai Regis perdita fuissent et amissa. Verum cum nos verbis ipsorum hospitem nostrorum in hac parte fidem credulam nolentes adhibere, et scire uolentes omnimodam ueritatem in hoc facto, fidelibus nostris venerabili patri Petro Dei gracia Episcopo Albensis Ecclesie Transsiluanensis et Capitulo eiusdem dedimus in mandatis, ut super premissis negocio, diligenti inquisitione facta, scirent a quibus decet omnimodam ueritatem, et prout ipsis ueritas constaret, nobis fide Deo debita remandarent. Qui quidem venerabilis pater et Capitulum eiusdem, nobis per litteras eorundem remandarunt, ut quando perfida gens Tartarica, cum omni milicia eorum Regnum Hungarie adierant, priuilegia domini Bele, et Stephani, Regum Illustrium, super libertate eorum confecta amisissent hospites nostri memorati. Nos itaque de munificencia Regali supplicacionibus hospitem nostrorum de Desakna iustis et .

modestis inclinati, considerautes nichilominus fidelitates et seruicia eorundem nobis et Regno proficua, cernentes et paupertates et indempnitates ipsorum hospitem nostrorum propter temporis impacaciam perpessas; prefatis hospitibus nostris de Desakna, congregatis et congregandis, illam eandem libertatem contulimus et concessimus, qua libertate ciues de Castro Budensi, et Strigoniensi, et hospites de Zathmar, ac aliarum liberarum villarum nostrarum perfruuntur. Ita ut villicus ipsorum pro tempore constitutus, omnes causas in villa emergentes sine debito valeat terminare, et quod nullus ipsos possit iudicare preter villicum eorum, ab eisdem de communi voluntate electum; et si villicus in facienda iusticia cum suis villanis negligens inuentus fuerit aut remissus, idem villicus, et non hospites, debeat conueniri, ipsumque villicum non alius, sed uel nos personaliter, uel Magister Tawarnicorum nostrorum vice nostra debeat iudicare; a iudicio autem et iurisdictione Wayuode Transsiluani et Comitum de Zonuk pro tempore constituti, hospites nostros memoratos penitus duximus eximendos; volumus eciam, ut nullus Baronum nostrorum super ipsos hospitem facere possit uolentem. Item ordinamus, ut Comites Camere nostre pro tempore constituti salicidis seu excisoribus salium de Desakana pro singulis centum salibus soluera (igy) debeant quatuor pondera in denarijs, prout tunc in prouincia current, et delatoribus eorundem salium, sub predicto centenario numero duo pondera soluere teneantur, similiter in denarijs currentibus. Item statuimus, quod quamlibet salifodinam dicti Comites Camere nostre, omni anno, usque ad festum Sancti Johannis Baptiste, pro septem marcis cum extimacione debeant redimere ab hospitibus nostris memoratis, et a festo Sancti Johannis Baptiste usque festum Sancti Martini similiter pro septem marcis cum extimacione quamlibet salifodinam redimant. Item concessimus, ut ante festum Sancti Martini tribus diebus et post festum similiter tribus diebus, si non sint dies interdicti, in salifodina nostra pro se sales incidere absque decima et ab aliquo tributo liberam habeant facultatem; ita ut nec Wayuoda, nec Comes ipsius de Zonuk ratione dictorum salium, donec vendicioni exponatur, audeat vel presummat molestare hospites nostros memoratos. Ceterum statui-

V
 mus, ut hospites nostri antedicti quocumque per terram transitum facere voluerint, de rebus ipsorum nullum tributum nec in Gerlahida, in Balwanius, nec in Desuar dare et solvere teneantur. Et hec omnia superius per nos ordinata, et per dominum Belam et Stephanum Illustres Reges Vngarie ipsis hospitibus nostris data fuerant et concessa. Vt autem hec ordinacio nostra robur optineat perpetue firmitatis, nec ullo unquam tempore per quempiam in irritum possit uel valeat reuocari, presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus viri discreti, magistri Theodori Prepositi Albensis, aule nostre Vice-Cancelarij dilecti et fidelis nostri. Anno Domini M^o CC^o nonagesimo primo, octauo Idus Januarij, Regni autem nostri anno primo.

(A kolozs-monostori convent 1447-diki átiratából, Dézs város levéltárában. Szabó Károly.)

253331

14.

III. Endre király IV. Lászlónak a dézsiék részére 1279-ben kiadott kiváltságlevelét szóról szóra átírva megerősíti. 1291.

(A)ndreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium harum serie volumus pervenire, quod uillicus et hospites nostri de Deeswar ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegium karissimi fratris nostri Regis Ladizlay clare memorie, formam et tenorem priuilegij karissimi aui nostri, Stephani Regis Illustris recordacionis continentis et confirmantis seriem eciam litterarum Ireney Bani quondam Transsiluani includentis, super facto status

libertatis ipsorum confectum, petentes a nobis cum instancia ut ipsum priuilegium ratum habere et nostro dignaremur priuilegio confirmare, cuius quidem priuilegij tenor talis est :

Ladizlaus Dei gracia stb. (következik IV. László király 1279-ki okmánya, mely olvasható Okmánytárunk IV. kötetében 180. l.)

Nos igitur iustis et legitimis petitionibus dictorum hospitum nostrorum de Deeswar, fauorabilium consensum adhibentes, predictum priuilegium karissimi fratris nostri formam, et tenorem priuilegij dicti karissimi aui nostri Stephani Regis continentis et seriem litterarum Ireney Bani quondam Transsiluani in eisdem confirmantis, super facto libertatis ipsorum confectum, ut premisimus, non cancellatum, non abrasum, nec in aliqua sui parte uiciatum, ratum habentes et acceptum, de uerbo ad uerbum presentibus inseri faciendo, patrocinio nostri priuilegij duximus confirmandum. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi, aule nostre Vice Cancellarij, dilecti et fidelis nostri. Anno Domini M^o CC^o nonagesimo primo. Regni autem nostri anno primo.

(Eredetie Dézs város levéltárában. Szabó Károly.)

DL 579

15.

III. Endre király Gyarmán grófot Chechy nevű birtokkal Zágráb megyében adományozza meg. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Licet Regia pietas manum munificam debeat porrigere vniuersis; illos tamen, quorum experta probitas laudata est in prosperis et aduersis, prosequi debet munificencia largiori, ut alij eorum exemplis inuitati ad fidelitatis opera facilius accendantur. Proinde ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie uolumus peruenire, quod quia Comes Gyarmanus fidelis noster a multis iam temporibus retroactis in omnibus negocijs nostris peragendis obsequiosa merita et meritoria obsequia nobis laudabiliter impendit et deuote, primum siquidem eo tempore, quando nos adhuc extra terminos Regni nostri fuimus, dictus Comes Gyarmanus semel et secundo exmissione, mandato, et precepto Prelatorum, Baronum et nobilium Regni Hungarie in legacionibus varijs et diuersis ex parte eorundem nobis deferendis, multis fortune casibus pericula mortis non formidans se submitit et laudabiles exhibuit famulatus. Idem eciam tempore Ducatus nostri domino Albertino fratri nostro karissimo, tam in ueniendo ad nos, quam eciam in conducendo eundem ad patriam suam, ob fidelitatem nobis debitam seruicia impendit grata et accepta, et circa nostre coronacionis incia die noctuque nostris inherens seruicijs multipliciter meruit complacere. Et quamquam ipsius meritoria obsequia maiori remuneracionis premio essent digna, in recompensacionem tamen aliqualem suorum seruiciorum quandam terram nostram Chehy vocatam iuxta aquam Zaua in campis in Comitatu Zagrabiensi existentem, super qua hospites eiusdem castri nostri residebant, cum

omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs vniuersis sub hiisdem metis et terminis, sub quibus per eosdem hospites dicta terra limitata fuerat seu possessa, et ut populi liberi sint ab omni honore castrensi, ad ipsam terram venire volentes causa com̄orandi, habito consilio omnium Baronum nostrorum, qui presentes aderant, predicto Comiti Gyarmano et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam et habendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo primo, Regni autem nostri anno primo. Venerabilibus patribus Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi et Johanne Spalatensi Dei gracia Archiepiscopis, Petro Transilvano, Andrea Agriensi, Gregorio Chaniensi, Andrea Jauriensi, Benedicto Waradiensi, Ladizlao Wachiensi, Benedicto Wesprimiensi, Johanne Zagradiensi, Pouka Syrmiensi, et Pasca Nitriensi Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Johanne Magistro Tauarnicorum nostrorum et Comite Supruniensi, Nicolao Palatino et Comite Symigiensi, Henrico Bano tocius Sclauonie, Rolando Woyuoda Transylvano et Comite de Zonuk, Mykon Magistro Agasonum nostrorum, Ladizlao filio Stephani Magistro Dapiferorum nostrorum, Jacobo Magistro Pincernarum nostrorum, Gregorio Bano Comite Nitriensi, et alijs quam pluribus tenentibus Comitatus Regni et honores.

(Az eredeti után.)

3 2 871

16.

III. Endre király parancsa János főtárnokmesterhez, hogy a vasrári vendégeket Makwai birtokukban védje. 1291.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie dilecto sibi et fideli (Johanni) Magistro Tawarnicorum suorum, Comiti Soproniensi salutem et gratiam plenam. Dicunt nobis hospites nostri de Castro Ferreo, quod Comes Andreas filius Chopon terram eorum Makwa vocatam indebite occupatam potencialiter destineret, in eorum preiudicium et grauamen. Quare fidelitati vestre mandamus precipiente, quatenus prefatos hospites in possessionem ipsius terre restituatis iusticia mediante, et super ipsa terra conseruetis; nam volumus, vt ipsi hospites in eorum iuribus illese conseruentur. Datum Albe in festo Petri et Pauli Apostolorum.

(Garai Miklós nádor 1379-ki ítéletleveléből, mely a nemzeti muzeum kézirati gyűjteményében őriztetik.)

17.

*III. Endre király megerősíti a borsmonostrai apátság számára
IV. Béla király 1233-ki adományát, és IV. László király
1277-ki ezt megerősítő okmányát 1291.*

Ladizlaus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarietue Rex vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempi-

ternam. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Abbas et Conueutus Monasterii Beate Virginis de Monte Sancte Marie de Kedhel ad nostram accedendo presenciam exhibuerunt nobis exemplar priuilegii Ladislai Inelyti Regis Hungarie patruelis fratris nostri super terra Sydan vocata confectum, petentes a nobis cum instantia, ut nos exemplar ipsius priuilegii ratum habere et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem exemplaris priuilegii tenor talis est :

Nos Ladislaus stb. (következik IV. László király 1277-ki megerősítő okmánya, mely olvasható Okmánytarunk IV. kötetében 77. l.)

Nos itaque attendentes petitionem eorundem Abbatis et Conuentus Monasterii de Monte Sancte Marie fore iustam, considerantesque exemplar priuilegii eiusdem Regis Ladislai fratris nostri non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte viciatum, tenorem eiusdem de verbo ad verbum presentibus insertum, maxime cum collaciones progenitorum nostrorum Ecclesiis rite et legitime factas nollimus retractare, ratum habentes et acceptum, autoritate presencium confirmamus dupplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus venerabilis viri magistri Theodori Prepositi Albensis, aule nostre Vice-Cancellarii dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo primo, quinto nonas Augusti, Regni autem nostri anno primo.

(Hevenesi kézirati gyűjteménye LIX. köt. 426. l.)

DL 1241

18.

III. Endre király megerősíti II. Endrénék 1226-ki okmányát, melylyel Tivald nevű vitéz jeles tettét jutalmazta. 1291.

Andreas Dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomcrie, Comanie, Bwlgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam iuspecturis salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod Nicolaus et Johannes filii alterius Nicolai olim Barna, nobiles de Comitatu Gumuriensi ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegiales litteras domini olim Andree Regis aui nostri charissimi super collacione terre Ezyrend olim antecessori eorum Thywaldo anno M^o ducentesimo supra vigesimum sexto confectas, petentes a nobis cum instancia, vt ipsas priuilegiales litteras ratas habere et nostro quoque priuilegio de benignitate Regia dignaremur confirmare. Cuius quidem priuilegii tenor talis est :

Andreas Dei gracia Hung. stb. Rex stb. (következik II. Endre király 1226-ki okmánya, melyet Okmánytárunk I. kötetében 217. sk. ll. közöltünk.)

Nos itaque considerantes fidelitates et seruicia presertim dicti Nicolai vduornici nostri dicti Barna, ac fratris eius Johannis, que in expeditionibus diuersis Regni nostri laudabiliter impederunt, et prout nobis relatam est, in posterum quoque impendere appromittunt; attendentesque ipsas litteras priuilegiales domini Regis Andree non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte viciatas, tenorem earum de verbo ad verbum presentibus insertum ratum habentes et acceptum auctoritate presencium confirmamus, duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus discreti viri magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno Domini

M^o CC^o nonagesimo primo octauo kalendas Septembris, Re-
gni autem nostri primo.

(Ezen okmány másolatát velünk T. cz. Meletei Barna Mihály úr kö-
zölte. Eredetiét nem láthattuk. Különbönből lásd megjegyzésünket Ok-
mánytárunk I. kötetében 219. l.)

19.

*III. Endre király megparancsolja János mesternek, Miklós
bán fiának, hogy Ilmőcz falut, melyet jogtalanúl foglalt el,
Herbord mesternek, Herbord fiának, bocsássa vissza. 1291.*

Andreas Dei gracia Rex Vngarie, fideli suo, magistro
Johanni filio Nicolai Bani salutem et gratiam. Magister Her-
bordus filius Herbordi nobis est conquestus, quod cum quan-
dam possessionem ipsius Ilmeuch vocatam, indebite occupa-
tam detineres, in ipsius preiudicium et grauamen. Igitur fide-
litati tue firmiter precipiendo mandamus, quatenus posses-
sionem memoratam dicto magistro Herbordo reddas et resti-
tuas pleno iure, prout ipsius fuisse dinoscitur ab antiquo, et
de dampnis seu nocuentis eidem illatis iusticie facias com-
plementum, et aliud non presumas ullomodo. Prope Nouam
Ciuitatem Dominico die post festum Beati Luce Ewangeliste.

Kivülről. Magistro Johanni filio Nicolai bani.

(Eredetie a gróf Teleki család magyarországi ágának levéltárában
Gyömrőn. Miután III. Endre 1291-ben táborozott Német-Ujhely és
Bécskörnycékén, s Albert ausztriai herczeggel folytatott háborúját még
ez évi augustus 26-dikán békekötéssel befejezte: kétségtelen hogy e
levél 1291-ben kelt. *Szabó Károly*).

20.

*III. Endre király Dénes grófot Jurk fiát Radván birtok felé-
vel adományozza meg. 1291.*

Andreas Dei gratia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex, omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis, salutem in eo, qui est vera salus. Quod Regia auctoritate sancitur, perpetuo ininitur fundamento firmitatis. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod Comes Dyonisius filius Jurk in nostre Majestatis presencia constitutus humili supplicacione a nostra Serenitate postulauit, vt dimidietatem terre Raduana, cujus aliam medietatem Dominus Rex Ladislaus felicis recordacionis frater noster patruelis mediante suo priuilegio eidem dinoscitur contulisse, prout in ejusdem domini Ladislai Regis priuilegio nobis exhibito vidimus contineri, simul cum terris piscatorum nostrorum, que nostre pertinent Majestatis collacioni, misso homine nostro metis distinctis eidem conferre dignaremur. Nos igitur attendentes fidelitates et seruicia meritoria eiusdem Comitis Dionisii, que nobis in omnibus expeditionibus nostris et Regni nostri cum feruore supreme fidelitatis laudabiliter impendit et deuote, non parcendo suis rebus aut persone, petitionem ejusdem — — — de consensu et consilio venerabilium patrum domini Lodomerii Strigoniensis et Johannis Colocensis Dei gracia Archiepiscoporum, Dominici Magistri Tauarnicorum nostrorum et magistri Demetrii Comitis de Zolum, nec non et aliorum Baronum nostrorum admittere in premissis cum effectu volentes statuimus, vt ipse due dimidietates seu partes terre Raduana, simul cum aliis particulis de terris piscatorum nostrorum additis, per magistrum Alexium aule nostre fidelem Notarium et Philippum Vice-Comitem de Zolum reambulate metis distinctis, eidem Comiti Dionisio, Thome et Nicolao filiis

suis perpetuo possidende statuatur. Qui quidem magister Alexius et Comes Philippus presentibus et conuocatis omnibus commetaneis et vicinis, et specialiter Samuele, Preuchel et Michaele filiis Sauli, et hospitibus de Bezterchebana, populis nostris de Keremchey et Ceged, nullo penitus contradictore existente ipsi Comiti Dionisio et pretactis filiis suis statuisset distinctis metis tali modo: Quod incipiendo a quodam puteo, qui est sub alpe, per quam transitur in Turuch iuxta magnam viam, ut in eadem via eundo cadit in fluuium Chevnichey; in eodemque flunio descendendo inferius abhinc venit ad magnam viam similiter de Turuch, que separat a metis ciuitatis de Bezterchebana, et eundo in ipsa magna via cadit in riulum Udurnya versus Goron, et sic transit Goron directe ascendit ipsa meta ad montem Urpyn per quemdam verticem lapideum, et sic transiens vadit in vertice montis Urpyn circa vnum pratum, quod pertinet ad terram Raduana usque ad finem ipsius montis; deinde declinat versus partem dextram ad quemdam monticulum communem, et ibi vadit in capite riulorum, qui currunt de ipso monticulo in Goron, et ibi vadit ad meatum cuiusdam riuli, ubi etiam particula silue, que Buykbyky vocatur, qui meatus riuli separat terram Raduana a terra filiorum Sauli, et sic in ipso riulo vadit in Goron; parumque descendendo in Goron exit in quemdam fluuium Kalnukpotok vocatum, qui fluit in Goron a parte septentrionali, et sic ascendens vadit vsque ad caput ipsius fluuii, vbi etiam est vna magna arbor, que vulgariter *tulg* dicitur, que separat terram Raduana a terra Keremchey; deindeque ascendit ad vnam siluam magnam vbi cadit in fluuium Malaho, et sic ascendit vsque ad caput fluuii; deinde descendens venit circa domum Ceged in eodem fluuio, et deinde exiens vadit ad viam, que ducit in Turuch, et sic in ipsa via vadit vsque ad fluuium Udurnya, et ita parum ascendendo exit ad alium riulum, qui transit ad quasdam virgultas, vbi etiam est vnus puteus, et deinde tendit versus magnam siluam, et in illa magna silua vadit ad vnum montem, qui Aryuberych dicitur; deinde vadit ad Iuanche et sic transiens per quemdam beyerch, qui separat de Turuch, redit ad eundem puteum vbi incipiebatur, et sic terminabatur. In cuius rei memoriam seu donacionis fir-

mitatem eisdem Comiti Dionisio, Thome et Nicolao filiis suis ac eorum heredibus heredumque suorum successoribus, ut eodem terre per ipsos more aliorum nobilium in Comitatu de Zoulum possessiones habencium inretractabiliter possideri valeant et haberi, presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M. CC. nonagesimo primo, Regni autem nostri anno secundo.

A kir. fiscus és Besztercebánya sz. k. város közti permelléklet.)

Re...

21

III. Endre király a regensburgi kereskedők számára megújítja és megerősíti a IV. Béla királytól nyert jogokat és szabadságokat. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex viris prouidis et discretis, sibi amabilibus et deuotis vniuersis mercatoribus Radisponensibus et pertinentibus ad eodem salutem in actore salutis. Quia de confluentia mercatorum inhabitancium commoditas et vtilitas alterutrum procuratur; cupientes, ut uobis et alijs mercatoribus in partes Regni Hungarie cum suis mercibus descendere uolentibus omnis immunitas et securitas prebeat, de uoluntate et conuincencia venerabilium patrum Archiepiscoporum et Episcoporum, nec non et omnium Regni nostri Procerum et Baronum conuincencia et assensu sub iure iurando firmamus hac pragmatica sanccone, ut quicumque mercatorum in Regnum nostrum cum sua descendere uoleant (igy) mercatura, ea gaudeant libertate, eoque beneficio perfruantur, quod tempore Serenis-

simi Bele Regis aui nostri karissimi clare memorie habuisse noscuntur. Ad vberiore[m] statum ipsorum maiorem etiam gratiam impensuri, prout rerum utilitas et commoditas sua debet, volentes, et in nostram fidem Regiam assumptentes, ut in veniendo, morando, et redeundo plena securitate gaudebunt cum omnibus rebus suis, iusto et antiquo telonio persoluto; cum noua telonia conficta et indicta potencialiter tempore incapato omnino preceperimus aboleri, suscipientes uos tanquam speciales nostros in sinum Regalis gracie ab omnium molestacionibus penitus eximendos. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magisiri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarii dilecti et fidelis nostri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo primo. Ad maiorem etiam cautelam venerabilium patrum Lodomerii Dei gracia Strigoniensis, et Johannis Colocensis Archiepiscoporum sigilla autentica presentibus inseri fecimus et apponi.

(Eredetie, melyről a királynak kettős és a két érsek pecsétjei függnek, a bajor királyi országos levéltárban, a Ratisbona című osztályban. Kivonatát kiadta Gemeiner C. T., Chronik der Stadt Regensburg, I. köt. Regensburg 1800. 432. l. és utána Fejér Cod. Dipl. VII. köt. 2. r. 148. l.)

267 871.

22.

III. Endre király átírja és megerősíti IV. László királynak 1277. évi levelét, melylyel ez a pozsonyi káptalan birtokát megerősítette. 1291.

Andreas Dei gracia Ungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex vniuersis presentes litteras intuentibus, salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam barum serie wolumus peruenire, quod discretus vir magister Haab Prepositus et Capitulum Ecclesie Poseniensis fideles nostri ad nostram accedentes presenciam, exhibuerunt nobis priuilegium domini Ladizlai clare memorie Illustris quondam Regis Vngarie, patruelis nostri karissimi, super facto, seu donacione quarundam villarum Samud, Welk et Kurth uocatarum, ac super quibusdam piscaturis, olim confectum, petentes a nostra Celsitudine cum instancia, vt donacionem de predictis villis et piscaturis Prepositure et Ecclesie Poseniensi factam ratam habere, et ipsum priuilegium domini Ladizlai Regis innouando, nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est :

Ladizlaus stb. (következik IV. László király 1277-ki okmánya, mely olvasható Okmánytárunk IV. kötetében 81. l.)

Nos igitur petitionem dictorum magistri Haab Prepositi et Capituli Poseniensis fidelium nostrorum considerantes fore legitimam et consentaneam rationi et ea, que per ipsum dominum Regem Ladizlaum patruelem nostrum intuitu pietatis, ac pro remedio anime suorum progenitorum, Illustrium Regum Hungarie ac ipsius, prefato Preposito et Capitulo Poseniensi data et collata exstiterunt, rata habentes et nichilominus approbantes, predictum priuilegium innouando et de uerbo ad uerbum presentibus inseri faciendo, de Prelatorum et Baronum nostrorum, qui presentes aderant, consilio, duximus confirmandum. Ita, quod presens nostri (igy)

ratihabicio, innouacio et confirmacio prioris donacionis irrevocabile et perpetuum sit munimen. Volentes et edicto Regio, perpetuo duraturo, concedentes, quod prenotatas terras, simul cum piscaturis ac earundem vtilitatibus et pertinencijs vniuersis, memorati Prepositus et Capitulum Poseniensis Ecclesie perpetuo possideant pacifice et quiete. In cuius memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras, dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus honorabilis et discreti viri magistri Theodori Prepositi Albensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo primo. Regni autem nostri anno secundo.

(Kírva a Capsa C Fasc. 7. Nro. 73. számból. A pozsonykáptalani magánlevéltárból. *Knauz.*)

23.

III. Endre király átírja és megerősíti IV. Lászlónak 1278 és 1280 évi két levelét, melyekkel László király a pozsonyi prépostnak és káptalannak Szelinch és Flecendorf birtokokat adományozta. 1291.

(A)ndreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex omnibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod discretus uir magister Haab Prepositus et Capitulum Ecclesie Poseniensis fideles nostri, ad nostram accedentes presenciam, exhibuerunt nobis duo paria priuilegiorum domini Ladizlay clare memorie Illustris Regis Hungarie, patruelis nostri karissimi, vnum scilicet super donacione quarundam terrarum Zelench et Flecendorf uocatarum, per eundem dominum Ladizlaum Regem Ecclesie San-

cti Saluatoris de Posenio facta, aliud par super collacione cuiusdam terre similiter Zelench nuncupate; petentes a nostra Maiestate cum instancia, vt donacionem de predictis terris, ipsi Ecclesie Sancti Saluatoris factam, ratam habere et eadem priuilegia nostro dignaremur priuilegio confirmare. Quorum quidem priuilegiorum vnus tenor talis est :

Ladizlaus stb. (Lásd Fejér Cod. Dipl. V. köt. 2. r. 521. l. hol azonban hibásan tétetik 1279 évre.)

Item alterius priuilegij forma talis est :

Ladislaus stb. (Lásd felebb Okmánytárunk IV. kötetében 214. l.)

(N)os igitur petitionem dictorum Prepositi et Capituli Poseniensis considerantes fore legitimam et consentaneam rationi, et ea, que per ipsum dominum Ladislaum Regem patrualem nostrum, intuitu pietatis prefate Ecclesie Poseniensis data et collata extiterunt, rata habentes, et nichilominus (igy) approbantes, predicta priuilegia de uerbo ad uerbum presentibus inseri faciendo, de Prelatorum et Baronum nostrorum, qui presentes aderant, consilio, duximus confirmanda, ita, quod presens nostra ratihabicio et confirmacio, prioris donacionis irreuocabile et perpetuum sit munimen. Volentes et edicto Regio, perpetuo duraturo, concedentes, quod prenotatas terras, cum earum utilitatibus et pertinentijs vniuersis, memorati Prepositus et Capitulum Poseniensis Ecclesie perpetuo possideant pacifice et quiete. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras, duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus honorabilis et discreti viri magistri Theodori Prepositi Albensis aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo primo, Regni autem nostri anno secundo.

(Hártya. A pecsét vöröszöld selymen függött. Pozsonykáptalani magánlevéltár, Capsa C. Fasc. 6. Nr. 65. Knauz.)

24.

III. Endre király Jakab, Vince fia, pozsonyi polgár számára megerősíti IV. László királynak Plum nevű birtokra vonatkozó adományát. 1291.

(A)ndreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Scruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod consideratis fidelitatibus et seruiciorum meritis Comitis Jacobi filii Vinci ciuis Posoniensis fidelis nostri, quo nobis post addepta gubernacula nostri regiminis exhibuit et impendit, quandam terram castri nostri Posoniensis Plumo uocatam, uacuum et habitatoribus destitutam per dominum Regem Ladizlaum fratrem nostrum patrualem ei mediante suo priuilegio collatam, et per ipsum Jacobum usque modo possessam, ipsi Jacobo et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo pacifice possidendam sine preiudicio iuris alieni, secundum quod per dominum Regem Ladizlaum fratrem nostrum patrualem ipsi Comiti Jacobo donata dinoscitur et collata. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo primo V. kalendas Nouembris, Regni autem nostri anno II-o.

(Eredetie Pozsony város levéltárában.)

232635

25.

IV. Miklós pápa Magyarország főpappainak, főurainak és keresztjén lakosainak meghagyja, hogy Jánost jesü püspököt, kit apostoli követül az országba küldött, segítsék. 1291.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei venerabilibus fratribus Archiepiscopis et Episcopis, ac dilectis filiis Electis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Prepositis et aliis Ecclesiarum Prelatis per Regnum Ungarie constitutis salutem et Apostolicam benedictionem. Etsi Romana Ecclesia, cunctorum mater et magistra fidelium, circa salubrem Regnorum totius Christianitatis statum sollicitudinis studium gesserit diligentis, a longis tamen retro temporibus circa statum Regni Ungarie prosperum et votivum secura pervigili et quadam sollertia speciali attentam exhibuit, et exhibere non cessat, et tam per Legatorum ac Nuntiorum missiones accomodas, prout temporum qualitas exigebat, quam alias etiam multipharie multisque modis laborare studuit, ut status eiusdem Regni devotos soliti producere filios pacificis et tranquillis successibus fuleiretur, Deo gratus existeret, ac salubris haberetur et utilis incolis dicti Regni, et ut fides Catholica, per quam celestis beatitudinis acquiritur gloria, radicibus solidis firmaretur et stabilibus manuteneretur studiis in eodem. Unde felicis recordationis Nicolaus Papa III. predecessor noster, perducto ad eius notitiam valide turbationis discrimine, quod in Regno ipso tempore quondam L. Regis Ungarie nuper sublato de medio imminabat, et alia, que dampnatis ausibus perpetrabantur ibidem in derogationem non modicam fidei Christiane, conculcationem ecclesiastice libertatis et oppressiones multiplices Prelatorum, Ecclesiarum, monasteriorum et aliorum piorum locorum Regni predicti, volens tantis et tam gravibus obviare periculis, et Cleri ac Baronum et populi eiusdem Regni dispendiis compatiens ex affectu, ad Regnum ipsum venera-

bilem fratrem nostrum . . . Firmatum Episcopum, virum utique providum et discretum, virtutibus premitum et iustitie zelatorem, cum plene legationis officio destinavit, ut indirecta dirigeret, errata corrigeret et deformata prudenter reformaret, ac evelleret et destrueret vitia, plantaretque virtutes, ac iuxta gratiam a Domino sibi datam huiusmodi periculis obviiaret : per cuius ministerium providum et prudentiam circumspectam multa, prout in partibus illis non habetur incognitum, ad bonum et laudabilem statum personarum ecclesiasticarum et secularium dicti Regni statuta et ordinata fuerunt, oculis Divine Maiestatis accepta, et ipsi Regno ac eius habitatoribus fructuosa. Quorum aliqua per iamdictum Regem promissa (et) iurata fuerunt sub obligatione sua et etiam dicti Regni : sed idem Rex promissione, iuramento et obligatione huiusmodi omnino contemptis, predicta non servavit, dum viveret, et se recognovit etiam non servasse, sicut ea per patentes apparent apertius litteras, que in archivo Sedis Apostolice conservantur : propter quod in eodem Regno turbationes multiplices, dissensiones et scandala gravia contigerunt, et adhuc status eius fluctuat et vacillat. Cum autem nos tam periculoso ipsius Regni statui more pii patris compatientes ab intimis, venerabilem fratrem nostrum Johannem Esinum Episcopum, virum utique providum et discretum ad prefatum Regnum fiducialiter destinemus : ut ad partes illas se personaliter conferens, de statu ipsius Regni, ac eius circumstantiis et conditionibus universis, et qualiter in melius dirigi et salubrius valeat gubernari, fideliter, plene ac sollicite informetur, et nos, quibus Regni predicti utpote ad Romanam pertinentis Ecclesiam cura peculiaris incumbit, per eum de statu, conditionibus et circumstantiis supradictis certificati tandem plenius et instructi, circa prefatum Regnum et statum illius possimus ad laudem Dei et quietem fidelium utilius et efficacius providere. Quocirca universitatem vestram rogamus et hortamur attente, nichilominus vobis per Apostolica scripta mandantes, ut assistentes eidem circa premissa consiliis et auxiliis oportunis, stb. Datum apud Urbem Veterem IIII. nonas Januarii, Pontificatus nostri anno tertio.

In e. m. dilectis filiis Nobilibus viris Ducibus, Marchio-

nibus, Comitibus, Banis, Baronibus ac universis Christi fidelibus per Regnum Ungarie constitutis.

(IV. Miklós pápa Regestáiból, Theinernél id. m. I. köt. 370. l. A pápának János püspökhöz szóló meghagyása olvasható Fejéjénel Cod. Dipl. VI. köt. I. r. 76. l.)

26.

IV. Miklós pápa Milutin Uros István szerbiai királyt az apostoli szék különös pártfogása alá veszi. 1291.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei carissimo in Christo filio Stephano Regi Servie Illustri salutem et Apostolicam benedictionem. Quanto devotiori studio Sacrosanctam Romanam Ecclesiam revereris, quanto propensiori affectu consurgis ad nostra et ipsius Ecclesie beneplacita prosecuenda, tanto circa tuum et Regni tui statum prosperum in posterum conservandum libentius Apostolici presidia favoris apponimus tuis providendo utilitatibus et indemnitatibus precavendo. Ut igitur nostri manum auxilii tua Serenitas sibi sentiat in suis oportunitatibus favorabiliter adiutricem, personam tuam et Regnum tuum cum civitatibus, castris, terris, villis et bonis aliis, que impresentiarum iuste et rationabiliter possides, sub Beati Petri et nostra protectione suscipimus, et presentis scripti patrocinio communimus, statuantes, ut ea omnia integra permaneant et quieta, nec quisquam in hiis te perturbare presumat aut quomodolibet molestare. Nulli ergo etc. nostre protectionis et constitutionis etc. Datum apud Urbem-Veterem Idibus Martii, Pontificatus nostri anno quarto.

(IV. Miklós pápa Regestáiból Theiner id. m. I. köt. 375. l.)

27.

IV. Miklós pápa Ilona, a szerbiai királyné, gyóntató atyját rendkívüli hatalommal ruházza fel. 1291.

Nicolaus Episcopus seruus seruorum Dei carissime in Christo filie Elene Regine Servie Illustri salutem et Apostolicam benedictionem. Quanto personam tuam maiori prosequimur plenitudine caritatis, tanto libentius votis tuis libenter annuimus, in hiis potissime, que debent tuis iustis desideriis esse grata, tueque anime salutem respicere dinoscuntur. Tuis igitur devotis supplicationibus inclinati, auctoritate tibi presentium indulgemus, ut dilecto filio fratri Nicolao de Vosica, Ordinis fratrum Minorum, vel cuivis alii discreto fratri eiusdem Ordinis presbitero, quem, quotiens, oportuum fuerit, in confessorum duxeris eligendum, tua possis confiteri peccata, et ab eo recipere salutarem penitentiam ac debite absolutionis beneficium de commissis, etiamsi, quod absit, talia extiterint, propter que Sedes esset Apostolica merito consulenda. Nulli ergo etc. nostre concessionis etc. Datum apud Urbem-Veterem Idibus Martii, Pontificatus nostri anno quarto.

(IV. Miklós pápa Regestáiból Theiner id. m. I. köt. 375. l.)

28.

IV. Miklós pápa a bolgárok érsekét inti, hogy a római katólika egyházzal egyességben maradjon. 1291.

Nicolaus Episcopus seruus seruorum Dei venerabili fratri . . . Archiepiscopo Bulgarorum gratiam in presenti, que perducatur ad gloriam in futuro. Misericors et miserator Dominus pia miseratione attendens humanum genus mortis perpetue nexibus, in quos ipsum impegerat inimici dolosa suggestio, miserabiliter aduolutum, ut eum (igy) a morte liberařet perpetua et eterne vite beatum constitueret possessorem, de Excelso solio Sancto suo ad ima mundi descendit, ubi veste nostre mortalitatis indutus ultro morti se optulit, et postmodum die tertia resurrexit, mortem nostram destruens moriendo, et vitam reparans feliciter resurgendo; deinde de mundo ascensurus in celum, ne gregi dominico tanti aspersione cruoris redempto cura deesset pastoris, Beatum Petrum Apostolorum principem, et post eum omnes eius in perpetuum successores Vicarios suos in terris constituens, eis decrevit sui gregis curam et sollicitudinem committendam. Sane cum nos, licet insufficientibus meritis, simus ipsius Dei Omnipotentis Vicarii et eiusdem Apostolorum principis successores, ex debito pastoralis officii iugi sollicitudine attenti reddimur, ut universi, quos per propagationem carnis humane natura produxit in esse, hii potissime, quos sacri baptismatis unda conspersit, actus suos disponant in lumine veritatis, et per rectam mandatorum Domini semitam gradientes, eterne beatitudinis gaudia consequantur. Porro ad hanc beatitudinem assequendam necessario exigitur; ut fides Catholica, quam tenet, prophitetur, et docet Sacrosancta Romana Ecclesia, mater fidei et magistra, cui licet et immeriti presidemus, firmiter et inviolabiliter teneatur. Hec enim caritatis est vinulum et totius religionis sanctissime fundamentum. Hec reatus expurgat, mentes purificat, tenebras infidelitatis fugat,

nubem erroris eliminat, commoda salutis impendit, et eterne vite gaudia suis sectatoribus repromittit. Hec quippe alibi ad salutem haberi non potest, quam in communione ipsius Sacrosanctae Romanae Ecclesiae, quae Divinis et Apostolicis oraculis universis Ecclesiis est prelata, et super omnes summum et precipuum optinet principatum. Quia vero ea, quae salutis tuae ac populi, cui praees, incrementum respiciunt, notis desideriiis affectamus, fraternitatem tuam rogandam duximus et in Christi visceribus exhortandam, quatenus fidem huiusmodi, quam, sicut premissimus, Romana tenet Ecclesia et observat, inconcussa praedices et teneas, ipsam promptis affectibus amplecti studeas, et Magnificum Principem, Georgium Imperatorem Bulgarorum Illustris, cui super hoc salutem zelantes ipsius nostras exhortatorias destinamus, necnon et populos tuae ac ipsius ditioni subditos, ad fidem tenendam eandem efficaciter dirigas et inducas. Tenet enim probabiliter nostra credulitas, quod in hiis iuxta Dei et nostrum beneplacitum prosequendis exhibebis te voluntarium, facilem atque promptum, cum tu, si tamen ille sis, qui tunc erat Archiepiscopus Bulgarorum olim coram quondam Magnifico viro Michaele Paleologo Imperatore Graecorum Illustri, eo tempore Constantinopoli residente, professus fueris in Palatio de Blachavia coram nobis, sicut a tua excidisse memoria non credimus, oraculo vive vocis, te Pape Romano immediate subesse, tuncque ad hoc, ad quod te nunc inducimus, dispositus videbaris. Exhortationem igitur huiusmodi, frater carissime, quae de caritatis radice procedit, devote suscipias, et studio efficaci adimplere procures, ut in retributione iustorum extrema tanto remunerari donis potioribus merearis, quanto in orreum patris familias uberiores in te ac aliis bonorum operum manipulos intraduces. Ceterum ut fides et eius forma fraternitati tuae plenius innotescant, ipsas fecimus presentibus aannotari. Quae tales sunt: Credimus hanc Sanctam Trinitatem, non tres Deos, sed unum Deum omnipotentem, eternum, invisibilem et incommutabilem; credimus Sanctam Catholicam et Apostolicam unam esse veram Ecclesiam, in qua unum datur baptismum et vera omnium remissio peccatorum; credimus etiam veram resurrectionem eiusdem carnis, quam nunc gestamus, et vitam eternam; cre-

dimus etiam novi et veteris testamenti, legis ac Prophetarum et Apostolorum unum esse auctorem, Deum ac Dominum omnipotentem. Hec est vera fides Catholica, ac hanc super dictis articulis tenet et predicat Sacrosancta Romana Ecclesia : sed et propter diversos errores a quibusdam ex ignorantia et ab aliis malitia introductos, dicit et predicat eos, qui post baptismum in peccata labuntur, non rebaptizantur ; sed per veram penitentiam suorum posse consequi veniam peccatorum. Quod si vere penitentes in caritate decesserint, antequam dignis penitentiae fructibus de commissis satisfacerint et omissis, eorum animas penis purgatoriis post mortem purgari, et ad penas huiusmodi revelandas prodesse eis fidelium vivorum suffragia, misse scilicet sacrificia, orationes et elemosinas, et alia pietatis officia, que a fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt secundum Ecclesie instituta. Illorum igitur animas, qui post sacrum baptismum susceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt ; illas etiam, que post contractam peccati maculam, vel in suis manentes corporibus, vel eisdem exute, prout superius dictum est, sunt purgate, in celum mox recipi. Illorum autem animas, qui in mortali peccato, vel cum solo originali decedunt, mox in infernum descendere, penis tamen disparibus puniendas, eadem Sancta Romana Ecclesia credit et firmiter asseverat ; et quod nichilominus in die iudicii, omnes homines ante tribunal Christi cum suis corporibus comparebunt, reddituri de factis propriis rationem. Tenet etiam et docet eadem Romana Ecclesia, septem esse ecclesiastica sacramenta ; unum scilicet baptismum, de quo dictum est supra ; aliud est sacramentum confirmationis, quod per manus impositionem Episcopi conferunt crismando renatos ; aliud est penitentia ; aliud eucharistia ; aliud est sacramentum ordinis ; aliud est matrimonium ; aliud est extrema unctio, que secundum doctrinam Beati Jacobi infirmantibus exhibetur. Sacramentum eucharistie ex azimo conficit eadem Romana Ecclesia, tenens et docens, quod in ipso sacramento panis vere transubstantiatur in corpus, et vinum in sanguinem domini Jesu Christi. De matrimonio vero tenet, quod nec unus vir simul plures uxores, nec una mulier simul habere permittitur plures viros ; soluta vero lege matrimonii per mortem alterutrius con-

iugum, secundas et tertias et deinceps nuptias successive licitas esse dicit, si impedimentum canonicum ex causa alia non obsistat. Ipsa quoque Sacrosancta Romana Ecclesia summum et plenum Primatum et Principatum super universam Catholicam Ecclesiam obtinens, quem se ab ipso Domino in Beato Petro Apostolorum principe seu vertice, cuius Romanus Pontifex est successor, cum potestatis plenitudine recepissem veraciter et humiliter recognoscit, sicut pre ceteris tenetur fidei veritatem defendere, sic et si que de fide suborte fuerint questiones, suo debet iudicio diffinire. Ad quam potest gravatus quilibet in negotiis ad forum ecclesiasticum pertinentibus appellare, sed et in omnibus causis ad examen ecclesiasticum spectantibus ad ipsius potest recurri iudicium, et eidem omnes ecclesie sunt subiecte, ipsarumque Prelati, et obedientiam et reverentiam sibi debent; apud quam sic plenitudo potestatis consistit, quod ecclesias ceteras ad sollicitudinis partem admittit. Quarum multas, et Patriarchales precipue diversis privilegiis eadem Romana Ecclesia honoravit, sua tamen prerogativa tam in generalibus Conciliis, quam in quibuscumque aliis semper salva. Datum apud Urbem-Veterem X. kalendas Aprilis, Pontificatus nostri anno quarto.

(IV. Miklós pápa Regestáiból, Theiner id. m. l. k. 376. l. Ugyanazon pápának a bolgárok fejedelméhez írt levelét l. Fejérmél Cod. Dipl. VII. k. 5. r. 491. l.)

29.

IV. Miklós pápa a sz. Ferencz rendű szlavoniai tartományfőnöknek meghagyja, hogy két szerzetest hitinquisitorokúl Boszniába küldjön. 1291.

Nicolaus Episcopus seruus seruorum Dei dilecto filio . . . Ministro Ordinis Minorum Proventie Sclavonie salutem et Apostolicam benedictionem. Pre cunctis nostre mentis desiderabilibus Catholice incrementum fidei affectantes, nimio utique dolcre replemur, cum audimus aliquos vel sentimus ad illius depressionem qualicumque malignitate satagere, vel dampnabilibus ipsam depravando reprehensionibus aut de tractionibus ei abrogalibus derogando, seu commentis eandem mordacibus pervertendo, ad quorum iniqua consternenda molimina eo animosius aspiramus, quo in animarum stragem pernitiosius eos agnoscimus conspirare. Sane, sicut accepimus, in Principatu Bosnie, carissimo in Christo filio nostro S. Regi Servie Illustri subiecto, adeo infidelitatis error invaluit, quod ibi quam plurimi a via veritatis prorsus adversi, euntes per devia falsitatis, pestiferas ad concutiendum orthodoxe murum fidei machinas construunt, molientes ipsum fallacium argumentationum impulsibus demoliri. Verum licet ubilibet Sedis Apostolice diligentia contra talium dolosam astutiam, ne diffusius huiusmodi serpat morbus, remedium libenter adhibeat oportunum, tamen in Principatu predicto cupientes anxie, ut negotium fidei iugi profectu, elisis omnino quibuslibet erroribus, fortius invalescat, studemus ad hoc per nos et alios attentius vigilare. Providimus igitur in predicto Principatu ad presens personas aliquas circumspectas pro tanto negotio deputare, quarum honesta conversatio exemplum tribuat puritatis, et doctrinam fundant erudita labia salutarem, ut sacro ipsarum ministerio Principatus predictus ab huiusmodi contagiis expurgetur. Verum quia de prudentie tue industria firmam in Domino fiduciam obtine-

mus, discretioni tue per Apostolica scripta firmiter precipiendo mandamus, quatenus de consilio aliquorum fratrum discretorum tui Ordinis eligas duos de fratribus eiusdem Ordinis tue administrationis, ydoneos ad huiusmodi opus dominicum exercendum, qui videlicet sint vita et conversatione probati, litterarum scientia prediti, et regionis sive provincie prefate ydeomatis non ignari, eisque in virtute obedientie districte Apostolica precipere auctoritate procures, ut inquisitionis officium in dicto Principatu contra hereticos, credentes, fautores, defensores et receptatores eorum iuxta formam in aliis nostris litteris expressam, quas fratribus predicti Ordinis Inquisitoribus huiusmodi pravitatis in Principatu eodem auctoritate Apostolica deputandis, non expressis aliquorum nominibus, super exequendo dicto Inquisitionis officio destinamus, exequi studeant diligenter. Nos enim predictos duos fratres, quos ad hoc elegeris, et utrumque ipsorum, prefatum officium exequi iuxta formam in litteris ipsis expressam, ac ipsos illam potestatem et auctoritatem plenarie habere volumus, que in eisdem litteris continentur. Si vero tu, vel Vicarius tuus, te absente, aliquem Inquisitorem huiusmodi ex aliqua forte causa nunquam fore videbitis amovendum, ipsum amoveatis et substituatis loco eius alium, quem similem potestatem et auctoritatem habere volumus, quotiens vobis deliberatione cum aliquibus discretis fratribus dicti Ordinis prehabita, hoc fore videbitur faciendum. Et si aliquem, vel aliquos Inquisitorum ipsorum, decedere forte contigerit, nos substituendi de consilio aliquorum discretorum fratrum eiusdem Ordinis alium vel alios loco illius vel illorum, qui decesserint, ita quod huiusmodi substituti eisdem omnino auctoritate ac potestate fungantur, tibi dictoque Vicario, si tu absens fueris, plenam et liberam concedimus tenore presentium facultatem. Datum apud Urbem-Veterem X. kalendas Aprilis, Pontificatus nostri anno quarto.

30.

IV. Miklós pápa a Boszniába induló hitinquisitorokat Milutin Uros István szerbiai király pártfogásába ajánlja. 1291.

Nicolaus Episcopus seruus seruorum Dei carissimo in Christo filio S. Regi Servie salutem et Apostolicam benedictionem. Quoniam inter cetera mentis nostre desideria illud insidet potissimum cordi nostro, ut fides Catholica, quam tenet, profitetur et docet Sacrosancta Romana Ecclesia, mater universorum fidelium et magistra, votivum et Deo acceptum suscipiat, eo propitio, nostris temporibus incrementum; grandi nimirum exultatione perfundimur, cum ad nostrum pervenire contingit auditum, quod mundi Reges et Principes Regis eterni, cuius negotium geritur principalius in hac parte, se beneplacitis coaptantes ad ampliandum cultum fidei orthodoxe magnitudinis sue colla subiciunt, et ascendentibus ex adverso virtute inducti ex alto prompte, sollicite studiose opponunt. Sane cum tu, fili carissime, zelo fidei ac devotionis accensus per dilectum filium Marinum Archiepiscopum Antibarensem, tue Celsitudinis Nuntium, Apostolatui nostro duxeris humiliter supplicandum, quod cum in partibus Bosne tue ditioni subiectis sint quam plurimi heretica pravitate infecti, qui a semita veritatis adversi per falsitatis devium dampnabiliter oberrantes, in eterni Regis contemptum, animarum suarum evidens periculum et scandalum, fidem Catholicam depravare perniciosius seu pestiferis suis assertionibus multipliciter moliuntur, aliquas personas ydoneas regionis illius ydiomatis non ignaras, quarum conversatio cum salutari eorum doctrina concordans, intuentibus normam honeste vivendi tribuat, et exemplum prebeat puritatis, mittere dignemur ad partes easdem; ut huiusmodi erroris eliminata caligine, ministerio eorundem habitatores illarum partium ad agnitionem vere fidei, superni luminis irradiante gratia, salubriter reducantur; tuum offerens consilium et auxilium ad errorem

eundem de dictis partibus radicitus extirpandum. Nos, qui licet immeriti Jesu Christi, Regis eterni, humani generis redemptoris, vices gerentes in terris grandi desiderio singulorum salutem appetimus, et ad ampliandum cultum fidei Christiane, submotis quibusvis obstaculis, totis desideriis aspiramus, de huiusmodi tuo laudabili et salubri proposito intra mentis nostre precordia exultantes multiformiter, et Regi Regum proinde ad gratiarum actiones supplices assurgentes supplicationi huiusmodi ex fervore magne devotionis et integritate fidei procedenti favorabiliter duximus annuendum; dilecto filio . . . Ministro Ordinis fratrum Minorum Provinciae Sclavonie, qui personarum sui Ordinis plenam habet notitiam, dantes per alias nostras litteras in mandatis, ut auctoritate nostra duos eligat ex eodem Ordine fratres ad predicta idoneos, qui sint vita et conversatione probati, litterali scientia preediti et regionis illius ydeomatis non ignari, quos ad memoratas partes dirigat pro eliminanda ex eisdem partibus heretica pravitate, ac fide Catholica inibi Divina cooperante gratia salubriter amplianda. Magnificentiam itaque tuam rogamus, monemus et in Jesu Christo nostre salutis auctore, cuius negotium geritur, attentius exhortamur, quatenus fratres predictos ad prosecutionem predicti negotii per dictum Ministrum auctoritate nostra, ut premititur, eligendos, cum ad te pervenerint, intuitu Dei Omnipotentis et ob reverentiam Sedis Apostolice atque nostram, qui te voluit benedictionis filium carissimum sincera in Domino prosequimur caritate, benigne, ut Regiam decet Celsitudinem, recipias, ipsosque recommendatos habeas, et in prosecutione prefati negotii favorem, consilium et auxilium eisdem impendas, ut dextera Magnitudinis tue freti, dictum negotium ad Dei laudem, Christiane fidei exaltationem et tui nominis honorem efficaciter et salubriter perducere valeant ad effectum, tuque a retributore bonorum omnium, qui pro minimis grandia recompensat, post vite presentis exitum eterne beatitudinis premia proinde consequaris. Datum apud Urbem-Veterem X. kal. Aprilis, Pontificatus nostri anno quarto.

In. e. m. carissime in Christo filie Helene Regine Servie Illustri.

·IV. Miklós pápa Regestáiból Theiner id. m. I. k. 377. l.)

31.

*Lodomér esztergami érsek több karchai lakost érseki nemes-
ségre emel. 1291.*

Nos Lodomerius miseracione Divina Archiepiscopus Strigoniensis, locique ejusdem Comes perpetuus, significamus universis presencium noticiam habituris, quod nos interveniente auctoritate et consensu domini Regis Johannem filium Mauricij, Bodou filium Michaelis, Jacobum filium Pauli, et alterum Joannem de Karcha, cum ómnibus terris et possessionibus universis, habito consilio fratrum nostrorum capitularium Sancte Strigoniensis Ecclesie, in numerum et collegium nobilium jobagionum nostrorum Archiepiscopalium duximus duximus (igy) aggregandos, volentes et auctoritate presencium declarantes, ut nec pensum, nec terragium, nec collectam Regiam vel aliquam exactionem ullo unquam tempore tam ipsi, quam eorum posteri nobis vel nostris successoribus dare et solvere teneantur, sed illa libertatis prerogativa gaudeant, qua alii jobagiones nostri Archiepiscopales gaudent, et fruuntur. Nec hoc pretermittimus, quod nullius judicis judicio adstare teneantur, nisi nostro judicio, vel Palatini Curie nostre pro tempore constituti. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes dari fecimus litteras sigilli nostri authentici munimine roboratas. Datum Posonii anno Domini M. CC. XCI. in festo Nativitatis Beate Virginis Marie.

(János esztergami érseknek 1394. évi átiratából, mely Bácsfalvay János úrnak tulajdona. Nagy Iván.)

32.

János pozsonyi várjobbágy a királylyal Albert ausztriai herczeg ellen sikru szállván, csata előtt a megnevezett tanuk jelenlétében bevallja, hogy Türne birtokát a pozsonyi főegyháznak adományozza. A tanuk vallomását hitelesen kiadja az esztergami káptalan. 1291.

A. B. C.

Uniuersis presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Strigoniensis salutem in Domino sempiternam. Vniuersorum noticie tenore presencium significamus, viros venerabiles et discretos, dominos et magistros Paulum videlicet Prepositum Strigoniensem, Legum Doctorem et Amministratorem Quinqueecclesiensem in spiritualibus et temporalibus generalem, Jacobum Cumarumiensem, et Ladizlaum Borsiensem, et Andream ac Laurencium, karissimos socios et canonicos nostros in medio nostri personaliter constitutos, Andream nobilem de Ayka Palatinum Curie venerabilis patris, domini nostri domini Lodomerij Strigoniensis Archiepiscopi, Mychaelem de Menchel magistrum paniferorum, Comitem Stephanum filium Fulkus, Lukach Paruum, magistrum Cephas, Comitem Ladizlaum filium Sukod, Zoerardum de calidis aquis, Albertum ciuem Strigoniensem, seruientes eiusdem domini nostri Archiepiscopi, nuper de exercitu Regio de Theotonia reuertentes proposuisse hec omnia et singula infrascripta oraculo viue uocis: Quod cum ipsi nuperrime vnacum eodem domino nostro Archiepiscopo Strigoniensi et Comite perpetuo loci eiusdem in exercitu Illustris Principis domini Andree terciij, Incliti Regis Hungarie per Dei gratiam nunc regnantis, contra dominum Albertum Ducem Austrie

et exercitum eius proficiscerentur suis proprijs in personis, circa Ecclesiam Sancti Georgij constitutam in metis siue terminis Hnngarie et Austrie regionum, feria quarta proxima post festum Beate Virginis Margarethe hoc anno instanti, strenuus miles Johannes filius Petri nobilis iobagio Castri Posoniensis, eorundem sociorum et concanonicorum nostrorum, et aliorum hominum ad presenciam accedens, propria in persona, discretis viris, magistris Dominico Preposito Posoniensi karissimo in Domino socio et fratre nostroq̄ ibi eciam constituto, taliter protestatus publice extiterit et confessus: quod cum ipse Johannes heredis solacio destitutus in agmine eiusdem domini nostri Regis eidem domino Regi et Regno suo contra ipsum Ducem Austrie et Theotonicos suos Australes pro viribus et pro posse, quantum Deus permittet, seruire fideliter intendat cum effusione sui sanguinis dimicando, consideretque, vt belli dubius sit euentus, et nichil sit cercius morte et incercius hora mortis, et melius existat tempus preuenire, quam a tempore preueniri, maxime in facto talis discriminis generalis, ipse Johannes, seu ab eodem bello euadat, siue ei humaniter in eodem euenire contingat, quandam possessionem, villam, seu terram suam Thurnie uocatam inter Tyrnam et Posonium existentem, plenitudinis sue sub antiquis terminis, siue metis, quibus a tempore, cuius non extat memoria, ab olim extitit limitata, habita, et possessa eidem Ecclesie Sancti Saluatoris de Posonio, cuius progenitores et antecessores eius sunt veri patroni, pro remedio et refrigerio anime sue et parentum ac aliorum carorum et cognatorum suorum reliquerit et donauerit, ac contulerit pro obtinendo salutis brauiio intuitu eternorum in elemosinam sempiternam, in eiusdem Ecclesie cymiterio inter caros suos ex voto se optans tradi ecclesiastice sepulture, in quo eius parentes et consanguinei requiescunt, eiusdem Posoniensis Ecclesie ob reuerenciam specialem, et amplioris devocionis in signum, assumpmens liberaliter et libenter, si ipsum Johannem de eodem discrimine sanum et incolumem redire contingat, eum Celi Domino reducente, populos et incolas diete terre dispersos, super faciem eiusdem terre ad propria reuocandos, et usque ad vite sue tempora tantummodo possidendos; post mortem autem suam eidem Ecclesie Sancti Salua-

toris et in eadem Deo famulantibus pro tempore, Preposito scilicet et Capitulo, vna cum suis terris et vtilitatibus alijs omnibus, iure et potestate perpetui et irrenocabilis dominij deuoluendos, et pacifice ac plenarie relinquendos. In cuius rey perpetuam firmitatem et memoriam sempiternam ad relationem eorundem dominorum et sociorum ac (fratrum nost)rorum necnon aliorum hominum predictorum presentes literas sigilli nostri appensione et munimine dedimus communitas. Datum per manus discreti viri magistri Cypriani Ecclesie — — — Domini M^o CC^o nonagesimo primo, tercio Nonas Septembris.

(Hártya. A pecsétnek csak kéksárga zsinórja van meg. Pozsony-káptalani magánlevéltár Capsa C Fasc. 4. Nro. 34. Rövid kivonatban Fejérenél Cod. Dipl. VI. I. 189. *Knauz.*)

33.

Ugyanazon János, pozsonyi várjobbágy (várnagy), a pozsonyi főtemplomnak adományozza végrendeletileg ugyan Türne birtokát. Átírja a győri káptalan. 1291.

Nos Capitulum Ecclesie Jauriensis memorie commendantes significamus vniuersis, quibus expedit presencium per tenorem, quod accedentes ad nostram presenciam discreti viri magistri Andreas et Nicolaus Canonici Ecclesie Posoniensis exhibuerunt nobis quasdam litteras clausas, sigillo nobilis et strenui viri Johannis filij Petri filij Chukar de Comitatu Posoniensi, sigillatas, petentes nomine et vice Prepositi ac Capituli memorate Posoniensi Ecclesie, ut ipsas litteras aperiri et sub nostro sigillo transcriptas in publicam

formam redigi faceremus. Cuius (igy) quidem litterarum tenor talis est :

Ego Johannes filius Petri jobagio Castri Posoniensis anno Domini M^o CC^o nouagesimo primo in quadragesima existens et residens in Castro Owar, dum in lectum egritudinis incidissem, volens finem meum preuenire, quam a fine preueniri, nisi nuncium meum ad honorabiles viros magistrum Dominicum Prepositum et Capitulum Ecclesie Posoniensis, ut vnum vel duos viros ydoneos de Capitulo ad me mitterent, coram quibus meum conderem testamentum. Qui meis petitionibus iuxta consuetudinem annuentes miserunt ad me duos ex eis, videlicet magistrum Nicolaum Canonicum et magistrum Martinum clericum de coro, in quorum presencia, et insuper in presencia discretorum virorum Petri plebani de Musunio et Johannis sacerdotis de Chuzthu, qui ad meam petitionem vna cum eisdem aderant, insuper in presencia nobilis domine nouercee mee relicte Petri patris mei, astantibus eciam nobilibus viris Salamone et Stephano filijs Sauli, et Corrado filio Marcelli, vicinis de Insula, et alijs quam pluribus, inter ceteras et alias ordinationes meas ordinaui, dedi, reliqui et legauì quamdam possessionem meam Thurne uocatam, olym ex donacione Regia collatam, perpetuo possidendam pro salute et remedio anime mee et omnium parentum meorum Ecclesie Sancti Saluatoris de Posonio, sub cuius cymiterio pater meus Comes Petrus et alij progenitores mei requiescunt, quia et ego eciam ibi elegi et exnunc eligo sepulturam, ita tamen, quod si Dominus me conualescere fecerit, et quamdiu uiuere potero, dominium eiusdem possessionis tenebo et habebò, sed cum transiero de ac (igy) vita, ipso facto transeat in dominium et potestatem Ecclesie supradicte, nullo de cognatis meis contradicente, cum ipsa possessio non sit hereditaria, sed collatio Regie Maiestatis, ut superius est premissum. Datum Sabbato proximo ante Dominicam Ramis Palmarum.

Nos uero iustis petitionibus eorundem magistrorum Andree et Nicolai annuentes, predictas literas aperientes, in nulla sui parte suspectas uel uiciatas de uerbo ad uerbum transcribi fecimus, et in ipsius rei testimonium euidentius et firmitatem nostro sigillo authenticari et communiri. Datum

tercio die octauarum festi Resurreccionis Domini, anno eiusdem M^o CC^o nonagesimo primo.

(Hártya. Hátulján a pecsét nyoma. Pozsonykáptalani magánlevéltár Capsa C Fasc. 4. Nro. 33. E levelet „magister Emericus canonicus Ecclesie Poson.“ kérésére átírja újra a győri káptalan 1326. „feria secunda proxima post festum Ascensionis Domini.“ U. o. Capsa C Fasc. 4. Nro. 39. — Ez okmányra vonatkozik talán a Fejérnél Cod. Dipl. VI. II. 58. l. olvasható rövid kivonat. *Knausz.*)

34.

Péter gróf György nevű szolgájának, hű szolgálataiért, különösen mert, hogy Kozma grófot fogságából kiszabadítsa, két fiát kezesül adá, kik közül az egyiknek ujja, a másiknak pedig, miután ki nem váltattak, feje vétetett, Kisvista másképp Kisfalut adományozza a pozsonyi káptalan előtt. 1291.

A. B. C. D.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis salutem in Domino. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod nobilis uir Comes Petrus filius Comitis Tyburcij, coram nobis personaliter constitutus, confessus est oraculo uiue uocis, quod ipse attendens reducensque ad memoriam fidelitatum et obsequiorum opera, ac diuersarum aduersitatum articulos, que uel quos Georgius filius Laurencij, seruiens suus, pro ipsius Comitis Petri persona sustinuit et impendit, suam suorumque filiorum personas pro ipso Comite Petro mortis articulis exponendo, maxime et specialius in eo, quod cum idem Comes Petrus in captiuitate Cosme filij Comitis Cosme existeret et liberacionis iuuamine plurimum indigeret, predictus Georgius captiuitati domini sui condolens uisceribus caritatis, duos filios suos, Johannem uidelicet et Petrum pro obsidibus posu-

erit pro eodem domino suo Petro Comite antedicto, quorum vnus, scilicet Petrus postmodum, eodem Comite Petro de vinculis liberato, eodem paruulos a detencione obsiduum (igy) redimere non curante, per ipsum Cosmam mutilacionem excepit vnus digiti, alter vero, videlicet Johannes, similiter per eunden Cosmam uitam finiuerit capite detruncato; volens igitur idem Comes Petrus decapitacionem et mutilacionem filiorum prefati Georgij recompensacione et satisfaccione aliquan- liter restaurare, quandam terram suam Kusvista, uel alio nomine Kusfolu uocatam, existentem a parte orientali inter terras Castri Posouiensis Vista uocatas, a parte uero occiden- tali inter terras suas Vista uocatas, cum omnibus utilitatibus suis, videlicet siluis, nemoribus, virgultis, fenetis, ac alijs per- tinencijs vninersis, eidem Georgio, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus dedit, contulit et donauit perpetuo possidendam, presente et assistente Thoma, filio Comitum Tiburcij, fratris sui, qui huiusmodi donationi consen- sum suum prebuit et assensum, ita, quod de cetero nec ipse, nec filij sui, nec aliqui de cognacione sua ipsam terram ab eodem Georgio, aut filijs uel posteritatibus suis possint quo- quomodo alienare, nel in irritum renocare, obligando se, quod quicumque processu temporum de heredibus aut generacioni- bus suis, eandem terram ab ipso Georgio, uel heredibus suis alienare, aut irritare forsitan attemptarent, alienatores, uel irritatores huiusmodi donacionis eidem Georgio, uel successo- ribus suis taxacionem quinquaginta marcarum, quibus deca- pitacio et mutilacio digiti filiorum sepedicti Georgij per pro- borum virorum arbitrium est taxata, soluere teneantur. In cuius rei memoriam presentes concessimus litteras sigilli no- stri munimine roboratas. Datum in festo Natiuitatis Beate Virginis Gloriose anno Domini M^o. CC^o. LXXXI°.

(Hártya. A pecsét, mely hártaszeleten függött, nincs meg többé. Pozsonykáptalani országos levéltár. Capsa XIV. Fasc. 10. Nro 30.

Knauz.)

35.

A pozsonyi káptalan bizonyáglevelé barátságos egyezkedésről, melynél fogva Feeli János esetileges megöletéséért, annak rokonai a tettesnek büntetését elengedték. 1291.

A. B. C. D.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis salutem in Domino. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium nolumus pervenire, quod Joachino de Feel simul cum filio suo Jacobo, et Laurencio filio Valentini cognato suo ab una parte; Ladislao filio parui Stephani ab altera, constitutis coram nobis personaliter, iidem Joachinus, Jacobus et Laurencius sunt confessi, quod licet super morte Johannis filii ejusdem Joachini per eundem Ladislaum casualiter perpetrata ordine iudiciario inter partes fuisset diucius altercatum; ad ultimum tamen medi-antibus probis viris propter bonum pacis in quindecim marcis denariorum Vyennensium concordassent; quas videlicet quindecim marcas iidem Joachinus, Jacobus, Laurencius asserentes se ab eodem Ladislao plenarie recepisse, eundem Ladislaum super eadem morte reddiderunt in nostri presencia penitus expeditum; obligantes se, quod quicunque temporum (igy) eundem Ladislaum racione mortis ipsius Johannis impetere forsitan attemptarent, ipsi scilicet Joachinus, Jacobus et Laurencius tenebuntur eum expedire proprijs (laboribus) et expensis. In cujus rei memoriam presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum in quindena Beati Michaelis Archangeli anno Domini millessimo ducentesimo nonagesimo primo.

(Hártya. A még ép pecsét nemzeti színű selymen függ. Pozsonykáptalani országos levéltár Capsa XIV. Fasc. 22. Nro. 2. Knauz.)

36.

Ditrik, kapuvári várnagy, jelenti III. Endre királynak, hogy parancsa szerint a jogosan Herborl mestert illető Ilmőcz helységet, míg Herborl és a vasvári káptalan közt ítélet lenne hozva, kezéhez akarta venni, de János mester és a nevezett prépost azt tartoztatván ki nem eresztette. 1291.

Excellentissimo domino suo, Andree dei gracia Illustri Regi Hungarie, Comes Dytricus castellanus de Kopu inclinationem cum fidelissimo famulatu. Receptis litteris Serenitatis uestre mandatum vestrum exsequi uolui in hac parte, quod iuxta consuetudinem Regni approbatam possessionem magistri Herbordy Ilmeuch uocatam ad me, uidelicet ad communem manum recipere uolui, medio tempore, donec ordine iudiciario inter ipsum magistrum Herbordum, et Prepositum Castri ferrei discuteretur, sed ad litteras Maiestatis uestre, magistro Johanni et dicto Preposito exhibitas, ijdem dictam possessionem remittere non curarunt, prouentibus et utilitatibus eiusdem perceptis in preiudicium magistri Herbordy memorati, quamuis sit de iure possessio magistri Herbordy, sicut in litteris priuilegialibus exinde confectis inspexi, et constitit michi euidentius. Vnde constat in clemencia uestre Maiestatis, quid inde sit agendum.

Kivülről : Domino Regi.

(A gróf Teleki család magyarországi ágának levéltárából Gyömrőn.
Közli Szabó Károly.)

37.

A királytól kiküldött bírák bizonyáglevelé a Toronya birtok iránti barátságos egyességről. 1291. körül.

Nos Renoldus quondam Palatinus, magister Petrus dictus Pethene, et Comes Jacobus, iudices in Comitatu de Zemlin per dominum Regem constituti, damus pro memoria, quod Johanne filio Langeussi, Demetrio filio Uz, ac Uza, Gregorio filio Kemez, Uz filio Balasey de Tolchva, ac aliis de eadem coram nobis personaliter constitutis ab una parte, Thoma Comite, Bocsa filiis Simon ac aliis fratribus suis similiter personaliter coram nobis comparentibus ab altera, iidem nobiles de Tolchva dixerunt proponentes, quod terram Toronia vocatam, quam a filiis Simon, juxta formam iudicii requirebant, ipsi de voluntate et iudicum consensu super predicta terra taliter inter eos extitit ordinatum, quod pro terra predicta nobiles de Tolchva filiis Simon Comitis minus viginti marcis ducentas marcas coram Capitulo Agriensi partim in argento, partim in estimacione condigna in terminis infrascriptis solvere teneantur filiis supradictis stb. Datum in Ujlak feria sexta proxima ante festum Beati Michaelis Archangeli.

(Fejérvári Okmánygyűjteménye, mely a nemz. muzeumban őriztetik, III. kötet.)

38.

III. Endre király a pannonhalmi apátságának Táp és Szent-Miklós helységeket adományozza. 1292.

In nomine Sancte Trinitatis et Indiuidue Vnitatis. Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Ser-
nie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex vniuersis Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presencium
noticiam habituris salutem in eo qui Regibus dat salutem. Licet creatura non habeat quid creatori ac reparatori eius-
que gloriosissimis sanctis, quorum suffragiis creator creatu-
ris largitur uniuersa, impendere valeat ex condiguo, debet
tamen tota deuocione animi totaque puritate affectus labo-
rare, vt eternorum intuitu in terris seminet, quod in die mes-
sionis extreme recolligens cum multiplicato fructu in celesti
orreo possidere valeat et habere. Proinde ad uniuersorum
noticiam harum serie volumus peruenire, quod cum Ecclesiam
seu Monasterium Beati Martini de Sacro Monte Pannonie,
cuius intercessionibus nobis cuucta prospere suffragari sen-
timus, velimus merito Regali fauore, gracia et donacione am-
plexari, ob remedium anime nostre et spem future felicitatis,
quasdam duas possessiones in vicinia ipsius Monasterii, Tap
et Zent Miklus vocatas habitas, cum vduornicis nostris in eis-
dem residentibus, Boda videlicet et Zobou, Chrachino, Geor-
gio, Sebastiano, Ladizlao, Dominico, Scemeyno, Matthia et
Petro, cum suis heredibus heredumque suorum successoribus,
quos quidem vduornicos dominus Rex Bela auus noster clare
memorie de castrensibus castri Wesprimiensis in condicionem
vduornicorum transtulerat, in eadem condicione, qua prede-
cessoribus nostris seruierunt, dedimus, donauimus et contu-
limus ipsi Monasterio Beati Martini sub eisdem metis, ter-
minis et limitibus, quibus tempore ipsius Regis Bele per predi-
ctos vduornicos et alios populos earundem habite, limitate
fuerant et possesse, cum omnibus vtilitatibus suis et perti-

nenciis vniuersis, ac per magistrum Leurentham Comitem Wesprimiensem dilectum et fidelem nostrum fecimus assignari. Vt igitur huius nostre donacionis seu collacionis series robur obtineat perpetue firmitatis, nec processu temporum per quempiam successorum nostrorum valeat retractari, vel in irritum aliquatenus reuocari, presentes eidem Monasterio Beati Martini concessimus litteras nostras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo secundo vndecimo kalendas Februarii Regni autem nostri anno secundo.

(Eredetie a sz. Mártoni főapátság levéltárában.)

707 III

39.

III. Endre király a bakonybéli apátságának Thoyon helységét a Balaton partján adományozza. 1292.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex vniuersis Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentium noticiam habituris salutem in eo, qui Regibus dat salutem. Licet creatura non habeat quid creatori ac reparatori eiusque gloriosissimis sanctis, quorum suffragiis creator creaturis largitur vniuersa, impendere valeat; ex condigno, debet tamen tota deuocione animi totaque puritate affectus laborare, vt eternorum intuitu in terris seminet, quod in die messionis extreme recolligens cum multiplicato fructu in celesti orreo possidere valeat et habere. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod cum Ecclesiam seu Monasterium Beati Mauricii de Beel, cuius intercessionibus nobis cuncta prospere suffragari sentimus, veli-

mus merito Regali gracia, fauore et donatione amplexari, ob remedium anime nostre et spem future felicitatis quandam terram wduornicorum nostrorum Thoyon uocatam iuxta Balatinum in Comitatu Zaladiensi existentem, cum vduornicis nostris super eadem residentibus Boda uidelicet, Zobou, Crachyno, Georgio, Sebastiano, Ladislao, Dominico, Scemeyno, Matthia et Petro cum suis heredibus heredumque suorum successoribus, quos quidem vduornicos dominus Rex Bela auus noster clare memorie de castrensibus castri Vesprimiensis in condicionem vduornicorum transtulerat, in eadem condicione qua predecessoribus nostris ijdem wduornici seruierunt, dedimus, donauimus et contulimus ipsi monasterio Beati Mauricii de Beel sub eisdem metis, terminis et limitibus, quibus ipsa terra Thoyon tempore ipsius Regis Bele per predictos wduornicos nostros Bodam, Zobou, Crachinum, Georgium, Gregorium (igy), Sebastianum, Ladislaum, Dominicum, Scemeynum, Matthiam et Petrum habita, limitata fuerat et possessa, et eandem terram Thoyon cum omnibus vtilitatibus suis et pertinenciis vniuersis ac cum wduornicis nostris prenomina-tis, iam dicto monasterio nostro de Beel per magistrum Leurentham Comitem Vesprimiensem dilectum et fidelem nostrum fecimus assignari. Vt igitur huius nostre donacionis series robur obtineat perpetue firmitatis, nec processu temporum per quempiam successorum nostrorum valeat retractari vel in irritum aliquatenus reuocari, presentes eidem monasterio Sancti Mauricii concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Viec-Cancellarii dilecti et fidelis nostri anno Domini M^o CC^o nonagesimo secundo vndecimo kalendas Februarii Regni autem nostri anno secundo.

(Eredetie a sz. mártoni főapátság levéltárában.)

2217

40.

*III. Endre király a Haab pozsonyi prépost és Endre kanonok által előmutatott okiratokból megértvén, hogy Turne birtok a pozsonyi egyháznak ajándékozott, azt e jószág birtokába Péter házi káplánja és gróf Spatthai Vid által beigtatja.
1292.*

Nos Andreas Dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex significamus omnibus quibus expedit presencium per tenorem, quod cum circa festum Purificacionis Beate Marie Virginis essemus Strigonij in presenciam venerabilis patris domini Lodomerij Dei gracia Sancte Strigoniensis Ecclesie Archiepiscopi eiusdemque loci Comitis perpetui, magister Haab Prepositus Ecclesie Sancti Saluatoris de Posenio, vir honorabilis et discretus, et magister Andreas nomine Capituli eiusdem loci exhibuerunt nobis multa documenta et instrumenta super collatione possessionis Johannis filij Petri Turne vocate in Comitatu seu districtu inter Poseniensem Ciuitatem et Tyrnam constitute, quibus instrumentis seu munimentis tam proprijs, quam aliorum locorum sollempnium et multorum virorum nobilium, ac professione communitatis seu vniuersitatis eiusdem Ciuitatis Poseniensis, necnon nobilium jobagionum castri, quibus perspicaciter apparebat, quod idem Johannes filius Petri pro deuocione et fundacione juris patronatus eiusdem Ecclesie Santi Saluatoris, vbi suorum parentum et aorum tumulata corpora requiescunt, dictam possessionem Turne in proprietatem eiusdem Ecclesie tam in morte, quam inter uiuos donasse et legasse perpetuo possidendam, vsufructu eiusdem possessionis, dum uiucret sibi tantummodo reseruato, et dum graui infirmitatis mole in expedicione habita contra Ducem Austrie circa Owar grauius angeretur. hoc idem in presenciam multorum discretorum et religiosorum virorum ac personarum ecclesiasticarum asseruerit in lecto egritudinis con-

pos (igy) mentis viua uoce. Demum in mortis articulo proclamauit publice ordinationem seu collacionem de premissa possessione Turne uocate (igy) penes eandem Ecclesiam Sancti Saluatoris in anime sue et suorum parentum suffragium perpetuo remanere, eiusdem possessionis dominio ad ipsam Ecclesiam Sancti Saluatoris ex ui juris patronatus, nullius sue cognacionis participante consorcio, specialiter et principaliter deuoluto. Nos itaque litteris omnibus et munimentis, ut premisimus, perlectis in nostri presencia et plenius intellectis, eundem magistrum Haab Prepositum et fratres suos, Capitulum uidelicet Ecclesie Poseniensis in corporalem possessionem eiusdem Turne ac pertinencium ad eandem per Petrum presbiterum fidelem Capellanum nostrum, et per Vyd filium Comitis Geeth de Spaccha familiarem nostrum duximus inducendos. Datum Strigonij anno Domini M^o CC^o LXXX° secundo in festo Purificationis Beate Virginis.

(Hártya. Hátulján a nagy pecsétnek (sig. Maiestat.) nyoma. Pozsony-káptalani magánlevéltár Capsa C. Fasc. 4. Nro. 36. *Knauz.*)

227777

41.

III. Endre király megerősíti a pozsonyi polgárok számára IV.
Lászlónak Széplakra vonatkozó 1288-ki adományát. 1292.

Andreas Dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex, omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Iudex et ciues nostri Posonienses ad nostram accedendo presenciam exhibuerunt nobis litteras priuilegiales domini Ladizlai quondam Regis Vngarie, fratris nostri karissimi, super collacione cuiusdam ville Zepalak vocate confectas, petentes a nobis instantissime supplicando, vt nos ipsas litteras priuilegiales Regis Ladizlai ratas habere et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Quarum quidem litterarum priuilegialium tenor talis est:

Ladizlaus stb. (következik IV. László király 1282-ki okmánya, mely olvasható Okmánytárunk IV. kötetében 309. l.)

Nos igitur consideratis fidelitatibus et seruiciorum meritis ciuium nostrorum predictorum, quibus ijdem nobis multipliciter meruerunt complacere; quia eciam inspeximus predictas priuilegiales litteras Regis Ladizlai non cancellatas, non abrasas, non abolitas, nec in aliqua sui parte viciatas, ymo potius racionabiliter emanasse, de verbo ad verbum presentibus insertas, approbamus, ratificamus, et presentis scripti patrocinio confirmamus, duplicis sigilli nostri munimine roborantes. Datum per manus venerabilis domini Th. Albensis Ecclesie Prepositi, aule nostre Vice Cancellarii dilecti et fidelis nostri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo secundo, tercio Idus Junij, Regni autem nostri anno secundo.

(Eredetie sz. k. Pozsony város levéltárában.)

238637

42.

*III. Endre király a Guthkeled nemzetségből való Lothárd bán-
nak és fiának Lászlónak, IV. László és az ő idejebeli háborúk-
ban tett hű szolgálataikért, a Szamos vizén Aranyos (ma Ara-
nyos-Medgyes) alá jövő sóval rakott hajóktól 20 kősóban meg-
állapított vámjokra, melyet még Lothárd atyja Pál V. István
királytól a steier háborúban tett hű szolgálataiért nyert ado-
mányban, új adományt ad. 1292.*

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame,
Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex, om-
nibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salu-
tem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore
presencium volumus peruenire, quod Lothardus Banus filius
Comitis Pauli de genere Gwtkeled, et Ladislaus filius eius,
ad nostram accedentes presenciam nobis significare curaue-
runt, quod dominus St(ephanus) Serenissimus Rex Hungarie
clare memorie, pro meritorijs seruicijs et fidelitatibus eius-
dem Comitis Pauli patris ipsius Lothardi Bani eidem domino
Stephano Regi in omnibus expeditionibus Regni tam gene-
ralibus quam particularibus, et specialiter eo tempore, cum
homines seu regnicole Ducatus Styrie, tunc temporis ad
ipsum dominum Regem Stephanum pertinentes ab eodem
domino Stephano Rege peruersi in perfidiam se retraxerant,
in conflictu contra eosdem homines Styrie, per memoratum
Stephanum Regem habito, vbi Lodomerius filius Mayad, con-
sanguineus ipsorum, et alter cognatus eorum nomine Lau-
rencius de Pardan, ac septuaginta seruientes eiusdem Co-
mitis Pauli extiterant interempti, et idem Comes Paulus fu-
erat captiuatus, et tamdiu in captiuitate detentus, donec
quadam possessione sua Mayad vocata, pro redemptione
persone sue vendita, fuisset liberatus; huiusmodi prouentus
in tributo prouenientes ordinasset, dedisset, et eciam contu-
lisset suo priuilegio mediante, vt in fluuio Zomus, de quali-

bet navi cum salibus descendenti in villam suam Oronos vocatam, viginti sales ratione tributi exigere possit pro se et habere, et demum ipsum tributum dominus Ladislans Rex frater noster patruelis similiter suo priuilegio mediante eodem modo, prout dominus Rex Stephanus patri ipsius Lothardi Bani contulerat, pro meritorijs seruicijs ipsius Lothardi Bani quondam domino Ladislao Regi tunc impensis, quum Jouchynus Banus et prefatus Lothardus Banus ex precepto ipsius Ladislai Regis ad deuastandum Regnum Austrie iuerant contra Regem Boemorum, vbi idem Lothardus Banus extiterat sauciatus; preterea pro seruicijs eiusdem Lothardi Bani, eo tempore domino Ladislao Regi impensis, quum idem dominus Ladislaus Rex cum multitudine exercitus sui iuerat contra Otokarum Regem Boemorum, tunc Regni Hungarie inimicum capitalem, vbi eciam sepedictus Lothardus Banus viriliter dimicans letale uulnus acceperat; pro uulnere eciam dicti Lothardi Bani, in conflictu contra Comanos, per dictum dominum Regem Ladislaum habito, vbi idem Lothardus Banus ictu sagitte in sinistro pede fuerat sagittatus, et quidam frater suus Dominicus nomine interfectus, ipsi Lothardo Bano reliquisset et eciam contulisset possidendum; petentes ijdem Lothardus Banus et Ladislaus filius suus, vt ipsum tributum eorum, prout temporibus dictorum dominorum Regum habuisse et percepisse dinoscuntur, ipsis relinquere et de nouo conferre dignemur. Nos itaque consideratis fidelitatibus et seruicijs dominorum Lothardi Bani et Ladislai filij sui nobis in expeditionibus nostris contra dominum Albertum Ducem Austrie tunc inimicum nostrum, et demum in exercitu nostro contra filios Henrici habito, qui se a nostra retraxerant Maiestate, impensis, ex consilio Archiepiscoporum, Episcoporum et Baronum Regni nostri ipsum tributum in Zomus existens eo iure et ea plenitudine, quemadmodum temporibus dominorum Stephani et Ladislai Regum ipsorum priuilegio mediante idem Lothardus Banus et filius suus habuisse dinoscuntur, ipsis Lothardo Bano et Ladislao filio suo ac eorum heredibus, heredumque suorum successoribus reliquimus, dedimus et de nouo contulimus percipiendum, possidendum, tenendum et habendum. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus

litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo secundo, decimo kalendas Julij, Indiccione quinta, Regni autem nostri anno secundo.

(Eredetie a b. Wesselényi család levéltárában. Szabó Károly.)

40203

43.

*III. Endre király Soprony város polgárait jogaik iránt biztosítja.
1292.*

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis univ-
ersis ciuibus seu hospitibus de Supronio salutem et gratiam.
Quia Comitem Vlwyrum et magistrum Andream conciuces ve-
stros cum litteris vestris ad nos ad partes tam remotas ad
visitandam personam nostram, et ad propalendam querimo-
niam vestram ad nos transmisistis, fidelitati Universitatis ve-
stre referimus multas gracias; propter quod nimirum in om-
nibus fecimus et faciemus voluntatem. Super eo autem, quod
magistrum Johannem Comitem Soproniensem et Comitem Ca-
stri Ferrei vobis in capitaneum prefecimus, noueritis, quod
non fecimus, immo conseruabimus vos in illa et eadem liber-
tate vestra, in qua a tempore dominorum Bele et Stephani,
Illustrium Regum Hungarie felicium recordacionem, carissi-
morum auorum nostrorum, iuxta ipsorum continenciam priui-
legiorum permansistis usque modo. Et id vobis faciemus
data fide nostra Regali, et adhuc in pluribus vestram preca-
cionem admitteremus; sicut in libertate vestra priuilegio.
Item concessimus, quod sagittarios populos, quos dominus Step-
hanus et dominus Ladislaus Reges vobis in populos et socios
deputarunt, relinquimus et nos vobis, in eadem libertate per-

mansuros. Vnde volumus, quod vos in vestra libertate conseruetis iuxta omnia. Datum in Iwanch feria secunda proxima post festum Sancti Petri ad vincula.

(Sopron város levéltárából Lad. L. Fasc. I. N. 9. Czech.)

201 666

44.

Longshanks vagyis I. Eduard angol király III. Endre magyar királyhoz a keresztes háború ügyében. 1292.

Serenissimo Principi domino Andree Dei gracia Ungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Regi Edwardus eadem gracia Rex Anglie, Dominus Hibernie et Dux Aquitanie salutem cum honore et glorie felicibus incrementis. Celsitudinis vestre litteras, que fuerunt nobis ex parte vestra per nobilem virum Paganellum de Vicopisano familiarem vestrum et nuncium, latorem presentium presentate, inter cetera credenciam continentes, quo decuit honore recepimus; et tam per significata per illas, quam ea que idem nuncius vester, vir vtique industrius et discretus, qui sibi commissa nobis exposuit circumspecte, pleno collegimus intellectu. Sane de hiis, que nobis ad Dei seruicium et honorem ac exaltacionem fidei Christiane Serenitas vestra duxit liberaliter offerenda, Magnificencie vestre referimus graciaram vberes acciones; ex hoc grandem affectionem et teneram, quam ad negocium status miserabilis Terre Sancte ac ad obsequium ipsius, qui terram eandem sanguine proprio dedicauit, geritis perspicaciter attendentes. Verum antequam nuncium vestrum receperamus, fuerat ordinatum, et in certo eramus proposito, facere passagium nostrum per mare, a cuiusmodi ordinacione recedere non valemus. De mille vero militibus et sagittariis equitibus, quos ad

sumptus vestros per unum annum nobis in dicte Terre Sancte succursum faciendo per terram offertis, quantas possumus vobis agimus gratias iteratas. Et licet ob racionem predictam ac aliis certis de causis per partes vestras iter nostrum huiusmodi conuertere non possimus; Sublimitatem Regiam deprecamur instancius, quod ideo Diuinitus vobis inspirata voluntas, quam vos habere tenemus ad prefate terre subsidium, non tepescat. Et si Magnitudini Vestre placeat de hominibus vestris in auxilium ejusdem terre transmittere, et ubi fuerimus venerint, jocundus et letus admodum erit nobis eorum aduentus, eos eciam gratulanter et honorifice admitteremus. Datum apud Berwyk super Twedam in Scotia in vigilia Beati Johannis Baptiste anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo secundo.

(Clarke Adam és Holbrooke Frigyes: Foedera, Conuentiones, Litterae et cujuscunque generis Acta Publica inter Reges Angliae et alios quosvis Imperatores, Reges, Pontifices, Principes vel Communitates habitata et tractata. Vol. I. pars 2. Londini 1816. p. 760.)

45.

Nyéky Miklós, Veres Péter és Lipót, Domonkos fiai, Pakay Tamás (?) és Bwd Miklós pozsonymegyei nemesek a pozsonyi káptalan részére lemondanak Türne máskép Csukárfalva birtokhozi jogaikról a györi káptalan előtt. 1292.

Nos Capitulum Ecclesie Jauriensis significamus vniuersis, quibus expedit presencium per tenorem, quod constitutis in nostri presenciam Nicolao filio Iwanka de Neek, Petro Rufo, Lepoldo filijs Dominici et Chama (igy jóformán Thoma helyett) de Paka, ac Nicolao dicto Bwd, nobilibus de Comitatu Poseniensis ex vna parte, et magistris Laurencio Custode Ecclesie Poseniensis ac Andrea Notario, Canonicis eiusdem Ecclesie Poseniensis nomine et vice Prepositi ac Capituli Ecclesie Poseniensis ex parte altera, ijdem nobiles oraculo viue uocis coram nobis sunt confessi, quod licet inter ipsos, et Prepositum ac Capitulum memoratos super possessione Twrne seu Chukarfalua nuncupata, Ecclesie Sancti Saluatoris de Poson per Johannem filium Petri in vita et in morte collata altercacio quedam et uerba mota fuissent, ipsi tamen propter bonum pacis et iusticie ac premiorum intuitum eternorum, omni altercacioni, controuersie, liti et iuri, si que forte eis in ipsa possessione Twrne nominata ex eo, quod ipsi de generacione quondam Comitris Chukar, aui prefati Johannis essent, competeret, nomine suo, et nomine ac vice omnium fratrum et cognatorum suorum cessissent et renunciassent, et quod predictam Ecclesiam Sancti Saluatoris, et eius Prepositum ac Capitulum prefatam possessionem Twrne, seu Chukarfalua dictam tenere, habere et possidere reliquissent pacifice et dimisissent. In cuius rei testimonium et firmitatem presentes ad petitionem vtrarumque parcium predictarum nostro fecimus sigillo communiri et eisdem Laurencio Custodi et magistro Andree assignari. Datum secundo

die festinitatis Corporis X. (Christi) Anno eiusdem M^o CC^o. nonagesimo secundo.

(A győri káptalannak „magister Emericus Canonicus Ecclesie Posoniensis nomine et vice discretorum virorum magistri Nicolai Prepositi et Capituli Ecclesie eiusdem“ kérésére kiadott átiratából. „Datum et actum feria secunda proxima post festum Ascensionis Domini (Máj. 5.) Anno eiusdem M^o CCC^o vicesimo sexto. Magistris Mathya Lectore, Nicolao Cantore et Jacobo Custode Ecclesie nostre existentibus.“ Pozsonykáptalani magánlevéltár Capsa C. Fasc. 4. Nro. 39. *Knauz.*)

46.

· *Mihály, gróf Bacha fia, Loch helységben levő részjóságát végrendeletileg a nyitrai káptalannak hagyományozza. 1292.*

Capitulum Ecclesie Posoniensis omnibus Christi fidelibus tam presentibus, quam futuris, presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod cum Michael filius Comitis Bacha in lecto egritudinis recumberet, ad nos Petrum filium Peck proximum suum transmisit, per quem nobis humiliter supplicauit, vt ad audiendum suam testamentalem dispositionem ex nobis duos mitteremus pro testimonijs, cuius supplicationibus iustis et modestis annuentes, misimus ex nobis duos viros ydoneos concanonicos nostros, videlicet Martinum et Andream dictum Torqus, qui tandem auditis ordinationibus testamentalibus ipsius Michaelis in eorum presencia factis ad nos redeundo vnacum eodem Petro nepote Comitis Bacha, Thoma filio Indrih genero dicti Bacha, Mauricio filio Stephani de Baab, Ipolito filio Chuda et Comite Petro filio Janus, nobilibus de Wasard, propinquis et proximis ipsius Michaelis, nobis taliter retulerunt, quod licet predictus Michael passionem egritudinariam laboraret, tamen mente sanus per omnia, inter alias ordinationes suas testamentarias quan-

dam porcionem suam possessionariam hereditario jure in Loch ipsum exceptis alijs proximis et propinquis suis tangentem priuate et absolute, in vicinitate magistri Abe filij Abe nobilium de Zouor, et Ciuitatis de Tyrna existentem, presentibus et consencientibus prenotatis proximis et consanguineis ac suis afinibus pro remedio et refrigerio anime parentum ac proximorum suorum, ac sue proprie, nec non pro eterne salutis brauio optinendo, discretis viris Canonicis Ecclesie Nitriensis in perpetuam elemosinam dedisset et donasset, cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencijs vniuersis tenendam, possidendam et habendam. Et ne temporis in processu per quoslibet proximos suos huic sue donacioni aliqualis contradiccio, aut reuocacio possit inueniri, nostras litteras priuilegiales eidem Capitulo extunc per eosdem suos proximos a nobis idem Michael dari postulauit, quas nos dari fecimus modo prescripto sub sigillo nostro pendentis iusticia mediante. Datum tercio die post festum Vrbanis Pape et martiris anno Domini M^o CC^o nonagesimo secundo.

(Hártya. Rózsaszínú selymen függ a pecsét töredék. Pozsonykáptalani országos levéltár Capsa XIII. Fasc. 1. Nro. 4. *Knauz.*)

47.

*Vilky Miklós, Vilky Mihály, Bechk (?) és Jakab részére lemond
Vilk jószágának feléről a pozsonyi káptalan előtt. 1292.*

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Poseniensis salutem in Domino. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod Nicolao filio Iwanch de Wylk ab una parte, Michaelae, Bechk, et Jacobo, filijs Gregorij ab altera, constitutis personaliter coram nobis, idem Nicolaus est confessus, quod cum olim predictus Gregorius pater ipsius Michaelis et fratrum suorum, relicta hereditate sua sine alicuius honeris (igy) gramamine ob quosdam necessitatis sue articulos abhinc discedens fuisset pluribus annis absens, et postmodum filij eiusdem Gregorij, uidelicet Michael et fratres sui antedicti repatriantes hereditatem paternam ipsos contingentem ab eodem Nicolao repetere attemptassent, idem Nicolaus, antequam agrederentur materiam questionis, recognoscens eos esse filios predicti Gregorij, qui quidem Gregorius et dictus Iwanch pater ipsius Nicolai ab uno auo sunt exorti, et per consequens in dimidietate terre ipsorum Wylk uocate eundem Michaeliem et fratres suos plenum ius habere, ob hoc idem Nicolaus in nostri presencia dimidietatem eiusdem terre Wylk cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis eisdem Michaeli, Bechk et Jacobo supradictis restituit et reddidit pure et simpliciter resignando, et quia idem Nicolaus hereditatem eorundem sine iudicij examine pacifice resignauit, ob hoc utilitates et fructus propter absenciam ipsius Michaelis et fratrum suorum usque nunc perceptos, ydem Michael et fratres sui, eidem Nicolao pure relaxarunt. Adiecit eciam Nicolaus sepedictus, quod possessiones ipsorum, quas detentores sub titulo in pignorationis, uel nomine indebiti occuparunt pariter et communi expensa requirere uel redimere debent, et quas redemerint uel optinuerint unam dimidietatem redempte uel

optente possessionis, prefatus Nicolaus, aliam uero dimidietatem prenotatus Michael cum suis fratribus debent possidere. In cuius rei memoriam presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M^o CC^o nonagesimo secundo.

A. B. C.

(Hártya. Nemzeti színű zsinogen függ az ismeretes és még elég ép pecsét. Pozsonykáptalani magánlevéltár Capsa C. Fasc. 8. Nro. 81. Epen így kiállítva fordul elő ez okmány még az országos levéltár Capsa XIV. Fasc. 20. számában. Azon természetes különbséggel, hogy ott a fél A. B. C. betűk a homlokzaton láthatók. *Knausz.*)

48.

A pozsonyi káptalan bizonyáglevelé, hogy Benedek, Betheunek fia, és rokonai Turnus Chondolban lévő birtokuk negyedik részéről Bock, Murd fia, érdekében intézkedett. 1292.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Psoniensis orationes in Domino. Ad universorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod constitutis personaliter coram nobis Benedicto filio Betheu, Egidio filio Jacobi pro se et pro Isiph et Jacobo filijs Johannis, cognatis suis, et Mathia filio Reun similiter pro se et pro Damiano Clerico fratre suo ab una parte, et Beck filio Murd de uilla Lipoldi, ab altera; idem Benedictus, Egidius et Mathias pro se et pro predictis cognatis suis confessi sunt oraculo uive vocis, quod ipsi quandam terram suam Turnus Chondol vocatam, ex donacione Regia progenitoribus suis olim collatam, et per consequens a Nicolao filio Jus cognato ipsorum ad eos deuolutam, in quatuor partes equales diuisissent, et quartam partem eiusdem terre Turnus Chondol cum

omnibus utilitatibus suis, uidelicet ortis, fructibus, siluis, nemoribus, pratis, fenetis, piscinis, aquis, locis molendinorum, terris arabilibus et non arabilibus, pascuis pecorum, lapidibus, arundinibus et attinenciis suis uniuersis predicto Bock cognato ipsorum, et per eum suis heredibus, heredumqun suorum successoribus ratione proximitatis et perpetue unionis habite inter ipsos assignassent, reliquissent, et tradidissent perpetuo et irreuocabiliter possidendam, obligando se, quod quicumque processu temporum ipsum Bock aut suam posteritatem pro ipsa quarta parte predictae terre Turnus Chondol uocate uellet inpetere vel vexare, extunc eundem Bock et suam posteritatem prefati Benedictus, Egidius et Mathias ac alij cognati eorundem tenebuntur expedire proprijs laboribus, et expensis. In cuius rei memoriam ad petitionem utriusque partis presentes nostras concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo secundo, in Octava Ciuorum.

A C D.

(Hártyán. Hártyaszinegen függ a pecsét töredéke. Pozsonykáptalani országos levéltár Capsa XIV. Fasc. 18. N. 12. és ugyan-e Capsa és Fasc. 11-dik száma. A második példány felül levő A C D-vel, melyek egybeillenek jeleül, hogy egyszerre íratlak s az egyik példány a feleknek kiadatva idővel ismét e levéltárba került. *Knausz.*)

49.

III. Endre király a magtalanúl elhalt Veres Gothárd Vas vármegyében fekvő Geru nevű földét, Herbord-, János- és Rubinának, Vitalis fiainak adományozza, tekintve különösen Herbord és János hű szolgálatait, kik az Albert ausztriai herczeg elleni háborúban Boro vár vivása közben nehéz sebeket kaptak.

1293.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Cum benemeritis fauor debitus impenditur, et fideliter obsequentibus merces condigna redditur, Deus placari creditur, et subditi ad fidelitatis studia exercenda prouocantur, accendunturque spe et desiderio consequende retribucionis consimilis uel ecia(m) amplioris. Proinde ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie uolumus peruenire, quod Herbordus, Johannes et Rubynus filij Wytalis ad nostram accedentes presenciam, quandam terram Gothardi Rufi (sine) herede decedentis, ut dixerunt, Geru uocatam in Comitatu Castri Ferrei existentem a nobis petiuerunt sibi dari. Verum quia de ipsius terre qualitate, quantitate, et utrum sit hominis sine herede decedentis, nec ne, nobis ueritas non constabat, fidelibus nostris Capitulo Castri Ferrei per nostras litteras dedimus in mandatis, ut ijdem unum ex se mitterent pro testimonio fidedignum, coram quo Dominicus filius Eguke homo noster conuocatis conmetaneis et uicinis reambularet ipsam terram et statueret Herbordo et fratribus suis iam dictis, si non fieret contradictum, contradictores uero, si qui fierent, ad nostram citaret presenciam, ad terminum competentem. Sciret eciam idem homo noster, utrum idem Gothardus sine herede decessit nec ne, et post hec tocius facti seriem nobis rescri-

berent seriatim. Quod quidem Capitulum demum nobis rescripsit, in hec uerba :

Excellentissimo domino suo A(ndree) Dei gracia Illustri Regi Vngarie, Capitulum Ecclesie Beati Michaelis de Castro Ferreo inclinacionem et oraciones in Domino cum perpetue fidelitatis obsequio. Litteras uestre Excellencie (ie recepimus cum) honore quo decuit reuerenter, in quibus uidimus contineri, quod unum ex nobis super faciem terre Gothardi Rufi Geru uocate, transmitteremus, cuius testimonio Dominicus filius Eguke homo uester, conuocatis conmetaneis et uicinis, reambularet ipsam terram, et statueret Herbordo et fratribus suis, si non fieret contradictum, contradictores autem ad nostram presenciam euocando; sciret et idem homo uester, utrum ipse Gothardus sine herede decesserit nec ne, quod uestre Maiestati rescriberemus. Vestris igitur perceptis mandatis nos in omnibus obedire cupientes, ut tenemur, vnum ex nobis transmisimus ad premissi negocii seriem exequendam, qui demum ad nos rediens diligenter per nos requisitus recitauit, quod idem Dominicus homo uester conuocatis conmetaneis et vicinis eidem adiacentibus, videlicet Comite Markus filio Farcasij, ac populis de villa Hudaz, nec non homine magistri Johannis presentibus reambulauit prescriptam terram Gothardi Rufi Geru uocatam, qui sine herede decessit et statuit eisdem Herbordo et fratribus suis sub ueteribus metis et antiquis, contradictore nemine existente. Datum in octauis Beati Johannis Baptiste.

Nos itaque, qui ex officij nostri debito metiri debemus merita singulorum, et unicuique iuxta exigenciam meritorum respondere, considerantes fidelitates et meritoria obsequia Herbordi et fratrum suorum predictorum, que in diuersis seruiciorum generibus, et specialiter in conflictu nostro contra Albertum Ducem Austrie, Regni nostri (tunc) capitalem inimicum, habito, ubi ijdem Herbordus et Johannes in expugnatione Castri Boro uocati, letalia uulnera in suis membris sustulerunt, prout per relacionem Baronum nostrorum fideliter inibi existentium intelleximus, fideliter exhibuerunt, in recompensacionem eorum fidelium meritorum, quamquam potiora et ampliora mererentur, ipsam terram Geru uocatam, cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis vniuersis, dedi-

mus, donauimus et contulimus Herbordo et fratribus suis memoratis, et eorum heredibus, heredumque suorum successoribus, iure perpetuo et irreuocabiliter pacifice possidendam et habendam, sub metis antiquis et prioribus distincionibus terminorum. Vt igitur huius nostre donacionis seu collacionis series robur obtineat perpetue firmitatis, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M^o CC^o nonagesimo tercio.

(Eredetie a gróf Teleki család magyarországi ágának levéltárában Gyömrön. Szabó Károly.)

50.

50. III. *Endre király Chani Istvánnak Kerew nevil földet adományozza. 1293.*

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie Lodomerie, Cumanie, Bulgarięque Rex, omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in salutis largitore. Ad hoc nos Deus in apicibus Regalis Celsitudinis erexit et euexit, ut metiri debemus merita singulorum, et licet manum munificam porrigere debeamus vniuersis, illos tamen plus pre ceteris prosequi debemus muneribus donatiuis, qui Regibus sedulos exhibent famulatus. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod Stephanus filius Mathei de Chan, nostram adiens presenciam, quandam terram castri nostri de Zonuk Kerew uocatam a nobis peciit sibi dari; verum quia de qualitate et quantitate dicte terre, et utrum ad nostram collacionem pertineret nec ne, nobis ueritas non constabat, fidelibus nostris Capitulo Albensis Ecclesie Transsiluane nostris dedimus litteris in mandatis,

ut Jhoni filio Jhonis homini nostro, suum darent testimonium, coram quo, idem Jhones reambularet dictam terram, et si inueniret eam ad nostram collacionem pertinentem, statuet predicto Stephano nemine contradictore existente, contradictores uero, si qui forent, ad nostram presenciam euocarent. Quod quidem Capitulum nobis postmodum rescripserunt (igy) in hec uerba.

Excellentissimo domino suo, Andree Dei gracia Illustri Regi Hungarie Capitulum Albensis Ecclesie Transsiluane inclinacionem et oracionem in Domino, debitas et deuotas. Litteras uestre Serenitatis recepimus in hec uerba :

Andreas Dei gracia Rex Hungarie, fidelibus suis, Capitulo Albensis Ecclesie Transsiluane salutem et gratiam. Stephanus filius Mathei de Chau quandam terram castri nostri de Zonuk Kerew uocatam petiuit a nobis sibi dari, sed quia ueritas de prefata terra nobis non constat, vtrum ad nostram pertineat collacionem nec ne, fidelitati uestre precipiendo mandamus, quatenus mittatis hominem uestrum pro testimonio, coram quo Jhones filius Jhonis de Erkud, homo noster, accedat ad faciem dicte terre, et reambulet eandem, et videat, si nostram collacionem pertineat nec ne, post hoc autem qualitatem ipsius terre et quantitatem nobis fideliter rescribatis. Datum Strigonii feria sexta proxima ante festum Natiuitatis Beate Virginis.

Nos enim perceptis litteris obedientes, ut tenemur, cum dicto homine uestro ex nobis misimus pro testimonio, qui reuersus nobis dixit requisitus, quod ipso presente idem homo uester, super faciem memorate terre accedeado, ut seiscitari potuit, eandem inuenit ad uestram collacionem pertinere, et esse sufficientem ad decem aratra.

Nos igitur consideratis fidelitatibus et seruiciorum meritis ipsius St., que nobis in diuersis articulis, et maxime in expeditione nostra, quam contra dominum Albertum Ducem Austrie et Stirie eo tempore nostrum et Regni nostri capitalem inimicum habuimus, exhibuit et impendit, ubi predictus St. sub ciuitate Viennensi contra partem aduersam uiriliter dimicans letaliter extitit sauciatus, in recompensacionem tot et tantorum seruiciorum suorum aliqualem copiosam terram Kerew castri nostri de Zonuk, cum omnibus utilitatibus et

pertinenciis suis vniuersis, sub eisdem metis et terminis, in quibus per priores possessores habita extitit et possessa, dedimus, donauimus et contulimus predicto Stephano, Gabrieli et Eye fratribus suis, et per eos suis heredibus heredumque suorum successoribus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam, tenendam et habendam. Vt igitur huius nostre donationis series robur optineat perpetue firmitatis, nec processu temporum per quemquam possit retractari, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Theodory Albensis Ecclesie Prepositi, aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis nosri, anno Domini M^o. CC^o. nonagesimo tertio, pridie Nonas Octobris, Regni autem nostri anno quarto.

(Teutsch és Firnhaber, Urkundenbuch zur Geschichte Siebenbürgens I. köt. Bécs 1857. 183. l.)

51.

III. Endre király az erdélyi káptalan számára megerősíti IV. László királynak 60 oláh telket tárgyazó adományát, melyek egyszersmind a királyi adó alól is felmentetnek. 1293.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in salutis largitore. Deus in alta providencie sue specula sapienter dirigens et suaviter disponens vniuersa, licet nobis Regni commiserit gubernacula, tamen in apicibus Regalis culminis eleuati iuste humilitatis precio inestimabilem vicem Diuine gracie debemus promereri, id autem efficaciter adimplemus, si in Sanctam Matrem Ecclesiam munificencie ramos longiores extendimus, et ea que ipsi pia deliberacione con-

cessa sunt, inconuulsa seruamus. Ea propter ad vniuersorum
 noticiam harum serie volumus pervenire, quod cum nos con-
 stricti suscepti regiminis aculeis, habito consilio omnium Ba-
 ronum nostrorum nobiscum assidencium, vniuersos Olacos in
 possessionibus nobilium, vel quorumlibet aliorum residentes,
 ac predium nostrum Regale Scekes vocatum, ordinassemus
 reuocari, reduci et eciam compelli redire inuitos, si forte
 nostre in hac parte non acquiescerent parere iussionj; quia
 tamen nobis constitit evidenter, dominum Ladislaum quondam
 Serenissimum Regem Hungarie carissimum fratrem nostrum
 patruelem, Capitulo Albensis Ecclesie Transsiluane, ob suo-
 rum remissionem peccatorum huiusmodi donacionis beneficijs
 exerevisse, ut in quibusdam terris ipsius Capituli Fylesd, et
 Enud uocatis, a terris episcopalibus distinctis et separatis,
 sexaginta mansiones Olacorum libere et secure ualeant com-
 morari, ab omnique exaccione seu collecta Regali, scilicet
 quinquagesima, decima uel quacunque alia, ijdem Olaci ex-
 torres habeantur penitus et immunes, prout hec omnia in lit-
 teris predicti Regis Ladizlai exinde confectis, et eciam nostris
 confirmantibus teuorem literarum memorati Regis, plenissime
 vidimus contineri. Nos attendentes hanc donacionem a pre-
 fato Rege Ladizlao salubriter esse factam, cum Ecclesie pre-
 cibus magis, quam humano auxilio nostrum imperium tueatur,
 et ob hoc predicti Regis Ladizlai uestigijs in hac parte inherere
 cupientes, donacionem sexaginta mansionum Olacorum, ab eo-
 dem predicto Capitulo factam, ratam habemus et acceptam,
 sub ea immunitate, liberate et plenitudine, que superius singil-
 latim, et expressius explicatur, eamque auctoritate nostri pri-
 uilegii confirmamus. Vnde volumus et precipimus, quod nullus
 collectorum seu exactorum Regalis decime seu quinquage-
 sime uel collectarum quarumlibet pro tempore constitutorum
 Olachos ipsius Capituli, in litteris suis superius comprehen-
 sis residentes usque numerum prefixum, audeat molestare, nec
 quinquagesimam, decimam, seu exaccionem aliam quamlibet
 exigere presumat ab iisdem. Vt igitur hujus nostre ratihibi-
 cionis et confirmacionis series, robur optineat perpetue firmi-
 tatis, nec processu temporum in irritum possit reuocari, pre-
 sentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine
 roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Theodori,

Albensis Ecclesie Prepositi, aule nostre Vice-Cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno Domini M^o. CC^o. nonagesimo tertio, septimo Idus Nouembris, Regni autem nostri anno quarto.

Nos eciam Johannes Dei gracia Archiepiscopus Colocensis, aule domini Regis Andree Cancellarii (igy), et Petrus Transsiluanus, ac Thomas Boznensis, per eandem Episcopi; item frater Gerhardus Prior et Conuentus fratrum Predicatorum de Alba Transsiluana; item frater Andreas Prior, totusque Conuentus Ordinis fratrum Heremitarum Sancti Augustini de eadem, quum originale presencium scriptorum fratribus memorati Capituli Ecclesie Transsiluane, de loco ad locum, propter uiarum discrimina, secum deferre tutum esse non uidebatur, ad petitionem et instanciam prenotati Capituli presentibus ipsarum priuilegialium litterarum, dicti domini Andree Regis, eidem capitulo donaretur (igy), coram nobis de uerbo ad uerbum cum summa diligencia transscriptis, ut eisdem plena fides ubique locorum adibeatur, sigilla nostra duximus apponenda.

(Teutsch és Firnhaber u. o. I. köt. 185. 1.)

31059

52.

A pécsi káptalan bizonysgot tesz arról, hogy egyrészlől Tamás bosnyák püspök és testvére Demeter mester a Szenté-Mágócs nemzetségből, másrészlől Lörincz mester és testvére Fílpes mester, a közöttük a kapornai részjóság iránt folyt villongásnak egységség által véget vetettek. 1293.

Nos Capitulum Quinqueecclesiensis Ecclesie memorie commendamus per presentes, quod magister Abraam Notarius Capituli Ecclesie Boznensis, pro dominis suis venerabile patre, domino Thoma Dei gracia Episcopo Boznensis Ecclesie, et pro magistro Demetrio fratre carnali eiusdem, filijs Elek de genere Scentemagych, exhibendo litteras eiusdem domini Episcopi Boznensis de ratiabicione ab una parte, nobilis iuuenis magister Laurencius filius magistri Phs. (Philpes) pro se, et pro fratre suo carnali et magistro Phs. (Philpes) vocato, ab altera, personaliter in nostri presencia constituti, dixerunt, quod cum super facto illius porcionis terre, quam porcionem in terra Koporna vocata dominus Episcopus Boznensis Ecclesie, et magister Demetrius frater suus carnalis, titulo empicionis dignoscuntur possidere, inter partes uerteretur materia questionis, partibusque diucius alterquantibus, tandem secundum arbitrium proborum virorum conprouincialium, prefata porcio terre in Koporna, sub eodem titulo empicionis cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencijs quibuslibet, cessit et remansit eidem domino Thome Episcopo Boznensi, et fratri suo magistro Demetrio, eorumque heredibus et successoribus ir retractabiliter et irreuocabiliter iure perpetuo possidenda, prenotati autem nobiles iuuenes, magister Laurencius et Phs. cesserunt et renunciarunt omni liti et accioni sue, quam forte nunc uel in posterum, racione huius porcionis terre collate in Koporna aduersus eosdem do-

minum Episcopum et fratrem suum mouere potuissent. Item super omnibus et omnimodis destruccionibus, combustionibus, dampnis datis, et iniurijs, uel iniuriosis faccionibus quibuslibet hinc et inde sub — — — — illatis usque modo, seu usque datam presencium litterarum, secundum arbitrium proborum virorum conprouincialium sibi inuicem et ab inuicem, mutuo satisfaciendes, perpetuam pacem se habere et conseruare in futurum sunt confessi oraculo uiue uocis, et quod neutra parcium alteram partem super preteritis dampnis quibuslibet uel iniurijs poterit molestare in futurum. Si quis uero parcium ab huiusmodi compositione resiliens, super preteritis quibuslibet dampnis, uel super quibuslibet iniuriosis faccionibus aduersus alteram partem, litem mouerit quamcumque; item post datam presencium si quis parcium rixarum suscitatrix, uel controuersiarum incitatrix, iniuriarum irrogatrix, dampnorum datrix quorumlibet, cedium illatrix extiterit in futurum, et hoc nobis et Capitulo Boznensis Ecclesie per homines nostros certitudinaliter constiterit, extunc sicut iam nunc, ad nostrum et eiusdem Capituli Boznensis Ecclesie scitum, et ad inquisitionem, hec pars sicut rebellis, preuia citacione facta, absque strepitu alicuius iudicij, omni occasione, dilacione et qualibet tergiuersacione remotis, in termino, quem Iudex assignandum duxerit, centum marcas parti aduerse soluere teneatur. Nos uero Capitulum Boznensis Ecclesie, dabimus litteras nostras ad dominum Regem transferendas, transgressoris uel transgressorum nomina sueque transgressionis modum siue seriem continentes. Ad hec utraque pars uoluit et assumpsit, ut uenerabilis pater dominus noster P. Dei gracia Episcopus Quinqueecclesiensis hanc partem rebellem et quoslibet suos ad ipsam pertinentes interdicens, suspendendi et excommunicandi habeat plenariam potestatem, quam quidem sentenciam excommunicacionis idem dominus noster Episcopus absque intermissione in eandem partem, et contra suos promulgare et promulgari, publicare et publicari facere teneatur. Ymmo nec absoluere possit, donec leso uel lesis de dampnis eorum satis fiat competenter. Ab hac tamen sentencia excommunicacionis sola uenerabilis persona domini Episcopi Boznensis Ecclesie excipitur excludendo. Datum in festo Sancti My-

chaelis Archangeli anno Domini millesimo CC-^o nonagesimo tercio.

(Eredetie a Torma nemzetség levéltárában Csicsó-Keresztúron. Szabó Károly.)

53.

Kosody Pál, Olivér és Fekete János felperesek akként egyezkednek a pozsonyi káptalan előtt a dienesi és misérdi lakosokkal, hogy az alperesek a véletlenül megölt János rokonukért 6 girát fizessenek. 1293.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis oraciones in Domino Jesu Christo. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod constitutis personaliter coram nobis Paulo filio Cosme de Kosodi pro se et pro domina vxore sua Floris nomine, Oliuerio filio Lodomerij, Johanne dicto Fekete filio Michaelis nobilis de Wocha ab una, Dytrico villico Cunch, Jacobo Gotfrido de villa Dyenus, item Nicolao villico de Miser, Herbordo pro se et pro filijs suis et cognatis suis ab altera, ijdem Paulus, Oliuarius, Johannes Fekete prenominati nobiles confessi sunt via voce, quod licet mota fuerit materia questionis inter ipsos super morte Johannis filij Itemerij (igy) cognati ipsorum illata casualiter per predictos ciues de Dyenus et de Miser, ac diu ordine iudiciario altercati fuissent, tamen ad vltimum mediantibus probis viris, videlicet Jacobo et fratre suo Petro Comitibus, Comite Farcasio et magistro Petro fratre eiusdem, Herclino Iudice Posoniensi, Jacobo antiquo Iudice arbitrantibus, in talem pacis concordiam deuenissent, quod predicti hospites de Dyenus et de Miser pro morte predicti Johannis soluere deberent

Paulo filio Cosme et domine uxori sue, Oliuerio et Johanni antedictis sex marcas, quas sex marcas latorum denariorum Viennensium yjdem (igy) nobiles confessi sunt ab eisdem ciuibus se recepisse plenarie et habere, obligando se, quod si quis ex ipsis nobilibus aut domina Floris predicta processu temporum eosdem ciues vniuersos vel aliquos ex eis pro morte predicta attemptaret molestare, extunc ante litis ingressum ipsis Ciuibus soluere deberent ijdem nobiles decem marcas. In cuius rei testimonium ad petitiones utriusque partis nostras concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo III.

A. B. C. D. E.

(Elrongyollott hártján szép apró betűkkel. Hártján függ a még ép pecsét is. Pozsonykáptalani országos levéltár Capsa XIV. Fasc. 22. Nro. 3. Ez az első 5 elvágott betűkkel jelelt okmány, mely kezem közé került. Rendesen csak A. B. C. szokott lenni s néha, kivételkép D is; itt pedig még E is van hozzá adva. Knauz.)

54.

A pozsonyi káptalan bizonyáglevelé, hogy Ilkai Pál Péter nevű szolgáját szabaddá tette. 1293.

(Vniuersis Christi) fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam tenore (presencium) volumus peruenire, quod Paulus filius Sumudur de Ilka constitutus personaliter in nostri presencia quendam seruum (suum hereditarium) Petrum nomine, latorem presencium, pro remedio anime sue et maxime pro remedio et salute domine — —, que in extremis laborans pro manumissione ipsius Petri intimas et effectui commendandas preces fudit, sicut (idem) Paulus nobis dixit, in filios filiorum manumisit et dedit perpetue libertati, dans eidem ubicunque et apud quoscunque uoluerit standi et manendi liberam facultatem. Obligando se, quod quicumque processu temporum eundem Petrum, uel ab eo descendentes occasione condicionis pristinae impetere attemptaret in iudicio, seu extra iudicium, ipse teneretur expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum in quindenis Pentecostes anno Domini millesimo CC^o nonagesimo tercio.

(Hártya. A már elkopott pecsét fehér zsinegen függ. Pozsonykáptalani országos levéltár Capsa XIV. Fasc. 23. Nro. 1. A zárjel közti szavak az eredetiben, elszakadozván a hártya, hiányzanak. *Knauz.*)

55.

A pozsonyi káptalan bizonyáglevelé, hogy Aglent, Oroszvári Chama neje, Annus nevű szolgálóját szabaddá bocsájtotta. 1293.

A. B. C.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Poseniensis salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod domina Aglent, uxor Chama de Vruzvár, constituta personaliter coram nobis, quendam ancillam suam Annus uocatum, filiam Margarethe similiter ancille sue, tempore traditionis sue secum adducte, presente eodem Chama marito suo et Endre filio Renoldi, qui pro se et pro Nicolao fratre suo comparuit, et eciam presentibus Kene filia sua, ac Thoma de eadem Vruzvár, marito ipsius filie sue consencientibus et permittentibus spontanea voluntate pro sue, parentumque suorum animarum remedio in nostri presencia manumisit et tradidit perpetue libertati in filios filiorum. Dans eidem et omni posteritati sue ubicunque et apud quoscunque uoluerit comorandi liberam facultatem, obligando se, quod quicunque processu temporum eandem Annus occasione condicionis pristine intenderet forsitan molestare, predicta domina Aglent tenebitur eam defendere et tueri propriis laboribus et expensis. Datum in festo Sancti Urbani Pape, anno Domini M. CC. nonagesimo tercio.

(Hártya. Ugyancsak hártya szalagról lefüggő ép pecséttel. Pozsony-káptalani országos levéltár Capsa XIV. Fasc. 23. Nro. 3. Knauz.)

56.

*A pozsonyi káptalan bizonyáglevelé, hogy Dobrogoz községe nyolcz holdnyi szántóföldet Szent-Györgyi Jakabnak eladott.
1293.*

A. C. D.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod constitutis personaliter coram nobis Paulo filio Primus (?), Karolo filio Kyris, Kozma filio Buhte, Matheo filio Jaco pro se, et pro tota uilla Dobrogoz, ab una parte; Jacobo filio Petri de Sancto Georgio, Johanne filio Voncha, pro se et pro cognatis suis, scilicet filijs Chwnur et filijs Kemin, ab altera; idem Paulus cum omnibus socijs suis supradictis est confessus oraculo uiue uocis, quod ipsi per uenerabilem patrem Ladislaum Dei gracia Archiepiscopum Strigoniensium, dominum ipsorum, in maiorem libertatem uolentes se transferre, et tempore tribulacionis per nimiam destructionem depauperati extitissent, et quam plurimum expensa indigerit, octo iugera terrarum arabilium de proprijs hereditarijs eorundem, que iacent circa terram Jacobi antedicti, quorum vnus finis tendit uersus uiam Dobrogoz, alius uadit ad magnam uiam, que ducit in Chyliztu et dicitur uia publica, ex communi uoluntate uendiderunt pro quatuor marcis latorum domino Jacobo supradicto, et per eum in filios filiorum suorum iure hereditario in perpetuum possidenda; ita tamen, quod de predicta terra omnes generationes Jacobi, scilicet Johannes filius Voncha, sicut dixit coram nobis, nullam uim facientes, quia ad empcionem terre Jacobum in nullo adiuuantes, sed omnino Jacobo sepedicto remanebit. Dicimus eciam, quod idem Jacobus mediam marcam in dicto negocio laborando dicit expendisse; obligans se etiam tota uilla Dobrogoz, quod quicumque processu tem-

porum Jacobum sepedictum supra predicta terra uellent molestare, seu agrauare, tenebitur expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rei testimonium nostras litteras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum auno Incarnationis Dominice M. ducentesimo nonagesimo tercio.

(Hártya. Vöröszöld selymen függ a peccéttöredék. Pozsonykáptalani országos levéltár. Capza XIV. Fasc. 4. Nro. 2. Knauz.)

57.

Az erdélyi vajda a dézsvári lakosoknak megengedi, hogy IV. László és III. Endre királyok privilegiumai szerint csötörtökön vásárt tarthassanak. 1293.

— — Wajwoda Transylvanie, et Comes de Zolnok, memorie commendamus significantes universis presencium per tenorum, quod ad instanciam, et petitionem hospitem in Deeswar existencium hanc gratiam duximus concedendam benevole, et fauorem, et quia habito consilio coguovimus, et vidimus — — — — sicut et profectum Camere domini Regis, prout vidimus in literis Ladizlai Dei gratia Illustris Regis Hungarie, nec non Andree Dei gratia similiter Regis Hungarie, vt quarta feria forum liberum ab omni iurisdiccione, et iudicio nostrorum officialium exemptum sine tributo possit celebrari — — — — volumus, et nostris officialibus tam Comitibus pro tempore constitutis, quam — — — quod mercatores et omnes venientes libere veniant, ad ipsum forum convenient, et secure redeant, nec — — — — aliquis eosdem cum suis rebus covenientes, vel recedentes de eodem, presummat molestare, seu aliquo modo perturbare. Datum in villa Chyves in octavis Sancti Michaelis

Archangeli anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio.

(Teutsch és Firnhaber, Urk. z. Gesch. Siebenbürgens I. köt. 185. l.)

58.

Házassági szerződés Ulászló szerbiai herceg és Morosini Costanza, Morosini Mihály leánya közt. 1293.

Nel nome del Padre, del Figliuolo e dello Spirito Sancto.
Amen.

Io Basilio per la Dio grazia Vescovo Bassinense, vassallo e servitore del sig. Re Stefano, e Vito Robalevial da Ragusi, commessi dal sig. Re Stefano e dalla sig. Regina Caterina, e dal figliuolo loro sig. Uladislao, a questa cosa mandati ed instructi, promettiamo e giuriamo a nome del sig. Re Stefano, e della detta sig. Regina Caterina, e del loro figliuolo Uladislao, sopra le anime loro e sopra le nostre anime, al sig. Albertin Morosini, Avunculo del sig. Re di Ungheria, e a Michiel di lui figlio, che il Re Stefano e la sig. Caterina tolgono Costanza figliuola di Michiel Morosini per suo figliuolo Uladislao per legittima donna e che il sig. Uladislao la torra per legittima moglie; e secondo che ha parlato il sig. Re Stefano col Re Ungarico, si adempiranno le nozze, idest torrano Costanza figlia di Michiele Morosini per Uladislao figliuolo del Re Stefano, et etiam secondo che parleranno tra loro e nel termino che dicono promettiamo e giuriamo nei Santi Evangelii, e sopra l' onorata Croce nell' anima de sig. Re Stefano e della sig. Regina Caterina, e del sig. Uladislao loro figliuolo, e nelle anime nostre, che essi vogliono il tutto adempire, e tener fermo in secula seculorum Amen. Itme,

che ancora confermera tale cosa il sig. Re Stefano e la sig. Regina Caterina, ed il sig. Uladislao di nuovo con giuramento, secondo che nelle predette lettere è descritto, e perciò fossero scritto in Servio ed in Latino, le quali sigillate furono consegnate a noi. E perche fosse data fede a queste, secondo che sono scritte di sopra, abbiamo imposto ad Antonio Notajo, che le scriva in Latino, e che Abracito Prete del Re le descriva in Servio, e ne facciano scrittura patente e sigillata. Queste cose furono fatte in Venezia nel gran palazzo del sig. Albertino, e furono testimonii messer Brina Vescovo di Trieste, frate Jacopo di Roma dell' ordine de Predicatori, eletto Vescovo di Creta, Ruggiero Morosini, Teofilo Morosini, Gio Paolo della Fontana di Ferrera, messer Marco Michieli, e messer Giovanni Zeno Venezius.

Questo a scritto Abracito Prete del detto Re Stefano nell' anno del Signore 1293. Ind. 6-ta nel mese di Agosto, nel di 24.

(Nardi Ferencz, Tre Documenti della famiglia Morosini. Padova 1840. 15—16. *Czech.*)

59.

A tihanyi konvent bizonyásglevele, hogy Bonch, Ágoston veszprémi kanonok testvére, Mártonnak veszprémi praebendariusnak és testvérének Jánosnak Veszprém városban lévő házát eladta. 1293.

Frater Reynoldus Dinina miseratione Abbas Monasterij Beati Aniani de Thiconio et Conuentus loci eiusdem omnibus Christi fidelibus presens scriptum intuentibus salutem in Domino sempiternam. Quoniam, ut ait sapiens, tempus more flwij cursu volvitur instabili, adeo caute discretum est, ut ea, que racionabiliter geruntur, litterarum testimonio memorie commendentur. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus pervenire: quod Bonch, frater discreti viri magistri Augustini Canonici Ecclesie Wesprimiensis ab una parte, et magister Martinus prebendarius predictae Ecclesie Wesprimiensis et Johannes frater suus ab altera, in nostri personaliter presencia constituti, idem Bonch quandam sessionem suam Wesprimii sub monte Ecclesie Beati Nicolai Confessoris existentem, cui a parte orientis riuulus in fine sessionis de fonte Kamakuta exiens decurrit, a parte vero aquilonis et occidentis sessiones Nicolai filij Mathie, et Gregorij filij Domnyka, ac Buheus, jobagionum honorabilis Capituli ejusdem Ecclesie Wesprimiensis vicinatur, a meridionali autem parte via publica, que de Ciuitate Wesprimiensi vadit in Byliga, pro quindecim pensis latorum denariorum Wiennensium plene habitis et receptis coram nobis, ab eisdem magistro Martino et Johanne confessus est vendidisse perpetuo et irrevocabiliter predictis magistro Martino et Johanni fratri suo possidendam tenendam et habendam, in filios filiorum dicti Johannis et heredum per heredes; assumendo et obligando se idem Bonch et ejusdem heredes heredumque suorum successores processu temporis racione dicte sessionis prelibatos magigistrum Martinum

et Johanem fratrem suum ac eiusdem heredes ab omnibus inquietare et molestare volentibus expedire proprijs eorum laboribus et expensis. In cuius rei memoriam atque uberio-rem cautelam presentes concessimus litteras sigilli nostri authentici munimine roboratas. Datum in octavis Beati Michaelis Archangeli, secundo Nonas Octobris anno Domini M^o CC^o nonagesimo tercio.

(Eredetie a veszprémi káptalan levéltárában.)

60.

Máté királyi főlovászmester s pozsonyi főispán, és Chák kir. főfegyvernök a pozsonyi polgárokat néhány jogaik gyakorlatában biztosítják. 1293. körül.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Matheus Agasonum, Comes Posoniensis, et Chaak Ensiferorum Magistri domini Regis, salutem in Domino. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod nos iudicem et uniuersos coniuratos ac ciues de Posonio in proprijs legibus eorundem et iuribus, per Excellentissimum dominum nostrum Andream Dei gracia Illustrem Regem Hungarie eisdem concessis, mediante fide nostra promissimus et promittimus conseruare, vniuersa iura in nauigio portus Pernald cum nautis et nauibus siue carinis atque quouis tributo, et thelonio in quadam possessione Zeplak vocata, et quibuslibet utilitatibus eiusdem possessionis, eisdem ciuibus pacifice permittendo. Ut autem ijdem de huiusmodi promissionibus nostris reddantur certiores ad robur ipsius pleniorumque firmitatem presentes litteras nostras eisdem concessimus

sigilli nostri munimine roboratas. Datum Posonij secunda feria proxima aute festum Omnium Sanctorum.

(Eredetie Pozsony sz. k. város levéltárában.)

61.

W. m. r. III 53.

*III. Endre király Herkulin pozsonyi bírónak hű szolgálataiért
Missérd falut ajándékozta. 1294.*

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus, quam futuris presens sriptum inspecturis salutem in omnium Salvatore R(egiam concedet Maiest)atem precibus condescendere subditorum optatis, horum maxime, qui sibi tempore oportuno commendabilem famulatum in feruore fidelitatis impendisse diuoscuntur. Proinde ad vniuersorum n(oticiam volumus perueni)re, quod Herculinus fidelis villicus noster de nostra Ciuitate Posoniensis ad nostram accedens presenciam quandam terram nostram Mysser uocatam in Comitatu Posoniensi in Chollokuz (existentem ha)bitatoribus destitutam a nobis petiuit sibi dari, super qua olym hospites castri nostri Posoniensis residebant. Nos itaque considerantes fidelitates et grata seruicia dieti Herculini, (que nobis) a tempore coronacionis nostre cum sumpma fidelitate (impedit), non parcendo rebus suis nobis offerendis, et personam suam casibus fortune submittendo; maxime tunc, cum castrum Posoniense per industriam et miliciam Mathei Comitis Posoniensis Magistri Agazonum nostrorum dilecti et fidelis a Nicolao Palatino filio Hemerici et Castellanis eiusdem recuperatum extitisset; volentes eidem Herculino pro huiusmodi seruicijs suis nobis fideliter impensis Regio occurrere cum fauore, predi-

etam terram Mysser uocatam cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs suis vniuersis sub eisdem metis et terminis, in quibus per priores possessores habitata extitit et possessa, de gracia speciali sepedicto villico nostro Posoniensi et eorum (igy) heredibus, heredumque suorum successoribus vniuersis, dedimus, donauimus et contulimus jure perpetuo et irreuocabiliter possidendam et tenendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellari (igy) dilecti et fidelis nostri. Anno Domini M^o CC^o nonagesimo quarto, Regni autem nostri anno quarto.

(Kírva a pozsonykáptalani országos levéltárnak Capsa XIV. Fasc. 12. 6-ik számából, melyben átírja ez okiratot ugyane Herculín „Iudex Ciuitatis Poson.“ kérésére a pozsonyi káptalan; „predictum priuilegium non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte uiciatum, de uerbo ad uerbum nostris litteris priuilegialibus inseri fecimus, nostro sigillo sigillantes. Datum in octauis Natiuitatis B. Johannis Baptiste. (Jul. 1.) anno Dom. M^o CCC^o tercio. Hártján írva, aljáu A. B. C. a még ép pecsét vörös fehér selymen függ. A zárjel közti szavak az eredetiből kitépveék. *Knauz.*)

226 247

62.

Wangelt IX. 152.

III. Endre király megerősíti IV. Lászlónak Zoich helységet nővére számára adományozó okmányát. 1294.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie, memorie commendantes significamus, quibus expedit tenore presencium universis, quod sorores de Insula Beate Virginis exhibuerunt nobis quasdam patentes litteras Ladislai condam Illustris Regis Hungarie super facto cuiusdam possessionis Zoich vocate confectas, petentes nos humiliter et devote, vt ipsas patentes litteras rati habere, et nostris patentibus litteris dignaremur confirmare. Quarum quidem patencium literarum tenor talis est :

Nos Ladislaus stb. (következik IV. László király okmánya, mely olvasható Okmánytárunk IV. kötetében 340. l.)

Nos igitur iustis et legitimis petitionibus predictarum sororum favorabiliter inclinati, pefatas patentes litteras Regis Ladislai non cancellatas, non abrasas presentibus inseri fecimus, (et) dictis sororibus auctoritate presencium sine preiudicio juris alieni confirmamus. Datum Bude in die Cinerum anno Domini M^o CC^o LXXXIV°.

(Cornides kéziratai VIII. kötetéből. Czech.)

DL 1763

63.

Az erdélyi káptalan bizonyáglevelé , hogy Toroczkoï Chelleus Gerebenes helység felerészét unokaöcscseire Istvánra és Endrére átruházta. 1294.

Capitulum Ecclesie Beati Michaelis Archangeli Transiluanæ, vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris, presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Vniuersorum noticie harum serie declaramus, quod magister Chelleus filius Chelleus de Turuzkov, personaliter coram nobis comparendo, totalem medietatem cuiusdam hereditarie terre sue, ut idem dixit, Gerebenes uocata, in Comitatu de Thorda existentis, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinenciis, sub eisdem antiquis metis, signis, seu terminis, quibus eam habuit et possedit, dedit, donauit, et irreuocabiliter contulit cogaatis eius, Stephano scilicet, et Andree filiis Helemban, genitis ex domina sorore, predicti Chelleus — — — sui, et per eos eorundem successoribus iure perpetuo possidendam et habendam. In cuius rei testimonium, perpetuamque firmitatem, ad petitionem et iustanciam predictorum presentes concessimus litteras munimine nostri sigilli roboratas. Datum magistro Michaele Preposito, Gregorio Cantore, Paulo Custode, Petro Archidiacono de Clus, Decano Ecclesie nostre existentibus. Anno Domini M^o. CC^o. nouagesimo quarto.

(Teutsch és Firnhaber Urkundenbuch zur Geschichte Siebenbürgens I. köt. 188. l.)

64.

A pozsonyi káptalan bizonyáglevelé, hogy Balázs pozsonyi várjobbágy Miklós szolgáját Vörös Abrahám Pozsony megye alispánjának eladta. 1294.

Uniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Poseniensis salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod Blasio filio Georgij, jobagione castri ab una parte, Abraham Rufo Curiali Comite Poseniensi ab altera, constitutis personaliter coram nobis, idem Blasius, quendam seruum suum hereditarium Nicholaum nomine, simul cum ipsis in nostri presencia presencialiter conparentem, et se esse seruum ipsius Blasij pure et simpliciter confitentem, eidem Abrahe Rufo, pro quatuor marcis, receptis plenarie ab eodem, uendidisse est confessus; obligacione huiusmodi inserta, quod quicumque imposterum presentis vendicionis contractum niterentur in irritum forsitan reuocare, ipse videlicet Blasius antedictus, eundem Comitem Abraham tenebitur expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M^o CC^o nonagesimo quarto.

A. B. C.

(Hártya. A pecsét zöldvörös selymen függ. Pozsonykáptalani országos levéltár Capsa XIV. Fasc. 23. Nro. 29. *Knauz.*)

65.

A pozsonyi káptalan bizonyságlevele, hogy Zori Oka és Simon, kiknek testvérét Endrét János, Benedek pozsonyi várjobbágy szolgálja megölte, ezekkel egyezkedtek. 1294.

A. B. C.

Nos Capitulum Ecclesie Poseniensis significamus universis, quibus expedit per presentes, quod constitutis personaliter coram nobis Oka filio Baad de Zor pro se et pro fratre suo Symone ex una parte, Petro filio Benedicti de eadem Zor, jobagione castri Poseniensis, cum seruo suo Johanne hereditario ab altera, idem Oka est confessus, quod cum ex suasionem diabolica Johannes seruus hereditarius Petri superioris memorati, Andream fratrem Oka supradicti casualiter occidisset, tandem tam propter Deum, quam etiam propter lineam consanguinitatis, mediantibus probis viris inter ipsos habitam (így) in quindecim pensis denariorum Wienensium, partes de bona voluntate concordassent, quam summam pecunie prefatus Oka, ab eisdem Petro et seruo suo Johanne supranominato, se plenarie recepisse coram nobis est confessus. Obligavit etiam se idem Oka supranominatus, quod quicumque processu temporum super morte fratris sui Andree, eosdem Petrum et seruum suum Johannem impetere forsitan attemptaret, ipse Oka et frater suus Symon tenebuntur eosdem Petrum et Johannem seruum suum expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam presentes dedimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M. CC. novagesimo quarto.

(Hártya. Vörösfejér zsinegen függ a még ép pecsét. Pozsonykáptalani országos levéltár. Capsa XIV. Fasc. 19. Nro. 1. *Knaus.*)

66.

A pozsonyi káptalan bizonyságlevele, hogy Miklós Bulchnak fia, és Balázs Karachinnak fia Torch nevű birtokukban száz királyi holdnyi szántóföldet eladtak. 1294.

Nos Capitulum Ecclesie Posoniensis significamus vniuersis quibus expedit per presentes, quod constitutis personaliter coram nobis Nicolao filio Bulchu, Blasio filio Karachini ex una parte, Benedicto filio Mancha ex altera, ijdem Nicolaus et Blasius sunt confessi, quod ipsi ex magna necessitate coacti de terra ipsorum Torch uocata, que olim ex gracia domini Bele Excellentissimi Regis Hungarie auis, et post hec patribus ipsorum fuerat collata, centum iugera terre arabilis sita in ipsa terra a parte superiori uersus aquilonem secundum mensuram Regiam, ut dixerunt, uidelicet quodlibet iuger habens in longitudine septuaginta duas mensuras Regias, et in latitudine duodecim, uendidissent eidem Benedicto de generatione sua pro sex marcis latorum denariorum Wyennensium in filios filiorum perpetuo iure possidendam; quam summam pecunie ijdem Nicolaus et Blasius plenarie recepisse ab eodem Benedicto sunt confessi. Obligantes eciam se ijdem Nicolaus et Blasius, quod quicumque processu temporum racione terre supradicte eundem Benedictum impetere forsitan attemptaret, Nicolaus et Blasius supradicti tenebuntur ipsum Benedictum expedire proprijs laboribus et expensis; dantes eidem auctoritatem ex nunc uendendi, donandi, seu relinquendi cui uelit. In cuius rei memoriam presentes dedimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M. CC. nonagesimo quarto.

A C D.

(Hártya. Vöröszöld selymen függ az ép pecsét. Pozsonykáptalani országos levéltár. Capsa 14. Fasc. 18. Nro. 3. Knauz.)

67.

Pál somogy megyei albiró Herman pannonhalmi apátnak Kara nevü földet odaitéli. 1294.

Nos Comes Paulus Vice-Judex magistri Iwance Curie (?) Comitum Symigiensis, memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem: quod quia Comes Johannes de Egyude, et Iharus frater eius, mediantibus litteris eiusdem magistri Iwance diem vnum assumpserant, ut in termino assignato litteras seu instrumenta sua super facto terre Kara confecta, impedit per virum religiosum fratrem Hermannum Abbatem Sancti Martini de Sacro Monte Pannonie, et similiter idem dictus Abbas litteras et instrumenta sua super facto eiusdem terre Kara emanata contra eosdem exhibere coram nobis debuisset, ipsoque termino assignato prefatus Comes Johannes venit et exhibuit pro se et pro Iharo fratre suo quasdam litteras non predictae terre Kara continentes, quibus perlectis ipse Comes Johannes dixit, quod ignoranter secum alias litteras illuc apportasset, postmodum ibidem assumpsit voluntatem, vt sabatho venturo in octauo die predicti termini litteras et priuilegium factum predictae terre Kara continencia exhiberet. Nos vero una cum magistro Valentino et aliis nobilibus in loco iudicii nobiscum assidentibus decreuimus, vt in ipso octauo die ante exhibicionem litterarum suarum deberet dare vnum iudicium pro se, et aliud pro Iharo fratre suo prenotato, pro eo, quia in primo termino assumpto litteras et instrumenta sua premissa exhibere non potuit, prout superius est expressum. Ipsoque ergo termino adueniente predictus Comes Johannes personaliter pro se et pro eodem Iharo comparendo, predicto domino Abbate personaliter adstante exhibuit quasdam patentes litteras, et vnum priuilegium tenorem earundem patencium litterarum continens domini Ladizlai quondam Regis Hungarie. Quibus visis et perlectis inter cetera vidimus con-

tineri, quod quandam particulam terre Comitis Gregorii filii Johannis ipsi Comiti Gregorio pro meritoriis suis seruiciis contulisset. Contra quem iam dictus dominus Abbas respondit, quod nec terram castri ex collacione Regia habitam nec hereditariam terram haberent in predicta terra Kara aliqualem, sed omnino et vniuersaliter esset hereditaria terra monasterii Sancti Martini. Nos uero adiudicaueramus, quod prefatus Comes Johannes iam dictam terram ex collacione Regia habitam et iuxta eandem terram eorum hereditariam, sicut in priuilegio prescripto continetur, feria quarta post festum Mathei Apostoli coram testimonio Conuentus Simigiensis ostenderet homini nostro et cum eodem reambularet, et similiter dominus Abbas terram suam hereditariam iuxta assercionem suam prenotatam; postmodum ambe partes cum litteris et priuilegiis eorum ad finalem decisionem cause sabbatho sequenti post predictum terminum comparerent coram nobis iterato. Ipsoque die adueniente predictus Comes Johannes non venit, nec aliquem pro se misit, predictus uero dominus Abbas venit ad exhibendum suum priuilegium ad finalem decisionem cause sue ordine iudiciario suscipiendi, exhibuitque litteras predicti Conuentus, in quibus reperimus, quod iam dictus dominus Abbas super faciem terre seu possessionis Kara comparendo, totaliter in ius et proprietatem dicti Monasterii pertinere dixisset terram Kara prenominatam, predictus uero Johannes non comparuisset, nec illuc uenisset ut assumpserat. Nos igitur considerata et intellecta ueritate, et maxime quia predictus Comes Johannes ad exhibendum suum priuilegium et ad finalem decisionem cause venire non curabat, ut premittitur, ipsam terram Kara cum omnibus utilitatibus et pertineniciis suis ac prato et uineis ordine iudiciario ipsi Monasterio Sancti Martini restituimus seu statuimus in pace habendam, tenendam et possidendam. Presentes autem propter maiorem rei cautelam sigillo prescripti predicti Magistri Iwance domini nostri fecimus sigillari. Datum sabbatho proximo post festum Mathey Apostoli anno Domini M^o CC^o nonagesimo quarto.

(A somogyi sz. egyedi konvent 1418-ki átiratából, mely őriztetik a sz. mártóni főapátság levéltárában.)

68.

*László mester, Thekus gróf fia Péter mesternek, Tivadar fiának
beír Kerechen helységben egy birtokrészt. 1294.*

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Magister Ladislaus filius Comitis Thekus salutem in omnium saluatore. Ne gestis antiquitas valeat nouercari, et ea, que rationabiliter aguntur in tempore ne cum ipso tempore facilius elabantur, sollers hominum causa adinuenit testimonio scripturarum communi. Proinde ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod nos consideratis meritoriis serviciis magistri Petri filii Theodori a primeis puericie sue temporibus in diuersis casibus et causis nostris fideliter nobis exhibitis et devote, et specialiter morte Jacobi filii sororis sue et Thome cognati sui, quam in defendendo nos in quadam expeditione viriliter persoluerat, quandam particulam terre de terra nostra hereditaria Kerechen vocata abcisam, et bona voluntate et induccione Johannis filii nostri karissimi, et Lachk, Stephani, Dyonisii, Laurencii et Borandi filiorum magistri Stephani, ac Johannis filii magistri Dyonisii, et Thekus filii Bach fratrum nostrorum karissimorum, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinenciis vniuersis, et specialiter cum loco turris in eadem particula terre existenti, dedimus, donauimus et contulimus eidem magistro Petro, et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus iure hereditario pacifice et quiete ac irreuocabiliter possidendam pariter et habendam. Cujus quidem particule terre mete hoc ordine distinguuntur: Prima meta incipit a loco turris memorate, distincione tendenti versus metas Forrou; deinde vertit ad partem meridionalem juxta terram filiorum Jacobi et fratrum suorum; et deinde vadit ad orientem versus terram Gochafelde; et ab inde tendit versus septemtrionem, item ad predictam terram magistri

Ladizlai, et per pratum in eadem latitudine venit ad locum turris memoratum; et hoc ambitu seu circulo prefata particula terre terminatur. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras, munimi ne nostri sigilli insignitas. Datum anno Domini M^o CC^o nonagesimo quarto.

(Eredetie hártján, melyről László mester pecsége zöldvörös zsinegen függ. Találhatik a sáros-pataki főiskola könyvtárának kéziratai közt.)

69.

Márton gróf alszágbíró a veszprémi káptalannak bizonyos nagyberényi birtokot oda ítél. 1294.

Nos Comes Martinus Vice-Judex Curie domini Regis memorie commendantes significamus, quibus expedit tenore presencium universis, quod cum Mathias, Mathe, et Naburg filij Foymos, curriperi buchariorum, Lukach, et Blasius filij Pethe pincerne, ac vniuersi populi domine Regine de Nag Beren, de Comitatu Simighiensi, ex quibus, et pro quibus ijdem Mathe, Lukach, et Blasius cum sufficienti procuratorio comparuerunt, discretum virum Magistrum Andronicum Prepositum Ecclesie Vesprimiensis, aule domine Regine Vice-Cancellarium, et Capitulum ejusdem Ecclesie, de quibus, et pro quibus idem Andronicus Prepositus astitit, coram domino Andrea Illustri Rege Hungarie, domino nostro traxissent in causam, et idem dominus noster Rex ipsam causam parcium nobis commisisset iudicandam; predicti Mathe, Lukach et Blasius pro se, et pro omnibus alijs prescriptis egerunt in figura iudicij proponentes, quod Andronicus Prepositus et Capitulum Wesprimiense predicti possessionem ipsorum empticiam in terris arabilibus, sylvis, vineis, et feneto, quam a Michaele filio Balad in Beren precio comparauerant, indebite

occupatam detinerent, in ipsorum prejudicium et gravamen. E converso vero idem Andronicus Prepositus pro se et Capitulo Wesprimiensi respondit, quod ipsa terra contenciosa, quam dicti populi ab eodem Michaeli precio comparauerint, non fuisset hereditaria terra ipsius Michaelis, sed de terris Reginalibus de terra Beren secata per populos de eadem, empcionis titulo ad ipsum Michaeli extiterat devoluta, et sic ijdem populi seu condicionarij postmodum eandem terram emerunt ab eodem, sicut id et in privilegio Capituli Albensis, super emptione ejusdem terre per ipsos populos seu condicionales in judicio nobis exhibito plenius vidimus contineri. Verum quia predicta terra Reginalis fuit spectans ad eandem possessionem Beren, que videlicet possessio ex collacione domine Elisabeth, quondam Regine Hungarie per eundem Magistrum Andronicum Prepositum, et Capitulum Wesprimiense possidetur, non autem populi, seu condicionarij domine Regine vendendi seu alienandi ipsam terram habuerunt facultatem, una cum Baronibus domini Regis, et Nobilibus Regni nobiscum in judicio assidentibus, qui ijdem populi seu condicionarij modo prehabito in suis questionibus per omnia defecerunt, sentencialiter decernendo, predictam terram cum utilitatibus suis reliquimus et statuimus autoritate judiciaria eisdem Andronico Preposito, et Capitulo Wesprimiensi perpetuo possidendam, tenendam et habendam. Datum Bude sexto die Beati Jacobi Apostoli, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quarto.

(III. Endre király 1295-ki megerősítéséből, alább 73. sz. a.)

70.

Egyezkedés György brebiri gróf, Almissa város nevében, és Morosini Roger jadraí gróf közt, melyben egymásnak tíz évre békességet fogadnak, Spalato város és több jadraí polgár kezesége mellett. 1294.

In Christi nomine Amen. Anno Incarnacionis ejus millesimo ducentesimo nonagesimo quarto Indiccione VII., die Dominico XXVIII. Marci dominus Georgius Comes Berberiensis (Brebiriensis) solempniter inivit, fecit et firmavit pro se ipso et gente sua, ac subditis suis, et nomine Communis et hominum Almisii meram, puram et firmam treugam usque ad decem annos continuos et completos cum egregio viro domino Rogerio Maroceno Jadrensi Comite recipienti et stipulanti nomine et vice Illustris domini Ducis Venetiarum, Communis et hominum Civitatis eiusdem, nec non habitatorum, fidelium, subjectorum et districtualium suorum. Promittens predictus dominus Comes Georgius predicto domino Rogerio Maroceno Jadrensi Comite, recipiente et stipulante nomine predicti domini Ducis, Communis et hominum Veneciarum, ut predictum est, quod ipse per se et suos, ac per homines Almisii non offendet nec offendi faciet vel permittet in personis vel rebus Commune et homines Veneciarum, habitatores, fideles, districtuales seu subditos dicti domini Ducis et Communis Veneciarum tam in mari, quam in terra, nec aliquam terram seu locum existentem sub dominio domini Ducis predicti; sed eos omnes et singulos eorum habebit salvos, et securos ubique. Item eodem modo promisit, quod si ipse tam per se, et suos, quam per homines Almisii acceptasset aliquid contra honorem dicti domini et Communis Veneciarum de terra Farre et Braze, vel de aliqua terra vel loco habente Rectorem pro dicto domino Duce, in terris suis vel sibi subjectis, removebit se de hujusmodi acceptamento, et de cetero contra honorem ejus non acceptabit amplius de terris et locis

predictis. Item quod predicti homines de Almisio, seu per ul-
 los eorum vel alicujus eorum, seu per homines, qui se recepta-
 rent pro eis, vel essent sub eorum dominio, non accostabunt se
 cum eorum ligno, vel lignis alicui vel aliquibus ligno vel lignis
 Veneciarum vel habitatorum Veneciarum, fidelium, vel subdito-
 rum ac districtualium domini Ducis, nec inferent vel facient
 eis, vel alicui eorum, nec alii vel aliis, qui foret vel forent in
 dicto ligno vel lignis, iniuriam, molestiam, dampnum, offensio-
 nem vel gravamen in personis vel rebus existentibus in ligno
 vel lignis. Et eciam predictos Venetos, habitatores Veneciarum,
 fideles, subditos et districtuales dicti domini Ducis existentes
 in ligno vel lignis forinsecorum, cum personis vel rebus non
 offendent, nec eis inferent, nec facient injuriam, molestiam,
 dampnum, offensionem, vel gravamen in personis vel rebus
 eorum, sed eos omnes et singulos eorum cum personis et bo-
 nis omnibus et rebus eorum, tam in suis quam in forinseco-
 rum ligno vel lignis habebunt saluos et securos, nec venient
 ab Ancona ultra usque Venecias, nec Ania (?) ultra versus Ve-
 necias, nisi esset propter fortunam aut austeritatem temporis.
 In quo quidem neminem offendent tam Venetum quam foren-
 sem; sed redibunt ultra dictos confines quam poterunt citius.
 Ceterum si contingeret aliquo casu, quod per dictum dominum
 Comitem Georgium vel aliquem hominem Almisii, seu subdi-
 torum suorum daretur dampnum alicui Veneto, subjecto, fi-
 deli, habitatori vel districtuali dicti domini Ducis et Commu-
 nis Veneciarum, quod ipse dominus Comes Georgius teneatur
 totum dampnum illud datum, cum fuerit per dominum Ducem
 requisitum infra unum mensem, postquam ipsa saytea, vel
 lignum, vel ligna in Almisium, vel ad loca vel terras suas,
 fratrum suorum vel alterius eorum, seu terras vel loca fidejus-
 sorum redibit, seu homines ipsius ligni vel saytee aut disca-
 rigatis vel missis rebus acceptis in Almisium, vel in terris
 vel terras fidejussorum vel communium infrascriptorum, vel
 in alias subjectas predicto Domino Comiti Georgio vel fra-
 tribus ipsius quocunque modo dictum damnum totum integre
 satisfacere. Et si dictum lignum vel ligna, vel gens sua non
 rediret ad loca predicta, vel fratrum suorum, vel alterius eo-
 rum, et dominus Dux ipsum damnum peteret uel requireret
 ante regressum suum, promisit dare tantum in aurum vel ar-

gentum, quantum per Dominum Ducem requisitum fuerit esse damnum predictum infra octo dies post mensem predictum in forciam Comitum Iadre, qui erit pro tempore, quod tamdiu penes dictum Comitem Iadre stare debeat, quamdiu ipsa saytea, vel lignum, aut ligna, que damnum dederit, in Almisium, vel ad loca predicta redibit, vel homines ipsius; que cum redierit, totum illud damnum emendare se obligavit, et promisit, et satisfacto dampno predicto dictus Comes Iadre teneatur restituere aurum et argentum predictum dicto Comiti Georgio. Et si forte ipsa saytea, vel lignum, aut ligna, vel gens sua, propter magnum lucrum, quod faceret contra pacta predicta, vel alia de causa non rediret in Almisium, vel ad loca predicta, sicut dictum est supra, ita quod staret per duos menses extra, ultra primum mensem predictum totum illud dampnum, quod datum fuerit, et per dominum Ducem requisitum, infra duos menses predictos integre resarcire se obligavit et promisit. Item eodem modo promisit dictus Comes Georgius de dampno dato Tarette de Cafradello et genti sue, et Philippo Georgio cum gente de barca sua, dare et solvere libras quatuor mille denariorum Venetorum parvorum, videlicet libras mille infra dies XV proxime venturos, et residuum infra duos annos proxime nunc venturos, scilicet quolibet anno libras mille quingentas denariorum Venetorum parvorum, usque ad satisfactionem integram dicte summe quantitatis. Et si accideret, quod dicta terra Almisii exiret de manibus et forciam dicti Comitis Georgii vel fratrum suorum, vel propinquorum suorum, seu gentis sue infra terminum suprascriptum, quod non teneatur de treuga predicta. Salvo tamen, quod si aliquod lignum vel saytea exivisset extra Almisium, vel terris suis, vel aliqua earum, antequam terram perdidisset, et dictum lignum vel saytea faceret damnum aliquod, teneatur satisfacere dictum dampnum in terminis suprascriptis tam si lignum rediret ad loca predicta, quam non, et satisfacto dampno non teneatur. Insuper predictus dominus Georgius Comes per se et suos homines et nomine hominum et Communis Almisii, ut predictum est, juravit ad Sancta Dei Evangelia corporaliter tacto libro in animam suam et suorum hominum, ac hominum Almisii predictorum attendere et observare et adimplere, et attendi et observari

et adimpleri facere, omnia et singula suprascripta et quodlibet eorum, et non contra facere vel venire contra predicta vel aliquod predictorum per se, vel alium, vel alios aliqua ratione, ingenio, sive causa, sub pena librarum viginti millium denariorum Venetorum parvorum solempni stipulacione promissa. Versa vice predictus dominus Rogerius Mauroceno Comes Jadre nomine et vice dicti domini Ducis Communis et hominum Veneciarum, habitatorum et subjectorum, fidelium ac districtualium suorum nuncius, syndicus et procurator specialis Illustris domini Petri Gradonici Dei gracia Veneciarum etc. Ducis etc. ad suprascripta et infrascripta specialiter constitutus, ut continetur in commissione dicti domini Ducis facta anno Incarnacionis Dominice millesimo ducentesimo nonagesimo tercio Indiccione VII., die XXX. mensis Decembris, a me Antonio Iudice et Notario infrascripto visa et lecta, inivit, fecit et firmavit puram et firmam treugam usque ad decem annos proximos nunc venturos cum suprascripto domino Georgio recipiente et stipulante tam suo et suorum nomine, quam nomine hominum et Communis Almisii, promittens, quod predictus dominus Dux per se, seu per Commune et homines Veneciarum, habitatores, fideles et districtuales, seu subditos suos non offendet, seu offendi faciet, nec offendi permittet in personis vel rebus predictum dominum Comitem Georgium, nec Commune et homines eos ubicunque existentes, sed eos omnes et singulos in personis et rebus tam in mari, quam in terra Almisii habebit salvos et securos. Et in horum fidem et evidenciam pleniorum predictus dominus Comes Georgius presens publicum instrumentum sua bulla seu sigillo pendente cereo communiri mandavit. Et insuper domini Egidius Iudex, et Leucus Andree cives Spalatenses, syndici et procuratores nobilis viri domini Stephani de Tadinis de Ancona, Potestatis, Consilii et Communis et hominum Spalati ad infrascripta specialiter constituti, ut patet per instrumentum publicum dicti syndicatus, scriptum per manum Thome Vitalis de Perusio auctoritate Imperiali Notarii et Civitatis Spalati Jurati Notarii, et factum sub anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quarto, Indiccione VII. die XXI. mensis Marcii, a me Antonio Iudice et Notario infrascripto viso et lecto, nomine et vice ipsorum

domini Potestatis, Consilii, Communis et hominum Spalati, et pro ipsis omnibus solempni stipulacione promiserunt, se facturos et curaturos omni excepcione et occasione remotis, quod predictus dominus Comes Georgius tam suo nomine, et suorum hominum, quam hominum et Communis Almisii, firma et rata habebit et adimplebit, omnia et singula suprascripta, et quelibet eorum, et non contrafaciet, vel veniet aliqua racione, ingenio sive causa de jure vel de facto, sub pena librarum trium millium denariorum Venetorum parvorum solempni stipulacione promissa, et obligacione omnium bonorum Communis et hominum Spalati, mobilium et immobilium, presencium et futurorum. Item eodem modo nobiles viri domini Laurencius de Zeualelli Civis Jadre fidejubendo et se pro predictis et quolibet predictorum pro dicto Comite Georgio principaliter obligando in libris et pro libris octingentis denariorum Venetorum parvorum; Gallus olim domini Cerne de Mergia Civis Jadrensis fidejubendo et se pro predictis et quolibet predictorum principaliter obligando in libris et pro libris septingentis denariorum Venetorum parvorum; dominus Domaldus de Candolinis Civis Jadrensis fidejubendo et se pro predictis et quolibet predictorum pro dicto Comite Georgio principaliter obligando in libris et pro libris sexcentis denariorum Venetorum parvorum; dominus Dessa de Fasogna Civis Jadrensis fidejubendo, et se pro predictis et quolibet predictorum pro dicto Comite Georgio principaliter obligando in libris et pro libris sexcentis denariorum Venetorum parvorum; Barcho de Grisogono de Mauro Civis Jadrensis fidejubendo, et se pro predictis et quolibet predictorum pro dicto Comite Georgio principaliter obligando in libris et pro libris quadringentis denariorum Venetorum parvorum; Bivoldus de Batone, Micha Domini Jacobi de Scolatura, et Stephanus olim Marini de Labe, cives Jadrenses fidejubendo quilibet eorum et se pro predictis et quolibet predictorum pro dicto Comite Georgio principaliter obligando, quilibet eorum in libris et pro libris tercentis denariorum Venetorum parvorum; et omnes et quilibet eorum se obligando, ut dictum est, solempni stipulacione promiserunt pro se et eorum et cujuslibet eorum heredibus et successoribus dicto domino Rogerio Mauroceno, Egregio Iadrensi Comiti, recipienti et stipulanti vice

et nomine dicti domini Ducis Veneciarum, Communis et hominum Veneciarum, ut supra scriptum est, se facturos et curaturos omni excepcione et occasione remotis, quod predictus Comes Georgius tam suo nomine et suorum hominum, quam Communis et hominum Almisii, ut supradictum est, firma et rata habebit, et tenebit, et observabit, et adimplebit omnia et singula suprascripta, et quodlibet eorum, et non contrafaciet vel veniet aliqua racione, ingenio sive causa de jure vel de facto, sub penis predictis per eos vel quemlibet eorum expressis solemnibus stipulatione promissa et obligatione omnium bonorum suorum et cujuslibet eorum, pro quantitatibus supradictis, mobilium et immobilium, presentium et futurorum. Acta et firmata fuerunt predicta omnia et singula ad Obroium villam Sancte Marie monialium de Iadra in loggia dicte ville, presentibus nobilibus viris dominis Vita de Cerne, et Mergia Michaelae de Varicasa, et Jacobo de Zadolinis, ac dominis Rogerio de Lourechen, Volzina de Matafarto, Micha Picario, Gregorio dicto Gresco de Botone civibus Jadrensibus et aliis pluribus testibus ad hec vocatis et rogatis.

Ego Antonius quondam Rolanduzii de Bononia Imperiali et Prefectoria auctoritate Iudex et Notarius predictis omnibus interfui et ut supra legitur rogatus publice scripsi.

(A „Liber Pactorum“ című velencei államkönyv III. kötetéből
66. l.)

71.

Tran , Sebenico és Scardona városok ugyanazon egyezkedésre vonatkozó kezessége. 1294.

In Christi nomine Amen. Anno Incarnacionis eius millesimo ducentesimo nonagesimo quarto Indiccione VII. die Veneris IX. intrante Aprili. Nobilis vir dominus Mattheus Lucii civis Tragurii, syndicus, actor et procurator nobilis viri domini Philipuzii Rogerii de Todinis civis Ancone, Potestatis, Consilii et Communis Tragurii ad infrascripta specialiter constitutus, ut continetur in instrumento dicti syndicati facti anco Dominica a Nativitate millesimo ducentesimo nonagesimo quarto Indiccione VII., die Jovis kalendis Aprilis, et scripto per manum Sirocti Petri de Ancona, Imperiali auctoritate et nunc Communis Tragurii Jurati Notarii, a me Antonio Judice et Notario infrascripto viso et lecto, nomine et vice dicti Potestatis, Consilii et Communis Tragurii, et pro ipsis omnibus fidejubendo, et se pro nobili viro domino Comite Georgio Berberiensis tam suo nomine, et suorum hominum, quam nomine Communis et hominum Almisii principaliter obligando in libris et pro libris trium millium denariorum Venetorum parvorum; dominus Marinus Dorbnic Judex Civis Sybenicensis, syndicus, procurator et actor Egregii viri domini Georgii Jurisig de Berteris, Potestatis Sybenicensis, Milobratii Drugozai, Elie Dragovani, Marse Gregorii et Marini Drobine Judicum dicte terre Sybenicensis ad infrascripta specialiter constitutus, ut continetur in instrumento dicti Syndicatus facti anno Dominice Nativitatis millesimo ducentesimo nonagesimo quarto Indiccione VII., die Jovis VIII. intrante Aprili, et scripto per manum Vincencii Diuiazii Sybenicensis Jurati Notarii, a me Antonio Judice et Notario infrascripto viso et lecto, nomine et vice dictorum domini Potestatis, Judicum et Consilii et Communis Sybenicensis, et pro ipsis omnibus fidejubendo, et se pro

dicto Comite Georgio principaliter obligando in libris et pro libris quinque millibus denariorum Venetorum parvorum; dominus Lubacius Judex, Civis Scardonensis, syndicus, procurator et actor dominorum Pribim Bosani, et Bererislai Judicum Consilii et Communis Civitatis Scardonensis ad infrascripta specialiter constitutus, ut continetur in instrumento dicti syndicatus facti anno Dominice Nativitatis millesimo ducentesimo nonagesimo quarto, Iudicione VII., die XXIX. Macrii; et quia Notario carebant, erat dictum instrumentum syndicatus cum quodam sigillo dicti Communis Scardonensis cereo pendenti roboratum, quod quidem sigillum erat rotundum, integrum, non fractum vel in sui parte aliqua viciatum, in quo quidem sigillo erat scripta imago Beate Marie Virginis sedentis, et ad sinistrum latus ejus tenentis filium suum in gremio et brachio, et littere circumeirca ad dictum sigillum sculpte sic dicentes: „S. Communis Scardonensis“, a me Antonio Judice et Notario infrascripto viso et lecto nomine et vice dictorum Judicum, Consilii et Communis Scardonensis, et pro ipsis omnibus fidejubendo et se pro dicto Comite Georgio, ut supra dictum est, principaliter obligando in libris et pro libris mille quingentis denariorum Venetorum parvorum: Solempni stipulacione promiserunt, quilibet eorum se obligando, ut dictum est, se facturos et curaturos, omni excepcione et occasione remotis, quod dictus dominus Georgius Comes Berberiensis tam suo nomine, et suorum hominum, quam hominum et Communis Almisii firma et rata habeat et teneat, observabit et adimplebit omnia et singula pacta et convenciones, facta, inita et firmata de treugua et super treugua Almisii per ipsum Comitem Georgium, ut supra dictum est, cum Egregio viro Rogerio Maureceno Jandrensi Comite recipienti et stipulanti vice et nomine Illustris domini Ducis Veneciarum, Communis et hominum Civitatis ejusdem, nec non et habitatorum, fidelium, subjectorum et districtualium suorum scriptas et scripta per me Antonium quondam Rolanduzii, Imperiali et prefectoria auctoritate Judicem et Notarium, anno et iudicione predictis, die Dominico XXVIII. Marcii, et eisdem syndicis et procuratoribus seriose singulariter et intelligibiliter coram infrascriptis testibus per me jam dictum Notarium lecta et lectas. Et non

contrafaciet et veniet aliqua ratione, ingenio sive causa de jure vel de facto sub penis predictis per eos et quemlibet eorum syndicorum superius expressis, solempni stipulacione promissa, et obligacione omnium bonorum dictorum suorum Communium et cujuslibet eorum pro quantitibus suprascriptis mobilium et immobilium, presencium et futurorum. Acta et firmata fuerunt predicta in platea Communis Jadre presentibus nobiles viris dominis Barchi Saladini, Lompredi Zevalell, Andrea de Cande, Damiano de Nasci, et Blasio de Sope, civibus Jadratinensibus, et aliis pluribus testibus ad hoc vocatis et rogatis.

Ego Antonius quondam Rolanduzii de Bononia Imperiali et Prefectoria auctoritate Judex et Notarius predictis omnibus interfui et ut supra legitur rogatus publice scripsi.

(U. o. III. kôt. 70—72. II.)

72.

*Nona városnak ugyanazon egyezkedésre vonatkozó kezessége.
1294.*

In Christi nomine Amen. Anno Incarnacionis ejus millesimo ducentesimo nonagesimo quarto, Indiccione VII., die Lune XXIX. Marcii. Providus vir Bugius Georgii syndicus et procurator nobilis viri domini Volzite Potestatis, Miligosti Saluonerii et Jacobi Drage Judicum, et Drusine Joannis, ac Tolislai Budislai Camerariorum Consilii et Communitatis Civitatis None, ad infrascripta specialiter constitutus, ut continetur in instrumento syndicatus facto anno Dominice Incarnacionis millesimo ducentesimo nonagesimo quarto, Indiccione VII., die XXX. exeunte Marcio, et scripto per manum Petri Nonensis Notarii, a me Antonio Judice et Notario infrascripto viso et lecto, nomine et vice dictorum Domini Potestatis, Consilii et Communitatis None, et pro ipsis omnibus solemnii stipulatione promisit se facturum et curaturum omni excepcione et occasione remotis, quod nobilis vir dominus Georgius Comes Berberiensis tam suo nomine et suorum hominum, quam hominum et Communis Almisii, firma et rata habebit et tenebit, observabit et adimplebit omnia et singula pacta inita et firmata de treugua et super treugua Almisii per ipsum Comitem Georgium, ut supradictum est, cum egregio viro domino Rogerio Mauroceno Jadrensi Comite recipiente et stipulante vice et nomine Illustris domini Ducis Veneciarum, Communis et hominum Civitatis ejusdem, nec non et habitatorum, fidelium, subjectorum et districtualium suorum, scriptas et scripta per me Antonium quondam Rolanduzii de Bononia Imperiali et Prefectoria auctoritate Judicem et Notarium, anno et Indiccione predictis, die Dominico XXVIII. Marcii, et eidem Bugio syndico seriose et singulariter ac integraliter, per me jam dictum Antonium Notarium lecta et lectas, et non contrafaciet vel ve-

niet aliqua racione, ingenio sive causa de jure vel de facto sub pena librarum duorum millium quingentorum denariorum Venetorum parvorum, solemnī stipulacione promissa et obligacione omnium bonorum dicte Communitatis et hominum None mobilium et immobilium, presencium et futurorum. Acta et firmata fuerunt predicta sub logia magna Communis Jadre, presentibus dominis Volzina de Matafarto, Bogde de Lourethēna, Michaele de Varicasa, Micha Ricario, et Gregorio dicto Gresco de Botone civibus Jadre, et aliis pluribus ad hec vocatis et rogatis.

Ego Antonius quondam Rolanduzii de Bononia Imperiali et Prefectoria auctoritate Judex et Notarius predictis omnibus interfui, et ut supra legitur, rogatus publice scripsi.

(U. o. III. köt. 70. l.)

73.

III. Endre király megerősíti Márton alországbírónak a veszprémi káptalannak nagyberényi birtokáról 1294. hozott ítéletét. 1295.

Andreas Dei gracia Ungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex vniuersis Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris presencium noticiam habituris salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus, peruenire, quod vir discretus Magister Andronicus Prepositus Wesprimiensis, aule domine Regine charissime Consortis nostre Vice-Cancellarius, dilectus et fidelis noster, ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis privilegium Comi-

tis Martini Vice-Judicis Curie nostre, super quadam particula terre, intra Beren existentis confectum, petens a nobis cum instancia, ut nos ipsum privilegium ratum habere, et nostro dignaremur privilegio confirmare. Cujus quidem privilegij tenor talis est :

Nos Comes Martinus stb. (mint fentebb 69. sz. a.)

Nos itaque ipsius Andronici Prepositi Wesprimiensis justis petitionibus favorabiliter inclinati, quia inspeximus dictum privilegium Comitis Martini non abrasum, non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua sui parte viciatum, tenorem ejusdem de verbo ad verbum presentibus inseri facientes, ipsum privilegium ratum habentes et acceptum, auctoritate presencium confirmamus duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus venerabilis viri magistri Theodori Prepositi Albensis aule nostre Vice-Cancellarij, Electi Ecclesie Jauriensis, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo quinto, quarto kalendas Maij, Regni autem nostri anno quinto.

(Eredetie a veszprémi káptalan levéltárában.)

200736

74.

III. Endre király Benedeknek, bolgár-fehérvári püspöknek Iwnuke nevü hirtokot adományozza. 1295.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendamus significantes quibus expedit vniuersis presencium per tenorem, quod nos ob merita seruiciorum uenerabilis patris Benedicti Dei gracia Episcopi Albe Bulgarice, Secretarii et Comitis Capelle nostre, dilecti et fidelis nostri, qui nobis ab introitus nostri tempore in Regnum Hungarie et in antea vsque modo et nunc fideliter et indefesse seruire non cessauit labores laboribus accumulando, quandam terram wduornici nostri Regalem ad nos immediate spectantem Iwnuke uocatam, uacuum et habitatoribus penitus destitutam, quam Andreas filius Elye wduornicus noster, qui sine heredibus decessisse dicitur, tenuit et possedit vsque modo, dedimus, donauimus et contulimus eidem uenerabili patri domino Episcopo cum omnibus utilitatibus et pertinenciis terre predictae, in terris uidelicet arabilibus, campis, pratis et utilitatibus aliis quibuslibet iure perpetuo possidendam et habendam iuxta terminos antiquos et metarum priorum distinciones, promittentes eidem, quod quando presentes nobis reportauit, nostrum sibi priuilegium dari faciemus de eadem, petitionibus quibuslibet seu contradiccionibus non obstantibus. Datum Bude feria quinta proxima post octauas Pasce, anno Domini M^o CC^o nonagesimo V^o.

(III. Endre ugyanazon évi megerősítő okmányából, mely alább 75. sz. a. következik.)

2798

75.

III. Endre király ünnepélyes formában erősíti meg ezen adományát. 1295.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Bulgarie, Cumanieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire tam presencium quam futurorum, quod venerabilis pater Benedictus Dei gracia Episcopus Albe Bulgarice, Secretarius et Comes Capelle nostre, dilectus et fidelis noster ad nostram personaliter accedens presenciam, exhibuit nobis patentes litteras nostras super quadam terra wdvornici nostri Iwnuke uocata confectas, petens a nobis cum instancia, vt eas ratas habere dignaremur, et nostro priuilegio confirmare. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie stb. (következik III. Endrének 74. sz. a. épen közölt okmánya.)

Nos itaque petitionibus ipsius venerabilis patris domini Benedicti Episcopi iustis, legitimis et modestis assensum fauorabilem adhibentes, intuentesque ipsas patentes litteras nostras non rasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte uiciatas, in publicam formam presentis priuilegii de uerbo ad uerbum transscribendo inseri fecimus sine additamento et diminucione, et auctoritate presencium communiri. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes eidem concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Theodori Dei gracia Episcopi Jauriensis aule nostre Vice-Cancelarii, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo quinto, quinto Nonas mensis Junii.

(Eredetie a veszprémi káptalan levéltárában.)

229912

76.

III. Endre király Peechi Péternek és testvéreinek Budey nevű birtokot, mely Moson megyei várának jobbhágyföldre volt, azon várjobbágyoknak, kik azt birták, hitlensége folytán adományozza. 1295.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex, omnibus Christi fidelibus, tam presentibus, quam futuris presencium noticiam habituris, salutem in Domino sempiternam. Ad universorum noticiam tenore presencium volumus pervenire, quod nobiles viri Petrus, Ladislaus et Johannes filii Iwanche de Peech ad nostram accedentes presenciam, quamdam terram jobagionum castri nostri Musunien-sis Budey, vocatam, in Comitatu Jauriensi existentem, a nobis sibi dari postularunt. Verum quia de qualitate et quantitate dicte terre nobis veritas non constabat, fidelibus nostris Capitulo Jauriensi dedimus in mandatis, ut suum darent testimonium, coram quo Stephanus filius Idegen homo noster dictam terram convocatis cometaneis et vicinis reambularet, et statueret filiis Ivanka memoratis, si non foret contradictum, contradictoribus ad nostram presenciam evocatis. Demum idem Capitulum nobis rescripsit, quod hominem suum, cum Stephano homine nostro predicto misissent pro testimonio fidedignum, ad reambulandam terram Budey vocatam memoratam, et statuendam Petro, Ladislao et Johanni filiis Ivance supradictis; qui eandem terram Budey ad decem aratra sufficientem, simul cum virgulto, sicut visu considerare potuerunt, vacuam, et habitatoribus destitutam, sub metis antiquis et terminis, convocatis omnibus vicinis, et cometaneis eiusdem terre, statuissent Petro, Ladislao et Johanni filiis Ivance, ac filiis Aladarii nullo penitus contradictore existente. Nos itaque consideratis fidelitatibus et servitorum meritis predictorum Petri, Ladislai et Johannis

filiorum Iuance, que nobis in diversis Regni nostri expeditionibus laudabiliter impenderunt locis, et temporibus opportunis, et quia eciam magister Aladarius, frater ipsorum, fidelis miles noster, in expugnatione castri Adorian uocati, quod quidem castrum detinebatur contra nostram Regiam Maiestatem, exitit interemptus, predictam terram Budey uocatum, quam Nikkel et Andreas filii Pauli, et filius ipsius Nikkel Lubyau, et Dominicus filius eiusdem, Cornel et Stephanus, ac filii Valentini et filii Chompo, jobbagiones castri nostri Musuniensis possidebant, qui eo tempore, cum nos per magistrum Johannem filium Henrici Bani detenti fueramus, nostri erant custodes, per eundem magistrum Johannem deputati, et contra nostram Regiam Maiestatem processerunt, in detencione nostra omnem nobis injuriam inferendo, propter eorum excessus huiusmodi notorios manifestos, et infidelitatem ipsorum manifestam, de consensu, voluntate et beneplacito Prelatorum et Baronum Regni nostri, ac nobilium quam plurimorum, ab eisdem infidelibus nostris auferendo, memoratis Petro, Ladislao et Johanni, filiis Iuance ac filiis fratris eorum Aladarii supradicti. dedimus, donauimus et contulimus, non tam ipsis, quam ipsorum heredibus, heredumque suorum successoribus iure perpetuo et irrevocabiliter pacifice possidendam, tenendam pariter et habendam. In cuius rei memoriam, perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras, duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Theodori, Dei gracia Episcopi Jauriensis, aule nostre Vice-Cancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno ab Incarnacione Domini M^o CC^o nonagesimo quinto, quinto kalendas Octobris, Regni autem nostri anno sexto.

(Az eredeti után.)

77.

VIII. Bonifác pápa Jánost kalocsai érseket feljogosítja, hogy az alatta lévő egyházi tartományban tíz egyházi egyént születésük törvénytelenége alól felmenthessen. 1295.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Johanni Archiepiscopo Colocensi salutem et Apostolicam benedictionem. Ut eo gratior habearis, quo maiorem a nobis gratiam fueris consecutus, dispensandi cum decem clericis ydoneis tue Provincie defectum natalium patientibus, utpote de solutis parentibus seu clericis, etiam in sacris ordinibus citra sacerdotium constitutis, genitis et solutis, quod huiusmodi non obstante defectu eorum quilibet ad omnes ordines promoveri valeat, et obtinere beneficium ecclesiasticum, etiam si curam habeat animarum, dummodo iidem clerici non sint de incestu vel regularibus procreati, et paterne incontinentie sectatores, sed bone conversationis et vite, sufficientis scientie et etatis legitime, super quibus tuam intendimus conscientiam onorare, aliasque ipsis merita suffragantur ad dispensationis gratiam obtinendam, liberam tibi auctoritate presentium concedimus facultatem: ita tamen, quod eorundem clericorum quilibet, sicut requirit onus beneficii, quod eum post dispensationem huiusmodi obtinere contigerit, ad ordines se faciat statutis temporibus promoveri, et personaliter resideat in eodem; alioquin facta sibi gratia, quod ad beneficium ipsum nullius penitus sit momenti. Datum Avagnie kalendis Julii, Pontificatus nostri anno primo.

(VIII. Bonifác pápa Regestáiból Theiner Monumenta stb I. köt. 380. l.)

78.

VIII. Bonifác pápa Miklós székesfehérvári kanonokot ltszlagos szablytalansga all felmentvn, megengedi, hogy javadalmt megtarthassa. 1295.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei dilecto filio Nicolao Ungaro, Canonico Ecclesie Albensis Vesprimiensis Diocesis salutem et Apostolicam benedictionem. Benigne petitiones illas libenter admittimus, que ad quietem corporum et salutem pertinent animarum. Sane petitio tua nobis exhibita continebat, quod cum olim quedam mulier, vitam ducens publice dissolutam, diabolico spiritu concitata, te apud bonos et graves super diversis criminibus, quibus te irretitum mendaciter asserebat, pluries diffamasset; tandem cum dicta mulier contra te in contumeliosa et obprobriosa verba prorumperet, et a te pluries caritative monita, ut ab hiis desisteret, ac id facere non deberet, quidam amici tui, nequeuntes huiusmodi ipsius mulieris loquacitatem et nequitiam substinere, ipsam in dorso absque sanguinis effusione vel fractione membrorum, te presente, non tamen contradicente, cum baculo et fistibus, levibus tamen et subtilibus, verberarunt. Verum quia mulier ipsa post modicum temporis spatium exspiravit, tu dubitans, ne propter occasionem verberum sibi taliter illatorum obiret, et ex hoc habens conscientiam remordentem, nobis humiliter supplicasti, ut circa retentionem Canonicatus et prebende, quos in predicta Ecclesia Albensi obtinere te asseris, providere tibi per oportune dispensationis remedium ex benignitate Apostolica dignaremur. Nos itaque tuis supplicationibus inclinati, quieti tue in hac parte providere volentes, tecum, quod premissis nequaquam obstantibus predictos Canonicatum et prebendam licite retinere possis, auctoritate presentium dispensamus. Nulli ergo etc. nostre dispensationis etc. Datum Rome apud Sanctum

Petrum V. Kalendas Novembris, Pontificatus nostri anno primo.

(VIII. Bonifácz pápa Regestáiból Theiner id. m. I. k. 380. l.)

79.

*Péter erdélyi püspök a sardi vendégek jogait szabályozza.
1295.*

Nos Petrus miseratione Divina Episcopus Transsylvaniae significamus quibus expedit universis presencium per teneorem, quod populis nostris de villa Sard hanc contulerimus libertatem, ut in festo Beati Martini omnes communiter singulis annis tredecim marcas terrestres argenti pro terragio solvere teneantur. Item quicumque ex ipsis hospitibus nostris in ipsa villa Sard certa aliqua edificia, vel vineas, aut alia quaecunque opera fecerit, libere possit vendere, vel donare in vita, vel in morte cuicumque voluerint, aut eciam recedentes, et sicut libere venerunt, sic libere recedant quocunque voluerint, justo terragio villico eorum pro tempore constituto persoluto. Hanc etiam gratiam eis duximus faciendam, ut quicumque ex ipsis sine herede decederent, omnia bona sua cuicumque voluerint, in morte sua libere possint relinquere, legare, seu donare, uno bove tenue (igy) nobis donato. Ceterum pro decensu nostro semel in anno unum bovem pascualem, et unum porcum, ac unam tunellam vini de tota villa, de singulis eciam mansionibus unam gallinam, unum cubulum avene, et duos panes dare debent. Item minutas causas inter ipsos exortas villicus ipsorum iudicabit, majores autem causas, sicut super effusione sanguinis, morte, furto, et similibus, Comes eorum cum villico iudicabit; quorum quidem iudiciorum due partes cedent Comiti, tertia parte villico remanente eorundem. Super vulneribus autem inferendis, et

illatis , secundum vulneris illati quantitatem , utrum scilicet major, vel minor debeat reputari lesio , et per quem scilicet Judicem, vel villicum de hujusmodi lesione decernatur , modum, et consuetudinem Cybiniensem eisdem volumus facere observari. Ad hec indulsimus eisdem , ut si Judex ipsorum pro tempore constitutus, in exhigendis judiciis, seu aliis gravaminibus inferendis se redderet pertinacem et severum, in quo, et in quibus libertas ipsorum populorum nostrorum infringi videretur , absque judicii gravamine , seu cujusvis timore pene non obstante possunt iidem populi nostri Judicem suum, donec super ipso negocio nos consulant, prohibere. In ejus rei testimonium et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum Albe quarto die Resurreccionis Domini , anno Domini M^o. CC^o. nonagesimo quinto.

(Teutsch és Firnhaber , Urkundenb. z. Gesch Siebenb. I. köt.
188. I.)

80.

János zágrábi püspök és az ottani káptalan bizonyságlevele, hogy Zágráb város és a medwevári várnagy egyenetlenségeik tekintetében kibékültek. 1295.

Nos Johannes miseracione Divina Episcopus Zagrabensis et Capitulum loci eiusdem significamus quibus expedit uniuersis memorie commendantes : quod Comes Nicola Castellanus domini Regis de Medwe, et Janinus frater eiusdem ab una parte ; et Andreas Maior uille ac Uniuersitatis ciuium Grecensium ex altera , in nostri presencia personaliter constituti , omnibus litibus , aduersitatibus et inimicicis super diuersis damnis et personarum captiuacionibus seu detencionibus hinc inde irrogatis , inter eos racione occisionis Petri filii Wenk subortis , paci consulentes , iuxta mandatum domini Regis penitus renunciarunt : ita , quod predictus Comes Nicola et Janinus frater ejus , ac quilibet in eorum dominio constituti , aut ad ipsos pertinentes , pretextu damnificacionis , aduersitatis uel detencionis personarum amodo nulla damna seu nocumenta uel iniurias aliquas , presertim donec idem Comes Nicola et frater eius custodiam conservacionis castri Medwe habebunt , mencionatis ciuibus et ad eos quibuslibet pertinentibus inferent aut inferri faciant manifeste uel occulte . Et super hoc cauendo et obseruando inuolabiliter dicti Comes Nicola et frater eius tactis Sacrosanctis reliquiis presterunt iuramentum . Et e conuerso predictus Maior uille et Uniuersitas ciuium promiserunt et assumpserunt , quod nulla dampna et iniurias eisdem Comiti Nicola et fratri eius Janino aut quibuspiam ad eos spectantibus inferent uel inferri facient per se aut quoslibet ad eos similiter pertinentes . Super quibus similiter obseruandis et attendendis iudem Maior uille et ciues presterunt iuramentum tactis Sacrosanctis Euangeliis , excepto seu deducto facto occisionis filij Wenk , quod execucionis eiusdem Wenk est relictum . Preterea si ali-

quis uel aliqui ad Comitem Nicola et fratrem eiusdem pertinentes aliquid nocumenti ipsis ciuibus extra ciuitatem Grecensem uel alias irrogarent, ipse Comes Nicola et frater eiusdem infra spacium unius mensis accedendo ad castrum Grecense, satisfacere damnum uel iniuriam passo tenebitur — — — nonnisi ex aduersitatibus euidentibus fuerint prepediti, et infra idem tempus, memorati Maior uille et ciues de suis, aut ad eos pertinentibus, de iniuriis et damnis Comiti Nicola et fratri eiusdem ac ad eos pertinentibus irrogatis satisfaccionem impendere tenebuntur. Tandem ad hec observanda et attendenda, convencionis — — — — — Comes Nicola et Janinus frater eiusdem, in aliquo horum, que assumpserunt, transgressores seu uiolatores fidei reperti fuerint, possessiones suas in ciuitate Grecensi, uel extra ciuitatem ubique existentes — — — Comes Nicola — — ad manus ville communitatis Grecensis deuolvendas, insuper penam periurii ipse et frater eius — — — et similiter ciues seu uniuersitas predicta, (si) assumpta et promissa in hac parte non attenderet, (et) Comiti Nicole et fratri eiusdem non obseruaret, notam perjurii incurreret ipso facto. Datum in vigilia Epiphanie Domini anno eiusdem M^o CC^o nonagesimo quinto.

(Eredetie Zágráb sz. k. város levéltárában.)

81.

Az erdélyi káptalan bizonyáglevelé, hogy Zekes birtoknak határjárása megtartatván, Alard, Gyan fia, Godym birtokában hagyatott. 1295.

Nos Capitulum Albensis Ecclesie Beati Michaelis Archangeli Transylvanensis significamus universis, quibus expedit presencium per tenorem, quod cum magister Vinianus, Comes Camere domini Regis et de Beztercze, per dominum Regem procurator possessionis Zekes institutus, ad reambulandum terram Zekes, prout moris est atque juris, cum homine domini Regis et nostro accessisset, et quandam particulam terre Godym vocate, que vulgariter Ringylkireh nominatur, ad ipsam possessionem Zekes spectare constanter assereret, quia tamen Comes Alardus, juvenis filius Gyaan de Vizakna, dominus possessionis supradicte Godym videlicet, qui titulo emtionis possedit usque modo, quemadmodum sua super hoc exhibita probant munimenta, eidem circa metas particule terre prelibate contradixit. Sed quum non obstante contradiccione Lujusmodi, ipse magister Vinianus super ipsa eum possessione pacifice remanere non sinebat, tandem tale remedium probis viris intervenientibus est inventum, ut idem Alardus domino Regi et suis adherentibus, precipue ipsi magistro Viniano, omne fidelitatis obsequium repromittat; quo facto magister Vinianus sepedictus confessus est coram nobis ab inquietacione Alardi sepefati omnino cessare, et eum in pacifica possessione ipsius terre Godym reservare sub eisdem metis et terminis, quibus ipse, et predecessores sui noscuntur possedissee tamdiu, donec fines promissionum suarum coram nobis factarum non excedet. In cujus rei memoriam et facte ordinationis firmitatem, ad instanciam parcium nostras concessimus literas, sigillo nostro consignatas. Da-

tum in festo Beati Bartholomey, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quinto.

(Teutsch és Firnhaber id. m. I. köt. 190. l.)

82.

Az erdélyi káptalan bizonyáglevele, hogy Miklós, Mikud Bán fia, Mokoutelek birtokát Kelemen gyulafehérvári kanonoknak 30 ezüst giráért eladta 1295.

Capitulum Ecclesie Beati Mychaelis Archangeli Traus-silwane, omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Vt gestis hominum rite racionabiliterque ordinatis, effrenata cupiditas, sui prodiga, pacis emula, calumpniosus suis conatibus et consuetis in futurum minime queat nouercari sev nocere, ipsa ad cautelam patrocínio literarum consueuerunt roborari. Proinde ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire, quod nobilis vir magister Nicolaus, filius Mykud Bani, ad nostram accedens presenciam, quandam terram suam Mokoutelukey vocatam iuxta Morus in Comitatu Albensi, prope Bagach existentem, cum omnibus vtilitatibus suis, et pertinencijs, iuxta veteres metas et antiquas, quibus ipsa terra per priores suos possessores extitit ab antiquo limitata, pacifice, et possessa, cum vna silua Sumus uocata, et cum medietate alterius silue sue, in alia terra sua Hasag nuncupata, vendidit magistro Clementi concanonico nostro et per eum suis cognatis, quibus idem ordinabit, pro triginta marcis fini argenti, plenarie similiter coram nobis habitis, persolutis et receptis, per magistrum Nicolaum prenotatum, iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, et habendam. Obligans se idem magister Nicolaus, vt dictum ma-

gistrum Clementem et suos cognatos in pacifica possessione dicte terre perpetualiter conseruaret, contra patrem suum atque fratres, vicinos, extraneos sev cognatos, in propriis expensis et laboribus, quam terram ad porcionem suam a patre suo et a fratribus suis dixit sibi deuenisse. Et vt tractu temporis hec empicio sev vendicio non possit irritari, sed ut magis robur optineat perpetue firmitatis, ad instanciam, et petitionem predictorum, presentes concessimus litteras munimine nostri sigilli roboratas. Datum magistro Mychaele Preposito, Gregorio Cantore, Paulo Custode Ecclesie nostre existentibus, anno Domini M^o. CC^o. nonagesimo quinto.

(Teutsch és Firnhaber id. m. l. köt. 192. l.)

83.

A pozsonyi káptalan ünnepélyes okmányt ad ki azon barátságos egyességről, melyet Békásy helységre nézve Zylos Lucha, Chugud Lucha, Byke Lucha és Felső Lucha birtokosai; s Tamás és János Péter fiai, és Lotar Tamás fia, Vörös Ábrahám Pozsony vármegye alispánja előtt kötöttek. 1295.

A. B. C.

Nos Capitulum Ecclesie Poseniensis significamus vniuersis, quibus expedit per presentes, quod constitutis personaliter coram nobis Husvyt filio Mokov, Gurk fratre eiusdem, Thoma filio Ccech et Holdan de Zylos Luche; item Comite Teber, Jacobo filio eiusdem, Johanne filio Gregorij, Andrea filio Chugud, Egidio filio Cemev et Endreus de Chugud Luche; item Byke, Mark et Johanne filio Byke de Byke Luche; item Petro fratre Ynus, Egidio filio Johannis, Fabiano de Superiori Luche ex una parte; Thoma et Johanne filijs

Petri et Lotario filio eiusdem Thome ab altera; eodem partes a nobis vnanimiter petentes, ut seriem litterarum patentium Abrahe dicti Ruffi Curialis Comitis Poseniensis, quas nobis exhibuerunt, nostris litteris priuilegialibus inseri faceremus. Quarum tenor talis est :

Nos Abraham Rufus Curialis Comes Poseniensis stb.
(mint alább 91. sz. a.)

Nos uero iustis petitionibus ipsorum annuentes, ut presens ordinatio et compositio magis rata sit et firma, seriem totius facti nostris litteris priuilegialibus de uerbo ad uerbum inseri fecimus diligenter, prout in litteris ipsius Abrahe dicti Ruffi Curialis Comitis Poseniensis vidimus contineri. In cuius rei memoriam presentes dedimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum proxima secunda feria ante festum Beati Laurencij martiris, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quinto.

A. B. C.

(Hártya. Vöröszöld selymen függ a még ép pecsét. Pozsonykáptalani országos levéltár Capsa XIV. Fasc. 2. Nro. 23. Knauz.)

84.

A pozsonyi káptalan bizonyáglevelé, hogy néhai Beeli Jakab rokonai, hátrahagyott özvegyével Katalinnal, annak hitbére és hozománya iránt egyezkedtek. 1295.

A. B. C.

V Nos Capitulum Ecclesie Posoniensis significamus vniuersis, quibus expedit (per) presentes, quod constitutis personaliter coram nobis Abraam filio Chubun pro se, et pro fratre suo Isaac, Egidio, fratre suo Benedicto, Bekes pro se et pro fratre suo Jacobo, filijs Boc de Beel, jobagionibus castri Posoniensis ex una parte, domina Caterina uxore Perhtoldi, relicta Jacobi filij Endere de uilla Beel ex altera, ijdem Abraham — — alij socii sui predicti concorditer sunt confessi, quod ipsi de bona uoluntate ipsorum totam partem terre Beel, que prefatum Jacobum filium Endere cognatum ipsorum de iure contingebat, permisissent eidem domine ratione dotis et dotaliciorum suorum, ac omnium rerum tempore nupciarum secum allatarum, usque exitum uite sue possidere pacifice et quiete; tamen quod si medio tempore beniuolentiam ipsius domine in tantum captare poterunt et fauorem, quod eys dotem et dotalicia sua relaxabit, consistit in arbitrio domine memorate; sui autem, dictam terram propria pecunia redimere tenebuntur, et si redimere non curauerint, prefatam terram uendendi, donandi seu legandi pro anima sua uel parentum suorum liberam habebit facultatem domina prenotata. Obligantes se partes in nostri presencia mutuo fide data, quod nec domina Caterina, nec Abraam cum cognatis suis supradictis, contra eandem dominam litem, contentionem uel aliquod iniurium excitabunt, ymmo omni fauore et dileccione, quam poterunt, se partes mutuo impendere tenebuntur. In cuius rei memoriam presentes dedimus

litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M. CC. nonagesimo quinto.

(Szakadozott hártván. A pecsét elveszett. Pozsonykáptalani országos levéltár. Capsa XIV. Fasc. 2. Nro. 7. Knauz.)

85.

A nagyváradi káptalan bizonyságlevele, hogy Miklós és Farkas fiai, Miklós gróffal, Tybe fiával, Feketeputak birtoklása iránt egyezkednek. 1295.

Omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris Capitulum Ecclesie Waradiensis presencium noticiam habituris salutem in omnium saluatore. Noticie vniuersorum harum serie uolumus declarare, quod Dominico et Demetrio Comitibus filiis Nycolai, ac Petro filio Johannis filii Farkasij ab una parte; item Comite Nycolao filio Tybe ab altera coram nobis personaliter constitutis, ijdem Dominicus, Demetrius et Petrus Comites super facto terre seu possessionis Feketeputok uocate in Comitatu de Wgocha existentis, pro qua contra ipsum Comitem Nycolaum filium Tybe judiciario ordine procedere intendebant, ut dixerunt, quia a commetaneis et vicinis dicte possessionis Feketeputok, et specialiter in priuilegio domini Stephani Regis Hungarie felicis recordacionis comperissent, ipsam possessionem ex donacione eiusdem domini Stephani Regis per ipsum Comitem Nycolaum filium Tybe pro fidelibus seruiciis suis et sanguinis effusione multimoda fuisse possessam, quas quidem litteras siue priuilegium dicti domini Stephani Regis super collacione eiusdem possessionis Feketeputok confectas, et nobis per ipsum Comitem Nycolaum exhibitas fide uidimus oculata et perlegimus, preuia racione ijdem Comites opinioni et intencionibus eorum in hac parte resipuissent, ymo quia eidem ipsa pos-

sessio attinisset, et ab ipsis fuisset alienata, in nostri presencia per ipsos ab ipso Nicolao, receptis nichilominus sexaginta marcis, ipsam possessionem prefato Nycolao ex bona eorum uoluntate, et suis heredibus, heredumque suorum successoribus perpetuo possidendam cum suis omnibus vtilitatibus et pertinenciis statuerunt pleno iure, prout ex donacione memorati domini Stephani Regis dinoscitur possedissee, nemine contradicente, sub metis et terminis infrascriptis, ex tenore predicti priuilegii dicti domini Stephani Regis extractis et rescriptis. Quarum prima incipit, dum exiretur de fluuio Borsua a parte fluuii Pasuncha, ubi separatur a Berég et adiungitur possessioni Regali Ordou uocate; deinde per ipsum fluuium currendo in inferiorem partem cadit in fluuium Berberke, et per ipsum fluuium inferius eundo peruenit ad duos fluuios Kethchenge uocatos; exeundo autem deinde sunt due mete terre; et ab hinc uergit ad orientem, et peruenit ad minorem fluuium Chenge, ubi ipse fluuius transitur; abhinc pergendo itur per superiorem partem silue Byk dictam uersus orientem, ubi peruenitur ad quendam montem, et ibi sunt in ascensu eiusdem montis due mete terre; deinde parum pergendo peruenit ad uiam, que Warutha dicitur; exinde uadit ad syluam Kerezthbyk dictam, quam transit eundo ad partem meridionalem; abhinc uadit ad quendam locum fluuij, qui Ilounukeurene appellatur, ubi in introitu silue Ilounuk sunt due mete terre; abhinc uero transit ad locum Fyleluchka dictum, et ipsum locum transeundo itur ad fluuium Belua uocatum; deinde uadit ad Chakanegefoka, et abhinc itur ad partem meridionalem, ubi separatur a terra Ordou et adiungitur terre Werbeuch; et exinde procedendo peruenit ad stagnum Kendurattou uocatum, ubi sunt due mete terre a parte occidentali; abhinc uadit ad uiam, que de eadem villa Feketeupotok uenit, ubi adiungitur lacui Alcalpotok dicti, qui cadit in fluuium Werbeuch, de quo fluuio parum eundo separatur a terra Werbeuch, et adiungitur terre Isou, de qua in pascuis pergendo uadit uersus aquilonem, et peruenit ad fluuium Zalua nomine; exinde uero ad partem inferiorem usque stagnum Prenez dictum eundo transit ad terram Koazou dictam, que est possessio Regalis; et ab eadem parte aquilonis peruenit ad lacum Ataab dictum, et per ipsum la-

cum eundo cadit in fluuium Batnuka nominatum, per quem itur ad predictum fluuium Borsua, et abhinc peruenit ad fluuium Pasuncha memoratum ad metam priorem; et sic mete prelibate possessionis Feketeupotok terminantur, sicut in priuilegio prefati domini Stephani Regis comperimus seriose, et fide uidimus oculata, prout eciam superius annotatur. Qui quidem Comites, Dominicus scilicet et Demetrius filij Nycolai, ac Petrus filius Johannis filij Farkasij, ipsis sexaginta marcis ab ipso Comite Nycolao plenarie receptis, ipsum Comitem Nicolaum et suos heredes ac successores ratione predictae possessionis Feketeupotok uocate processu temporum sibimetipsis silencium pepetuum inponentes coram nobis, ab omnibus molestare seu inquietare uolentibus defensare assumpserunt proprijs ipsorum laboribus et expensis. Vt autem series ipsius inuiolabiliter possit permanere, partes nos instanter rogauerunt, ut nostro priuilegio premissa intendere-mus confirmare. Nos igitur iuste petitioni parcium annuentes causa iusticie omnia premissa redegimus in scriptum et appositione pendentis sigilli nostri duximus confirmanda pro rei memoria sempiterna, et inuiolabiliter obseruanda. Datum in festo Natiuitatis Beati Johannis Baptiste anno Domini M^o CC^o nonagesimo quinto. Domino Demetrio Preposito, Johanka Lectore, Chanadino Cantore et Martino Custode magistris Ecclesie nostre existentibus.

(Eredetie a gr. Károlyi család levéltárában.)

86.

A veszprémi káptalan bizonyoságlevele, hogy Pous Lörincznek fia Vámosban három ekényi földet gróf Androniknak, Pandu fiának eladott. 1295.

Nos Capitulum Wesprimiensis Ecclesie significamus tenore presencium, quibus expedit universis, quod Pous filius Laurencij de Wamus pro se et pro Bolosey ac Nicolao, necnon Petro filijs suis, Vgrino fratre suo eidem astante, coram nobis personaliter constituti, tria jugera terre sue arabilis et dimidium in Wamusazou existencia, a meridie videlicet usque viam publicam, ab aquilone vero usque terram Comitis Andronici filij Pandur de eadem Vamus porrecta, ex quibus tria jacent, ut dicebat, iuxta alveum riui currentis in ipsa valle ab oriente, dimidium autem iuxta eundem alveum ab occidente terre ipsius Ugrini continuum et adjunctum, ipso Ugrino non contradicente, ymo consenciente et remittente, sine preiudicio iuris Ecclesie nostre et alieni, se retulit vendidisse dicto Comiti Andronico, qui aderat, pro quinque pen-
sis denariorum Viennensium plene receptis ab eodem, per se et suos heredes in perpetuum pacifice et quiete ac irrevocabiliter possidenda; hoc adjecto, quod si processu temporis dicti filij Pous, quorum consensum in hac parte et permissionem super ipsa vendicione factam idem Pous nobis referendo affirmavit, vendicionem annotatam retractare volentem (igy), tres marcas solvere tenebuntur ante litis ingressum Comiti Andronico supradicto per obligationem factam per Pous sepe dictum, suam penes et filiorum suorum prefatorum voluntatem, sicut plenius exprimebat de eadem. Datum in quindenis Sancti Regis et Apostoli, anno Domini M. CC. nonagesimo quinto.

(A pecséthián jól megtartott eredetiből, mely Vásonyban T. Papp Fer. úr tulajdona. Közölték velem Nagy Iván, és Véghely Dezső urak).

87.

A tihanyi konvent bizonyáglevelé, hogy Miklós, Zabow fia, Veszprémben lévő telkét a veszprémi káptalannak eludta. 1295.

Nos frater Renoldus Diuina miseracione Abbas et Conuentus Monasterii Beati Aniani de Thykon damus pro memoria, quod Nicolaus filius Zabow de Vesprimio, astante sibi Paulo fratre suo, et subscripte uendicioni sue non contradicente, imo eandem permittente cum consensu pleniori, coram nobis personaliter constitutus fundum suum cum omnibus edificiis ac aliis vtilitatibus suis, duo jugera terrarum in se continentem, fundis Mathey aurifabri ab aquilone, et Benedicti sutoris filii Beke a meridie vicinatis videlicet mediatum, qui inter duas vias existit, ut dicebat, quarum vna a loco fori descendit a parte septemtrionali uersus puteum Kama, alia uero ascendit in campum a parte meridionali per monticulum, retulit se uendidisse Reuerendo Capitulo Vesprimiensis Ecclesie pro una marca plenarie recepta ab eodem, in perpetuum pacifice et quiete ac irreuocabiliter possidendum. Datum in festo Beati Urbani Pape anno Domini M^o CC^o nagesimo quinto.

(Eredetie a veszprémi káptalan levéltárában.)

A turóczi konvent bizonyáglevelé bizonyos birtokcseréről Liptói Behar fiaí és a líptó váraljai község közt. 1295.

Vniuersis presentes litteras inspecturis. J. miseracione Diuina Prepositus et Conuentus Ecclesie Beate Virginis de Turuch Ordinis Premonstratensis salutem in omnium saluatore. Quum ut queuis dispositio gesta sub tempore in ratitudine habeatur, scripturarum consueuit testimonio fulciri; ad vniuersorum igitur noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod cum Donyzlaus de villa Waralia de Lyptou pro omnibus populis et villanis de eadem villa Waralia, et una cum Demetrio filio Pauli homine prouincie de Lyptou ab una parte, Omodens, Johannes et Paulus filii Behar ab altera, ad nostram personaliter accessissent presenciam, ijdem Donyzlaus et Demetrius oraculo uocis sic dixerunt, quod ex precepto A. Dei gracia Regis Hungarie, et magistri Demetrii Comitís de Zoulum pro tempore constituti Omodeo, Johanni et Paulo supradictis pro terra ipsorum, quam communiter cum populis de villa Waralia a tempore B. Dei gracia Regis Hungarie beate memorie possidebant, ijdem populi de villa Waralia pari uoluntate et consensu, in concambium terre ipsorum iam dicte iuxta fluuium Zelnyce, ab una parte distincta, assignauerunt et dederunt terram usui duorum aratorum sufficientem, ipsis Omodeo, Johanni et Paulo memoratis, et per eos ipsorum heredibus heredumque successoribus iure perpetuo irreuocabiliter possidendam. Cuius quidem terre mete hoc ordine distinguntur. Prima meta incipit, ubi aqua Zelnyce cadit in Waagery, et tendit superius per eandem aquam ad septemtrionem, et uadit ad locum molendyni, et scandit per unum fossatum iterato ad aquam Zelnyce, et paululum ascendendo exit supra molendynum Tiburcij, et transeundo quoddam *mochar* transit in unam uiam ad unum *telek*, et per distincionem illius *telek* tangit aquam Sesterche, et uadit superius per

eandem aquam circumeundo curiam Behar, ad alium *telek*, quod *telek* cedit in partem filiorum Behar, in fine cuius *telek* tendit ad orientem transeundo uiam directam ad molendinum Jorhyk super aquam Zelnyce, et tendit superius per eandem aquam ad septentrionem usque ad locum, ubi terre ville Zelnyce distinguntur; et inde prosiliendo de aqua procedit ad orientem ad arborem *fuzfa*, ubi est meta; et inde uadit ad aliam arborem *fuzfa*, ubi est meta; et inde circuit ad meridiem ad vnam uiam, ubi est meta, de qua meta procedit per antiquas metas iuxta terram Pauli sartoris ad arborem *fuzfa*, ubi est meta, de qua meta transit vnum *mochar* ad portum Wagery, et per eandem *ere* defluit ad aquam Zelnice ad primam metam. Sed quia terra Omodey et fratrum suorum, que communiter remansit populis de Waralia, maior esse uidebatur, iidem populi adiderunt quindecim iugera terre, in ter-ratio populorum de Tornouch, que terra cesserat Ecclesie eis in concambium Ecclesie Virginis Gloriose assignate. Nos igitur ad petitionem parcium litteras nostras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno ab Incarnacione Domini M^o CC^o nonagesimo quinto. Item populi de uilla Waralia assumpserunt Omodeum et fratres suos ab omnibus impetere uolentibus semper defendere et expedire.

(III. Endre királynak 1296-ki megerősítéséből. *Érdy.*)

89.

A túróczy konvent bizonyáglevelé, hogy János, Namoszló fia s Lodomer és Koth, Márton fia, bizonyos rétre vonatkozó perben egyességre lépték. 1295.

Nos J. miseracione Diuina Prepositus et Conuentus Ecclesie Beate Virginis de Turuch Ordinis Premonstratensium memorie commendamus, quibus expedit per presentes, quod Johannes filius Namozlou ab una parte, Lodomerius et Coth filii Martini ab altera in nostra personaliter constituti presencia retulerunt in causa, que inter ipsos racione prati cuiusdam, qui iuxta fluuium Sernouyce supra iacere dinoscitur, uertebatur, arbitrio et ordinacione proborum virorum — — — oraliter concordasse; quod iidem Lodomerius et Koth supra dicti ipsum pratum iam dictum, quod in metis eiusdem Johannis dinoscitur extitisse, prout eciam in priuilegio ejusdem vidimus contineri, reliquerunt et permiserunt eidem Johanni et suis heredibus heredumque successoribus iure perpetuo et inreuocabiliter possidendum. Nos igitur ad petitionem partium litteras nostras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno ab Incarnacione Domini M^o CC^o nonagesimo quinto.

(Eredetie Körmöczbánya sz. k. város levéltárában.)

90.

A Sz. istváni, Nagyvárad melletti, konventnek bizonyáglevelé, hogy Benedek, Benedek fia, és testvérei Moroban lévő részbirtokukat Syke és János testvéreknek aladták. 1295.

Jacobus Divina miseracione Prepositus Ecclesie Sancti Stephani Protomartiris de Promontorio Varadiensi, totusque Conventus loci ejusdem, omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad universorum noticiam tam presencium, quam futurorum harum serie litterarum volumus pervenire, quod Syke, Dionisio, Nicolao filiis suis, et Johanne fratre suo ab una parte; Benedicto filio Benedicti; Lamberto, Stephano et Ladislao filiis suis; Nicolao filio Buzach; Andrea filio Vida; Laurencio, Thoma, Stephano ac Loranto, Andrea et Dionisio filiis Adriani ab altera coram nobis personaliter constitutis; declaratum exstitit per eosdem, quod sextam partem terre Moro vocatam vendidissent et distraxissent pro decem et quatuor marcis plene ab eisdem habitis et receptis (Syke), et Johanni filiis Nicolai, et per ipsos eorum heredibus, heredumque successoribus perpetuo, pacifice, et irrevocabiliter possidendam pleno jure; assumentes et obligantes iidem Benedictus, Lambertus, Stephanus, Andreas, ac alii cognati ipsorum supradicti, ut quicumque predictos Syke, et Johannem filios Nicolai super bono terre premisse molestare niterentur, iidem Benedictus, cognati et fratres sui memorati propriis laboribus et expensis teneantur expedire. Cujus quidem cursus mete incipiunt: Prima meta ejusdem terre (incipit) juxta domum Botha, et Mili et Komlos; et inde tendit ad insulam Moro, et saltat ad fenetum; deinde tendit ad Kisluko versus Bozd juxta magnam viam; et inde transit nemus parvulum, et ascendit versus Kylether, et ibi sunt due mete terree; et inde tendit ad metam terream Qualepod, et Kylether. Et sepe rominatus Syke, et Johannes obligaverunt se super eo, ut

quicumque cognati ipsorum litem movere conarentur contra Benedictum et fratres suos, iidem Syke et Johannes super predictam (?) terre Moro expedire tenebuntur; hoc non obmittendo, si fieri contingeret, quod Comes Vatha, aut filii sui litem movere adtemptarent contra Benedictum, heredesque suos, extunc Syke et frater suus Johannes pariter cum Benedicto, heredibusque suis debent resistere Comiti Vatha et filiis suis memoratis. In cujus rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum Sabbatho proximo — — — anno Domini M. CC. nonagesimo quinto.

(Az eredetiből, mely hártýára írva 1848 előtt a zalathnai bányatörvényesék levéltárában őrzöttet. Közli *Kéméndy Várady Ádám.*)

91.

Vörös Ábrahám Pozsony vármegyje alispányának bizonyáglevelé, hogy Zylos Luche, Chugud Luche, Byke Luche és Felső Luche birtokosai, s Tamás és János Péter fiai, és Lothar Tamás fia közt Békásy nevű jószágra nézve barátságos egyesség kötött. 1295.

A. B. C.

Nos Abraham Rufus Curialis Comes Poseniensis omnibus quibus expedit significamus per presentes, quod licet inter Husvyt filium Mokov, Gurk fratrem eiusdem, Thomam filium Ceech, et Holdan de Zylos Luche; item Comitem Teber, Jacobum filium eiusdem, Johannem filium Gregorij, Andream filium Chugud, Egidium filium Cemev et Endreum de Chugud Luche; item Byke, Mark et Johannem de Byke Luche; item Petrum fratrem Ynus; Egidium filium Fabiani de Superiori Luche ex una parte; et inter Thomam (et) Johannem filios

Petri, et Lotarium filium Thome ex altera, super terra Bekasy uocata lis et contencio fuisset excitata; tandem per arbitrium Comitis Farkasij, Comitis Michaelis wduornicorum, Chem — — dicti in talem pacis et vnionis concordiam dixerunt se personaliter constituti deuenisse: quod secundum arbitrium dictorum bonorum virorum dicta terra Bekasy, quam quedam palus Gemchetov uocata vndique circuit, in ius et perpetuitatem cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs, dictis Thome, Lotario et Johanni extitisset deuoluta, cuius paludis equalis pars spectaret et pertineret ad supradictos populos Regales de quatuor villis Luche superius nominatis, alia uero equalis pars spectaret et pertineret Thome, Johanni et Lotario prenotatis; item de secunda palude Kallov nominata, ex qua prior palus Gemeche exyt et egreditur, Thomas, Johannes et Lotarius nullam partem habeant, sed omnino ad populos dictarum quatuor villarum pertineat atque spectet, nec idem Thomas, Johannes et Lotarius de palude Kallov uocata partem aliqualem sibi et suis posteris possint vsurpare; similiter et populi Regales ad porcionem ipsorum suas manus non extendere possunt vel ualebunt, sed unusquisque suam partem, iniuriam parti alteri non in ferendo, pacifice possidebit et quiete; nec inter ipsos rixa vel contencio processu temporum racione prioris iniurie mouebitur aliqualis. Super cuius firmitate rei atque robur partes inter se litteras Capituli Posoniensis facient emanari. Datum in Dominica proxima post octavas Beati Jacobi Apostoli, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quinto.

(Hártya a vörös zöld selyemről lefüggő pecsét még egészen ép. Pozsonykáptalani országos levéltár. Capsa XIV. Fasc. 2. Nro. 23.

Knaus.)

92.

Vörös Ábrahám pozsonyi udvarispán IV. Lászlónak levele folytán rendelkezik, a III. Endrétől kiküldött s megnevezett bírákkal együtt, Csürle és Sintperg birtokokról. 1295.

Nos Abraham Ruffus Curialis Comes Posoniensis omnibus quibus expedit significamus presencium per tenorem, quod nobiles viri Johannes, Petrus, filij Benedicti de Okoly, exhibuerunt (így) nobis litteras domini Ladizlay Illustris quondam Regis Vngarie super possessione ipsorum Churlee et Simperk emanatas, quas cum fecissemus perlegi, inuenimus, quod dicte possessiones cum omnibus suis utilitatibus et pertinencijs, sicut Stephano et Nicolao filijs Rechee, sic Johanni, Petro et Paulo filijs Benedicti spectarent et dinoscerentur iure perpetuo possidende. Quibus perlectis diligenter circumspetis vnacum iudicibus per dominum nostrum Andream Dei gracia Illustrem Regis (így) Vngarie deputatis, videlicet Comite Jacobo Magno, Petro et Farkasio Comitibus, Magno Petro, item Comite Salamone de Kelety, Comite Pamolino, Comite Blasio de Gutur, decreuimus iusticia suadente, ut dicti filij Benedicti Johannes, Petrus et magister Paulus, porcionem ipsorum in dictis possessionibus Churlee et Simperg nuncupatis pacifice et quiete possideant, salua porcione Stephani et Nicolai filiorum Rechee remanente, ut nec filij Benedicti porcionem Rechee, nec filij Rechee, uel ipsorum posteritates uti possint alterius porcionem (így) contra cuiuslibet uoluntatem, sed quilibet ipsorum sua porcione gratuletur, sev fruatur. In cuius rei memoriam nostras concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M^o CC^o nonagesimo quinto in festo Beate Lucie Virginis ac martiris.

(Kíírva a pozsonykáptalani országos levéltárnak Capsa VII. Fasc. 1. 2. A. számából, alább 101. sz. a. *Knaur.*)

93.

III. Endre király a lipői Behar fiai és lipőváraljai község között, a turóczi konvent előtt kötött birtokcserét megerősíti. 1296.

Andreas Dei gracia Hungarie , Dalmacie , Croacie , Rame, Seruie , Gallicie , Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis saltem in salutis largitore. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod Omodens filius Behar de Lyptou ad nostram accedens presenciam, exhibuit nobis litteras priuilegiales Prepositi et Conuentus Ecclesie Beate Virginis de Turuch , super facto cuiusdam concambij inter ipsum et fratres suos ab una parte , et populos de suburbio castri de Lyptov ex altera, confectum, petens cum instancia, ut ipsum priuilegium ratum habere , nostroque priuilegio Regio confirmare dignaremur. Cuius tenor talis est :

Vniuersis presentes litteras inspecturis stb. (következik a turóczi konvent 1295-ki okmánya, mint fentebb 88. sz. a.)

Nos itaque iustis et legitimis petitionibus ipsius Omodey inclinati Regio cum fauore, seruiciaque ipsius, que nobis in expugnacione castri Adryan cum sui sanguinis effusione, exhibuit, attendentes, dictas litteras priuilegiales Prepositi et Conuentus de Turuch super premissis concambio confectas, non cancellatas, non abrasas, ratas habentes et acceptas, de uerbo ad uerbum presentibus inseri facientes, attoritate (igy) presencium duximus confirmandas. In cuius rey memoriam perpetuamque firmitatem, presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus uenerabilis patris Th. Dei gracia Episcopi Jauriensis, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo sexto, primo Ydus Julij, Regni autem nostri anno sexto.

Jegyzet. Eredetic bőrhártya a Hunt-Pázmántól eredett Kubinyi nemzetség levéltárában. *Érdy.*

242802

94.

III. Endre király bizonyítja, hogy gróf Januki Jakab a pozsonyi káptalannak adományozta Chondol nevű jószágát. 1296.

Andreas Dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex vniuersis quibus presentes ostendentur salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Comes Jacobus, filius Johannis de Januk coram nobis personaliter constitutus, quandam possessionem suam empticiam Chondol vocatam in Comitatu Poseniensi existentem, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis vniuersis, videlicet turre super eadem terra existente, fenetis, siluis, pomerio, piscaturis, ac locis molendinorum, dedit, contulit, et donauit Capitulo Ecclesie Sancti Saluatoris de Posenio perpetuo possidendam, sub condicione inferius annotata. Ita videlicet, quod quamdiu idem Comes Jacobus uixerit, usumfructum eiusdem possessionis percipiet pleno iure; sed post mortem eius predicto Poseniensi Capitulo prefata possessio Chandal (igy) vocata perpetuabitur irreuocabiliter possidenda sub condicionibus in litteris sepedicti Capituli Poseniensis comprehensis. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri domini Theodori Dei gracia Episcopi Jauriensis, aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo sexto, primo (igy) Idus Aprilis.

(Hártya. A pecsét vöröszöld zsinóron függött. A pozsonykáptalani magánlevéltárból Capsa C. Fasc. 11. Nro. 120. *Knauz.*)

227 784

95.

III. Endre király Chekelokai Domokosnak Paad birtokot tárgyazó adományozását az erdélyi káptalan számára megerősíti. 1296.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruye, Gallycie, Lodomyrie, Cumaie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris salutem in Domino sempiternam. Ad uniuersorum noticiam harum volumus serye litterarum peruenire, quod Dominicus filius Ladizlai de Chekeloka ad nostram accedens presenciam, nomine suo et nomine Lukas fratris sui confessus est, quandam terram Paad vocatam quam progenitores sui, Petrus videlicet, et Ladizlaus ex collacione Regis Bele, felicis recordacionis habuerunt et tenuerunt, prout in priuilegio ipsius Regis Bele vidimus contineri, Capitulo Ecclesie Beati Michaelis Archangeli Transiluane per predictos Petrum et Ladizlaum pro remedyo animarum suarum fuisse donatam, et idem Dominicus predictam donacionem patris sub — — factam sui et memorati fratris sui nomine ratam habuit et acceptam. Nos igitur perspicue consideracionis attendentes, quod ea, que Deo cum pia deuocione fidelium sunt collata, Regyo debent patrocinio roborari, ac roborata conseruari, donacionem eorundem Petri et Ladizlay ac — — is descendencium, ipsi Capitulo Albensi iuste, ut premisimus, et legitime factam, ad instanciam et petitionem ejusdem Capituli auctoritate — — m ex certa sciencia duximus confirmandam. In cujus rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras duplcis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris domini Theodori Dei gracia Episcopi Jauriensis, aule nostre Vice-Cancellarii, dilecti et fidelis nostri, anno Domini MCCLXXX. (igy) VI°, XIII°. kalendas Augusti, Regni autem nostri anno sexto.

(Teutsch és Firnhaber, Urkundenb. z. Gesch. Siebenb. I. köt. 196. 1.)

277 189

96.

III. Endre király Péchnék jószágait, ki örökös nélkül elhalt, Gergely bánnak és István grófnak, Mark fiainak, adományozza. 1296.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus, quibus expedit uniuersis, quod quia Stephanus, Ladislaus et Vgrinus, filij Ladislai, multa spolia seu latrocinia contra nostram Maiestatem procedendo incessanter indesinenterque in Regno nostro commiserunt, pro eo etiam, quia possessiones Gregorij Bani et Comitis Stephani, filiorum Comitis Mark pluries destruxerunt, pro huiusmodi excessibus eorum, uniuersas possessiones ipsorum, et specialiter possessiones Peech sine herede decedentis, quas actenus potencialiter detinuerunt occupatas, auferendo ab eisdem, pro dampnis et iniurijs per eosdem Gregorio Bano et Stephano Comiti illatis, dedimus, donauimus et contullimus memorato Gregorio Bano et Comiti Stephano perpetuo possidendas, tenendas et habendas. Datum sub castro Kwzzech in octauis Santi Michaelis Archangeli anno Domini M^o CC^o nonagesimo sexto.

(Garai Miklós nádor 1433-ki ítéletéből, melynek eredetie őriztetik a nemzeti Múzeum kézirati gyűjteményében.)

43941
43946

97.

Az erdélyi káptalan bizonyásglevele, hogy Palathkai János és Gergely Palathkában és néhány más helységben lévő birtokának felerészét Gyogyi Miklósnak eladták. 1296.

Nos Capitulum Ecclesie Beati Michaelis Archangeli Transilvanie presencium per tenorem significamus quibus expedit universis, quod Johanne et Gregorio filiis Iwanka de Palathka ex una parte, ac Comite Nicolao filio Andree de Gyog ex altera, coram nobis constitutis, idem Johannes, et Gregorius confessi sunt: medietatem possessionis sue Palathka vocate, et aliarum quatuor arearum Mykoteluke, Thehuenusteluke, et Legun vocatarum, simul cum medietate sylue Hintus vocate, in uno ambitu sub certis mertis inclusarum, nunc habitatore carencium, vendidisse ipsi Comiti Nicolao, et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus perpetuo et irrevocabiliter possidendam et habendam, pro septuaginta marcis denariorum, in estimacione denarios valenti plene recept — — et habitis a Nicolao prefato per eosdem. Et ut hujusmodi empcio et vendicio robor obtineat perpetue firmitatis, ad instanciam et petitionem per eum presentes concessimus litteras, sigilli nostri munimine rohoratas. Datum Sabbatho proximo ante quindenias Resurreccionis Domini, anno Domini M. CC. nonagesimo sexto.

(Teutsch és Firnhaber Urkundenb. z. Gesch. Siebenb. I. köt. 193. 1.)

98.

Az erdélyi káptalan bizonyáglevelé, birtokcseréről az erdélyi püspök, és Samson fia közt. 1296.

Capitulum Ecclesie Beati Michaelis Archangeli Transilvanie vniuersis et singulis quibus presentes ostenduntur, salutem in omnium saluatore. Vt gesta hominum, que ex bono mentis proposito, bonaque deliberacione interveniente fiunt in tempore, nec per contrarias uoluntates per tempora elabantur ad perpetuam rei memoriam, patrocinoque conseruerunt litterarum eadem communiri. Proinde ad vniuersorum et singulorum noticiam harum uolumus serie peruenire litterarum, quod venerabilis pater P. Dei gracia Episcopus Transiluanus, Prelatus noster, prout Ecclesiam Beati Michaelis ipso feliciter gubernante semper prefuturus extitit, ita et in subsequenti concambio inter eum et Petrum Comitum, magistrum Saulum, et Nycolaum filium ipsius Comitum Petri, filii Sampsonis celebrato, premissis nobiscum diligenti tractatu, et nostro ad hoc consensu accedente, meliora prospiciens, talem possessionis permutacionem solempniter celebrauit, ut data terra Kuncedyuar uocata, iuxta Morisium, ubi sunt site due ville, una Wywar, secunda uero Foludij nominata, et due Ecclesie lapidee, una uidelicet Ecclesia Beati Michaelis, et altera Sancti Georgij martyris, a predictis Petro Comite, magistro Saule, et Nycolao filio Comitum Petri cum omnibus utilitatibus et pertinenciis, prout iidem ex collacione Regis Stephani inclite memorie, ab antiquo possedissee dignoscuntur, idem venerabilis pater quamdam uillam Episcopalem, sitam iuxta Aranyas, Foikod uocatam, ubi Ecclesia Sancti Regis Stephani constructa habetur, eo iure eaque plenitudine, qua idem dominus Episcopus, et sui predecessores, in temporalibus possedissee dignoscuntur, similiter cum omnibus utilitatibus et pertinenciis suis, in concambium dedit, et sub titulo permutacionis uiris assignauit antedictis

in heredes heredum et filios filiorum inreuocabiliter possidentam; huiusmodi — — — ario introducto et utili conditione inserta, quod si ullo unquam tempore Episcopalis dignitas uel alius nomine eius, aut aliquo legitimo casu, per eam possidens, ratione possessionis per Com(item Petrum), Saulum fratrem eiusdem, et magistrum Nycolaum, filium ipsius Comitis Petri, in concambium assignate, suscitata materia questionis per quempiam in ius vocaretur, et idem dominus Episcopus, uel eius successores, ad sustinendam litem, et ad defendendam ipsam possessionem, iure et Regni consuetudine uetante se insufficientem iudicaret, ex tunc Petrus Comes, magister Saulus, et magister Nicolaus prelibati, nec non et eorum heredes, tamquam expeditores, ad liberandum possessionem, et Ecclesiam in pacifica possessione tuendam, proprijs laboribus, et expensis, ad requisitionem Ecclesie occurrere teneantur. Ad idem attendandum observandum, a parte altera dominus Episcopus se ipsum et in persona sua dignitatem Episcopalem simili conditione astrinxit. Hoc nihilominus adjecto, ut si possessio a Comite Petro, Saulo et Nycolao magistris data, per ipsos, vel per heredes heredum, in premissis necessitatis articulo non posset defendari, tunc villa Ecclesie superius nominata in ius et proprietatem Ecclesie, et cum integritate rediret. Qui quidem Comes Petrus, Saulus et Nycolaus magistri, tam priuilegium Regis Stephani, donacionem continens, quam domini Andree Illustris Regis Vngarie confirmatorium, mediantibus quibus terram possederunt predictam, manibus domini Episcopi assignarunt, per nos tamen in Camera Ecclesie conservanda. Vnde hec omnia superius expressa Comes Petrus, magister Saulus et magister Nycolaus sepe dicti promiserunt, et promittentes se obligarunt omnes tres, si commode facere possunt, aut duo vel saltem unus ex ipsis nomine suo, et nomine aliorum, ad presenciam domini Regis accedendo, Regiisque priuilegijs, ac Capituli, ubi idem dominus Episcopus uoluerit, inseri facere, et Regiisque priuilegijs, ac alterius Cap — — quam nostris hunc presentem permutacionis contractum roborare. Vt igitur presentis permutacionis titulus roboretur perpetue firmitatis, nec per aliquam partem exstantibus condicionibus premissis possit aliquali (modo rescindi),

presentes ad instanciam parciū concessimus litteras, sigilli nostri munimine roboratas. Datum quinta feria proxima post quindenā Pasce, anno Domini M^o CC^o nonagesimo sexto.

(Teutsch és Firnhaber id. m. I. köt. 193. l.)

99.

Az erdélyi káptalan bizonyáglevelé, hogy Hideghouzi Mihály a heoholmi lakosoknak vár építésére alkalmas hegyet és annak szomszédságában lévő erdőt eladott. 1296.

Capitulum Ecclesie Beati Mychaelis Archangeli Transsilvanie omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium salvatore. Quoniam ea que in tempore aguntur ne cum tempore elabantur, ipsa acta ad cautelam, et ut firmiter stent et perdurent, patrocinio litterarum conveuerunt roborari. Proinde universorum noticie, tam presentium quam futurorum, harum serie declaramus, quod nobilis iuvenis Mychael filius Comitis Thome de Hydeghovz pro se et pro Nicolao fratre suo carnali, coram nobis personaliter constitutus, confessus est vnum montem valentem pro ope castri, cum quadam modica particula terre et silva ad ipsum montem immediate pertinenti, de quadam possessione sua Bulla vocata, metis, ei signis separatam et distinctum, ex bona voluntate fratris sui prelibati ac aliorum cognatorum et propinquorum suorum permissione, pro viginti marcis fini argenti, populis de villa Heoholm, pro quibus et ex quibus Andreas filius Hermani de ipsa villa comparuit, vendidisse, et ipsam pecuniam idem Mychael plenarie recepisse dixit ab eisdem, obligando se dictus Mychael, vt si processu temporis, predicti populi de Heoholm, ratione dicti montis vel attentionem suorum predictorum, per quempiam inpetarentur vel

in jus traherentur, idem cum prefato fratre suo, et sui successoribus, populos sepefatos expedire tenerentur propriis laboribus et expensis, et in pacifica possessione dicti montis indempniter conseruare. In cuius rei memoriam, testimonium, perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras, sigilli nostri munimine roboratas. Datum Mychaele Preposito Electo Zagrabiensi, Gregorio Cantore, Paulo Custode, Andrea Decano Ecclesie nostre existentibus, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo sexto.

(Teutsch és Firnhaber id. m. I. köt. 197. l.)

100.

Lodomér esztergami érsek, mint egyszersmind az apostoli szék kiküldött bírója, a veszprémi püspök és az ó-budai káptalan közt, a budai tizedek tárgyában folyó perben a határnap elhalasztását határozza. 1296.

Lodomerius miseratione Diuina Archiepiscopus Strigoniensis locique ejusdem Comes perpetuus, Apostolice Sedis iudex delegatus, viro discreto Magistro Emerico Maiori Archidiacono eiusdem Strigoniensis Ecclesie, college suo ab eadem Sede iudici delegato, salutem in Domino. In octauis Sancti Regis Stephani, videlicet sexto kalendas Septembris ad procedendum in causa, que vertitur inter discretos viros Prepositum et Capitulum Budensis Ecclesie tanquam actores ex una parte, et venerabilem patrem Vesprimiensem Episcopum ex altera, non possumus hac vice apud Strigonium personaliter interesse, Regiis et publicis Regni negociis impediti. Discrecioni (igitur) uestre duximus auctoritate presentium committendum, quatenus ipsum negocium eodem statu, sicut in actis ipsius termini continetur, nostra et uestra auctoritate, interueniente consensu nichilominus magistri Nico-

lai Gueg college nostri, si eundem idem pater venerabilis Vesprimiensis Episcopus tanquam pro sua parte iudicem duxerit producendum, prorogetis ad secundum diem Beati Luce Ewangeliste proxime uenturum, inhibentes medio tempore auctoritate Apostolica, et nostra nichilominus Metropolitana potestate, eidem patri venerabili, et Andronico Preposito Vesprimiensi, ac Hermano Comiti cui de Castro Budensi, et aliis generaliter quibuscunque, ne per facti potenciam se immittant ad decimas occupandas intra territorium ciuitatis dicte Budensis in frugibus uel in uino, sicut haecenus nudius tercius miserabiliter et notorie in premissis contra ipsam Budensem Ecclesiam per facti potenciam dicti Prepositi et Capituli asseritur acceptatum, presertim cum eciam dominus noster Inclitus Rex Andreas prestita fide in manus nostras promiserit ipsi Budensi Ecclesie liberas et quietas, sicut antiquitus pacifice possederunt. Nos enim huiusmodi postulantes, qui ausu sacrilego prefatas decimas de facti potencia ulterius presumpserint occupare, uel in aliquo perturbare, auctoritate Metropolitana post ammoniciones multiplices excommunicacionis uinculo innodamus, et ferimus ab omnibus arcus euitari. Et hoc idem uestra sinceritas exequatur, ut quos Diuini canones a malo non reuocant, Ecclesie saltem coerceat seueritas disciplinis, prout in aliis litteris nostris patentibus continetur. Datum in castro sub monte Saag-Sumlua in festiuitate Sancti Regis Stephani anno Domini M^o CC^o nonagesimo sexto.

(Imre esztergami prépostnak ugyanazon tárgyban kiadott ugyan 1295-ki rendeletéből, mint alább 105. sz. a.)

101.

A pozsonyi káptalan Vörös Ábrahám pozsonyi alispánnak levélbe foglalt kérésére átírja az alább jegyzett számokat. 1296.

Nos Capitulum Ecclesie Psoniensis significamus vniuersis, quibus expedit, per presentes, quod accedens ad nostram presenciam nobilis vir Johannes filius Benedicti de Okoly, nobis litteras Abrahee (így) dicti Rufi Curialis Comitis Psoniensis exhibuit, hunc tenorem continentis :

Amicis suis karissimis Capitulo Psoniensi Abraham Ruffus Curialis Comes Psoniensis inclinacionem cum honore. Amiciciam uestram petimus et rogamus, quatenus litteras nostras patentes super possessione Symperg et altera Churlee uocata, filiorum Benedicti, necnon et litteras Regias, super eisdem possessionibus emanatas, uestris dignemini litteris priuilegialibus confirmare; aliud nostri gracia non facturi. Datum in Dominica Jvdica.

Hija itaque perlectis idem Johannes exhibuit nobis litteras priuilegiales domini Ladizlay quondam Illustris Regis Vngarie, quarum tenor talis est :

Ladislaus stb. (következik IV. László király 1274-ki okmánya, mely olvasható Okmánytárunk IV. kötetében 39. l.)

Perlectis itaque litteris priuilegialibus diligenter et attente, nullam in eisdem inuenimus rasuram nec in aliqua sui parte uiciatam. Exhibuit eciam nobis idem Johannes et alias litteras patentes predicti Abrahee Ruffi Curialis Comitis Psoniensis, sigillo ipsius sigillatas, in hec uerba :

Nos Abraham Ruffus stb. (mint fentebb 92. sz. a.)

Quarum eciam tenorem diligenter circumspicientes, et nullam in eisdem abolicionem, rasuram, uel aliquod uicium reperire ualentes, petitionibus ipsius Rufi Abrahee Curialis Comitis Psoniensis annuentes, tenorem tam Regalis priuilegij, quam eciam tenorem patencium litterarum ipsius Comitis Abrae de uerbo ad uerbum nostris litteris priuilegiali-

bus plenissime interseri fecimus ad cautelam. In cuius rei memoriam nostras dedimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum in vigilia Resurreccionis Domini, anno Domini M^o CC^o nonagesimo sexto.

(Hártyán gyönyörűn írva. Mind a rövidítések, mind általában az írás egész külalakja annyira emlékeztet a királyi irodából kikerült okiratokra, hogy hajlandó vagyok állítani, miszerint ez okmányt oly kánonok írta, ki azelőtt a királyi irodában jegyzői, vagy, ha tetszik, irnoki hivatalt viselt. A pecsét vörös selymen függ. Pozsonykáptalani országos levéltár. Capsa VII. Fasc. 1. Nro. 2. *Knausz.*)

102.

Mihály Gróf visszaváltja Márton, Tamás és János helyett az apjuk által Lodomér esztergomi érseknek 15 girányi tized fejében elzálogított Anja nevű földet, mely azért birtokává lesz.
1296.

Nos Capitulum Ecclesie Posoniensis significamus vniuersis, quibus expedit, per presentes ; quod constitutis personaliter coram nobis Martino, Thoma, Johanne filijs Ywan, filij Renes ex vna parte, Comite Michaeli filio Salamonis de Sagitarijs ab altera ; idem Thomas, Martinus (et) Johannes sunt confessi, quod quamdam terram ipsorum hereditariam Anja vocatam ad septem aratra sufficientem, quam pater ipsorum quondam domino Lodomerio Diuina miseracione Archiepiscopo Strigoniensi pro quindecim marcis racione decimarum obligauerat, et eam iam dudum duplo redimere debuisset, predicti Martinus, Thomas et Johannes de bona voluntate ipsorum racione consaquinuitatis (igy) eandem terram Anja vocatam Comitem Michaeli pro predicta summa pecunje cum sua pecunia redimere permiserunt. Quam summam pecunie magister Andreas loco et vice domini nostri

Archiepiscopi in nostri presencia comparens ab eodem Michaelae in plenum se recepisse est confessus. Dixerunt eciam Thomas, Martinus (et) Johannes predicti, quod Michaelae predictus prefatam terram Anja vocatam cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs possidere debeat iure perpetuo in filios filiorum, obligantes eciam se Thomas, Martinus et Johannes predicti, quod quicumque processu temporum ratione terre prenotate eundem Michaelae impetere forsitan attemptaret, idem Thomas, Martinus et Johannes tenebuntur ipsum Michaelae expedire proprijs laboribus et expensis. Situs autem terre talis est, quod ab occidente vicinatur aque Duduwage, vbi est capitalis metha; et inde vadit uersus aquilonem, ibi vicinatur terre castrencium (igy); et inde postmodum vadit uersus orientem, et ibi vicinatur terre aucupum domini Regis, ibi eciam est capitalis metha; et inde descendit ad terram Jacobi filij Salamonis, et ibi est capitalis metha; et inde vadit versus meridionalem, et ibi vicinatur terre Russoyt vocate; et inde redit versus aquam Duduwage, et ibi terminatur. In cuius rei memoriam presentes dedimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Anno Domini M^oCC^o nonagesimo sexto. Datum — — (igy). (Talán a napot akarta ez utolsó szó után oda írni; mert különben igen szokatlanul volna befejezve. Ámbár ezt feltéve is, mindig feltűnő marad e záradék; miután a *Datum* szót, mint tudva van, az évszám rendesen meg nem előzhette.)

(Vastag hártján írva ibolyaszínű, sárga és kék selymen függ a még ép pecsét. Pozsonykáptalani országos levéltár. Capsa XIV. Fasc. 1. Nro. 5. *Knauz.*)

103.

Udvar Gróf eladja 30 gira denáron körtvélyesi hat ekényi részjóságát Vörös Ábrahám pozsonyi alispánnak. 1296.

A. B. C.

Capitulum Posoniensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus presentem litteram inspecturis salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam (tenore presencium volumus) peruenire, quod constitutis coram nobis magistro Nicolao Notario Abrae Rufi Curialis Comitum Posoniensis, et Ipolito (filio) Dominici vice et loco domini sui, nobilis viri eiusdem Comitum Abrae Rufi ex una parte; Wduor filio Georgij de Sala — — e — —; idem Wduor oraculo uiue uocis est confessus, quod ipse quandam possessionem suam hereditariam in Comitatu Maioris Posonij e(xistentem) Kortuelus vocatam ad sex aratra sufficientem, sitam inter terram Kortuelus quandam (igy) filiorum Dominici a parte meridionali, et inter terram Chepani a parte ville Paach, scilicet a parte septentrionali, cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis vendidisset eidem Comiti Abrae Rufo pro triginta marcis denariorum latorum Wyennensium in filios filiorum perpetuo possidendam, quam summam pecunie dictus Comes (igy) Wduor dixit se plenarie recepisse, et se esse per eundem Comitem Abraam Rufum persolutum ex integro. Qua (igy) quidem terra Kortuelus ab occidente ibi sunt ammetanee terra Kwzog (?) et terra Chetou — —, directo cursu inter ipsas duas predictas terras ad partem orientalem; et vadit vsque ad metam *kyswelg* vocatam, et terram Oblynch nuncupatam, et ibi terminatur. Quam etiam terram Kortuelus transit quidam fluuius per medium Pylua vocatus. Comes etiam Wduor obligauit se nostri in presencia firmiter et attente, quod quicumque processu temporum ipsum Comitem Abraam Rufum vel suam posteritatem ratione supradicte terre impetere vellet uel molestare attemptaret, expediret suis proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam nostras

concessimus litteras, sigilli nostri munimine roboratas Datum in festo Beate Petronelle, anno Domini M^o CC^o nonagesimo sexto.

(Szakadozott hártya. Az írás annyira elmosódott, hogy igen bajos hi-
bátlanul elolvasni; különösen a zárjellel ellátott szavakért jót nem
állhatok. A még ép pecsét sárga selymen függ. Pozsonykáptalani or-
szágos levéltár Capsa XIV. Fasc. 10. Nro. 16. *Knausz.*)

104.

*A pozsonyi káptalan bizonyáglevelé, a schintpergi hegyen mí-
velt szőlőkben tartandó rendnek az érdekeltek által tett megállapi-
tásáról. 1296.*

Nos Capitulum Ecclesie Poseniensis significamus vni-
uersis, quibus expedit per presentes, quod constitutis perso-
naliter coram nobis Johanne et Petro filijs Benedicti, Jo-
hanne et Andrea filijs Nicholai de Racha, Jacobo filio Ste-
phani, tam pro se, quam pro fratre suo Petro filio Racha ab
una parte; tam ciuibus Poseniensis ciuitatis, quam hospitibus
de Austria et Vngaria ab altera; idem Johannes et Petrus
filij Benedicti, et ceteri nominati supra sunt confessi, quod
licet materia questionis inter ipsos predictos nobiles, scilicet
Johannem et Petrum et alios prenotatos, et ciues Posenien-
ses et hospites, super extorsione pecunie aliqualis sit exorta,
tandem propter bonum pacis ipsi duo, videlicet Petrus et Jo-
hannes et ceteri predicti, cum ciuibus et hospitibus in talem
pacis concordiam deuenissent: Quod omnes ciues et hospites,
qui in monte ipsorum Schintperg vocato vineas habent, de
cetero nullam exactionem uel collectam eis soluere tenean-
tur, nisi cibrones ipsorum, quos actenus de qualibet vinea
mediante iusticia consueto more vsque in hunc diem soluere,
consueuerunt; et eadem libertate gaudere debeant, qua liber-

tate gaudent ciues Posonienses, secundum quod in eorum priuilegijs continetur. Ita tamen, quod pro quolibet cibrone soluent quinque quartalia, secundum quod in Posonio et per totam terram soluere consueuerunt. In cuius rei memoriam presentes dedimus litteras sigilli nostri munimine roboratas, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo sexto. Datum feria secunda post Dominicam Jubilate.

(Hártya; vörös-fehér selyemről függő ép pecséttel. Pozsonykáptalani országos levéltár. Capsa XIV. Fasc. 17. Nro. 7. *Knausz.*)

105.

Imre mester esztergami prépost a veszprémi püspök és az ó-budai káptalan közt a budai tizedek tárgyában lefolyó perben, Lodomer érsek határozatának folytán, a határnap elhalasztását rendelí. 1295.

Nos Magister Emyricus Prepositus Ecclesie Sancti Georgii de Strigonio, iudex a Sede Apostolica in hac causa specialiter delegatus memorie damus per presentes, quod in causa, quam magister Mychael Prepositus et Capitulum Budense, ex quibus magistri St. Decanus et Lukach Budenses Canonici cum litteris procuratoriis astiterunt, contra venerabilem patrem B. Dei gracia Episcopum Vesprimiensem et Capitulum loci ejusdem, pro quibus et ex quibus Petrus Cantor Ecclesie Vesprimiensis, et Gerekmínus Decanus similiter cum legitimo procuratorio comparentem (így) in octauis Sancti Regis Stephani coram nobis et aliis collegis nostris habebant, litteras venerabilis patris Lodomerii Strigoniensis Archiepiscopi, domini nostri, procuratoribus ejusdem Budensis Ecclesie exhibitas recepimus sub hac forma :

Lodomerius miseracione Diuina Archiepiscopus Strigoniensis stb. (következik Lodomer érseknek levele, mint fentebb 100. sz. a.)

Nos autem propter mandatum eiusdem domini nostri Archiepiscopi presentem causam suo statu priori permanente ad secundum diem Beati Luce Ewangeliste fecimus prorogari. Datum in festo Sancti Augustini Episcopi et Confessoris anno Domini M^o CC^o nonagesimo sexto.

(Eredetie a veszprémi káptalan levéltárában.)

106.

Eguki Mihálynak, László ellen törvénykezési haladéklevele. 1296. körül.

Datum pro memoria, quod cum iuxta continenciam litterarum memorialium Comitis Martini Vice-Judicis Curie domini Regis, Mychael filius Johannis de Eguk, Ladislao, filio Johannis filii Chubanka, in octauis Beati Georgii martiris, sex marcas coram nobis soluere debuisset; adueniente ipso termino Stephano seruiente ipsius Ladislai cum litteris ad ipsam solutionem spectantibus pro eodem domino suo ex vna parte, ab altera vero dicto Michael coram nobis personaliter constitutis; idem Mychael solutionem quidem nullam fecit, sed exhibuit nobis litteras domini Regis continentes, quod cum idem Mychael filius Johannis, seruiens Dominicy, Magistri Tauarnicorum eiusdem domini Regis, vna cum dicto magistro Dominico domino suo, ad presentem exercitum ipsius domini Regis sit profecturus, dictam solutionem sex marcarum, sine grauamine dupli alicuius, ad quindenas eiusdem exercitus deberemus prorogare. Nos igitur mandatis eiusdem domini Regis obtemperantes, vt tenemur, prefatam solutionem absque aliquo grauamine ad ipsas quindenas exercitus

duximus prorogandam, statu et forma priorum litterarum permanente. Datum quarto die termini prenotati.

Jegyzet. Bórhártyán kelt zárt levél, melynek hátára szintazon kéz ezt írta: „Prorogatoria solucionis sex marcarum, pro Michaele de Eguk, contra Ladislaum filium Johannis filii Chubanka ad quindenas exercitus.“ Kerek pecsétének maradványai mutatják, hogy e levél az egri káptalanban kelt. Abádi Domonkos tárnok a Tamay nemzetségből, és Márton alországbíró, mint más oklevelekből tudjuk, mintegy 1296. éltek. Innen ez oklevél kora is meghatározható. Másolta Horvát István a szandavári Sréter levéltárából. *Érdy.*

107.

Házassági eljegyzés Beatrix, Martell Károly címz. magyar király leánya, és János viennei dauphin közt. 1296.

In nomine Domini Amen. Anno Natiuitatis eiusdem millesimo ducentesimo nonagesimo sexto, Pontificatus domini Bonifacii Pape octavi anno secundo mense Maii die XXV. eiusdem IX. Indiccionis. Presentis instrumenti publici serie notum sit omnibus, quod in presencia mei, Petri Grassi de Neapoli, Regii et publici Apostolica autoritate Notarii, nec non Reverendi patris domini Philippi Dei gracia Neapolitani Archiepiscopi, venerabilis viri domini Petri de Ferreriis, Decani Aniciensis, Regni Sicilie Cancellarii, Regionum Consiliariorum et familiarium, domini Manni presbyteri Canonici Neapolitani, Leoneti de Campesio et Johannis Chambonis de Mala Vaile ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum testium. Inter Excellentissimum Principem dominum Karolum secundum Dei gracia Hierusalem et Sicilie (Regem), Ducatus Apulie et Principatus Capue, Provincie et Forqualquerii Comitem, pro domina Beatrice minore septennio nepte sua primogenita, bone memorie Incliti Principis domini Karoli primogeniti eius, Hungarie Regis Illustris, ex parte

una; et viros nobiles ac discretos, dominum Beneventum de Campesio Juris Civilis Professore, et dominum Johannem de Sancto Sabino, Consiliarios et familiares ac speciales ad hoc Procuratores et Nuncios, quod constitit, virorum Illustrum domini Humberti Dalphini Viennensis et Albonis Comitis Dominique de Turre, ac Johannis Dalphini primogeniti sui pro eodem primogenito ex altera. Tractatus est habitus de sponsalibus et matrimonio, suo tempore contrahendo, et post varios habitos ex hinc et inde tractatus, talis demum mutuo finalis inde concordia est secuta; videlicet, quod predictus dominus Rex per egregium virum dominum Bartholomeum de Capua, Logothetum et Protonotarium Regni Sicilie, Consiliarium et familiarem suum, plena inde, quod sibi constitit, tradita potestate promisit se facturum et curaturum legaliter et bona fide, quod quamprimum pro etate licebit, dicta domina Beatrix consenciet in eundem Johannem Dalphinum, tamquam in suum sponsum et virum legitimum, eique matrimonialiter coniungetur; ipsaque sponsalicia et matrimonium contrahet legitime cum eodem; quam quidem dominam Beatricem ex nunc promisit Rex ipse per speciales suos alios et eiusdem Dalphini Nuncios in Prouincia ad ciuitatem Sistarici mittere dicto Dalphino tradendam, apud eum, iuxta suorum morum observanciam educandam. Pro cuius domine Beatricis dote dominus Rex ipse dare conuenit, atque promisit librarum Turonensium nigrorum, aut solvi faciet viginti millia, de quibus decem millia soluet eidem domino Johanni Dalphino, vel alii pro parte ipsius, in Prouincia in festo Omnium Sanctorum secundo futuro sequentis XI. Indiccionis. Et de reliquis decem millibus faciet et servabit, quod testificacio dictorum Nunciorum specialiter inde facta, quam penes se dominus Rex conservat, in forma scilicet publica, alia penes Nuncios ipsos consimili remanente, continet et declarat. Hoc specialiter et expressim in conuencione adiecto, quod si, quod absit, accideret dictum non compleri matrimonium, dos ipsa in eisdem decem millibus librarum Turonensium solvendis, ut predicatur, restituetur instanter; scilicet, ubi matrimonium ipsum contingeret alterutrius morte subsequenter dissolvi, tunc dos ipsa secundum morem et consuetudinem nobilium Patrie dicti Dalphini restituetur in termino legibus

constituto, et de reliquis totidem fiet, sicut in eadem publica testificazione Nunciorum ipsorum, ut predicitur, declaratur. Dicti vero Nuncii eiusdem Dalphini, plenam ad hoc habentes potestatem, ut constitit nomine et pro parte tam predicti domini Humberti Dalphini patris, quam eiusdem Johannis primogeniti sui, constituerunt diete domine Beatrici dotarium trium millium annuarum librarum Turonensium predictarum, quod infra primo futurum festum Omnium Sanctorum, ac tardius per ipsum Dalphinum cum consciencia Senescalli Provincie in terra convenienti eiusdem valoris annui de terra dicti Dalphini statuatur, et eciam distinguatur; circa quod dicti Nuncii promiserunt se facturos et curaturos, quod dictus uterque dominus Dalphinus, pater et filius, cuncta, sicut pre-narrata sunt, observabunt inviolabiliter, et efficaciter adimplebunt; et tam predictus Bartholomeus nomine et pro parte, ac in animam ipsius domini Regis, a quo de hoc plenam habuit, ut constitit, potestatem, quam dicti Nuncii nomine et pro parte, ac in animam ipsorum utriusque Dalphini, de premissis omnibus et singulis adimplendis et servandis, sicut pre-nominata sunt, in manibus meis, predicti Notarii, tactis Sacrosanctis Evangeliiis prestiterunt corporalia iuramenta. In cuius rei fidem, testimonium et cautelam facta sunt exinde per me Notarium supradictum duo publica consimilia instrumenta, pendentibus tam ipsius domini Hierusalem et Sicilie Regis, quam Nunciorum ipsorum sigillis, et mea subscriptione munita; presens scilicet eidem Dalphino per eosdem Nuncios deferendum, et alterum penes ipsum dominum Regem Hierusalem et Sicilie conservandum. Actum Neapoli mense, die et Indiccione pretitulatis.

Et ego Petrus Grassus de Neapoli, qui supra, Regius et Publicus Apostolica auctoritate Notarius, predictis omnibus et singulis interfui, eaque propria manu subscripsi et publicavi, meoque solito signo signavi rogatus.

108.

László, Miklós mesternek meadi bánnak fia, Mendel Ebron fiainak némely javakat odomángozi hűbérképen, ausztriai jog szerint.
1296.

Nos Ladislaus filius Magistri Nycolai Bani de Mead tenore presencium proftemur, quod bona deliberacione prehabita et consilio sapientum, attendentes fidelitatem ipsorum seruiciorum, Wolfgero et Nycolao Ebroni, et Andree et Mychaeli filijs Ebroni dicti Mendel de Mead, et omnibus heredibus ipsorum utriusque sexus, quedam bona sua in Mead, videlicet quatuor feoda et dimidium cum quibusdam agris, qui communiter *Vber Muzze* nuncupantur, et quandam partem sillue (igy), et dimidium feodum suum in Mortunzzabeu, contulimus nomine feodali, secundum terre Austrie iusticiam, libere et perpetue possidenda, sic quod per nos aut successores nostros in predictis feodis, scilicet agris et siluis, molestari non debeant vllo modo, aut in aliquo impediri; confirmantes eos in eisdem bonis, secundum quod actenus ipsam feoda cum suis antecessoribus a nostris progenitoribus tenuerunt, dantes eciam ipsis liberam potestatem vendendi et obligandi feoda supradicta, et disponendi ea ad vtilitatem ipsorum, secundum, quod necessitati eorum videbitur expedire. Et ne concessionem nostram in posterum aliquis hominum valeat infringere aut irritare, predictis fratribus filijs Ebroni dicti Mendel, et omnibus heredibus ipsorum presentes dedimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum in Mead anno Domini M^o CC^o LXXXX° VI in die Margarete Virginis.

(Eredetie függő pecséttel a sopronyi városi levéltárban. *Hatvani Mihály.*)

109.

III. Endre király tanúsítja, hogy Miklós győri főispán Gergely esztergami kanonoknak, és György testvérének, visszaadta légyen Lugur nevű halastavukat. 1297.

(A)ndreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex uniuersis presentes litteras inspecturis salu tem in Domino sempiternam. Ut ea, que iudicio uel concordia terminantur, salua, illibata et illesa consistant, et ne in recidiue contencio- nis scrupulum relabantur, solent et debent litterarum testi- monio perhemnari. Hinc est, quod ad uniuersorum noticiam tam presencium quam eciam futurorum tenore presencium volumus pervenire, quod magister Nycolaus filius Pauli, Comes Jauriensis fidelis noster, coram nobis person aliter comparendo qandam (igy) piscinam magistri Gregorij Can onici Strigo- niensis filij Comitiss Andree, et magistri G eorgij, filij Comitiss Cene, fratris eiusdem, Lugur vocatam, s uper flunio Duduag existentem, restituit eisdem magistris Gregorio et Georgio fratri eiusdem, tanquam ius eorum hereditarium, sub metis et terminis antiquis, prout per magistros Gregorium et Geor- gium dicta piscina habita extitit et possessa ab antiquo. Ut igitur huiusmodi restitutionis series robur optineat perpetue firmitatis, nec possit ullo unquam tempore irr itari, presentes ad petitionem et instanciam eiusdem magist ri Pauli ipsis ma- gistris Gregorio, et Georgio, ac eorum pos teris, dupplicis si- gilli nostri appensione dari iussimus et fecimus communitas. Datum per manus venerabilis patris domini Th(eodori) Dei gracia Episcopi Jauriensis aule nostre Vice-Cancellarij, d i- lecti et fidelis nostri, anno Domini millesim o ducesimo no- nagesimo septimo, XII. kalendas Fe bru arij, Regni autem no- stri anno sexto.

(Hosszú keskeny íróhártyán. A vastag zöld és vörös zsinorról a pecsét már elveszett. Az eredeti Dr. Stur gyűjteményében. *II atvani Mihály.*)

110.

III. *Endre király Hannus kamaragrófjának egy Kassa és Göl-
niczbánya közt fekvő erdőt adományoz. 1297.*

Nos Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Ra-
me, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex,
omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salu-
tem in Domino sempiternam. Fervor fidelitatis eximie et obse-
quiorum merita subditorum corda Regum et Principum ad-
trahunt, inducunt et invitant, ut ii, qui serviciis dominicis
se immiscent, condigne remuneracionis stipendiis attolantur.
Proinde ad universorum noticiam tenore presencium volu-
mus pervenire, quod quia Hannus filius Comitis Herbordi de
Cassa, Comes camere nostre Majestatis, oculis nostris meruit
multipliciter commendari, nosque ipsius servicia pietatis ocu-
lis intuentes, volentesque ipsius fidelitatibus et obsequiis ali-
quali remuneracionis antidoto obviare, sylvam intra civita-
tes nostras Gelnuchbana et de Cassa situatam seu existen-
tem, ad nostram manum immediate spectantem, desertam, et
intensam inter fluvios Mizla et Chernuta vocatos existentem,
usque ad fluvios Bela et Kis Gelnuch nuncupatos, prout ad
nostram Regiam pertinet Majestatem, eidem Comiti Hannus,
et per cum suis heredibus, heredumque suorum successoribus
contulimus et tradidimus jure perpetuo et irrevocabiliter
possidendam. Et eundem Comitem Hannus in corporalem
possessionem dicte sylve et terre per Feldricum Castellatum
nostrum de Potok sub testimonio Capituli Agriensis fecimus
introducni. In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam
presentes concessimus dupplicis sigilli nostri munimine ro-
boratas. Datum per manus venerabilis patris domini Theo-
dori Dei gracia Episcopi Jauriensis, dilecti et fidelis nostri,
aule nostre Vice-Cancellari, anno Domini millesimo ducen-
tesimo nonagesimo septimo, Regni autem nostri anno septimo

(Kassa város levéltárából. *Hatvani Mihály.*)

267065

III.

III. Endre király Széplak helységnek Pozsony várossali egyesülését rendeli. 1297.

Nos Andreas Dei gracia Rex Vngarie memorie commendantes significamus quibus expedit tenore presencium vniuersis, quod quia nos super amplificacione ciuitatis nostre Posoniensis et de melioracione sui status toto posse volumus inuigilare, hanc hospitibus nostris in ciuitate Posoniensi existentibus de munificencia Regia gratiam duximus faciendam, ut populi de villa Zeeplok existentes, se in ciuitatem nostram Posoniensem transferre debeant causa commorandi, illa et eadem libertate gaudeant, qua alii ciues nostri de Posonio gratulantur, et omnia edificia dictorum populorum tam in lapidibus, quam in alijs constructa pro municione ciuitatis nostre antedictae duximus deputanda. Vnde volumus, quod nullus ciues nostros de Posonio occasione predicti facti audeat vel presumat molestare. Datum Posonij in crastino Annunciacionis Virginis Gloriose, anno Domini M^o CC^o nonagesimo septimo.

(Eredetie Pozsony város levéltárában.)

232641

112.

III. Endre a fertői félvárat Soprony város falainak kiigazítására adományozza. 1297.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris noticiam presencium habituris salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum tenore presencium noticiam uolumus peruenire, quod cum nos in ciuitatem nostram Supruniensem uenissemus, et paupertatem, inopiam seu depressionem ciuium ac omnium hospitem nostrorum in eadem ciuitate nostra Supruniensi commorancium, necnon murorum eiusdem ciuitatis confraccionem ex nimia antiquitate, et operis vetustatem uidissemus, inopieque seu paupertati ipsorum ciuium nostrorum de Suprunio huiusmodi compaciendo et murorum confraccionem, et operis vetustatem eiusdem ciuitatis nostre intuentes doluissemus, cupientesque ex animi nostri desiderio circa reparacionem ac murorum renouacionem predictae ciuitatis nostre inuigilare, necnon inopie, paupertati seu oppressioni eorundem ciuium seu hospitem remedijs opportunis donacione ex munificencia Regia prospicere et pariter prouidere, vt ex ipsorum ciuium statu, commodo et apulencia honor Regius augmentetur et Regie Maiestati honorem impendere possint amplio-rem; medietatem tributi de Ferteu, quam dominus Rex Bela auunculū noster beate memorie pro conseruacione turrium castri Supruniensis predicti donauit; donacionem huiusmodi attendentes esse minus vtilem, presencium auctoritate premissam donacionem irritando reuocamus, et eandem medietatem tributi cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis ciuibus seu hospitem vniuersis de Suprunio ad vsum et vtilitatem communem, et pro renouacione ciuitatis nostre predictae ac murorum castri reparacione dedimus, donauimus, tradidimus et contulimus iure perpetuo et irrevocabiliter paci-

fiçe possidendam, tenendam et habendam. Volentes, vt nullus Comes Supruniensis pro tempore constitutus, nec eciam alij aliqui, predictos ciues, idest hospites nostros de Suprunio racione medietatis tributi predicti et vtilitatum suarum impetere audeat siue eciam molestare. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Gregorij Albensis Ecclesie Electi dilecti et fidelis nostri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo septimo, quindodecimo kalendas Novembris, Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie függő pecséttel Soprony város levéltárában. *Hatvani Mihály.*)

201 662

113

~~16.~~

III. Endre király a sopronyi polgárokat a vámfizetés alól felmentí. 1297.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex, omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris noticiam presencium habituris salutem in Domino sempiternam. Ad uniuersorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod cum cives seu hospites nostri de Suprunio propter guerram Regni nostri intrinsecam et discrimina viarum a multis retrolapsis temporibus pro acquirendo commodo ipsorum et victu per ambitum Regni nostri procedere pro mercimonijs ipsorum contrahendis more antiquitus consueto nequiverint, et ob hoc iidem hospites nostri rebus temporalibus destituti sint et oppressi paupertate; nos ex officii nostri debito releuamini dictorum hospitem nostrorum ex Regia benignitate cupientes prouidere, ut ipsorum inopie consulatur, hanc eisdem hospitem nostris de Suprunio gratiam specialem du-

ximus faciendam, ut iidem hospites et quilibet ex ipsis ab omni solutione tributi, sicut cives Albenses et Budenses, per totius Regni nostri climata, tam super aquam Danubij et aliis fluviis in Regno nostro existentibus, in descendendo aut ascendendo, quam super terram liberi et immunes penitus sint et exempti; volentes et auctoritate presencium uniuersis tributariis in quouis loco tributi in Regno nostro constitutis sub amissione rerum et tributi firmiter imponentes, vt de rebus dictorum hospitem nostrorum de Suprunio vel quorumlibet ex ipsis, aut mercibus eorundem, contra formam gracie eis per nos facte nullum tributum recipere audeant vel presumant, sed eis et cuilibet ex ipsis cum rebus et mercibus eorum liberum transitum prebeant et securum, materia impediendi, molestie aut nocimenti non obstante. Si qui vero contrarium huic nostre ordinationi et gracie facte attemptauerint, indignacionem nostram se sentiant grauius incursuros. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Gregorii Albensis Ecclesie Electi, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo septimo, quindecimo kalendas Novembris, Regni autem nostri octauo.

(Eredetie Soprony város levéltárában.)

201663

114.

*A budai káptalan bizonyságlevele, hogy Mechfrech budai polgár
ujmali szölejét Lászlónak, Tivadar györi püspök testvérének
eladta. 1297.*

A B C.

Capitulum Budensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus, quibus presentes ostendentur, salutem in Domino sempiternam. Vniuersorum noticia tam presencium quam futurorum harum insinuacione litterarum volumus fieri manifestum, quod Mechfrech filius Mechfrech ciuis de castro Budensi ad nostram personaliter accedens presenciam, dimidietatem cuiusdam vinee, que quondam Comitis Jak fuerat, in territorio Vymal inter vineas Bartholomey, et filiorum Comitis Chuda site, a parte meridionali existentem, quam titulo empcionis sibi fuisse deuolutam, et alteram dimidietatem eiusdem a parte septemtrionali existentem Kreusunger ciuis de eodem castro Budensi esse asserebat, cum omnibus vtilitatibus suis de voluntate et consensu dicti Kreusunger, sicut dixit, confessus est vendidisse, tradidisse et assignasse Comiti Ladizlao filio Comitis Nycolay, fratri venerabilis patris domini Theodori Episcopi Jauriensis, et Nycolao filio Nycolay fratris eiusdem domini Episcopi, pro quibus Vgrinus officialis dicti domini Episcopi aderat, pro decem marcis plene receptis ut d — — — perenniter et irreuocabiliter possidentem; obligando nichilominus se idem Mechfrech et suos heredes, ab omnibus Comitum Ladizlaum et — — — et filios filiorum eorum occasione dicte dimidietatis vinee molestare nitentibus, defendere et liberare suis laboribus et expensis. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem ad instanciam et petitionem eiusdem Mechfrech Comiti Ladizlao et Nycolao memoratis presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Ladislai Lectoris Ecclesie nostre anno Domini

M^o CC^o nonagesimo septimo. Magistro Paulo Cantore, magistro Gregorio Custode, Johanne Decano, Nycolao, Lucachio et Andrea sacerdotibus, Thoma, Jacobo, Nycolao et Petro magistris, ceterisque Canonicis existentibus.

(Erede ie a Romy család levéltárában, másolata a magyar akademia kézirat-tárában.)

115.

Kozmas gróf halálos ágyán Horpo birtokot Péter grófnak hagyományozván, halála után neje ezt helyben hagyja. 1297.

Nos Capitulum Ecclesie Posoniensis significamus universis, quibus expedit per presentes, quod nobilis domina Elisabech (igy) relicta Comitis Cosme, que propter exequias mariti suj Comitis Cosme predicti, quibus oportuit eam interesse, ad presenciam (nostram venire) non potujt, in Ecclesia fratrum Minorum coram domino Johanne nostro Concanonico et Ecclesie nostre Vicario (sponte est confessa), quod cum Comes Cosmas maritus domine predictae decumbens in lecto egritudinis, et sciens sibi mortis periculum immjnere, Comiti Petro filio Gothardi pro suis servicijs multiplicibus et diuturnis quandam possessionem Horpo vocatam, sitam a parte orientalj inter duas villas Rasolyz et Lapychoz (?) vocatas, coram eadem domina vxore sua legaujt, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis in filios filiorum (perpetuo) possidendam; predicta autem domina eodem jure, quo Comes Cosmas suus maritus predictam possessionem (legatam Comiti) Petro supradicto in filios filiorum iure perpetuo possidendam legauit, tradidit; obligauit (similiter se) et pro filio suo Achileus vocato, quod quicunque Comitem Petrum ratione possessionis predictae processu temporum impetere forsitan attemptaret, eadem domina te-

nebitur ipsam Comitem Petrum expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam presentes dedimus litteras sigilli nostri munimine roboratas, anno Domini M^o CC^o nonagesimo septimo. Datum die Dominico post Conversionem Beati Pauli Apostoli.

A B C.

(Hártyán. A sorok végszavai elmosódvák ; azért a zárjel közti és kérdőjellel ellátott szavakért jót nem állók. A még ép pecsét vöröszöld selymen függ. Pozsonykáptalani országos levéltár. Capsa XIV. Fasc. 8. Nro. 8. *Knausz.*)

116.

A tihanyi konvent bizonyáglevelé, hogy Máté, egykor V. István király aranyművese, zarberényi birtokát a veszprémi egyháznak felajánlotta. 1297.

Nos Conuentus Monasterij Tikoniensis significamus quibus expedit tenore presencium vniuersis, quod Matheus aurifaber quondam domini Stephani Regis Hungarie, ad nostram personaliter accedens presenciam, confessus extitit oraculo viue vocis, quod ipse totam possessionariam porcionem suam in Zarberyn habitam, quam ex collacione ipsius domini Stephani Regis habuisset, que quondam Salomonis filii Felch, quondam nobilis de ipsa villa Zarberyn, hominis sine herede decedentis, fuisset, cum omnibus suis utilitatibus, terris scilicet arabilibus, sessionibus, vineis, fenetis, syluis, nemoribus, et alijs quibuslibet pertinencijs, iuxta legitimam statucionem per hominem Regium et testimonium Conuentus Cruciferorum de Alba sibi factam, et postmodum per eundem dominum Regem mediautibus priuilegialibus litteris suis confirmatam, pro remedio anime sue et auxiliacione Beati Michaelis Archangeli Ecclesie et Capitulo eiusdem Beati Michaelis de Wesprimio

dedisset, legasset et contulisset perpetuo possidendam et habendam. Datum in festo Beati Ladislai Regis anno Domini M. CC. nonagesimo septimo.

(Eredetie a vészprémi káptalan levéltárában.)

117.

Mikó Detre fia és János Byter fia némely birtoki jogaik iránt, a váczai káptalán előtt viszonzserét kötnek. 1297.

(C)apitulum Ecclesie Waciensis omnibus Christi fidelibus quibus presentes ostenduntur salutem in omnium salutatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Comes Mikou filius Detrici ab una parte, Johannes filius Comitis Byter et Hermanus seruiens eiusdem Comitis Byter cum litteris nostris procuratorijs super ratihabicione confectis pro eodem Comite Byter ex altera, coram nobis personaliter constituti confessi sunt uiua uoce, quod in quibusdam possessionibus ipsorum, scilicet Olcharzk excepta a Hyrichou, predicti Comitis Mikou empticia uidelicet, et Galabuch memorati Comitis Byter aquisita, ipsis litteris seu priuilegijs, necnon instrumentis circumdatas et limitatas (igy), quibus partes usque modo possederunt, concambium huiusmodi fieri ordinassent inter ipsos, quod memoratus Comes Mykou predictam possessionem Olcharzk uocatam cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis (sub) ipsis metis, quibus ipse actenus possedit, dedisset et contulisset memorato Comiti Byter, et filijs suis, ac vniuersis heredibus ipsorum, in concambium predictae terre Galabuch iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam et habendam; et e converso idem Comes Byter et filij sui memoratam possessionem ipsorum Galabuch uocatam, similiter eodem modo, prout

ipsi actenus possederunt, dedissent et contulissent sepedicto Comiti Mykou in concambium ipsius terre Olcharzk, similiter iure perpetuo possidendam; ita scilicet, quod si processu temporis quelibet parcium per aliquem ratione predictarum possessionum molestaretur, se inuicem seu mutuo defensare tenerentur proprijs laboribus et expensis. In cuius rei testimonium presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus magistri Henrici Lectoris Ecclesie nostre anno Domini M^o CC^o nonagesimo septimo. Venerando patre Domino H. Dei gracia Episcopo Vaciensi existente, domino Dominico Preposito, Dominico Cantore, Iuliano Custode, Olyuerio Archidiacono Vaciensi, Nycolao Pestiensi, Agustino de Scigetfeu, Nycolao de Chongrad et Goblino de Zonok Archidiaconis existentibus, ac alijs multis in Ecclesia Beate Virginis existentibus Deo pie famulantibus humiliter et deuote.

A B C.

Jegget. Bőrhártyára írott metszett levél, melynek alúl fölhatott hártya hasadékaiból vörös és sárga sodrott selyemről függött ép monorú pecsété leszakadt. A kékkői levéltárban : Fasc. 1. Nro. 6. *Érdy.*

118.

Mykud bán az erdélyi káptalannak megírja, hogy Jobustelke birtokát Péternek, Márknak, Istvánnak, Dávid fiának, és Sudnak Péter fiának eladta. 1297.

Viris discretis et honestis ac amicis suis Capitulo Ecclesie Beati Mychaelis Archangeli Traussiluanæ Mykud Banus, se totum cum amicitia pleniori. Vestre discrecioni per presentes declaramus, quod quandam terram nostram Jobusteluke uocatam in Comitatu Albensi adiacentem, cum tribus particulis siluarum, iuxta ueteres metas et antiquas, nouas per nos erigendo, ex bona uoluntate et permissione magistri Njcolai, Demetri et Petri, filiorum nostrorum uendimus Petro, Marco, et Stephano, filio Dauid, ac Sud filio Petri, et per eos filijs ac successoribus eorundem, pro triginta marcis minus vna, perpetuabiliter et pacifice possidendam, partim in argento decime combustionis, partim uero in estimacione condigna, quam pecuniam ijdem viri plenarie nobis persoluerunt; obligantes nos eisdem ab omnibus impedicionibus racione terre propriis laboribus et expensis liberare et eosdem in ipsa possessione conseruare. Quare requirimus discrecionem, quatenus eisdem, uis presentibus, priuilegium uestrum super ipsa uendicione dare dignemini, ac si personaliter coram uobis fuissetis. Item hec uendicio facta fuit coram Magistro Clemente, Johanne Siculo; item Demetrio, Johanne et Gregorio filijs Michaelis; item coram fratribus Wyd, ac Almmato (?). Preterea emanato priuilegio omnes litere judiciales et priuilegiales primitus emanate super dicta terra debent cassari. Datum in predicta terra Jobosteluke, anno Domini M^o. CC^o. nonagesimo septimo.

(Teutsch és Firnhaber Urkundenbuch stb. I. köt. 203. 1.)

119.

Demeter pozsonyi és sólyomi ispán a királyi sólymosok földéből elfoglalt fél ekényi földet visszatéli. 1297.

Nos magister Demetrius Comes Poseniensis et de Zolum, quibus expedit significamus vniuersis, quod nos ad speciale mandatum domini nostri Andree Dei gracia Illustris Regis Hungarie quendam particulam terre cultiuate dimidij aratri sufficientem de terra falconariorum ipsius domini Regis in Lypto existencium, que per Gregorium indebite fuerat occupata, ab eodem Gregorio auferendo restituimus magistro Johanni Gallico, prout in ipsius litteris ac instrumentis diuersis nobis exhibitis plenius vidimus contineri. Datum in Lypto in quindenis Natiuitatis Beati Johannis Baptiste anno Domini M^o CC^o nonagesimo VII°.

Jegyzet. Eredetie bőrhártya a Hunt-Pazmántól eredett Kubinyi nemzetség levéltárában *Érdy*.

120.

István Márton fia, fegyveres erővel rohant Bither Mikó fia Zilna (Zsolna Trencsinben) birtokára, mely hatalmaskodás megbizonyítására határidő rendeltetik. 1297. körül.

Damus pro memoria, quod Comes Bither filius Miko personaliter astando contra Comitem Stephanum filium Martini similiter personaliter conparentem, in figura iudicij egerit coram nobis tali modo: Quod hoc anno feria secunda proxima post festum Pasce Domini idem Comes Stephanus cum

Guda, Thoma de Sancta Cruce, Paulo, Welich, Mathe et Gold, seruiantibus suis ad uillam suam Zilna uocatam armatis manibus ueniendo destruxisset, dampnum quingentarum marcarum in ipsa destruccione eidem faciendo, duos eciam iobagiones suos, scilicet Petrik, et Enehik uocatos in eadem uilla captiuasset, captiuatosque secum abduxisset, occidi eosdem faciendo; adiecit eciam, quod in crastino facta destruccione ijdem Guda, Thomas, Paulus, Welich, Mathe et Gold reuertentes, omnia, que in ipsa uilla post destruccionem eorumdem remanserant, uiolenter recipiendo abstulissent. Contra quem idem Comes Stephanus respondens, omnia premissa se fecisse denegauit, excepto eo, quod dixerit super morte predicti Petrik se omuino concordasse. Nos igitur auditis parcium propositcionibus decreuimus, quod idem Comes Bither in octauis Sancti Martini coram Capitulo Strigoniensi accionem suam prehabitam testibus debeat conprobare, et rursus quinto decimo die a produccione testium partes coram nobis comparebunt, nomina et dicta testium suorum idem Comes Bither in litteris eiusdem Capituli coram nobis exhibebit, et eodem die idem Comes Stephanus exhibebit litteras suas, si quas habet super eo, quod super morte Petrik concordasset, cum Comite Bither et cum aduersarijs eiusdem, quibus exhibitis inter ipsos decernemus. Datum Bude in quindena Sancti Regis Stephani.

Jegyzet. Bőrhártyára írott zárt levél, melynek behajtott vége, azután eleje fektetvén egymásra, mind a három rétegen keresztül vont hártýakötélék már egészen eltűnt, kerek peccséttel volt lepecsételve. Hátírata ez: pro Comite Stephano contra Comitem Bither. A kékkői levéltárban - Fasc. 1. Nro. 3. *Érdy.*) 66072

121.

Emlékeztető bírói levél, melyben a perlekedőknek okleveleik és irómányaik bemutatására határidő rendeltetik. 1297. körül.

Damus pro memoria, quod in octavis Purificacionis Beate Virginis Zobizlaus filius Comitis Bogomerij pars actor, pro quo magister Bartholomeus Lector Ecclesie Nytrien-sis, et Jacobus filius Chyma jobagio Castri Nytriensis cum literis Capituli loci eiusdem comparuerunt continentibus, quod idem Zobyzlaus quescionem seu accionem suam eisdem in hoc facto commiserit exequendam, ratum et firmum habiturus, quidquid magister Bartholomeus et Jacobus predicti experierint pro eodem, assumpserunt ab una parte; Petrus et Byther Comites filij Miko, et Myko filius Detrici, qui personali-ter comparuerunt similiter et assumpserunt, ex altera; debeant comparere peremptorie coram nobis, et ipso die ambe partes omnia priuilegia et instrumenta sua, quotquot habent super facto possessionis Kyzche, alio nomine Yescesiu uo-cate, sicut predicti procuratores eiusdem Zobyzlai dicebant, quam scilicet possessionem ijdem Petrus et Byther Comites, ac Myko, ad possessionem eorum Varna vocatam asseruerunt pertinere, et esse intra metas dicte possessionis eorundem, confecta, debent exhibere coram nobis. Quibus exhibitis, de-cernemus inter partes iusticia mediante. Datum in villa Zcen-holm, sexto die quindenarum Omnium Sanctorum.

Jegyzet. Börhartyán kelt zárt levél, mely szokás szerint már eltűnt kerek pecséttel volt lepecsételve. Hátirata ez: pro Petro et By-ter Comitibus ac Myko contra Zobyzlaum ad octauas Purificacionis Beate Virginis. A kékkői levéltárban: Fasc. 1. Nro. 8. *Érdy.*

122.

III. Endre király Péter gróf kérésére, és tekintetbe véve ennek hadi érdemeit, átírja és megerősíti Demeter pozsonyi főispánnak Semke birtokára vonatkozó ugyan 1298-ki ítéletét. 1298.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Serwie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarięque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in eo, qui est salus et uita. Pro meritis subditorum Regie (igy) Sublimitas apicem conuenit inclinare bellicis sudoribus dampillitati (igy) Regalis graciae occurrendo. Proinde ad vniuersorum tam presencium, quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod nobilis vir Comes Petrus filius Thyluooy de Comitatu Posoniensi ad nostram accedens presenciam, exhibuit (igy) nobis patentes litteras magistri Demetrii Comitis de Posonio et de Zoulum, petiuit nos cum instancia, ut ipsas litteras ratas habentes et acceptas de benignitate Regia nostro dignaremur priuilegio confirmare. Quarum quidem patentium litterarum tenor talis est :

Nos Magister Demetrius stb. (mint alább 134. sz. a.)

Nos igitur iustis petitionibus predicti Comitis Petri fauorabiliter inclinati, ipsas litteras non abrasas, non cancellatas, nec aliqua sui parte viciatas, de uerbo ad uerbum inseri fecimus, auctoritate presencium duximus confirmandas. Consideratisque fidelitatibus et seruiciorum meritis predicti Comitis Petri, que nobis in diuersis Regni nostri expedicionibus semper et ubique cum omni feruore fidelitatis exhibuit et impendit, et specialiter cum nos magistrum Demetrium Comitem de Posonio et de Zoulum contra dominum Adolfum Regem Romanorum vnacum domino Alberto tunc Duce Austrie et Styrie misissemus, ubi idem Petrus laudabiliter dimicando quinque nobiliores et sollempniores milites captiuauit, et duo letalia excepitulnera, quod nobis per relacionem ueridicam eiusdem magistri Demetrii seriatim extitit euidenter; pro dam-

pnis eciam et iniurijs , que pro fidelitate nobis debita per infideles Regni nostri est perpeſſus, et ſpecialiter per Stephanum dictum Thouth ſeruientem Johannis filij Herrici tunc, cum caſtrum Symigiense obſideremus, eſt perpeſſus, in qua quidem deſtructione ad ualorem ducentarum marcarum dampni eſt perpeſſus, prout in litteris Capituli Poſoniensis plenius uidimus contineri. In recompencionem igitur tot et tantorum ſeruiciorum et dampnorum ipſius Comitis Petri predictam terram Semky ab omnibus reuocando de nouo dedimus et contulimus eidem Comiti et (igy) Petro, et per eum ſuis heredibus, heredumque ſuorum ſucceſſoribus, ſine preiudicio tamen iuris alieni, ſub eiſdem metis et terminis, quibus eadem terra Semky per ipſos caſtreſes limitata exiſtit poſſeſſa iure (igy) perpetuo et irreuocabiliter poſſidendam. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam preſentes conceſſimus litteras dupplicis ſigilli noſtri munimine roboratas. Datum per manus religioſi et diſcreti viri de ordine Minorum ac venerabilis patris domini Annoni Dei gracia Episcopi Eccleſie Chenadiensis aule noſtre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis noſtri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo octauo, ſeptimo kalendas Auguſti, Regni autem noſtri anno nono.

(Hártyán gyönyörűn írva. Vöröſſárga ſelymen a pecsét-töredék. Poſzonykáptalani orſzágos levéltár. Capsa X. Fasc. 1. Nro. 2. *Knaus.*)

226471

123.

III. Endre király iktatási parancsa a szegszárd konventhez, hogy Baas fiait Egenzaraznak birtokába iktatassanak. 1298.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Abbati et Conuentui Saxardiensi salutem et gratiam. Johannes, Rolandus et Paulus filij Baas, nobiles de Comitatu Tolnensi, ad nostram accesserunt presenciam, quendam terram Reginalem Egenzaraz uocatam in Comitatu Tolnensi existentem uacuum et habitatoribus destitutam, ut dixerunt, a nobis petiuerunt sibi dari. Et quia nobis de ipsa terra non constat, fidelitati uestre precipientes mandamus, quatenus mittatis hominem uestrum idoneum pro testimonio, coram quo Lampertus filius Moys de Duus homo noster accedat super faciem dicte terre, conuocatis conmetaneis et uicinis per ueteres metas et antiquas reambulando statuatur filijs Baas antedictis, si non fuerit contradictum, contradictores uero, si qui fuerint, ad nostram citet presenciam ad terminum competentem. Et post hec qualitatem et quantitatem ipsius terre, nomina contradictorum, diem citacionis, et terminum nobis fideliter rescribatis. Datum Bude in festo Sancti Regis Stephani.

(A szegszárdi konvent ugyanazon évi jelentéséből. *Szabó Károly.*)

24450

40435

124

III. Endre király megerősíti a Nyéki család számára III. István király 1165-ki kiváltságát 1298.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex vniuersis Christi fidelibus presens scriptum intuentibus salutem in eo, qui Regibus dat salutem. Iustis petitionum desideriis assensum prebere jus incitat et Regalis pietas exhortatur. Proinde ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Petrus Rufus filius Jakow, Mark filius Martini, et Marcellus Wunch de Nyeek ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegium domini Stephani condam Illustrissimi Regis Hungarie, filii videlicet potentissimi Ducis Geize, beatissimarum recordacionum, super libertate ipsorum confectum, petens a nobis cum instancia, vt ipsum priuilegium ratum habere et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cujus quidem priuilegii tenor talis est :

Nosse desidero stb. (l. III. István király 1165-ki okmányát l. Fejéرنél Cod. Dipl. II. köt. 173. l.)

Anno Domin M. CC^o nonagesimo octavo, VI° kalendas Marcii.

(Horvát István kézírataiból a Nemzeti Muzzeum kézírattárában. V. ö. Fejért Cod. Dipl. V. köt. 3. r. 255. l.)

125.

VIII. Bonifác pápa a sz. Ferencz-rendiek szlavoniai tartomány-fnökének, hogy kt szerzetest kldjn hitinquisitoroknak Magyarorsg dli tartomnyaiba. 1298.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei dilecto filio . . . Ministro Provinciali Ordinis fratrum Minorum in administratione provincie Slavonie, salutem et Apostolicam benedictionem. Licet ex omnibus mundi partibus, que Christiana religione censentur, teneamur ex officii debito extirpare letiferam pestem hereticę pravitatis, in partibus tamen Servie, Rasię, Dalmatie, Crovatie, Bosne atque Istrię, provincie Slavonie, imminet nobis hec sollicitudo propensius, ubi eandem pestem propter malitiam temporis, que in detrimentum fidei Catholice perversa genimina germinavit, ex evidentię operis et fame noticia persensimus abundantius succrevisse. Cupientes igitur in dictis partibus, et in Archiepiscopatibus Duracensi, Antibarensi, Ragusino, Spalatensi et Jadrensi, et Diocesibus suis, per aliquos de fratribus tui ordinis partem super hoc nostre sollicitudinis adimpleri, discretioni tue per Apostolica scripta firmiter precipiendo mandamus, quatenus de consilio aliquorum fratrum ipsius ordinis eligas duos de fratribus ipsius ordinis tue administrationis idoneos ad huiusmodi opus dominicum exequendum, eisque in virtute obedientie districtę Apostolica precipere auctoritate procures, ut inquisitoris officium in locis predictis contra heredicos, credentes, fautores, defensores et receptatores eorum, iuxta formam in aliis Apostolicis litteris expressam, que fratribus predicti ordinis inquisitoribus huiusmodi pravitatis in eisdem locis deputatis auctoritate Apostolica et in posterum deputandis, non expressis aliquorum nominibus, super exequendo dicto Inquisitoris officio destinantur, exequi studeant diligenter. Nos enim predictos duos fratres, quos ad hoc elegeris, et utrumque ipsorum, prefatum officium exe-

qui iuxta formam in litteris ipsis expressam, ac ipsos illam potestatem et auctoritatem plenarie habere volumus, que in eisdem litteris continentur. Si vero tu, vel vicarius tuus, te absente, aliquem Inquisitorem huiusmodi ex aliqua forte causa nonnunquam fore videritis amovendum, ipsum amoveatis, et substituatis loco illius alium, quem similem potestatem et auctoritatem habere volumus, quotiens vobis, deliberatione cum aliquibus discretis fratribus dicti ordinis prehibita, hoc fore videbitur faciendum. Et si aliquem vel aliquos Inquisitorum ipsorum decedere forte contigerit, nos substituendi de consilio aliquorum fratrum eiusdem ordinis alium vel alios loco illius vel illorum, qui decesserint, ita quod huiusmodi substituti eisdem omnino auctoritate ac potestate fungantur, tibi dictoque vicario, si tu absens fueris, plenam et liberam concedimus tenore presentium facultatem. Datum Rome apud Sanctum Petrum III. kalendas Maii, Pontificatus nostri anno quarto.

(VIII. Bonifácz pápa Regestáiból, Theiner Monumenta stb. I. k. 381. l.)

126.

*VIII. Bonifác pápa János jadrai, s a választott spalato i r-
seknek meghagyja, hogy a sebenicoi pspki megyt rendezzk.
1298.*

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri . . . Archiepiscopo Jadrensi, et dilecto filio . . . Electo Spalatensi salutem et Apostolicam benedictionem. Sacrosancta Romana Ecclesia cunctorum mater fidelium et magistra, que superne dispositionis arbitrio super universas orbis Ecclesias obtinere dinoscitur principatum, statum, conditiones et qualitates locorum et temporum provida circumspicione discutiens, nonnulla locorum ipsorum, causa rationabili suadente, in civitates interdum erigit et Episcopalis decorat insigniis dignitatis; aliqua vero ex causa huiusmodi nonnunquam predictis privat insigniis, utrisque retribuens iuxta suorum exigentiam meritorum. Habet siquidem fide-digne relationis assertio, quod ab olim inter cives Tragurienses, et homines ville Sebenicensis, in Spalatensi Provincia constitute, gravis et periculosa dissensio adhuc durans, ea occasione potissime fuit exorta, quod venerabilis frater . . . Traguriensis Episcopus et cives predicti, villam ipsam debere subesse asserebant, et asserunt Traguriensi Ecclesie, ac de Diocesi eius esse: prefatis hominibus firmiter asserentibus ex adverso, predictam villam nec eidem subiectam Ecclesie, neque de (Diocesi) ipsius fore dicunt, sed sibi potius proprium deberi Episcopum, seque dignitatis Episcopalis fore titulo decorandam. Nos igitur ad pacem fidelium et quietem paterna sollicitudine, intendentes, et volentes benignius non levibus animarum et corporum obviare periculis, que inter cives et homines supradictos possent, prout asseritur, occasione huiusmodi evenire, ac etiam carissime in Christo filie nostre Marie, consortis carissimi in Christo filii nostri Caroli Illusris Regis Sicilie, Regine Ungarie Illustris, nec non et

dilecti filii Nobilis viri Georgii, Comitis civitatum Dalmaeie, in qua Traguriensis Civitas et villa predicta consistunt, nobis super hoc humiliter supplicantium ac asserentium, dictam villam Sebenicensem fore locum insignem, et alias multiplici commoditate dotatum, devotis annuere precibus in hac parte, plenam quoque gerentes de vestra circumspectione fiduciam, qui super hiis omnibus habere poteritis noticiam pleniorum, mandamus, quatenus vos, vel alter vestrum, per vos, vel alium seu alios prefatam villam Sebenicensem, nostra freti auctoritate, civitatis insigniis decorantes, maiorem et solemniorem Ecclesiam dicte ville, cum ei secundum sui status et Ecclesie Cathedralis decentiam fuerit de dote provisum, eadem auctoritate in Cathedrali Ecclesiam erigatis, que Spalatensi Ecclesie loci Metropolitanice, tanquam eius suffraganea, iure Metropolitico sit subiecta, ac deinde aliqua, prout decens extiterit, de bonis eiusdem Ecclesie Sebenicensis, postquam dotata et in Cathedrali fuerit sic erecta, in usus Episcopalis mense Episcopi, qui pro tempore fuerit, ipsius Sebenicensis Ecclesie deputetis, eidem insuper Ecclesie Sebenicensi propriam, sine alicuius preiudicio, assignetis Diocesim, certis prout expediverit finibus limitatam; ac nichilominus eidem Ecclesie Sebenicensi hac vice personam idoneam, que tanto congruat oneri et honori, preficiatis auctoritate predicta in Episcopum et pastorem, curam et administrationem eiusdem Ecclesie Sebenicensi ei spiritualiter et temporaliter committendo, ac per te, frater Archiepiscopo, adscitis tibi duobus vel tribus Episcopis gratiam et communionem Apostolice Sedis habentibus, eidem munere consecrationis impenso, faciatis sibi ab eius subditis obedientiam et reverentiam debitam exhiberi; ita tamen, quod per hec Capitulo eiusdem Ecclesie Sebenicensis, ad quos electio Episcopi Sebenicensis futuris temporibus, cum contigerit eam vacare, pertineat, et Spalatensi Ecclesie in iure Metropolitico nullum imposterum preiudicium generetur. Contradictores etc. Non obstante, si aliquibus a Sede Apostolica sit indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras etc. Sic ergo in premissis prudenter ac laudabiliter vos gerere studeatis, quod proinde a Domino premium, et a nobis commendat is titulum possitis non im-

merito promereri. Datum Rome apud Sanctum Petrum kalendis Maji, Pontificatus nostri anno quarto.

(VIII. Bonifácz pápa Regestáiból Theiner Monumenta stb. I. köt. 381. l.)

127.

Több érsek és püspök gyűlése Rómában a segesvári dömések templomát terjedelmes bucsuban részesíti. 1298.

Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis nos miseratione Divina frater Basilius Jerosolimitanus Armenorum, frater Joannes J. Turitanus Archiepiscopi, frater Mattheus Vegliensis, frater Lambertus Aquinensis, frater Stephanus Balneorum — — — — frater Romanus — — — — Adam Marturanensis, Lando Suanensis, Andreas Venefranensis Episcopi, salutem in Domino sempiternam. Splendor paterne glorie, qui sua mundum illuminat ineffabili claritate, pia vota fidelium de elementissima ipsius maiestate sperantium, tunc precipue benigno favore prosequitur, cum devota ipsorum humilitas Sanctorum precibus et meritis adiuvatur. Quapropter, cupientes ut Ecclesia fratrum Predicatorum de Schespurch, Wizenburgensis Diocesis, congruis honoribus a Christi fidelibus frequentetur, et frequentantes, pro temporali labore multa maiora retribuet quam valeant promereri; omnibus vere penitentibus et confessis, qui ad dictam Ecclesiam in festivitate Beate Marie, in cuius honore dicta Ecclesia est constructa, et in omnibus festivitibus subscriptis, videlicet. Nativitatis, Resurrectionis, Ascensionis Domini et Pentecostes, nec non Nativitatis, Purificationis, Annunciationis, et Assumptionis Beate Marie Virginis Gloriose, in commemoratione Omnium Sanctorum, in festivitibus Apostolorum, Petri et Pauli et omnium aliorum Apostolorum, et per octavas ip-

sarum festivitatum immediate sequentes, nec non in Beatorum Michaelis Archangeli, Laurentij et Petri de ordine Predicatorum martyrum, Nicolai et Martini confessorum, Margarete, Caterine, et Marie Magdalene, festivitatis, et in dedicatione Ecclesie supradicte causa devotionis et orationis accesserint, et ibidem missam audierint, vel pro pace Universalis Ecclesie oraverint mente pia, aut pro reparationibus, emendationibus, structuris, laminaribus, calice, ornamentis, structuris, vestimentis, libris, campanis vel alijs quibuscunque dicte Ecclesie necessarijs manus porrexerint adiutrices, vel qui in bona sui corporis sanitate, seu etiam in extremis laborantes quicquam facultatum suarum legaverint modo licito Ecclesie supradicte, de Omnipotentis Dei misericordia et Beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, singuli nostrum singulas dierum quadragenas de iniunctis sibi penitentijs misericorditer in Domino relaxamus, dum modo Diocesani uoluntas ad id accesserint et consensus, In cuius rei testimonium presentibus nostra sigilla iussi(mus) appensione muniri. Datum Rome die XX. mensis Martij XI. Indictione pontificatu — — Bonifatij Pape octavi anno quarto.

(Teutsch és Firnhaber Urkundenb. z. Gesch. Siebenb. I. k. 205. l.)

128.

Az esztergami káptalan bizonyásglevele, hogy Koarszeg helységben bírói határozatnak folytán határjárás tartatott. 1298.

A B C.

Nos Capitulum Ecclesie Strigoniensis memorie commendantes significamus quibus expedit universis presencium per tenorem, quod cum iuxta continenciam litterarum nobilis viri Comitis Benedicti Wice-Judicis Curie domini Regis in octavis medij XL-me magister Andreas filius Nicolai de Zyud ab vna parte, Paznanus et Nicolaus Comes de Chalamia, Beke filius eiusdem Comitis Nicolai pro se et pro Ladislao fratre suo, Alexius filius Feliciani, et Johannes filius Laurencii de eadem, presentibus testimonijs nostris et duobus hominibus domini Regis super faciem terre contenciose Koarzeg vocate personaliter accedere debuissent; advenientibus itaque ipsis octavis medij XL-me, magister Andreas, vna cum Comite Bugud homine domini Regis et testimonio nostro, videlicet Clemente sacerdote de Kemenche ab vna parte, Paznanus et Nicolaus Comes de Chalamia, Beke filius eiusdem Nicolai, pro se et pro Ladislao fratre suo, Alexius filius Feliciani, et Johannes filius Laurencii de eadem vna cum Comite Stephano filio Aba de Zalathna, similiter homine domini Regis, et Dominico sacerdote de Nyenye testimonio nostro ex altera, sicut eadem partes et homines domini Regis et testimonia nostra ad nostram presenciam personaliter accedentes nobis concorditer recitarunt, ad predictam terram contenciosam Koarzeg accedentes reambulassent eandem iuxta veteres metas et antiquas, iuxta formam privilegii domini Regis Bele inibi per magistrum Andream exhibiti, prout in eodem privilegio Bele Regis super ipsa terra Koarzeg uocata confecto uiderentur limitationes et terminos earundem metarum contineri, prout cursus metarum in predicto transcripto privilegii domini Regis Bele sub sigillo pendentis Capituli Waciensis uiderimus

contineri. Adiecerunt eciam, quod facta huiusmodi reambulacione partes predictae per arbitrium nobilium virorum Bogud et Stephani filij Aba Comitum, amicabilem compositurum, propter bonum pacis ad concordie unionem devenientes, et eandem terram Koarzeg uocatam a terris predictorum nobilium separatam antiquis metis ipsius renouatis reliquissent eidem magistro Andree pure et simpliciter, pacifice et quiete possidere, omnibus litibus questionibus et contencionibus super facto eiusdem terre inter partes ab antiquo suscitatis sedatis penitus et sopitis. Quarum quidem terrarum, scilicet Koarzeg prefati magistri Andree, Koar et Chalamia predictorum nobilium de Chalamia, mete et termini hoc ordine distinguntur: Prima meta incipit a parte orientali de terra Koarzeg uocata, ubi sunt due mete terree iuxta fluium Ypul, et ibi cadit in ipsum fluium Ypul; deinde autem tendit uersus meridiem ad terram Lamperti, que Riba uocatur, et currit in ipsa aqua per magnum spacium eundo, et ibi uenit ad haradissa (?) castri in unum nemus ad occidentem, quod uelgo *holmo* dicitur, et prope illum monticulum parum descendendo sunt due mete terree, et in eodem nemore sunt due terree mete, ubi eciam est una uia, que exit de illo nemore, et transit unam magnam uiam, ubi sunt due mete terree; et inde tendit per terras arabiles ad unam paruam siluam, quod uelgo uocabulo *eresteuen* dicitur, sub cuius fine sunt due terree mete, et sic iuxta illam siluam currit per metas nouas uersus metas priores, ubi sunt commetanei nobiles de Chalamia; que quidem silua *eresteuen* omnino remanent intra metas ad terram Kourzeg uocatam et pernotatam, et sic terminatur. Preterea, si predicti nobiles Paznanus et Comes Nicolaus de Chalamia, Beke et Ladislaus filij eius, Alexius filius Feliciani, et Johannes filius Laurencii aliqua privilegia, litteras uel instrumenta super facto prefate terre Koarzeg uocate in fraudem reseruassent, casse, irritae, et inanes, et omnino suis uiribus uacuate haberentur. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentibus sigillum nostrum duximus apponendum. Datum in Dominica Judica Me, anno Domini M^o CC^o nonagesimo octavo.

(Eredetiét közölte velem T. Szent-Királyi László úr.)

129.

*Az erdélyi káptalan bizonyáglevelé, hogy Abel és Endre, Mihály fiai Olnyrus birtokot Jánosnak, Tamás fiának eladták.
1298.*

(Az erdélyi vajdának egyszersmind szolnoki főispán-
nak egy 1305-ki okmánya tartalmazza, hogy „Johannes filius
Thome“ előtt az erdélyi káptalannak bizonyáglevelét fel-
mutatta) „in quibus continebatur, quod anno Dominice In-
carnacionis M^o. CC^o. nonagesimo octavo Abel et Andreas,
filii Mychaelis filii Abeel cuiusdam, terram eorum Olnyrus
predictam ex consensu omnium commetaneorum, Thome filii
Ambrosii patris predictorum, Johannis, Ladislai et Stephani,
tam ratione proximitatis, quam etiam ratione pecunie, vide-
licet viginti quatuor marcarum, cum omnibus vtilitatibus et
pertinencijs suis, pratis, fenetis, siluis et loco molendini, sub
eisdem antiquis metis et terminis, quibus idem possedis-
sinocebatur, plene receptis ab eodem pecuniam pretaxatam,
vendidisse perpetuo possidendam heredum per heredes, as-
sumpentes eundem Thomam et filios suos Abel et Andream
predictos ab omnibus impetitoribus ratione ipsius possessio-
nis Olnyrus, expedire et in pacifica possessione cum quiete
conseruare.“

(Teutsch és Firnhaber, Urkundenb. z. Gesch Siebenb. I. köt.
LXXIX. l. 365. sz. a.)

130.

A szepesi káptalan bizonyáglevelé, hogy Hilbrand, a szepesi szászok grófja, Sztoyan Miklós grófnak két ekényi földet egy réttel adott el. 1298.

Nos Capitulum Ecclesie Sancti Martini in Scyps memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem, quod Hilbrandus Comes Saxonum in Scyps in nostra presencia parte ex una est constitutus, parte vero ex altera Comes Nicolaus Stoyanus; et idem Comes Hilbrandus coram nobis est professus, quod Comiti Nicolao Stoyano terram ad duo aratra sufficientem cum prato sub Regali mensura pro quinquaginta marcis puri argenti vendidisset in hereditate Tomasy vocata, que quidem hereditas sua exstat ex dono Regali, sicut in priuilegio Regis Ladislai ac Regis Andree continetur, sibi ac suis heredibus, heredumque suorum successoribus perpetuo possidendam, et idem Comes Hilbrandus dixit se plenarie illam pecuniam recepisse. Prima meta huius terre incipit in alta via, que vadit de villa Prepositi in Schinukin, et illa eadem via ac meta separat Nicolaum Stoyanum et Comitem Hilbrandum; et ab illa meta vadit contra mediam noctem super vnum pontem, et a ponte tendit per uallem contra mediam noctem usque ad fossatum molendine (így); et fossatum ascendendo usque ad aquam, que Petena vocatur; et eadem aqua descendendo usque ad locum, ubi riulus montanus intrat Petenam, et sic illas aquas descendit usque ad magnum pontem, et a magno ponte ascendit riulum, qui vocatur Roz ad longitudinem vnus iugeri, et tunc vadit contra orientem usque ad metas illorum de Schynukin, illas metas de Schinukin ascendendo usque ad metas Barlabé et Comitís Nicolay filij Mathie, et metas filij Mathie ascendit usque ad metas Nicolay Stoyanj; et illam metam ascendit usque ad altam viam; et eandem viam ascendit usque ad primam metam; et sic mete eiusdem

terre ac prati distinguntur. In ejus rei testimonium presentes litteras nostri sigilli munimine duximus roborandas. Datum anno Domini M^o. CC^o. nonagesimo octauo.

(Az eredeti után.)

131.

A szegszárdi konvent bizonysgot tesz arról, hogy III. Endre királynak Budán 1298. aug. 20-kán kelt parancsa értelmében János, Rolánd és Pál, Tolna vármegyei nemeseket, Baas fiait, Tolna vármegyei Egenszáráz (ma Szárázd falu) nevű királynéi puszta földbirtokába minden ellenmondás nélkül beigtatta. 1298.

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia Illustri Regi Hungarie Abbas et Conuentus monasterij Saxardiensis oraciones in Domino. Recepimus litteras uestre Serenitatis in hec uerba :

Andreas Dei gr. stb. (mint fentebb 123. sz. a.)

Quia nos preceptis uestre Excellence sumus obedientes et satisfacere uolentes, cum predicto Lamperto homine uestro, unum ex nobis misimus virum ydoneum ad premissa exsequenda, ijdemque homo uester et noster ad nos reuersi retulerunt, quod in festo martirum Cosme et Damiani idem homo uester accessisset super faciem predicte terre Egenszaraz uocate, coram eodem fratre nostro, conuocatis commetaneis et uicinis eandem per ueteres metas et antiquas reambulasset et statuisset dietis filijs Baas, nullo contradictore apparente. Datum in festo Beati M(ichaelis Ar)changeli, anno Domini M^o CC^o nonagesimo octauo.

(III. Endre királynak 1299-ben kelt adományleveléből, mint alább 137. sz. a., a b. Wesselényi család levéltárából. Közli Szabó Károly.)

132.

*A jászói konvent a Lánczy nemzetség némely tagai közt Lán-
czon lévő birtokrész fölött történt örökegyességéről bizonyítvá-
nyt ad. 1298.*

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futu-
ris presentem paginam inspecturis nos Prepositus et Conuen-
tus de Jazow salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum
noticiam harum serie uolumus peruenire, ut quicquid coram
presentibus agitur, a memoria ne labatur. Hiuc est, quod co-
ram nobis personaliter constituti Jacobus, Ladislaus et Do-
minicus filii Petri de Lanc protulerunt viva voce, quod par-
ticulam terre Lanc memorate, scilicet ad medium aratrum,
quam pater ipsorum Petrus prenotatus suis consanguineis,
Petro sacerdoti, Gregorio et Thome, filijs Hermanni de eadem
Lanc, dederat et contulerat perpetuo iure (et) irreuocabiliter
possidendam, ut uidimus in priuilegio Agriensi contineri;
eodem modo Jacobus, Ladislaus et Dominicus supradicti
ipsidem Petro sacerdoti, Gregorio et Thome memoratis de-
derunt et admiserunt eandem particulam terre memorate cum
certis metis assignando. Cuius terre mete sic incipiunt: A
parte aquilonis prope *beruk* vulgo dicitur meta terrea; a Ka-
napota incipiendo vadit ad meridionalem, totum complebit
cum terreis metis in vertice montis circa vineam; inde ascen-
dit in monticulum, et prope (arborem) *nirfa* vocatam; inde
descendit ad finem *yrtuan* in vallem ibique mete terree; inde
vadit uersus *Cheb*, et ibi terminantur iste mete, separant ter-
ram supradictorum, J(acobi), L(adislai) et Dominici. Item pro
vinea, que iacet in parte dictorum Petri sacerdotis, Gregorij
et Thome, hiidem (igy) Jacobus, Ladislaus et Dominicus de-
derunt ex parte ipsorum particulam *yrtuan* prenotatam. In
cuius rei testimonio et firmitate concessimus litteras sigilli

nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M^o CC^o no-
nagesimo octauo.

(Eredetie, kemény bőrhártyára írva ; egy araszt széles, hat hüvelknyi
hosszú. Bőrkötelekről függő jól megőrzött pecséte barnasárgás vi-
aszku hajában vagyis tokjában lévő fekete viaszk fészkére nyomva ;
■ ugyanaz, a mit mainap is használ e konvent. Lásd a réztáblát a Ma-
gyar Történelmi Tár II. kötetében. Pesten 1856. a 97. sz. a. Néhai
Jerney János, akadémiai tag gyűjteményéből.)

133.

*A gyula-fehérvári dömesek konventjének bizonyáglevelé, hogy
Anich, Kiskereki Salamon leánya, Borbárdi Bálintot megha-
talmazottjának rendelte. 1298.*

Nos frater Mattheus de Paloch, Prior Ordinis fratrum
Predicatorum, ceterique fratres de Conventu Albensi Trans-
silvaniensi memorie commendamus quibus expedit universis ;
quod domina Anich filia Salamonis de Kerechnuk, conside-
rans fragilitatem corporis sui, continuis morbi fluctibus attriti,
ut et illud, quod dominus suus maritus Joannes filius Petri
de Fahid in continuis domini nostri Regis exercituacionibus
distentus, a longissimis jam temporibus absens esset ; hinc
ne ipsa domina Anich, ejusque proles omni jurium suorum
defensore privarentur, coram nobis personaliter constituta,
vive vocis oraculo, sanaque ex deliberacione, accedente eciam,
uti exposuit, cognatorum suorum mutuo assensu, Valentinum
de Barbantina constituerit coram nobis legitimum procurato-
rem, et defensorem universarum causarum, et jurium suorum,
nec non dictarum prolium suarum. Quosuper presentes expe-
diri, ac sibi extradari supplicavit authenticas litteras testimo-
niales sigilli nostri conventualis munimine roboratas. Datum

feria quarta proxima post festum SS. Corporis Christi, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo et octavo.

(Teutsch és Firmhaber Urkundenb. z. Gesch. Siebenb. 1. köt. 206. l.)

134.

Demeter pozsonyi és zólyomi főispán Semke birtokot Péter Tholvay fiának itéli oda nehány pozsonyi várjobbágy ellenében. 1298.

Nos magister Demetrius Comes Poseniensis et de Zoulum memorie commendantes significamus quibus expedit uniuersis, quod nos causam, que uertebatur inter Petrum filium Thulwoy ab una parte, et Mychaelem ac Myhaleh (igy) fratrem eiusdem, Marcellum et Kemen ac Vendeg castrenses pro se et cognatis suis ab altera, ex precepto et mandato domini Regis, vna cum iudicibus a domino Rege deputatis in Comitatu Poseniensi, et alijs quam pluribus nobilibus et jobagionibus castri Poseniensis sedentes, secundum formam iudicij iudicantes, inuenimus et sciimus de possessione Semky uocata, ipsos castrenses nichil iuris habere, quia ipsa possessio Semkey (igy) per priuilegium domini Regis et alia instrumenta predicti Petri filij Thuluoy, sicut olim, sic et nunc debuit esse et est perpetua in filios filiorum, eisdem uero castrensibus super eadem possessione silentium imposuimus; quia eandem possessionem, iusticia mediante, predicto Petro coram predictis iudicibus et jobagionibus Castri dedimus et assignauimus perpetuo in filios filiorum possidentium. Datum Sabbato proximo ante Dominicam Inuocauit, anno Domini M^o CC^o nonagesimo octauo.

(III Endre királynak ugyan 1298-ki megerősítő okmányából, mint fentebb 122. sz. a. Knauz).

135.

Humbert viennei dauphin nyugtatványa, hogy fia János menyasszonyának, Beatrix Martell Károly címz. magyar király leányának hozományát átvette. 1298.

Nos Humbertus, Dalphinus Viennensis, et Albonensis Comes, Dominusque de Turre, notum facimus universis presentes litteras inspecturis; quod nos confitemur et publice recognoscimus serie presencium litterarum, quas ubique vim obtinere volumus publici instrumenti, nos habuisse et recepisse integre et perfecte ab inelyto Principe domino Carolo II. Jerusalem et Sicilie Rege domino nostro dotem, quam dictus dominus Rex se daturum promisit nobis, seu Johanni filio nostro, pro Serenissima domina Beatrice eius nepte, filia inelyte recordacionis domini Caroli quondam Regis Hungarie, uxore futura jam dicti Johannis carissimi filii nostri; de cuius dotis promissione et assignacione constat publico instrumento sigillato sigillo pendenti domini nostri Regis iam dicti. Renunciantes etc. excepcioni etc. quittantes et absolventes jam dictum dominum nostrum Regem etc. Datum apud Gracianopolim die XX. Februarii anno Domini millesimo ducesimo nonagesimo septimo, undecima Indiccione.

(Bouche Honoré, L'histoire chronologique de Provence à Aix 1664 fol., II. köt. 1072. l. Czech.)

136.

III. Endre király a Rathold és Sarthyvanveche nemzetségek tagjai közt birtokcserét hágy helyben. 1199.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie significamus uniuersis, quibus presentes ostendentur, memorie commendantes, quod nobilis vir Dominicus Magister Towarnicorum nostrorum de genere Rathold ab una parte, Stephanus filius Jule, Martinus et Demetrius filii Nicolai de genere Sarthyvanweche ex altera, presentibus Comite Thoma filio Comitiss Andreë, Comite Nitriensi et Barsiensi, et Herryco filio Comitiss Loth de genere Bolugh, Consiliarijs nostris per Regnum deputatis, item Nicolao Vayvoda filio Magistri Mauricij, Magistro Paulo de Komarun Comite Jauriensi et Musuniensi, Moys Magistro Towarnicorum domine Agnetis Regine, charissime consortis nostre, Laurencio Vayvoda filio Nicolai, Magistro Petro dicto Fogos Comite Syculorum, fratre venerabilis patris P. Dei gracia Episcopi Transylvanie dilecti et fidelis nostri, Baronibus nostris coram nobis personaliter constitutis, fuerunt confessi spontanei, prudentes et idonei oraculo vive vocis: quod in quibusdam possessionibus suis permutacionem seu cambium facere vellent auctoritate nostra Regia mediante, et nos Regium nostrum consensum eidem annuimus petiti per eosdem. Ipse enim Stephanus filius Jule, volentibus et consencientibus prefatis Martino et Demetrio de generacione sua affirmavit, se quamdam possessionem suam Puruzlou vocatam cum suo Monasterio in eadem possessione constructo in portu Tyza adjacentem, in Comitatu de Heves-Ujvar existentem, cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis universis dedisse et contulisse in permutacionem et cambium possessionum inferius conscriptarum dicto Dominico Magistro Towarnicorum nostrorum, et per ipsum suis heredibus, heredumque suorum successoribus jure perpetuo et irreuocabiliter, pacifice, tranquille et

quiete possidendam, tenendam et habendam. E conuerso vero ipse Magister Dominicus, prefato Stephano filio Jule possessiones Hahothmupustura, simul cum possessionibus Hudus, Arkusd, et Syles vocatas, cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis uniuersis in Comitatu de Zoboch existentibus; item possessionem Chege vocatam in eodem Comitatu Zoboch cum tributo, quod in eadem possessione Chege exigi consuevit, simul cum attinencijs et vtilitatibus; item possessionem Buchtefulde vocatam in Comitatu de Thurna existentem, simul cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs ad easdem (spectantibus), dedisset et tradidisset perpetuo jure dominij dicto Stephano filio Jule et suis heredibus, heredumque suorum successoribus possidendas, habendas pariter et tenendas; obligantes se tam prefatus Magister Dominicus, quam Stephanus filius Jule, quod unus alterum vice mutua ab omni impetitione et accione contra quempiam vel quolibet expedire teneatur propriis laboribus et expensis; caven-tes partes de traditis et permutatis ad invicem possessionibus predictis de eviccione particulari et generali ad invicem se tueri. Asserens Stephanus jam prefatus, quod licet donacionem condicionalem Episcopo et Ecclesie Agriensi fecerit sine consensu et conniuecia generacionis sue et propinguorum, prout et predictus Martinus et Demetrius filii Nicolai ipsi donacioni Episcopo et Ecclesie Agriensi facte nullatenus consensum et assensum se dixerunt prebuisse. Ideo propter condiciones et promissiones per venerabilem patrem Episcopum et Ecclesiam suam Agriensem non seruatas, ingratitude vicio subsequuto ipsam donacionem tam sepedictus Stephanus filius Jule, quam Martinus et Demetrius filij Nicolai antedicti penitus reuocarunt, nolentes presenti contractui contraire. Datum Bude quarto die quindenarum Purificacionis Beate Virginis anno Domini M^o CC^o nonagesimo nono.

(Kazinczy Gábor közleménye a gr. Vay család levéltárából. Új Magyar Múzeum 1856. I. köt. 438. l.)

91. 041

137.

III. Endre király János Tolna megyei nemesnek, Baas fának, a Henrik bán fia János mester által letartóztatott Kőszeg vára vivásakor (1291-ben), és ipának Albert ausztriai hercegnek Adolf római király ellen nyert diadalában (1298-ban) tanúsított hű szolgálataiért Tolna megyei Egenzáráz (ma Szárász) nevű királynéi puszta földet neki és testvéreinek Roládnak és Pálnak adományozza. 1299.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis salutem in eo, qui est uera salus. Regali dignum est et expediens, eos qui in domincijs (igy) seruicijs et expediciosis famulatibus diucius se exercent, munificencia gratulari, vt eo amplius ipsorum exemplo ceteri ad fidelitatis opera uehemencius inuitentur. Proinde ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire; quod cum Johannes, Rolandus et Paulus, filij Baas, nobiles de Comitatu Tolnensi, quandam terram Reginalem Egenzaraz uocatam in eodem Comitatu existentem, vacuum et habitatoribus destitutam, ut dicebatur, in qua Ecclesia in honore Omnium Sanctorum est fundata, petiuissent a nobis sibi dari, et nobis de qualitate et quantitate eiusdem terre non constaret, utrum ad nostram pertineret collacionem, nec ne, fidelibus nostris Abbati et Conuentui Saxardiensis (igy) dedimus iu mandatis, vt hominem ipsorum mitterent fidedignum pro testimonio, coram quo Lampertus filius Moys de Dnus homo noster, conuocatis conmetaneis et uicinis, reambularet ipsam terram, et statueret ipsis filijs Baas, si non fieret contradictum, contradictoribus uero ad nostram presenciam euocatis Qui quidem Abbas (et homo noster) nobis rescripserunt in hec uerba :

Excellentissimo domino suo Audree Dei gracia Illustri Regi Hungarie Abbas et Conuentus monasterij Saxardiensis stb. (mint fentebb 131. sz. a.)

Nos igitur consideratis fidelitatibus et meritorijs serui-
 cijs eorundem Johannis, Rolandi et Pauli, que nobis in di-
 uersis expedicionibus Regni nostri tam generalibus quam par-
 ticularibus, cum omni feruore fidelitatis impenderunt, et spe-
 cialiter attendentes, quod idem Johannes in expugnacione
 ecastri Kwzeg, quod per Magistrum Johannem filium Henrici
 Bani, tunc nostrum et Regni nostri infidelem detinebatur, ex-
 hibuit et inpendit, sue fidelitatis experienciam euidenter ma-
 nifestans, intuentibus nobis uiriliter dimicando mortis peri-
 culum non formidans, quatuor letalia excepit uulnera, scilicet
 fossus in pectore lancea ferro scapulas attingenti, et fi-
 xus sagitta in manu dextra, ac cussus gladio in capite duo
 perferens uulnera in captiuitatem eiusdem Magistri Johannis
 incidens, usque anni reuolucionem est detentus captiuus uin-
 culis mancipatus. Item cum nos Magistrum Demetrium, Co-
 mitem Posoniensem et de Zoulum dilectum et fidelem no-
 strum, in succursum domini Alberti tunc Ducis Austrie et Sti-
 rie, nunc uero Regis Romanorum semper Augusti, patris no-
 stri karissimi, contra Odolphum tunc Regem Romanorum,
 eiusdem patris nostri karissimi capitalem inimicum, destinas-
 semus, ibi eciam idem Johannes cum ipso proficiscens, mili-
 tares et strenuos actus exercuit laude dignos in generali con-
 flictu, quem idem pater noster habuit cum prefato Odolpho
 Rege Romanorum, ubi idem Rex Odolphus crudeliter extitit
 interemptus eodem karissimo patre nostro triumpho obtento
 glorioso, sex milites cinctos gladijs et quendam fratrem Pa-
 latini ipsius Regis Odolphi captiuando, prout idem Magister
 Demetrius nobis retulit, ac uulnera mortalia sustinendo. Et
 licet idem Johannes pro tot et tantis fidelitatibus ac serui-
 cijs suis maiora mereretur, in aliqualem tamen recompensa-
 cionem seruiciorum suorum dictam terram Egenzaraz cum
 omnibus utilitatibus et pertinencijs suis sub eisdem metis et
 terminis, quibus ab antiquo ipsa terra limitata extitit et pos-
 sessa, ipsis Johanni, Rolando et Paulo ac eorum heredibus,
 heredumque suorum successoribus, de beneplacito et consensu
 domine Regine consortis nostre karissime, dedimus, donauimus
 et contulimus perpetuo et irreuocabiliter possidendam.
 In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes
 concessimus litteras duplicis sigillis (igy) nostri munimine ro-

boratas. Datum per manus discreti uiri magistri Ladizlai Prepositi Tytulensis, aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M^o CC^o nonagesimo nono, quintodecimo kalendas Februarij, Regni autem nostri anno nono.

(Eredetie a b. Wesselényi család levéltárában. Vörös és sárga selyemzsinórról függött pecsétje leszakadt. Ezen oklevelet Rolánd és Pál részére átírva újra kiadta I. Károly 1317-ben, mely átiratnak testvérei között életben egymaga maradt Rolánd részére 1323-ban I. Károly által kiadott újabb átirata szintén megvan a b. Wesselényi család levéltárában. *Szabó Károly.*)

138.

III. Endre király a katzai lakosokat felmenti azon kötelezettség alól, miszerint a királynénak évenként bizonyos számú macskabőr adójával tartoztak. 1299.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie etc. memorie commendamus tenore presencium quibus expedit universis, quod Detricus Comes de villa Felium suo, ceterorumque hospitem de dicta villa parcium nostrarum Transsylvanarum nominibus et in personis, nostram accedens Regiam Serenitatem querulose nobis exposuit, quod, quamvis dicti hospites ex concessione domini quondam Bele Regis Hungarie predecessoris nostri felicis recordacionis, ab onere prestandorum in usum dominarum Reginarum pellium felinorum, ob quod speciali privilegio, nomineque ville felium ab inicio mansionis eorundem hospitem ex Regum liberalitate donati fuere, absoluti habeantur et exempti, nihilominus tamen Vayvoda noster in partibus illis constitutus, etsi nulla super eos auctoritate peditus, onus id ab eis porro quoque extorquere nostro sub nomine et pretexto pergeret. Hinc nos Regie olim liberalitatis fideliumque eorundem hospitem serviciorum memores, eosdem ab omni hoc munere in perpetuum iterum

subportandos, elibertandos, immunitandos, ac absolvendos duximus harum nostrarum testimonio et vigore litterarum mediante, quas nos domino Vayvode, ejusque officialibus exhiberi, et dein impetrantibus in perpetuum, inviolabilemque firmitatem restitui volumus et jubemus. Datum in descensu nostro campestri prope Tyham, feria IV. proxima post festum Beati Laurentii, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo nono.

(Teutsch és Firnhaber id. m. I. köt. 209. l.)

139.

III. Endre király megerősíti az erdélyi püspök és káptalan számára a Borband és Karako helységek közti határjárát. 1299.

Nos Requisiteores litterarum et litteralium instrumentorum in sacristia seu conservatorio Capituli Ecclesie Albensis Transilvane repositarum et locatorum, ac aliarum quarumlibet judiciariarum deliberationum legitimorumque mandatorum Principalium Executore stb. (A gyulafehérvári káptalan requisitorai 1573. május 1-je alatt Báthori István fejedelemhez jelentést tesznek, hogy) „quasdam litteras priuilegiales Serenissimi quondam ultimi Andree Dei gracia Regis Hungarie etc. reinuenimus, in quibus reambulationes, distinctiones et renovationes metarum diuersorum bonorum et possessionum Capituli Ecclesiae Albensis Transilvanicae continentur, quae ad mandatum dicti domini Regis Andraeae per homines suos Regis ad id deputatos — — Comitem videlicet Nicolaum de Gumbas, et Comitem Petrum de Forro sub testimonio — — Martini — — Custodis et Canonici — — Ecclesiae Varadiensis statim post exustam per Saxones Cathedralium Ecclesiam Albensem Capitulum ejusdem, et post amissa priuilegia Capituli cum sigillo ad restorationem

ejusdem Capituli et predictorum bonorum possessionarum, factae et sequestratae fuerant anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo nono, litteraeque earundem reambulationum eodem anno confectae et emanatae sunt, quas — — — dominus Ludouicus Dei gratia Hungariae etc. Rex — — — approbavit et ratificavit — — anno Domini millesimo trecentesimo sexagesimo nono. In quibus litteris inter alias reambulationes quoque metarum possessionis Borband a parte oppidi Karako tali sub tenore continentur : Unde per ipsum Ompay fluvium ascenditur inter terras Capituli ab utraque parte fluvii usque ad locum, ubi idem fluvius extractus fuit de veteri fluvio Ompay, transeuntes per villam Borband, et per locum ipsius veteris Ompay, in ipso exitu praedicta terra Borband commetatur terrae domini Episcopi Sard vocatae, in cuius vicinitate per locum veteris Ompey, in Seeg revertitur ad orientem ad tres metas terreas, in fine satorum positas, quarum una est terrae Sard, alia terrae Ompey, tertia vero terrae Borband predictarum; inde flectitur contra septentrionem, et intrat nemus Ompey ad arborem *towl* meta terrea circumdatam; inde transiens ipsum veterem fluvium Ompey, in quadam vena venit ad arborem ilicis meta terrea circumseptam, inde ad metam terream, in qua est arbor *towl*; inde transiens ipsum nemus, cadit in viam, per quam itur adhuc ad septentrionem, juxta quam ab oriente est meta terrea; unde per eandem ad duas metas, quarum una est in via, alia juxta viam sub dumo ilicis ab oriente; inde per eandem viam in vallem; hinc ascendit ad montem ad tres metas terreas, quarum una est Episcopalis, altera Capituli, tertia vero hospitem de Korkou, ubi terra Borband a meridie, terra vero Sard ab occidente existunt, ubi in latere montis a septentrione, in vicinitate dictorum hospitem Korkou postremo revertitur contra orientem et ascendit per viam ad duas metas terreas juxta viam ab utraque parte positas, quarum una est Pauli de Corkow et altera Capituli; inde in eodem latere septentrionali descenditur ad unam metam terream, unde venit ad tres metas terreas, quarum una est terrae Barband, alia hospitem de Igwen, tertia dicti Pauli, per quartam adhuc proceditur autem contra orientem in eodem latere et venit ad metam terream dividendam terram Barband et ter-

ram Iguen , unde ascenditur ad *bercz* ad tres metas, quarum una est Capituli, altera hospitem de Iguen et tertia hospitem de Crakow praedictorum, ubi incipit tenere metas cum hospitem de Crakow, et per idem *bercz* vertitur paulisper ad meridiem, et ascendens ad unam metam venit ad aliam in eodem *bercz* , in quo declinat iterum ad orientem , et venit ad duas metas terreas, unde ascendit per dorsum montis Eleos-Bercz vocati ad duas metas, inde eodem gressu ad duas metas, unde venitur ad supercilium ipsius *bercz* ad metam perforatam , abinde descendit ad duas metas juxta pirum positas , unde cadit in Morisium et per Morisium descendit ad metam priorem terra Borbanth a meridie , terra vero hospitem de Crakow a septentrione remanentibus.“

(Teutsch és Firnhaber id. m. I. köt. LXXXI. l. 376. sz. a.)

140.

VIII. Bonifác pápa Gergelyt választott esztergami érseket, az esztergami s a székesfehérvári egyhzak kormányzsban megersíti. 1299.

Bonifacius Episcopus seruus seruorum Dei dilecto filio Georgio Electo Strigoniensi salutem et Apostolicam benedictionem. Preteritorum exhibitio temporum ad memoriam reuocata demonstrat, quod nobile Regnum Ungarie valdeque diffusum, multa plebium generositate refertum, postquam Diuinitus inspiratum fidem Christi suscepit, quasi optima terra fructus optimos protulit, palmites produxit electos, et tam in Ecclesiasticis, quam secularibus personis lapides vivos et honorabiles habuit ac electos, presertim personas utriusque sexus a dicti Regni domo Regia procedentes, utique sanctitate peditas, multa virtutum varietate donatas, que quasi lucerne ardentes non sub modio, sed supra candelabrum posite, non

solum circumpositis regionibus sue beatitudinis diffuderunt exempla, sed longe lateque per orbem; ex quibus per Apostolicam Sedem etiam nostris temporibus Sanctorum catalogo sunt adscripte. Habuit enim ipsum Regnum viros scientie eminentis in clero, laicos robustos in bellicis, devotionem ad Apostolicam Sedem in populis; fuit circumpositis Regnis in speculum multa virtutum numerositate dotatum. Sed proh dolor! dum in presentiarum Regnum ipsum respicimus, et miserabilem statum eius, et quantum a priori felici statu defluxit, et a statu cecidit glorioso, diligentius intuemur, formidamus merito et valde timemus, ne Regnum ipsum temporaliter in magna dispendia, et spiritualiter in magna pericula dilabatur, quibus, nisi dextera Domini faciente virtutem, et per Apostolice Sedis providentiam obvietur, Regnum idem vix adiciet, ut resurgat. Est namque circumdatum scismaticis, hereticis et paganis, ac eorum incursibus frequenter invasum, numerositas populorum in ipso quodammodo ad pusillum gregem redacta, sedent quasi sola in eo nonnullae civitates et loca, que olim populis erant plena, pluribus interemptis et multis in captionem deductis. Hec dum mente revolvimus et oculis magne compassionis aspiciamus, movemur ad lacrimas, ad querenda remedia stimulamur, et surgere cogimur ad providendum, quod sepe dictum Regnum habeat bonum statum, maxime ut in fide Catholica et Apostolice Sedis reverentia perseveret. Et inter cetera, que nostris obtutibus occurrerunt, providimus habere personam, per cuius ministerium et sollicitudinis studium ad nostram et Sedis eiusdem deducantur noticiam Regni eiusdem conditiones, et status, et qualitas maiorum, mediocrum et parvorum residentium in eodem, cuiuscumque eminentie, ordinis et conditionis existant, ut mala, quanto fuerint notiora, tanto possimus efficacius evitare, bonis addere fulcimentum, et eadem amplius promovere; et aspicientes in illum, qui perpetua mundum ratione gubernat, terrarum celi que sator, qui tempus ab evo ire iubet, stabilisque manens dat cuncta moveri, secundum ordinatissimam dispositionem temporum solus novit exhibere congruentem humano generi medicinam; presentium temporum qualitate et sepe dicti Regni diversis circumstantiis in lancem mature considerationis adductis, expediens fore videmus, quod Stri-

goniensis Ecclesia, que sue nunc viduitatis dampna deplorat, gubernatorem habeat et rectorem, per quem sibi spiritualiter et temporaliter provideatur salubriter, ac Regnum ipsum dirigatur in melius et in fide ac devotione sedis memorate seruetur. Adeoque, ut habet fidedigna relatio, tu, qui in Albensis Ecclesie Vesprimiensis Diocesis Prepositum primo, et subsequenter in Archiepiscopum Strigoniensem electus fuisti, idoneus reputaris, utpote vir scientia preditus, generis nobilitate preclarus, potens in consanguineis et amicis, et in agendis expertus, qui Divina tibi gratia, nostroque presidio assistentibus, prout creditur et speratur, Ecclesiam ipsam Strigoniensem defendere poteris, et alias non solum eius Strigoniensis, et aliarum Ecclesiarum, sed totius Regni utilia efficaciter promovere. Unde attendentes, quod si huiusmodi electionum fratrum de te, quibus aliqui se opposuisse noscuntur, prosecutio curreret suo Marte ac ordinario modo procederet, posset diutius perdurare cum ipsarum Ecclesiarum dampno, ac etiam dicti Regni, propter urgentem necessitatem, et evidentem utilitatem ipsorum, prosecutionem eandem duximus suspendendam absque preiudicio partium usque ad beneplacitum dicte Sedis; ita quod per suspensionem huiusmodi nichil accrescat partibus vel decrescat: interim autem, ne super dictis electionibus prosecutione suspensa, tam Strigoniensis quam Albensis Ecclesie supradicte gubernatore legitimo careant, te ex officio nostro et Apostolice plenitudine potestatis, in spiritualibus et temporalibus Procuratorem dicte Strigoniensis Ecclesie usque ad dicte Sedis beneplacitum ordinamus, tibi administrationem tam eius, quam dicte Albensis Ecclesiarum generalem et liberam in spiritualibus et temporalibus committentes, nec non concedentes auctoritatem, contradictores et rebelles per censuram ecclesiasticam, spiritualiter et temporaliter, appellatione postposita, compescendi; ita tamen, quod de bonis immobilibus earundem Ecclesiarum nichil penitus alienes, nec etiam de paramentis et libris, aut aliis rebus seu bonis mobilibus Deo dicatis seu Diuinis usibus deputatis; et si secus feceris, illud decernimus irritum et inane; non obstantibus appellationibus a quibusvis personis quorumcumque tenorum ex quibuscumque causis contra ipsarum electionum formam, vel tuam aut eligentium te personas emissis,

nec non prosecutionibus et processibus habitis super eis, aut si aliquibus cuiuscumque eminentie, ordinis, conditionis et status ecclesiastici vel mundani, etiam si Imperiali aut Regali dignitate prefulgeant, a prefata Sede indultum existat, quod excommunicari, suspendi vel interdicti non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi vel eorum personis, locis aut ordinibus mentionem, seu qualibet alia dicte Sedis indulgentia generali vel speciali, sub quacunque forma vel conceptione verborum ab eadem Sede concessa, per quam presentibus non expressam vel totaliter non insertam, earum effectus impediri valeat vel differri, et de quibus quorumve totis tenoribus de verbo ad verbum certa, specialis, plena, determinata et expressa in nostris litteris mentio sit habenda. Datum Laterani V. kalendas Februarii, Pontificatus nostri anno quinto.

In e. m. dilectis filiis Capitulo Ecclesie Strigoniensis. Preteritorum exhibitio etc. ut in precedenti proxima verbis competenter mutatis, usque esset habenda. Quocirca universitati vestre per Apostolica scripta mandamus, quatenus eidem Gregorio tanquam Procuratori dicte Strigoniensis Ecclesie a nobis, ut predicatur, ordinato, quamdiu procuracionem et administrationem ipsius gesserit, humiliter intendentes, ac exhibentes ei obedientiam et reverentiam debitam et devotam, eius salubria monita et mandata suscipiatis devote, ac efficaciter adimplere curetis: alioquin sententiam, quam idem G. rite tulerit in rebelles, ratam habebimus, et faciemus, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari, Datum Laterani V. kalendas Februarii, Pontificatus nostri anno quinto.

In e. m. Clero Civitatis et Diocesis Strigoniensis.

In e. m. dilectis filiis populo Civitatis et Diocesis Strigoniensis. Preteritorum exhibitio etc. ut in precedenti usque mentio sit habenda. Quocirca universitati vestre per Apostolica scripta mandamus quatenus eundem G. tanquam Procuratorem dicte Strigoniensis Ecclesie a nobis, ut predicatur, ordinatum, quamdiu procuracionem et administrationem ipsius gesserit, recipientes devote et devota honorificentia prosequentes, ipsius monitis et mandatis salubribus humiliter intendatis.

Datum Laterani V. kalendas Februarii, Pontificatus nostri anno quinto.

In e. m. dilectis filiis vasallis Ecclesie Strigoniensis. Preteritorum exhibitio etc. ut supra usque mentio sit habenda. Quocirca universitati vestre per Apostolica scripta mandamus, quatenus eundem G. tanquam Procuratorem eiusdem Strigoniensis Ecclesie a nobis, ut predicatur, ordinatum debita honorificentia prosequentes, ei fidelitatem solitam, nec non debita et consueta servitia et iura eiusdem a vobis debita exhibere integre studeatis: alioquin sententiam sive penam, quas idem G. rite tulerit seu statuerit in rebelles, ratas habebimus, et faciemus auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Datum Laterani V. kalendas Februarii, Pontificatus nostri anno quinto.

In e. m. venerabilibus fratribus Suffraganeis Ecclesie Strigoniensis. Preteritorum exhibitio etc. ut supra usque sit habenda. Quocirca fraternitati vestre per Apostolica scripta mandamus, quatenus, eidem G. tanquam Procuratori dicte Strigoniensis Ecclesie a nobis, ut predicatur, ordinato, quamdiu procuracionem et administrationem ipsius gesserit, obsequentes, et exhibentes ei obedientiam et reverentiam debitam et devotam, ipsius salubribus monitis et mandatis efficaciter intendatis; ita quod mutua inter vos et ipsum gratia gratos sortiatur effectus, et nos devotionem vestram possimus propterea in Domino non immerito commendare. Alioquin sententiam, quam idem G. rite tulerit in rebelles, ratam habebimus, et faciemus auctore Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Datum Laterani V. kalendas Februarii, Pontificatus nostri anno quinto.

In e. m. dilectis filiis Capitulo Ecclesie Albensis Vesprimiensis Diocesis. Preteritorum exhibitio etc. ut supra usque esset habenda. Quocirca universitati vestre per Apostolica scripta mandamus, quatenus eidem G. tanquam administratori eiusdem Albensis Ecclesie a nobis, ut predicatur, ordinato, quamdiu administrationem huiusmodi gesserit, humiliter intendentes, et exhibentes ei tanquam eiusdem Ecclesie Albensis Preposito obedientiam et reverentiam debitam et devotam, eius salubria monita et mandata suscipiatis devote ac efficaciter adimplere curetis: alioquin sententiam, quam idem

G. rite tulerit in rebelles, ratam habebimus et faciemus auctore Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Datum Laterani V. kalendas Februarii. Pontificatus nostri anno quinto.

(VIII. Bonifácz pápa Regestáiból Theiner Monumenta stb. I. köt. 382. l. Rövid töredékét közölte Fejér Cod. Dipl. VI. köt. 2. r. 223. l.)

141.

A pécsi püspök bizonyáglevelé, János Imbur fiának óvásáról Gylet, Gylet fiai ellen. 1299.

Nos P. Diuina miseratione Episcopus Quinqueecclesiensis memorie commendamus, quod Johannes filius Imbur de Posega ad nostram accedendo presenciam per modum protestacionis dixit et dicendo protestatus est, quod Magister Gyletus filius Gyleti ipsum de possessionibus suis effugisset, ac possessiones suas destruxisset, et citari faceret eundem in facie possessionum earundem, ad cuius citacionis seriem exequendam ob metum eiusdem Magistri Gylethi accedere formidaret, et quod unum fratrem ipsius occidi et servientem suum vulnerare fecerit in ipsius preiudicium et iacturam. Datum Quinqueecclesiis in octavis Epiphanie Domini anno Domini M^o CC^o nonagesimo nono.

(Az eredeti után.)

142.

*Az erdélyi káptalan bizonytságot tesz, hogy Mykud bán Jobas-
telke nevéül helységet eladta. 1299.*

(Capitulum) Beati Michaelis Archangeli Transsiluane omnibus Christi fidelibus presentem — — salutem in uero saluatore. Ad vniuersorum noticiam tam presencium — — serie uolumus peruenire litterarum, quod Johannes filius Dauid et My — — ad nostram accedentes presenciam, litteras Mikud Bani viri nobilis — — erunt nobis in hec uerba :

Viris discretis stb. (következik Mykud bánnak 1297-ki okmánya, mint fentebb 118. sz. a.)

Petentes et rogantes, vt prefatas litteras nostro priuilegio dignaremur confirmare. Vnde quia iustis petencium desiderijs sumopere tenemur occurrere, et quia eciam ipsorum petitiones considerauimus fore iustas, honestas atque admitendas, dictas litteras non cancellatas, non viciatas, non in aliqua sui parte defuscatas, nostro priuilegio presenti duximus confirmari. Datum sexta feria proxima ante Dominicam Letare, anno Domini M^o. CC^o nonagesimo nono. Stephano Preposito, Gregorio Cantore, Paulo Custode, Johanne Decano Ecclesie nostre existentibus.

(Teutsch és Firnhaber id. m. I. köt. 208. I.)

143.

Péter erdélyi püspök és Lázár kolosmonostori apát közti birtok csere. 1299.

In rerum Ecclesiasticarum agendis, semper meliora prospiciuntur et vtiliora attenduntur, ad hoc, vt Dei Ecclesia in suo statu tuta permaneat, et in suis bonis sit tranquilla. Pro eo, nos Petrus Dei gracia Episcopus Transsilvanie commodum et utilitatem nostri Episcopatus, studio sollerciori attendentes, ut populi Episcopatus nostri de Klusuar, de Fenes, et aliarum villarum nostrarum circumiacencium, commodius et quiecuis uti ualeaut, liberius ac largius, in suis bonis nobis seruire possint, propter hoc diligenti deliberacione premissa cum viro religioso fratre Lazaro, Abbate Monasterij gloriosissime Virginis Marie de Klus, contractum permutacionis de quibusdam terris Leske et Szentgyurg uocatis inter possessiones nostras iacentibus duximus celebrandum; in quarum terrarum concambium quasdam villas nostras Nadasd et Bugartheluke vocatas, villis et terris monasterij predicti commetaneas, ab alijs terris nostris et possessionibus, certis metis et terminis separatas et distinctas, Abbati et per eum monasterio predicto, damus et assignamus, ac per cartam presentem, ipsum fratrem Lazarum, tanquam Abbatem et legitimum eiusdem monasterij Administratorem verum dominum et legitimum constituimus possessorem earundem. Promittendo eidem, ut si ullo unquam tempore idem dominus Abbas uel eius successores, in terris per nos datis, in toto inpeterentur uel in parte, nos et nostri successores tenebimur semper ipsum dominum Abbatem et Monasterium in possessione quieta conseruare, et si hoc facere non attenderemus nec possemus, tunc terre memorate nobis in concambium assignate, ad ius et proprietatem Monasterij sine aliqua redeant questione. Promittimus insuper, ut Abbas nunc existens et futuri Abbates, si quando voluerint, et lignis pro

edificijs in claustro faciendis , vel pro reficiendo Monasterio ac domorum in claustro existencium indiguerint, liberam habeant facultatem , incidendi ligna in sylua Leske , et exportandi sine aliquo impedimento quociescunque voluerint. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem , hanc cartam, seriem permutacionis continentem, sigillo nostro , Abbati et Monasterio sepefato damus et tradimus consignatam. Datum in Klusuar in festo Exaltacionis Sancte Crucis, anno Domini M^o. CC^o. nonagesimo nono.

(Teutsch és Firnhaber id. m. I. köt. 210. 1.)

144.

*László erdélyi vajda ennek folytán kiadott iktatási parancsa.
1299.*

Amicis suis reverendis honorabili Capitulo Ecclesie Transsiluane Ladizlaus Woyuoda Transsiluanus et Comes de Zonuk amiciciam paratam cum honore. Dicit nobis religiosus vir frater Lazarus Abbas de Colusmonustra, quod ipse, in dominium cuiusdam possessionis sue Bogartelke vocate in Comitatu de Clus existentis, per venerabilem in Christo patrem dominum Petrum Episcopum , dominum et Prelatum vestrum in forma composicionis in concambium possessionis Sendgyurgh et silue Leske vocatarum sibi et suo Monasterio perpetualiter date, legitime vellet introire, si contradiccio cuiuspiam sibi non obviaret in hac parte. Super quo vestram amiciciam presentibus requirimus reuerenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum quo presente Nycolaus vel Jobannes nobiles de Mera , aut Magister Nycolaus Chol dictus de Zenthmyheltek alijs absentibus homo noster, presentibus vicinis et commetaneis predictae

possessionis Bagartelk vocate legitime inibi conuocatis, ad faciem eiusdem accedendo reambulet per veras suas metas et antiquas, novas iuxta veteres in locis necessarijs erigendo, reambulataque, et ab aliorum possessionariis juribus legitime separatam et distinctam, statuatur eandem eidem Lazaro Abbati et suo Monasterio eo jure, quo ex causis premissis ipsis dinoscitur pertinere perpetuo possidendam, si per aliquos non fuerit contradictum, contradictores vero siqui fuerint, citet ipsos contra prenotatum Lazarum Abbatem in nostram presenciam ad terminum competentem rationem contradictionis ipsorum reddituros. Et post hec ipsius possessionarie introduccionis et statucionis ac metarum nouarum erecionis seriem cum nominibus contradictorum et citatorum, siqui extiterint terminoque assignato in vestris litteris nobis amicaliter rescribatis. Datum in villa cruciferorum prope Tordensem ciuitatem in festo Beati Michaelis Archangeli, anno Domini millesimo CC^o. LXXX°. nono.

(Teutsch és Firnhaber id. m. I. köt. 211. l.)

145.

Az erdélyi káptalannak ennek folytán tett jelentése. 1299.

Magnifico viro et honesto Ladizlao Wayuode Transsiluano et Comiti de Zonuk amico eorum honorando, Capitulum Ecclesie Transsiluane debite amicitie et honoris continuum incrementum. Literas vestre magnitudinis noueritis nos recepisse in hec verba.

Amicis suis stb. (következik László vajda iktatási parancsa, mint 143. sz. a.)

Nos enim petitionibus vestre Magnitudinis iustis ac legitimis annuentes, cum prefato Nycolao de Mera vestro homine vnum ex nobis, videlicet magistrum Mychaelem socium et concanonicum nostrum ad premissa peragenda transmissimus pro testimonio fide dignum, qui demum ad nos reversi concorditer nobis retulerunt, quod ipsi in festo Omnium Sanctorum, nunc proxime preterito, ad faciem iam dicte possessionis dicti Abbatis Bogartelk vocate vicinorem et commetaneorum eiusdem legitimis conuocacionibus factis et presentibus pariter accedendo ex bona voluntate et permissione dicti venerabilis in Christo patris, domini Petri Episcopi domini et Prelati nostri, eundem religiosum virum dominum Lazarum Abbatem et dominum annotate possessionis Bogartelk vocate introducendo reambulassent ipsamque per veras suas metas et antiquas, nouas iuxta veteres in locis necessarijs erigendo reambulatamque et ab aliorum possessionarijs iuribus legitime separatam et distinctam cum omnibus suis utilitatibus ad dictam possessionem spectantibus, sub metis infra declarandis statuissent eandem eidem Lazaro Abbati et suo monasterio eo jure, quo ex causis premissis ipsis dinosceretur pertinere perpetuo possidendam. Mete autem predictae possessionis Bogartelk quibus a vicinarijs possessionibus distinguitur et separatur, prout ijdem vester et noster homines nobis recitarunt, hoc ordine procedunt. Prima enim

meta incipit ex plaga occidentali in vno *byrch* Kapus nominato, vbi conuicinatur cum possessioue eiusdem domini Abbatis Egeres vocata, in quo quidem Kapus Byrch vnam metam terream reperiendo aliam nouam metam penes eandem erexissent; abhinc progreditur versus plagam meridionalem descendendo ad vallem magnam, vbi duo riuli Makobijkepataka alio nomine Darochpatak et Inaktelkpataka invicem cadunt, vbi eadem possessio Bogartelke commetanearetur cum possessionibus Inaktelke nobilium de Wasarhel, et Mako Episcopalem; deinde per cursum sev meatum eiusdem riuli transeundo ad bonum spacium, vbi idem riulus cadit ad fluuium Nadus, abinde per ipsum fluuium Nadas versus plagam meridionalem tendendo ad magnum spacium usque Makotew, vbi sub quodam monte magno prope portum ipsius fluuij Nadas, qui scilicet scinderet ipsam possessionem Abbatis et possessionem Mako antedictam, duas metas terreas, quarum vna a parte orientis possessioni Tyre vocate Episcopali separantes erexissent; deinde versus plagam orientalem progrediendo directo scandit ad ipsum montem magnum, sub quo dicte due mete essent erecte, in cuius summitate in vno *byrch* duas metas terreas quarum vna ex plaga occidentali iam dicte possessioni Bogartelke ipsius Abbatis et alia a plaga orientali prefata possessioni episcopali Tyre separantes erexissent; abhinc per eandem plagam descendendo de ipso monte saliendo vnam viam magnam euntem de ipsa possessione Bogartelke ad predictam possessionem Tyre super vnum rotuudum montem Holum appellatum similiter duas metas, quarum vna prefate possessioni Bogartelk, alia vero possessioni Tyre antedicte distinguentes erexissent. Adhuc vltorius versus plagam septentrionalem procedendo in vno *byrch* siluoso duas metas terreas de nouo cumulassent separantes inter possessiones prenotatas; abhinc in eodem *byrch* siluoso versus plagam aquilonis progrediendo iungit vnam metam terream magnam perforatam de nouo effossam; adhuc per eandem plagam transeundo in quodam *byrch* siluoso circa quandam viam venit ad duas metas antiquas, quarum vna possessionibus ipsius Abbatis, Egeres et Hontelke nuncupatis, alia vero possessioni Episcopali Tyre separantes reperissent, penes quas terciam metam pro pre-

dicta possessione Bogartelk distinguentem erexissent. Et sic terminantur mete possessionis Bogartelke prenotate, legitimis diebus ibidem expectantibus nemine contradictore appa-
rente. Datum in festo Beate Katharine virginis et martyris, anno prenotato (millesimo CC^o. LXXX°. nono).

(Teutsch és Firnhaber id. m. I. k. 214. l.)

146.

A győri káptalan bizonyáglevelé, hogy a vásvári káptalan és Herbord gróf az Osl nemzetségből Ilmeuch birtokára vonatkozó egyenetlenségöket barátságos úton kiegyenlítették. 1299.

Nos Capitulum Jauriensis Ecclesie damus pro memoria, quod discretus vir magister Nicolaus, Prepositus Castri Ferrei, tam pro se, quam pro Capitulo Ecclesie sue ab una parte; nobilis vir magister Herbordus filius Comitis Herbordi de genere Osl ex altera, coram nobis personaliter constituti, super causa, quam idem dominus Prepositus contra eundem magistrum Herbordum in quindenis. Pentecostes mouebat seu mouere intendebat coram domino Rege, per amicabilem compositionem proborum et nobilium virorum, uidelicet magistrum Carachyni Prepositi Ecclesie nostre, Dominicij Prepositi Ecclesie Beati Adalberti de Jaurino, Angeli Custodis Ecclesie nostre, et Emerici Archidiaconi Musuniensis; item magistri Osl filij Osl Bani, Comitis Dionysij filii Bartholomei de Vezeken, Dionisij filii Gazmani de Gyrmolth, super facto possessionis Ilmeuch uocate in Comitatu Supruniensi existentis, quos probos viros partes communiter adduxerant, in huiusmodi concordiam seu compositionis formam se deuenisse retulerunt: Quod ne inter partes ulterius contencio moueatur in dicta possessione Ilmeuch talem diuisionem inter se partes fecerint, per quamdam viam, que ab oriente — — —

Ecclesie Beati Martini in eadem Ilmeuch constructe distenditur usque ad latus curie Philippi de eadem Ilmeuch, (et) separat partem dicti domini Prepositi ab aquilone, et porcionem Herbordi a meridie; deinde cum per eandem directam viam deberet veniri ad portum arundineti per aquas Ferteu distincti de eadem villa Ilmeuch, a parte Ferteu due mansiones cesserunt Preposito sepe dicto ab aquilone, terciam autem mansionem, eisdem duabus mensionibus a meridie contiguam et vicinam, reliquerunt eo modo; quod si ipsam dominus Prepositus in eadem villa Ilmeuch cum honestate sue dignitatis nomine Ecclesie sue recipere voluerit, erit sua; et si sua fuerit, super eadem mansione; alioquin super alia mansione, ut premisimus, erigetur meta, et per eandem metam intrabit in arundinetum seu paludem; et circumscriptione illius mete vadit versus occidentem equa diuisione ad piscinam Homfeu uocatam, et cum illuc peruenerit, ipsam piscinam Homfeu ad ius Prepositi separant arundines a piscina Buur, que est piscina dicti magistri Herbordi; et ab hinc diuisio huiusmodi in aquis protenditur usque ad Ferteu magnum, porcionibus videlicet Prepositi ab aquilone, et magistri Herbordi a meridie semper remanentibus. Item Patronatum Ecclesie Beati Martini superius dicte cum ambitu cimiterij sibi communiter reseruarunt. Item quamdam piscinam Zyktou vocatam, que est iuxta predictam Ecclesiam, et a meridie tendit uersus aquilonem, in duas equales partes communiter diuiserunt; ita, quod pars Prepositi cessit sibi a parte ville et terre sue ab aquilone, porcio vero magistri Herbordi remansit similiter ex parte ville sue a meridie. Item cum terminus ipsius piscine in pura aqua uenerit ad terras arabiles, qui terminus ab aquilone tendit uersus orientem, hoc ita ordinauerunt, quod erectis metis usque dum predicta possessio protenditur ab aquilone, pars seu ius Prepositi; a meridie vero dicti magistri Herbordi pacifice remanebunt. Nec hoc pretermittimus, quod partes propter maioris certitudinis cautelam taliter se invicem obligauerunt; quod si qua earum parcium presentem compositionem non tolerauerit, et ad feriam sextam post festum Apostolorum Petri et Pauli unum ex nobis pro testimonio ad uidendam et ratificandam diuisionem ducere non curauerit, sicut ydem partes

sponte assumpserunt, et in quocunque articulo refricatum fuerit, in premissis pars, que predictam compositionem contempserit, sine strepitu iudicij amittet in prefata Ilmeuch possessione, in terris et in aquis, suam possessionem. — —
 — — — — —

(Eredetie a Nemz. Muzeum kézirati gyűjteményében.)

147.

A pozsonyi káptalan bizonyáglevelé, hogy Károly gróf Sán dornak fia, testvére Domonkos megöletése tárgyában Péterrel Márton fiával és Petussal Zoerard mester fiával, egyszersmind rokonaik nevében is, barátságosan egyezkedtek. 1299.

A. B. C. D.

Vniuersis Christi fidelibus, presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis salutem in salutis auctore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod constitutis personaliter coram nobis Comite Karulo filio Alexandri pro se et pro filio suo, ac pro omnibus cognatis et amicis suis ab una parte; Petro uero filio Martini pro se et pro Petus, filio magistri Zoerardi, et pro omnibus cognatis, amicis, et seruientibus suis ab altera; idem Comes Karulus est confessus viua uoce, quod licet mota fuerit materia questionis inter ipsos super morte Dominici, fratris eiusdem Karuli, illata per Petrum, et per patrem suum Comitum Martinum, et magistrum Zoerardum, ac per alios cognatos, amicos et seruientes eorundem; ad ultimum tamen mediantibus, probis uiris, uidelicet nobili uiro Comite Iruzlao Curiali Comite Posoniensi, Jacobo Magno et Petro fatre (igy) eiusdem, Farcasio et Petro de Ouga, ac Ladislao filio Stephani, in talem pacis concordiam deuenissent: Quod predictus Petrus et Petus debeant soluere predicto Karulo sexa-

ginta marcas pro morte prefati Dominici fratris sui, quas
 quidem sexaginta marcas ijdem Petrus, et Petus soluerunt
 plenarie Karulo supradicto coram nobis personaliter compa-
 renti; et sic idem Karulus, tam de se ipso et filio suo, quam
 ab omnibus cognatis et amicis suis de morte Dominici fratris
 sui eosdem Petrum et Petus, cognatos, amicos et seruiantes
 eorum vniuersos, reddidit penitus expeditos. Obligando, quod
 de cetero, nec ipse Karulus aut filius eius, nec cognati sui
 ratione predictae mortis contra Petrum et Petus, aut ipsorum
 posteritates ullo unquam tempore mouere poterunt questio-
 nem; si quis uero mouere questionem uoluerit, tenetur ipse
 Karulus cum filio suo, cognatis, et amicis suis vniuersis, ipsos
 Petrum et Petus expedire proprijs suis laboribus et expensis.
 Hijs ita finitis atque peractis, omnes possessiones ipsorum
 Petri et Petus, cum molendino, et omnibus utilitatibus suis,
 idem Karulus reddidit et restituit iisdem ex integro, Verekne,
 et Nir vocatas; aduertendo, quod ipse Comes Karulus litte-
 ras, quas habuit super premissis articulis emanatas, restituit
 eisdem Petro et Petus; et insuper prestitit sacramentum,
 quod non haberet litteras Regales super occupatione posses-
 sionum eorundem, nec litteras Capituli, nec Palatinales,
 nec judiciales, nec Comitum; et eciam si aliquas litteras
 reinuenire posset, redderet eisdem; si uero reinuenire non
 posset, omnes ille littere de cetero essent inanes, et penitus
 uiribus vacuate; et specialiter et nominatim molendino eo-
 rundem Petri et Petus super aquam Nir, quod ipsum (?) eisdem
 idem Comes Karulus restituit pleno iure. In cuius rei memo-
 riam presentes nostras concessimus litteras, sigilli nostri mu-
 nimine roboratas, anno Domini M. CC. nonagesimo nono.

(Hártya. A még ép pecsét fehér zsinegen függ. Pozsonykáptalani or-
 szágos levéltár. Capsa XIV. Fasc. 20. Nro 4. Kvaus.)

148.

A pozsonyi káptalan bizonyoságlevele, hogy Corchai István Heet helység földesurával és lakosaival bizonyos bántalmakra nézve, melyekkel ezek őt illették, barátságosan egyezkedett. 1299.

Nos Capitulum Poseniensis Ecclesie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis, quod constitutis personaliter coram nobis Ditrico villico de Heet, Vreh, et Haureh dicto Selbher, et Comite Jacobo Domino eiusdem ville Heeth ab vna parte, Stephano de Corcha ab altera; idem Stephanus est confessus viva voce, quod licet mota fuerit materia questionis inter ipsos pro uulneribus et iniuriis ipsi Stephano illatis per predictos populos de Heeth, et diu altercati fuissent, ad vltimum tamen mediantibus probis viris taliter concordassent: Quod prefati populi de Heet deberent soluere eidem Stephano pro uulneribus suis et iniuriis sibi illatis octo marcas, quas quidem octo marcas idem Stephanus a predictis populis de Heeth confessus est se recepisse plenarie, et habere, et sic dictum villicum, Vreh, Hanreh, Selbher et totam villam Heeth, ac Jacobum Comitem dominum eiusdem ville Heeth, prefatus Stephanus de uulneribus et omnibus iniuriis sibi illatis reddidit penitus expeditos; obligando se, quod quicumque processu temporum se predictos populos de Heeth, aut Jacobum Comitem Dominum eorundem, ratione premissorum articulorum vellet impetere vel vexare, extunc idem Stephanus de Corcha teneretur eos expedire propriis laboribus et expensis. Datum anno Domini M. CC. LXXXIX°, secunda die octauarum Natiuitatis Domini nostri Jesu Christi.

(Az eredeti után.)

149.

A Losoncz földéből különszakasztott öt birtokrész iránt perlekedők, ez örökségi jogon megítélt öt birtokrészt a váci káptalan előtt Biter fiainak engedik és határait kijelölik. 1299.

Capitulum Ecclesie Waciensis omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presencium noticiam habituris salutem in Domino sempiternam. Vniuersorum tenore presencium harum serie declaramus, quod Comes Hermanus filius Heym, officialis Nicolay et Johannis filiorum Comitis Byter, cum litteris nostris procuratoriis pro eisdem dominis suis ab vna parte, et Demetrius filius Farkasij pro se et pro Mochk fratre suo, ac pro Petro et Nicolao filijs Perse, fratribus suis patruelibus, nec non Georgius filius Perse pro se similiter cum litteris nostris procuratoriis ex altera, coram nobis personaliter constituti, relatum exstitit concorditer per eosdem; quod cum super quinque partibus seu porcionibus terre de terra Tema, quas quinque porciones terrarum dictus Comes Hermanus nomine filiorum Comitis Byter dominorum suorum de terra Lusunch extractas esse dixit, et Lusunch appellari, grauis materia iurgiorum seu licium exorta fuisset inter ipsos, et multis temporum curriculis ventilata, super quibus quinque porcionibus in octauis Beati Georgij martiris predicti filij Comitis Byter coram uobis, et prefati filij Farkasij et filij Perse coram Capitulo Agriensi nomine possessionum suarum hereditariarum contra inuicem testes produxerunt, et facta produccione testium mencionate pecierunt coram Comite Stephano Vice-Judice Curie domini Regis comparentes, de permissione eiusdem Judicis per arbitrium proborum virorum super facto ipsarum quinque porcionum terre, taliter concordatum extitisset inter partes, sicut eciam id in litteris ipsius Comitis Stephani Vice-Judicis Curie domini Regis super ipso facto emanatis expresse uidimus contineri: Quod si dicti Nicolaus et Johannes filij Comitis Byter, cum Dyouisio Magno

flio Gyurk, et altero Dyonisio filio Tibureij de Palasth, in quorum iuramento idem Demetrius filius Farkasij pro se et fratribus suis predictis factum dictarum quinque porcionum terre predictae sponte submitit decidendum, presentibus Gyurk filio Stephani de Zalathna, quem idem filij Comitis Byter adducent, et Andrea filio Arwa, quem filij Farkasij, et filij Perse adducere tenebuntur, hominibus domini Regis, et duobus testimonijs nostris, quos adducent ambe partes, feria sexta proxima post octauas Natiuitatis Sancti Jobannis Baptiste, accedendo super faciem ipsarum quinque porcionum terre contenciose de terra Tema, ijdem filij Comitis Byter duo, et duo coniuratores ipsorum prenominati, sicut moris est iurare super terra, recipiendo terram ad manus et ponendo super capita sua, iurare presumpserint super eo: quod eedem quinque terre contenciose sint et fuerint de hereditario iure eorundem, sicut in prefatis litteris ipsius Comitis Stephani id plenius contineri uidimus; ipso die iuramenti adueniente partibus super facie ipsarum quinque porcionum terre constitutis, formam iuramenti filiorum Comitis Byter predictorum taliter extitisse ordinatum (1gy), sicut Beke et Laurencius, clerici chori, nostri homines, nec non per partes pro testimonio illuc adducti, et homines domini Regis predicti nobis concorditer retulerunt; ut reuocato ipso iuramento filiorum Comitis Byter ijdem filij Comitis Byter assumpserunt soluere pro relaxacione iuramenti ipsorum predictis filijs Farkasij, et filijs Perse nouem marcas, partim in argento et partim in estimacione condigna, in duobus terminis, videlicet quatuor marcas et dimidiam in octauis Sancti Jacobi, residuas autem quatuor marcas et dimidiam in festo Saucti Regis subsequenti; qua pecunie quantitate persoluta, ijdem filij Farkasij et filij Perse nostrum priuilegium super perpetuacione ipsarum quinque porcionum terre dari facere tenerentur filijs Comitis Byter antedictis, sicut id in litteris nostris compositionalibus prioribus exinde confectis contineri uidimus manifeste. Igitur ipsis nouem marcis modo prehabito in prefatis terminis per Comitem Hermanum predictum, officialem filiorum Comitis Byter pro eisdem dominis suis, ipsis filijs Farkasij et filijs Perse plene coram nobis persolutis, Demetrius filius Farkasij supradictus tam pro se, pro Moche fratre

suo, quam eciam pro Petro et Nicolao filijs Perse, cum eisdem litteris nostris procuratoriis, et Georgius filius Perse perse coram nobis personaliter constituti, suo et aliorum predictorum fratrum suorum nomine, prefatas quinque porciones terre de Tema, quas porciones dictus Comes Hermanus, officialis dictorum filiorum Comitum Byter, nomine terre dominorum suorum Lusunch appellari dixit, reliquerunt et dimiserunt ipsis filijs Comitum Byter et ipsorum heredibus coram nobis, tanquam ius hereditarium eorundem perpetuo pacifice possidendas. Mete autem ipsarum quinque porcionum terre, secundum quod a terra Comitum Andree filij Alexandri separant, prout partes, eodem Andree presente, retulerunt, hoc ordine distinguuntur : Prima enim meta est iuxta fluuium Zalathna a parte orientali posita ; abhinc vadit per terras arabiles uersus meridiem, et peruenit ad duas metas, que sunt in terra arabili ; deinde parum uergendo in eadem terra arabili est vna meta ; et inde uadit per *berch* cuiusdam montis, ubi circa magnam viam sunt due mete ; abhinc transeundo quoddam nemus fructiferum, sunt prope illud nemus due mete ; deinde uadit similiter per eundem nemus, et peruenit ad duas metas ; inde descendendo ad nemus, quod est iuxta aquam Lusunch, in eodem nemore sunt due mete ; de quo nemore exeundo cadit ad ipsam aquam Lusunch, quam transit directe uersus meridiem, et ibidem in portu iuxta ipsam aquam Lusunch sunt due mete terre ; abhinc uergit per pratum, et peruenit ad duas metas in eodem prato sitas ; deinde per idem pratum procedendo peruenit ad duas metas, que sunt iuxta Holuchtugar, et saliendo ipsum Holuchtugar in eodem prato sunt due mete ; abhinc vadit in eodem prato, et peruenit ad duas metas ; et inde procedendo venit ad duas metas, que sunt in fine terre arabilis ; abhinc pergendo transit vniam viam, et uadit per terras arabiles, et in fine terrarum arabiliu iuxta magnam viam sunt due mete ; abhinc saliendo ipsam viam, uadit per terram Parlag, et in fine ipsius terre Parlag sunt due mete ; abhinc declinat uersus occidentem, et peruenit ad maximam metam, que distinguit a Petro, et ibi terminatur. In cuius rei memoriam presentes concessimus litteras sigilli nostri autentici munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Herici Lectoris Ecclesie no-

stre, anno Domini M^o. CC^o. nonagesimo nono. Magistro Dominico Preposito, magistro Dominico Cantore, magistro Chepano Custode, Oliuerio Waciensi, Nicolao Pestiensi, Augustino de Zyguetfeu, Nicolao Chengradiensi, Geubulyno de Zonuk Archidiaconis, ceterisque quampluribus Canonicis in Ecclesia Beate Virginis Deo humiliter famulantibus et deuote.

A B C.

Jegyzet. Szép bőrhártyára írott metszett levél, melynek alúl fölhajtott hártya hasadékaiból sárga sodrott selyemről függött peccéte eltűnt. A kékkői levéltárban : Fasc. I. Nro. 9. *Érdy.*

150.

Az eskütársak a különszakasztott öt birtokrész helyszínén, földet tevén szokás szerint fejükre, esküdjenek meg, hogy azon öt birtokrész örökségi jogon Biter fait illeti. 1299. jun. 21.

Damus pro memoria, quod cum secundum continenciam priorum litterarum nostrarum filij Comitis Byter, pro quibus Comes Hermanus filius Heym officialis eorum cum procuratorijs litteris Capituli Vaciensis comparuit in octauis Beati Georgij Martiris, contra Demetrium filium Farcasij, Mock fratrem suum, Petrum, Nicolaum ac Georgium filios Perse, ex quibus et pro quibus predictus Demetrius filius Farcasij similiter cum procuratorijs litteris eiusdem Capituli Vaciensis astitit, testes produxissent super eo, quod quinque partes seu porciones terre Thema, quam ijdem filij Comitis Byter, dicunt esse terram ipsorum hereditariam; et e conuerso ijdem Demetrius, Mock, Petrus, Nicolaus ac Georgius asserunt esse, et fuisse similiter terram eorum hereditariam, contra inuicem testes produxissent; et facta produccione testium, partibus in octauis presentibus coram nobis comparentibus ex nostra permissione per arbitrium proborum virorum relatam fuit, in

facto terre quinque porcionum de terra Tema taliter concordasse, quod feria sexta proxima post octavas Natiuitatis Beati Johannis Baptiste hoc anno, Nycolaus et Johannes filij Comitum Byter, vna cum Dyonisio Magno filio Jurk, et altero Dyonisio filio Tyburchij de Palasth, in quorum iuramento idem Demetrius filius Farcasij pro se et fratribus suis predictis factum dictarum quinque porcionum terre predictae sponte submisit decidendum, presentibus Jurk filio Stephani de Zalathna, quem ijdem filij Comitum Byter adducent, et Andrea filio Araw, quem filij Farcasij et filij Perse, partes actores, adducent, hominibus domini Regis duobus, et testimonijs Capituli Vacienensis, quos adducent ambe partes, accedent partes super facie(m) dictarum quinque porcionum filiorum Farcasij et filiorum Perse contenciosarum, et ijdem filij Comitum Byter duo, et duo nominati predicti, sicut moris est iurare super terram, recipiendo terram ad manus, et ponendo super capita sua, iurabunt super eo, quod eedem quinque porciones terre contenciose sint et fuerint de hereditario iure filiorum Byter predictorum, et post hec partes in octauis Beati Jacoby Apostoli comparebunt coram nobis tocius facti seriem in litteris dicti Capituli Vacienensis reportantes. Datum Bude septimo die octauarum Pentecostes, anno Domini M^o. CC^o. nonagesimo nono.

Jegyzet. Börhártyán kelt zárt levél pecsétének csekély maradványaival. Hátíratá ez : pro filijs Comitum Byter contra filios Farcasij et filios Perse, ad Capitulum Vacienense, ad faciem terre Thema ad feriam sextam post octavas Beati Johannis Baptiste et ad Judicem ad octavas Beati Jacobii Apostoli. A kékkői levéltárban : Fasc. 1. Nro. 10. *É. dy.*

151.

A váczai káptalan jelenti, hogy a különszakasztott öt birtokrész iránt leteendő eskütől a perlekedő felek egyeség szerint elállottak. 1299. júl. 11.

Nos Capitulum Ecclesie Waciensis damus pro memoria; quod cum secundum formam litterarum Comitis Stephani Vice-Judicis Curie domini Regis, Nicolaus et Johannes filij Comitis Byter, vna cum Dyonisio Magno filio Jurk, et altero Dyonisio filio Tiburcij de Palasth, presentibus Jurk filio Stephani de Zalathna, quem filij predicti Comitis Byter adducent, et Andrea filio Arwa, quem Demetrius filius Farkasij, et Mochk frater suus, Petrus, Nicolaus et Georgius filij Perse adducere debebant, coram duobus nostris testimonijs, per partes adductis, feria sexta proxima post octauas Natiuitatis Sancti Johannis Baptiste contra predictos filios Farkasij et filios Perse super quinque partibus seu porcionibus terre de terra Tema, nomine iuris ipsorum hereditarij iurare, sicut mos est iurare super terra, recipiendo terram ad manus et ponendo super capita sua, debuissent, ipso termino adueniente, partibus super facie ipsius quinque porcionibus terre de Tema conparentibus, sicut ijdem homines domini Regis, Beke et Laurencius clerici chori nostri per partes adducti, ad nos reuersi, presentibus Hermanno filio Heym, officiali dictorum filiorum Comitis Byter, pro eisdem dominis suis cum procuratoriis litteris nostris, et Demetrio filio Farkasij tam pro se, quam pro Mochk fratre suo, Petro, Nicolao et Georgio filijs Perse, similiter cum litteris nostris procuratoriis, nobis dixerunt, quod super ipso iuramento taliter concordassent: vt pretermisso iuramento dictorum filiorum Comitis Byter, ijdem filij Comitis Byter, Nicolaus scilicet et Johannes, assumpserunt soluere dictis filijs Farkasij, et filijs Perse, ex quibus et pro quibus dictus Demetrius comparuit, ut premisum, pro ipsis quinque porcionibus terre de Tema nouem

marcas partim in argento communi, partim in estimacione nobili seu condigna, in duobus terminis coram nobis; videlicet quatuor marcas et dimidiam soluent in octavis Sancti Jacobi nunc venturis, iudicium incursum si non soluerint ipso die, residuas autem quatuor marcas et dimidiam dabunt in festo Sancti Regis proximius, cum duplo si pretermiserint ipsum diem; iudicem et pristaldum partes placare assumpserunt de omni, et facta totali solucione dicti filij Farkasij et filij Perse de parte eorum et heredum suorum, tum privilegium emanari facere tenentur super perpetuacione ipsis quinque portionibus, filijs Comitis Byter supradictis. Datum secundo die quindenarum Sancti Johannis Baptiste anno Domini M^o. CC^o. nonagesimo nono.

Jegyzet. Bórhártyán kelt zárt levél, pecsété eltűnt. Hátíratá ez: pro filiis comitis Byter, contra filios Farkasij et filios Perse super no-
uem marcis super terra Tema. A kékkői levéltárban: Fasc. 1. Nro. 1. *Érdy.*

152.

A sz. Egyed somogyi konventje Pétert somogyi alispánt és négy biráit tudósítja, hogy Mihályt Deuecher fiát, László, Ivánka fiának, marasztalt tolvajnak Oberth helységébe beigtatta s az illető feleket törvénybe idézte. 1299. jul. 24.

Viris nobilibus Comiti Petro Vice-judici magistri Iwance Comitis Symigiensis, et quatuor Judicibus Nobilium eiusdem Comitatus, Conuentus Monasterij Sancti Egidij de Symigio debitum amicitie et honoris. Litteras uestre nobilitatis recepimus continentis, quod Michael filius Deuecher exhibisset uobis litteras uestras, in quibus reperistis, Ladizlaum filium Iwanka de Oberth in furto esse conuictum, contra ipsum Michaelem, et in judicijs aggrauatum, requirentes a nobis, ut cum Nicolao filio Pethke homine uestro nostrum mitteremus hominem pro testimonio, coram quo idem homo uester, eundem Michaelem filium Deuecher, introduceret in possessionem eiusdem Ladizlai, Oberth predictam, mansurus in eadem usque quintum decimum diem absque lesione possessionis memorate; diceret eciam eidem Ladizlao, ut in ipso quinto decimo die compareret personaliter, de facto principali et de judicijs uobis ut iudicy et parti aduerse satisfaceret, citaret eciam vicinos et commetaneos eiusdem Ladizlai, ad rescindendum id, si possessionem eiusdem redimere noluerint nec ne, ad uestram presenciam, ad terminum competentem. Nos uero petitionibus uestris satisfacere cupientes, ut debemus, cum predicto homine uestro unum ex nobis misimus pro testimonio, qui postmodum una cum eodem homine uestro ad nos rediens dixit, quod idem in sui presenciam predictum Michaelem filium Deuecher in festo Translationis Beati Benedicti Confessoris introduxisset in possessionem Ladizlai filij Iwanka, Oberth predictam, mansissentque in eadem a die introduccionis, usque quintum decimum diem absque lesione eiusdem; dixissent eciam fratri ipsius

Ladizlai, et hominibus ad ipsum pertinentibus, ut in ipso quinto decimo die compareret ipse Ladizlaus personaliter, de facto principali, et de judicijs, uobis ut judici, et parti aduerse satisfaceret; citassent eciam vicinos et commetaneos eiusdem Ladizlai, uidelicet magistrum Iharus filium Gregorij in die introduccionis, ad quintum decimum diem, uidelicet ad festum Beati Jacobi Apostoli ad uestram presenciam. Datum in vigilia Beati Jacobi Apostoli, et anno Domini M^o CC^o nonagesimo nono.

Jegyzet. Hátirata ez: „Comiti Petro et quatuor Judicibus pro Michaele filio Deuecher.“ E bõrhártyára írott zártlevélnek hátára a sz. Egyed somogyi konvent azon pecséte van nyomva, mely réznyomatban a Magyar Történelmi Tárbán II, 83. látható, mint nagysága s némely ép betűi mutatják. Másolta Horvát István a Kapos-Mérei Mérey László példányából. *Érdy.*

153.

A sz. Egyed somogyi konventje tudósítja az illető bírakat, hogy a birtokának elvesztésében marasztalt Lászlónak, Ivánka fiának, Oberth nevű birtoki jogának, mivel senki sem jelentkezett, hogy azt köz becsü szerint kiváltsa, két részét a bíráknak birságul, egy részét pedig a károsított félnek a helyszínén átadta. 1299. aug. 29.

Viris nobilebus Comiti Petro Vice-judici magistri Iwance Comitatus Symigiensis et quatuor Judicibus Nobilium eiusdem Comitatus, Conuentus Monasterij Sancti Egidij de Symigio debitum amicie et honoris. Litteras uestre nobilitatis recepimus in hec uerba :

Amicis eorum karissimis, Conuentui Symigiensi, Comes Petrus Vice-judex magistri Iwance Comitatus Symigiensis et quatuor Judices Nobilium eiusdem Comitatus amiciam

et honorem. Noueritis, quod cum secundum continenciam litterarum uestrarum nobis transmissarum, sabbato uidelicet in octauis Assumpcionis Virginis Gloriose possessionem Ladizlai filii Iwance, Oberth uocatam, cum suis utilitatibus uniuersis Jacobus frater dicti Ladizlai et alij vicini et commetanei eiusdem a Michaele filio Deuecher aduersario suo in tercia parte, a nobis autem ut a iudicibus in duabus partibus, scilicet in decem marcis, prout per estimaciones presentibus hominibus nostris coram uestro testimonio estimasse comperimus, redimere debuissent, uel relinquere nobis ut iudicibus, et aduersario suo possidendam; adueniente termino Michael filius Deuecher, aduersarius dicti Ladizlai, comparuit ad recipiendam pecuniam porcionem suam contingentem; similiter Jacobus frater dicti Ladizlai uenit et dixit, quod non posset redimere possessionem fratris sui memoratam, vicini autem et commetanei eiusdem Ladizlai, et specialiter magister Jharu, qui personaliter comparendo, redimere porcionem, que ipsum contingeret, assumpserat, sicut in prioribus litteris uestris comperimus, non uenerit, nec miserit ad redempcionem faciendam. Quare a uobis petimus diligenter, quatenus cum Nicolao filio Petke de Gyog homine nostro, uestrum mittatis testimonium, coram quo idem homo noster predictam possessionem Ladizlai cum suis utilitatibus uniuersis in duabus partibus nobis ut iudicibus, in tercia uero parte predicto Michaeli suo aduersario statuunt possidendam, salua porcione dicti Jacobi remanente, contradiccione aliquorum non obstante; post hoc facti seriem, qualitatem et quantitatem, nobis nostri gracia rescribatis. Datum in crastino octauarum Assumpcionis Beate Virginis, anno Domini M^o CC^o nonagesimo nono.

Nos uero petitionibus uestris satisfacere cupientes, ut debemus, cum predicto homine uostro nostrum misimus hominem pro testimonio, qui postmodum una cum eodem ad nos rediens nobis recitauit, quod idem in sui presencia accedendo ad faciem possessionis predicti Ladizlai, duas partes eiusdem possessionis uobis ut iudicibus, terciam uero partem predicto Micheili (igy) aduersario eiusdem, cum omnibus utilitatibus suis, uidelicet terris fimatis, campestribus, siluis, et fenetis statuisset possidendam iuxta uestram peti-

cionem et mandatum Datum Sabbato post quindenam Assumpcionis Beate Virginis anno Domini M^o CC^o nonagesimo nono.

Jegyzet. Bórhátyára írott zártlevél, melynek hátirata ez : „Pro Michaele filio Deuecher super reambulacione terre Ladislai filij Iwan-ka coram Petro et quatuor Judicibus.“ Másolta Horvát István a Kapos-Mérei Mérey László példányából. *Érdy.*)

154.

Magyar VI 445-450

István alországbírónak Zurchuk és Arkybanazurchuk helységekre, vonatkozó ítélete a királyné jobbágyai és a Zurchuki nemések közt. 1299.

Nos Comes Stephanus Vice-Judex Curie Domini Regis memorie commendamus significantes quibus expedit tenore presencium vniversis, quod cum Ladizlaus filius Rusd, et Dees filius Tyburchii, exercituales jobagiones domine Regine Hungarie, domine nostre, personaliter comparentes, Zoda, Opour, Bors et Nicolaum, filios Blasii nobilis de Zurchuk, ex quibus et pro quibus iidem Zoda et Bors cum procuratoriis litteris Capituli Wezprimyensis astiterunt, traxissent in causam coram uobis, dicti Ladizlaus et Dees contra eosdem nobiles litteras Magistri Leurenti Comitis Wezprimyensis et quatuor Judicum eiusdem Comitatus inquisitorias in figura Judicii exhibuerunt continentes, quod Zoda, Bors et Nicolaus predicti et cognati eorundem in octauis Natiuitatis Beate Virginis hoc anno eosdem Ladizlaum, Dees et cognatos eorum destruxissent, quosdam ex eis captiuassent, quosdam vero enormiter uerberassent, omnia bona eorum penitus auferendo, adicientes quod domina Regina terram in Zurchuk haberet Arkybanazurchuk uocatam, super qua dicti jobagiones exercituales dicte domine Regine fuissent destructi per nobiles

prenotatos, prout idem Comes Leurente et quatuor Judices ab omnibus, a quibus licuit et decuit, scire potuisset veritatem in premissis. Ad hec etiam litteras Capituli Wezprimyensis inquisitorias, que omnia premissa eidem jobagionibus domine Regine per ipsos nobiles fuisse irrogata affirmabant. Quibus perlectis iidem Zoda et Bors pro se et eodem Nicolao predictis litteris inquisitoriis Magistri Leurente Comitis Wezprimyensis et quatuor Judicum contradixerunt, falsificando ipsum Magistrum Leurente et duos ex eisdem quatuor Judicibus, videlicet Comitem Mathyam de Wrs et Magistrum Heym de Jutas, ipsas litteras eorum falsas esse asserentes in eo, ut idem Magister Leurente, Comes Mathyas et Magister Heym non ex scitu, consensu et voluntate Donatis et Gelyany aliorum duorum Judicum ex ipsis quatuor Judicibus Nobilium Comitatus Wezprimyensis predictas litteras inquisitorias fraudulenter, inique, dolose et falso modo fecissent emanari contra ipsos. Vnde per dominum Andream Illustrem Regem Hungarie, dominum nostrum, et per nos tamquam Vice-judicem Curie Regie statutum fuerat, quod in quindenis Beati Georgii martiris ambe partes coram domino Rege comparerent iterato, et Ladizlaus et Dees ipsas litteras falsificatas exhiberent, iidem vero Zoda, Bors et Nicolaus deberent comprobare, vt Magister Leurente, Comes Mathyas et Magister Heym sint falsi iudices, et predictae littere eorum inquisitorie similiter false et modo prehabito emanate, prout hec in litteris eiusdem domini Regis formam iudicij continentibus comperimus euidenter. Aduenientibus itaque ipsis quindenis Beati Georgii martiris, quia dominus Rex ipsam causam nobis commiserat iudicandam et ordine iuris decidendam, Ladizlaus et Dees dictas litteras falsificatas exhibuerint in nostri presentia, ut debebant, iidem vero Zoda et Bors pro se et pro ipso Nicolao comparentes exhibuerunt quasdam litteras sub duobus sigillis anuleis in hec uerba :

Domine Rex. Conqueruntur uobis Gelyanus et Donach Judices de Comitatu Wezprimyensi, et petunt Excellenciam Vestram supplicando, quod Ladizlaus filius Rusd et Dees filius Tyburchij litteras, quas in Vestre Maiestatis presentia in octauis diey cynerum legi fecerunt contra Zoda, Bors et Nicolaum de Zurehuk super eo, ut ipsi eosdem super terra

domine Regine destruxissent, credere Sublimitas Vestra nolit, quia non nostro sigillo, et nobis penitus ignorantibus fraudulenter eedem littere sunt concesse.

Decretum itaque per nos extiterat, quod in quindenis Pentecostes partes compareant coram nobis, et iidem Ladizlaus et Dees Magistrum Leurente, Comitum Mathyam et Magistrum Heym predictos, et e conuerso iidem Zoda, Bors et Nicolaus eosdem Gelyanum et Donach Comites propriis eorum in personis in presencia domini Regis statuere tenerentur ad approbandum uel reprobandum litteras supradictas. Quibus quindenis aduenientibus Ladizlaus et Dees Magistrum Leurente, Comitum Mathyam et Magistrum Heym personaliter statuere nequuerunt; sed exhibuerunt litteras Capituli Wezprimyensis, in quibus comperimus, quod idem Magister Leurente, Comes Mathyas et Magister Heym, item Comes Gelyanus pro se, et pro eodem Comite Donacho coram ipso Capitulo Wezprimyensi personaliter comparentes concorditer dixissent, quod predictae littere ex parte Gelyany et Donachy Comitum maliciose scripte fuissent, eoque non ab eis, nec per eos, sed falso modo fuissent emanate; predicti uero Zoda, Bors et Nicolaus Gelyanum et Donach Comites non statuerunt, nec rationes aliquas euidentes pretendere potuerunt, cur eosdem statuere nequuerant ut debebant. Nos igitur una cum Thoma Comite Nyitriensi et Borsyensi, Magistro Farkasio filio Fulkus, Comite Erdew filio Gesrech et nobilibus Regni quam pluribus nobiscum in iudicio assidentibus per dominum Regem nobis in socios ad iudicandum hanc causam deputatis, uis et perlectis predictis litteris, quia iidem Zoda, Bors et Nicolaus post institutionem seu ordinationem in generali congregacione domini Regis et Regni, una cum uenerabili patre domino Jo(hanne) Archiepiscopo Colocensi, Episcopis, Baronibus et uniuersis Nobilibus Regni solemniter celebrata factam, eosdem Ladizlaum, Dees et cognatos eorum destruxerunt, quosdam ex eis captiuando, quosdam uero enormiter uerberando omnia bona auferentes, prout hec omnia in litteris inquisitoriis Capituli Wezprimyensis, Comitum Leurente et quatuor Iudicum Comitatus Wezprimyensis nobis euidenter constiterunt, pro eo in facto ipsius destruccio- nis, captiuacionis (cum) uerberacione et ablacione bonorum

predictorum Ladizlai, Dees et cognatorum suorum, et in facto indebite detencionis terre Reginalis Arkybanazurchuk vocate, quam scilicet indebitam detencionem terre per eosdem nobiles factam iidem Ladizlaus et Dees similiter cum litteris inquisitoriis comprobarunt, Zodan, Bors et Nicolaum predictos, tanquam violentos, et in eo, quia iidem in exhibicione falsarum litterarum tanquam falsarii in suis defensionibus omnino defecerunt, iuxta statuta Regni in eorum personis igne cremandos et morte debita condempnandos eosdem sentencialiter decreuimus tanquam destructionum et violencie perpetratores, prout superius sunt expressa, et possessiones eorum vniuersas, hereditarias et alio quoquo modo habitas et possessas, tam in terra Zurchuk, quam alias existentes, duabus partibus in manus nostras tanquam iudicis, in tercia uero parte in manus domine Regine partis actricis et executricis huius cause seu negocii deuoluendas; predictam terram Reginalem ipsi domine Regine tanquam suum ius Arkybanazurchuk vocatam restituentes pleno iure. Et omnia priuilegia seu litteras, que uel quas iidem Zoda, Bors et Nicolaus, ac cognati eorundem de Zurchuk in facto dicte terre Reginalis habuisse dinoscuntur, reliquimus fore cassatas et inanes, ita ut vbicunque, quandocunque et per quoscunque contra dominam Reginam uel jobagiones suos exhibite fuerint, sine viribus habeantur. Hiis itaque peractis ad maiorem et vberiolem huius negocii cautelam possessiones predictorum Zoda, Bors et Nicolai, quas habent in Zurchuk, per viros nobiles et ydoneos fecimus estimari, que cum suis vtilitatibus, videlicet siluis, fenetis, vineis et aliis presente testimonio Capituli Wezprimyensis pro quadraginta marcis simul cum nostra porcione fuerunt estimata, quam quidem porcione nostram, scilicet duas partes possessionum earundem ipsa domina Regina a nobis redemit iuxta formam estimacionis prehabite nobis ad plenum persoluendo. Vnde nos possessiones dictorum nobilium in toto cum suis vtilitatibus et pertinenciis vniuersis, et specialiter cum dimidietate Ecclesie in honorem Sancti Thome martyris constructa in medio totalis possessionis Zurchuk existentis, et predictam terram Reginalem Arkybanazurchuk nuncupatam per eosdem potencialiter detentam reliquimus ipsi domine Regine perpetuo possidendas, tenendas et haben-

das in metis et terminis, in quibus eodem possessiones nobilium per eosdem antea habite fuerunt et possesse, et ipsas possessiones dictorum Zoda, Bors et Nicolai, et eandem terram Reginalem per Magistrum Leurentem Comitem Wezprimyensem, hominem Domini Regis, cum ydoneo testimonio Capituli Wezprimyensis reambulari fecimus per ueteres metas et antiquas, et iuxta easdem nouas metas erigi faciendo et statui eidem domine Regine, et jobagiones eiusdem in easdem introduci, in quarum reambulacione, et statuacione nullus existit contradictor, prout series reambulacionis, statuacionis et estimacionis predictarum possessionum in litteris Capituli Wezprimyensis exinde confectis plenius uidimus contineri. Cursus uero antiquarum metarum, et nouarum iuxta ueteres erectarum, eiusdem terre Reginalis, sicut in litteris eiusdem Capituli comperimus, hoc ordine distinguuntur, quod prima meta incipit in virgulto ville Bugdan per dumum ilyeis assignatam, de qua per metalem distinccionem terrarum Wg et eiusdem terre Arkybanazurchuk uergendo uersus partes meridionales et tangendo quamdam pomum oltwan dictam transit in aquam Turnwa, et peruenit (ad) arborem orny distinctam ab aqua Turnwa ad iacturam securis et tres passus, de qua per cursum solis declinans ad partes occidentis cum eodem fluuio Turnwa vadit ad quatuor molendina Ladizlai filii Rusd currencia siue molencia fluuio in eodem; retro quorum singula sunt singule quatuor mete terre similitur ad iacturam securis et tres passus, de quorum ultimo vel inferiori uergens adhuc ad partes per easdem peruenit ad unam metam ilyeis copulatam ultra predictum fluuium a meridie existentem, de qua uenit ad molendinum Ecclesie Wezprimyensis in terra Zulgagewr uocata fundatum et constructum currens fluuio in eodem. In cuius clausura siue obstaculi capite transeundo ipsum fluuium et tangendo unam salicem regeratur per molendinum Emerici per partes occidentis per latitudinem duorum iugerum, et quo iam directe ad aquilonem currendo per longitudinem unius iugeris uenit ad salicem, abhinc autem curritur iuxta nemus Kywsberek dictum ad aquilonem, ubi intrat unum virgultum Fywsberek uelgariter nuncupatum, quod transeundo partes ad easdem uenit ad aliud molendinum Tumpatowa appellatum transeundo unam uiam

publicam, per quam itur in Bugdan ad aquilonem, per quam regirans ad primam metam et ibi terminatur. Datum Bude septima die festiuitatis Beati Jacobi Apostoli anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo nono.

(Eredetie a veszprémi káptalan levéltárában.)

20077

155.

István alországbíró meghagyja a váczai káptalannak, hogy a királyi és káptalan emberek, Zellő helységet és tartozékait a föld színén becsültessek meg. 1299. novemb. 25.

Amicis suis, Capitulo Vacienti, Comes Stephanus, Vice-Judex Curie domini Regis amicicium paratam. Quia Nicolaus filius Ivan, et Ladislaus filius Ivanka de Zelew, contra Comitem Byter, Nycolaum, Johannem et fratres, filios eiusdem Comitis Byter, in vndecim iudicijs sunt conuicti, et pro eisdem iudicijs, ac racione facti principalis iudem filij Comitibus Byter in possessionem eorumdem Zeleu vocatam, semel, bis et tercio legitime introducti fuerunt; nec eciam Nycolaus ac Ladislaus predicti ad Regiam presenciam uenire curauerunt, iura et leges penitus contempnentes, prout in litteris exinde confectis per Comitem Hermanum officialem dictorum fratrum Comitibus Byter, pro eisdem dominis suis exhibitis, vidimus plenius contineri, amicicium vestram requirimus diligenter, quatenus mittatis hominem vestrum ydoneum pro testimonio, in cuius conspectu Ladislaus filius Danyk, homo domini Regis, item Comites Jurk filius Stephani, Daman filius Buzzad, Hegen filius Haym, et Comes Dyonisius filius Jurk estimatores accedant super faciem dicte possessionis Nycolai et Ladislai Zelev uocate, videndo et considerando vtilitates addemum estiment eandem cum vtilitatibus et pertinentijs suis uniuersis iusto modo, et post hec seriem esti-

macionis, videlicet pro quanta sumpma pecunie ipsa possessio estimata fuerit, domino Regi finaliter rescribatis. Datum Bude septimo die octauarum Beati Martini Confessoris anno Domini M^o CC^o nonagesimo nono.

Jegyzet. Bőrhártyán kelt zárt levél, hátirat nélkül, pecsége eltűnt. A kékkői levéltárban : Fasc. 1. Nro. 11. *Érdy.*

156.

A pozsonyi prépost saját és káptalanja nevében Nyéki Miklós, Veres Péter, Bod Miklós és Pakai Tamás ellen, kik Chukárfalvát erőhatalommal elfoglalták. 1290—1299.

Nos Capitulum Ecclesie Jauriensis damus pro memoria, quod constitutus coram nobis honorabilis vir magister Seraphinus Prepositus Poseniensis nomine suo et nomine Capituli Ecclesie sue, sua nobis protestacione demonstrare curavit et dixit, quod cum possessio quedam Turne, seu Chukarfoluua (igy) vocata, in Comitatu Poseniensi existens, ad Ecclesiam suam Poseniensem pertineret, et in corporalem possessionem dicte possessionis Prepositus et Capitulum Ecclesie Poseniensis ad mandatum et preceptum domini Regis inducti fuissent, et pluribus annis pacifice eam possedissent; Nicolaus filius Johanka (igy) de Nek, Petrus Rufus, Chama de Paka et Nicolaus dictus Bud, Nobiles de Comitatu Poseniensi ipsos Prepositum et Capitulum de possessione ipsa contra Deum et justiciam, non obstantibus litteris et instrumentis, eciam a se ipsis eisdem concessis, per potenciam magistri Mathei de Trinchinio et Comitatis Poseniensis expulissent et eiecissent, ipsam sibi possessionem occupando; ex qua expulsione et vsurpacione Ecclesia ipsa Poseniensis dampna magna et graua, ac iniuriam non modicam passa extitisset. In cuius protestacionis testimonium presentes, ad

petitionem dicti magistri Seraphini Prepositi, nostro fecimus sigillo consignari, et eidem Preposito assignari. Datum in festo Beati Marci Ewangeliste anno Domini M^o CC^o nonagesimo — — —.

(Hártya. Küljén a pecsétnyomó. Az év végszáma kitépve, Pozsonykáptalani magánlevéltár, Capsa E. Fasc. 4. Nro. 107. Knauz.)

157.

*Záz bírtok az illetők közt felosztatik a pozsonyi káptalani előtt.
1290—1299.*

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod constitutis personaliter coram nobis Dominico et Stephano filijs Pauli de Zaz pro se et pro Nycolao fratre suo, Pousa filio Nalcha (Nyalka) similiter pro se et pro Johanne filio Jacobi et pro Leupoldo filio Petri, Johanne filio Martini pro se et pro Paulo fratre suo, Sebastiano filio Fabiani pro se et pro Dominico fratre suo ab una parte; Nemil pro se et pro Hugil fratre suo, Cuch filio Benke pro se (et) filijs suis Chete et Symone, Paulo filio Turked pro se et pro Bartholomeo ac Michaelae fratribus suis, Chule filio Belian pro se et pro Chiba ac Thoma fratribus suis ab altera; ijdem Nemil, Chuch, Paulus, Chule confessi sunt uina uoce, quod prefati Dominicus, Stephanus, Nicolaus, Pousa, Johannes, Lypoldus, Johannes de Zaz, Paulus, Sebastianus et Dominicus ipsis et omnibus cognatis et proximis suis in diuisione terre et possessionis de Zaz plenarie satisfacissent eo modo, quod dedissent prefatis Nemil et Hugil quindecim iugera terrarum arabilium circa uillam et terram Ouga existencia; item Chuch et filijs suis Cete (igy) et Symoni de-

dissent sex iugera terrarum arabilium a parte terre Vata; Paulo filio Turked et fratribus suis Bartholomeo et Michaeli dedissent quindecim iugera, scilicet decem iugera terrarum arabilium supra domum Johannis de Zaz et quinque iugera de pascuis pecorum circa terram Ouga; item Chule et fratribus suis Chiba et Thome dedissent sedecim iugera terrarum arabilium iacencia inter duas ualles *berk* uocatas circa pascua pecorum uille Ouga. Et sic facta taliter ordinacione qualibet ipsorum — — — esse sunt confessi iusticia mediante; obligantes se, quod decetero predictos Stephanum, Dominicum, Nicolaum, Pous, Johannem — — — — (J)ohannem de Zaz, Paulum, Sebastianum et Dominicum et eorum posteritates ratione alicuius terre uel possessionis — — — — — le cum suis filijs et fratribus ac proximis ullo vmquam tempore aggrauarent nec pro terra, uel pro possessione uberius mo — — — — — In cuius rei testimonium (perpetuamque firmitatem presentes litteras nostras concessimus sigil)li nostri munimine roboratas. Datum in festo Beati Nicolai — — — — — ^oC^oLXXXX — — — — —

(Elrongyolott hártján, melynek túloldalán ez év van múlt századi írással feljegyezve: „Anno 1298.“ De ez ellen már az írás alakja is bizonyít; sőt mivel, mint itt látható a meglevő számjeleknél a C felett levő ° valamivel a C előtt áll, jele, hogy e C előtt még egy állt, mely két C-nek felső közepén állt az °. Továbbá a 9 többé nem levén látható, nem is merem ide írni, s így csak annyi bizonyos, hogy 1290—1300 évi időközben írathatott. A pecsét vörös selymen függöt, melynek néhány szála még megvan. Pozsonykáptalani országos levéltár. Capsa XIV. Fasc. 17. Nro. 29. *Knausz.*)

158.

Kazaj VI. 460.

III. Endre király megerősíti István alországbírónak Zurchuk és Arkybanazurchuk helységekre vonatkozó ítéletét és határjárási határozatát. 1300.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fídlibus tam presentibus, quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod Magister Gallus Custos Albensis, specialis clericus Domine Regine karissime consortis nostre, vice et nomine eiusdem exhibuit nobis priuilegium Comitis Stephani Vice-Judicis Curie nostre super facto quarumdam terrarum seu possessionum Zurchuk et Arkybanazurchuk vocatarum confectum, petens a nobis cum instancia, ut eundem (igy) ratificare et approbare, et de benignitate Regia nostro priuilegio dignaremur confirmare. Cuius quidem priuilegii tenor talis est :

Nos Comes Stephanus Vice-Judex Curie domini Regis stb. (mint fentebb 154. sz. a.)

Nos igitur iustis petitionibus eiusdem (igy), ipsum priuilegium non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte viciatum ratum habentes et acceptum, de verbo ad verbum presentibus inseri fecimus duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus viri discreti Magistri Stephany Archidiaconi Albensis Ecclesie Transsiluane aule nostre Vice Cancellarii dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo trecentesimo, sexto kalendas Junii, Renni (igy) autem nostri anno decimo.

(Eredetie a vespzémi káptalan levéltárában.)

200 757

159.

III. Endre király Gergely, Apa fia, panaszára az iránt intézkedik, hogy erőszakosan László Luka fia által elfoglalt Dénesmonostora nevű monostora neki visszaadattassék 1300. körül.

Andreas Dei gratia Rex Hungarie etc. etc. fidelibus nostris Capitulo Varadiensi salutem et gratiam. Gregorius filius Apa nobis dixit, quod Ladislaus filius Luca quoddam monasterium suum Dyenus monostura vocatum potentialiter et indebite occupatum detineret in ipsius prejuditium non modicum et gravamen; quare fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus mittatis hominem vestrum idoneum pro testimonio, coram quo venerabilis pater Capituli ejusdem loci, homo noster juxta tenorem privilegii sui, super dicto monasterio confecti, domum monasterialium statuatur eidem, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint ad nostram citet presentiam, ad terminum assignatum, ac nomina contradictorum nobis rescribatis. Datum in valle Rad Dominico die ante festum Beati Joannis Apostoli.

(Teutsch és Firnhaber Urkundenb. zur Gesch. Siebenb. I. köt. 224. l.)

160.

Az erdélyi káptalan bizonyságlevele, hogy Erzsébet, Alvinczi Herbord özvegye Várongya és Damásföldre jószágait az erdélyi egyháznak ajándékozta. 1300.

Nos Capitulum Ecclesie Beati Mychaelis Archangeli Transsiluane memorie commendantes tenore presencium quibus expedit significamus vniuersis, quod domina Elisabeth relicta Comitis Herbordi filii Henningij de Vinch inferiori, volentibus et consencientibus filio nomine Herbordo et filia Elisabeth nuncupata, ac Comite Daniele, filio Chelonis fratre eisdem domine, nec non et Comite Hanch de Vinch inferiori, ac Petro plebano de Sebus, filio Comitis de Vasmodi, astantibus presencia personali, coram nobis constituta, Deum habens pre oculis, et cogitans de supremis, de possessione Comitis Herbordi quondam mariti sui prelibati, ad eam deuoluta, qui Diuino vocante iudicio viam universe carnis est ingressus, Varda vocata, simul cum terra Damasa feldu nuncupata, ubi Ecclesia lapidea in honore Sancte Trinitatis est constructa, que de bonis mariti sui suprascripti, et propriis sunt comparate, talem ordinationem fecisse, et ex uoto, quod presentibus confirmat, firmiter observaturam, promisisse est confessa, videlicet, quod si ipsa mortua filius et filia superuierent, et eos successu temporum absque heredum solacio decedere contingeret, aut tractu temporis successores seu heredes eorundem, filii videlicet et filie utriusque sexus tam de linea feminina quam masculina, ex tunc dicta possessio Varda simul cum terra Damasafeldu suprascripta cum omnibus adiacenciis et utilitatibus, molendinis, uineis, siluis, nemoribus, pratis ac portu nauium cum naulo ad ipsam villam Varda pertinenti et alijs pertinencijs omnibus, ad ipsas Varda et Damasafeldu quomodolibet spectantibus, ex uoto et ordinatione nunc facta, in ius et proprietatem nostram deuoluerentur ipso facto. Si autem predictos filium et filiam cum tota

posteritate eorundem, adhuc ipsa uiuente debita nature soluere contingeret, et predicta domina Elysabeth superuueret, ex tunc prefatas possessiones Varda et Damasafeldu cum omnibus utilitatibus, pertinencijs et adiacencijs pacifice, et quiete absque humano inpedimento libere possidebit, relicturam ac donaturam, ymmo donacionem ex nunc factam effectui mancipaturam. Si autem ipsa domina Elysabeth instinctu speciali scilicet dictas possessiones uiua uoce et uoluntarie resignare uoluerit, et recedere ab iisdem possessionibus, ex tunc nos quinquaginta marcas fini argenti eidem domine plene et integre dare debemus et tenemur, pro uoluntate sua distribuendas. Et ne in hoc casu uoto suo ex nunc ordinato et solemnizato, malicia hominum possit aliquatenus obuiare, cum casus fortuiti, et inopinabiles nullatenus previderi possint, si ipsam morte improvisa transire ex hoc seculo contingat, dictas possessiones in ius et proprietatem siue dominium nostrum ex nunc uult transferri, contradiccione cuiuslibet non obstante. Hoc adjecto, quod nos supradictas quinquaginta marcas fini argenti pro remedio anime Comitum Herbord bone memorie mariti sui, et sue, nec non et filiorum, ac filie, seu tocium posteritatis distribuere tenebimur, modo infrascripto; decem uidelicet marcas dabimus fratribus Predicatoribus de domo Albensi, ad opus Ecclesie Beate Virginis; decem fratribus Heremitanis Sancti Augustini de Conuentu Albensi ad opus Ecclesie Sancti Stephani Prothomartiris; quinque marcas fratribus Predicatoribus de Cybinio ad opus Ecclesie Sancte Crucis; quinque marcas fratribus minoribus de eodem ad opus Ecclesie Sancte Elysabeth; decem fratribus Predicatoribus in Vinch existentibus, si in Conuentum, usque ad complecionem condicionum supradictarum fuerit erectus idem locus, sin autem, quinque marcas fratribus illic residentibus, et quinque fratribus de Candela, ac decem fratribus Predicatoribus de Seguswar; et sic complebuntur quinquaginta marce superius nominate, nec prius adire debemus possessiones memoratas, nisi prius quinquaginta marce sepedicte, secundum modum prenotatum, plene et integre fuerint persoluite. Ceterum totam ordinacionem factam de uerbo ad uerbum nos, nullo de nobis contradicente, beneuole cum gratarum accione gratanter duximus acceptandam. In cuius rei

geste testimonium presentes concessimus litteras munimine nostri sigilli roboratas. Datum in festo Beate Margarete Virginis anno Domini millesimo trecentesimo.

(Teutsch és Firnhaber Urkundenb. z. Gesch. Siebenb. I. köt. 218. Hibásan Fejérenél VII. k. 2. r. 205. l.)

161.

Az erdélyi káptalan átírja 1299-ki okmányát, mely szerint a kolosmonostori apátság Bogartelek birtokába bevezettetett. 1300.

Capitulum Ecclesie Beati Michaelis Archangeli Transilvanie omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Cum semper sit stabiliter et viuat actio cum se litera facit deffensorem, proinde ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire, quod religiosus vir frater Lazarus Abbas de Colusmonustra ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis quasdam litteras rescripcionales sub sigillo nostro minori confectas petens nos vt easdem de verbo ad verbum transscribi et in formam nostri priuilegij redigi facere dignemur. Quarum quidem tenor talis est :

Magnifico viro et honesto Ladizlao stb. (mint fentebb 145. sz. a.)

Nos enim legitimis et congruis postulacionibus ipsius domini Lazari Abbatis et iusticie annuentes, predictas litteras nostras patentes omni integritate pollentes, non abrasas, non cancellatas, non abolitas, non obumbratas, nec in aliqua sui parte viciatas de verbo ad verbum transscribi et pendentibus literis priuilegialibus nostris inseri fecimus, quas eidem concessimus ad cautelam. Datum in festo Inuencionis Sancte Crucis anno Domini millesimo CCC°. Stephano Preposito,

Gregorio Cantore, Vincencio Custode, Johanne Decano Ecclesie nostre existentibus.

(Teutsch és Firnhaber id. m. I. k. 220. 1.)

162.

Sintperg jövedelme két egyenlő részre osztatik a felek közt. 1300.

Nos Capitulum Ecclesie Posoniensis memorie commendantes significamus vniuersis, quod constitutis personaliter coram nobis Alexandro filio Stephani de Reche pro se et pro Petro fratre suo, Andrea et Johanne filijs Nicolai ab vna parte, Johanne filio Johannis et Matheo fratre suo, Thoma et Dominico filijs magistri Petri ab altera, sunt confessi, quod licet mota fuerit materia questionis inter ipsos super possessione Symperg uocata, et diu ordine iudiciario altercati fuissent, ad ultimum tamen mediantibus probis viris; scilicet Comite Petro Magno et Comite Jacobo filijs Johannis de Januk, Comite Ladizlao et Magistro Jacobo, filijs Stephani in talem pacis concordiam deuenissent, quod in omnibus prouentibus et utilitatibus ipsius possessionis Symperg, quantum Alexander et Andreas supradicti cum fratribus suis habere dinoscuntur, aut possidere, recte tantum Johannes cum fratre suo Thoma similiter cum fratre suo debent percipere, possidere pacifice et habere, obligantes se, quod quicumque ex ipsis processu temporum super sepedicta possessione Symperg uellet materiam questionis incitare, ante litis ingressum debet iudicij soluere decem marcas. Datum Dominico die proximo post festum Omnium Sanctorum anno Domini M^o CCC^o.

(Hártya. Küloldalán a pecsétnyom. Pozsonykáptalani országos levél tár. Capsa VII. Fasc. 1. Nro. 3. Knauz.)

163.

A pozsonyi káptalannak bizonyáglevele, hogy Lőrincz Lipótnak fia és Cumpurd Cumpurdnak fia Endrének Chugud fiának 20 ekényi szántóföldet érdemdíjazásképen adományoztak 1300.

A. B. C.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis oraciones in Domino Jesu Christo. Ad vniuersorum noticiam teore presencium volumus peruenire, quod constititis personaliter coram nobis Laurencio filio Lipoldi, et Cumpurd filio Comitis Chumpurdi, ab una parte, et Comite Andrea filio Chugud, ab altera; idem Laurencius et Cumpurd confessi sunt uia uoce, quod ipsi uiginti iugera terrarum arabilium de terra Lipoldi, cum pratis, arundinibus, et aquis Zeulentou uocatis, dedissent, contulissent, et tradidissent, predicto Comiti Andree, in filios filiorum perpetuo possidenda, pro seruicijs et effusione sanguinis eiusdem Andree factis pro ipsis Laurencio, et Cumpurd; obligando se, quod quicumque processu temporum ipsum Andream aut suam posteritatem, racione predictae terre uellet inpetere, uel uexare, ex tunc ijdem Laurencius, et Cumpurd tenerentur eos expedire proprijs suis laboribus et expensis. Mete autem ipsius terre, sicut nobis dixerunt, sic distinguitur, quod incipiens a terra uille Luche, a parte meridionali, uadit Lipolt Crektoa uocatam a fine inferiori, et inde uadit superius ad domum Kiz, et ibi est uallis et sic terminantur. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem ad petitionem utriusque partis presentes nostras concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum in octauis Pasce, anno Domini M. CCC.

(Hártya. A még ép pecsét fehér violaszínű selnmen füg. Pozsonyi káptalani országos levéltár. Capsa XIV. Fasc. 11. Nro. 5. Knausz.)

164.

Mikó Detre fia egy részről, Edeuch és Berkes Dénes fiai más részről, némely birtoki jogaik iránt a váczai káptalan előtt vizszoncserét kötnek. 1300.

A B C

Capitulum Ecclesie Waciensis omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire, quod Comes Mykou filius Detrici ab una parte, et Comes Edeuch ac Berkes filij Dyonisij ex altera, coram nobis personaliter comparentes et astantes, iuxta continenciam litterarum memorialium domini Andree Dei gracia Regis Hungarie, et ex permissione eiusdem domini, super quibusdam terris suis huiusmodi permutacionem seu formam concambij se fecisse dixerunt inter ipsos: Quod prefatus Comes Edeuch et Berkes frater suus quandam terram suam Puch uocatam per dictum Dyonisium patrem ipsorum titulo empcionis comparatam sub eisdem terminis et limitacionibus, quibus per patrem ipsorum et successiue per ipsos habita fuit et possessa, dedit, tradidit et contulit prefecto Comiti Mykou, et per eum suis here libus iure perpetuo possidendam. E conuerso autem idem Comes Mykou in concambium dicte terre Puch quandam terram sibi a fratribus suis filijs Comitis Byter, a Nicolao et Iwanka filijs Iwan secundum formam iuris deuolutam, Zeleu uocatam, superadditis per ipsum Comitem Mykou triginta marcis argenti mercimonialis Budensis minus duabus, quas ijdem Comes Edeuch et Berkes frater suus se asseruerunt recepisse, vicinam et contiguam ville eiusdem Comitis Mykou ab una parte Bussa uocate, ab altera uero conterminalem terre Archieatus (igy) Strigoniensis similiter Zeleu nuncupate, cum omnibus utilitatibus suis cum quadam particula terre de eadem terra extracta per prefatos Nicolaum et Iwankam filios Iwan, dum ijdem terram eandem Zeleu uocatam possidebant,

Michaeli filio Lugas vendite, sicut quantitas ipsius particule terre vendite in priuilegio eiusdem Michaelis continetur, dedit, tradidit et contulit predictis Edeuch et Berkes Comitibus similiter heredum per heredes perpetue pacifice possidendam et habendam. Hoc per ipsum Comitem Mykou specialiter assumpto (igy) quod si ipsam particulam terre, Michaelis videlicet filij Lugas, supradictam de ipsa terra Zeleu apud eosdem Edeuch et Berkes Comites modo prehabito statutam, conseruare non posset, extunc de terra sua propria Bussa vocata tantam particulam terre et tante vtilitatis, quanta porcio dicti Michaelis filij Lugas in ipsa terra Zeleu fore dinoscitur, assignabit eisdem Edeuch et Berkes Comitibus, a parte terre Zeleu, perhempniter possidendam; partes contra inuicem se firmiter obligantes, quod si qui processu temporum partem aliquam de ipsis partibus super ipsis possessionibus utrisque partibus modo premissis per formam concambij satutis (igy) inpetere aut molestare niterentur, una pars alteram suis propriis laboribus et expensis defendere tenebitur, sicque una pars aliam in pacifica possessione dictarum terrarum modo premissis permutatarum se mutuo inuicem semper conseruabit; et ambe partes secundum quod assumpserant, et se per litteras domini Regis obligauerant in Dominica proxima ante festum Sancti — — — accesserunt ad faciem dictarum terrarum presente Comite Thoma de Dray homine domini Regis, et discreto viro Walentino sacerdote ydoneo et fidedigno nostro testimonio, et conuocatis inibi uicinis eorumdem predict — — — — metis infrascriptis idem homo domini Regis presente eodem nostro testimonio partibus statuit, prout postmodum ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, quod et ijdem Comes Edeuch et Berkes frater suus, et ipse Co — — — ac Nicolaus et Johannes filij Comitum Byter pro se et pro alijs fratribus eorum in nostri presencia personaliter constituti secundum — — — — sunt confessi; preterea adiecerunt etiam ijdem coram nobis, quod cum magister Stephani et Endre — — — dree Curui pro se et pro Andrea fratre ipsorum coram domino Rege personaliter conparentes prefatos Edeuch et Berkes Comites filios Dyonisij ab huiusmodi alienacione seu permutacione predictae terre Puch, et suprad — — — kou a recepcione eiusdem prohibere uoluissent dicentes, quod

ipsi essent vndique conmetanei terre Puch supradicte, et causam haberent cum eisdem filijs Dyonisij diucius uentillatam, idem Comes Mykou filius — — — — obiecisset et fuit confessus, quod ipsam terram Puch porcionem filiorum Dyonisij predictorum pro tanto reciperet, ut eandem eisdem magistro Stephano et fratribus suis, filijs Endree Curui, in concambium terre Ludan traderet et daret possidendam, nec pro se aut pro filijs Comitibus Byter retineret, sed ipsos filios Endree Curui in pacifica possessione dicte terre per concambium terre Ludam tradite conseruaret, nec alijs nisi sibi uendendi haberet facultatem. Cuius quidem terre Puch mete ab alijs terris sic distinguntur: A parte occidentali a terra Dolan incipiendo in summitate colliculi communis sunt tres mete terre antique, quibus antea possederunt, quarum una diuidit a filijs Endree, alia a filijs Dyonisij, et tertia diuidit a terra Dolan; dein uadit ad partem orientalem et in antiqua uia, ubi ex utraque parte uie sunt due mete nouiter erecte, quarum una diuidit a filijs Endree et alia ab Edeuch, quas iterum renouarunt; deinde in eadem uia declinat uersus septemtrionem descendendo, ubi sunt due mete antique, quas renouarunt in virgulto prope terram arabilem; inde descendit ad terram arabilem et ibi sunt due mete antique iterum renouate, quarum una diuidit a filijs Endree et alia ab Edeuch; deinde descendit ad fluuium Menus, et ibi circa fluuium sunt due mete antique, que sunt renouate, quarum una diuidit a filijs Endree et alia ab Edeuch; deinde uadit et cadit in fluuium Menus et ascendit primum in fluuium (igy), et ibi transit ipsum fluuium et uadit ad septemtrionem, ubi sunt due mete antique, que sunt renouate, quarum una diuidit a filijs Endree et alia ab Edeuch; deinde uadit similiter ad septemtrionem circa villam in terra arabili, in fine eiusdem terre sunt due mete antique, quarum una separat a filijs Endree et alia ab Edeuch; deinde incipiendo a fine eius terre uadit ad partem orientalem ad magnum spacium, et ascendit ad unum colliculum, qui est subtus Nulos, et ibi ex utraque parte uie sunt due mete antique, quarum una diuidit a filijs Endree, et alia ab Edeuch; deinde incipiendo uadit uersus meridiem ad terram arabilem, et ibi sunt due mete, quarum una a filijs Endree separat et alia ab Edeuch; et inde transit per pratum et fluuium Menus,

in pratum

ibi sunt due mete terre; deinde uadit ad partem orientalem ad unum colliculum et in fronte eiusdem sunt due mete antique, quarum una diuidit a filijs Endree et alia ab Edeuch; deinde ascendit supra et uadit ad partem meridionalem, et in eodem colliculo parum procedendo ibi sunt due mete antique, quarum una diuidit a filijs Fndre et alia ab Edeuch; et ibi finiuntur a parte filiorum Endree; deinde incipiunt mete que distingunt metas Ecclesie Zocol et Edeuch, et uadit ad partem meridionalem ibi sunt due mete, quarum una diuidit a terra Ecclesie Zocol et alia ab Edeuch; deinde uadit in uirgulto ubi sunt due mete; deinde uadit directe ad partem meridionalem et sunt due mete, quarum una diuidit a terra Ecclesie Zocol et alia ab Edeuch; ad partem meridionalem sunt ibi due mete; deinde uadit uersus meridiem in uno monticulo ubi sunt due mete, quarum una diuidit a terra Ecclesie Zocol et alia ab Edeuch; et ibi finiuntur mete Ecclesie Zocol, sed fiet conmetanea terre Edeuch et Thome de Gueth; et inde egreditur uersus partem occidentalem et perueniet ad frontem unius colliculi; et ibi terminantur mete Thome de Gueth, et currit circa metam de uilla Dolan similiter ad partem occidentalem; deinde descendit de monticulo transit quamdam uiam, vadit ad unam uallem et de ualle ascendit ad montem, ibi sunt due mete, quarum una diuidit a uilla Dolan, et alia ab Edeuch; deinde uadit in eodem colliculo uersus partem occidentalem, et ibi sunt due mete, quarum una diuidit a uilla Dolan et alia ab Eedeuch; deinde declinat uersus partem septentrionalem inter duas uias, quarum una ueniet a parte uille Dolan, de una ualle, ubi sunt due mete, quarum una diuidit a Dolan, et alia ab Edeuch; inde egreditur ad occidentem in eodem monticulo, ubi sunt due mete; deinde uadit iterato ad primas tres metas, et ibi terminantur mete ipsius terre Puch. In cuius rei memoriam ad instanciam predictorum presentes concessimus pendentis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri HERRICI Lectoris Ecclesie nostre. Anno Domini M^o. CCC^o. Venerabili viro domino Dominico Preposito, magistro Johanne Cantore, magistro Chepano Custode, discretis uiris magistro Olyuero Vacienti, Nicolao Chengradiensi, item alio Nicolao Pestienti, Augustino de Ziguetsfen, Guebulino de Zolnuc Archidiaconis

] u

existentibus; et alijs discretis et honestis viris Canonicis Ecclesie nostre in Ecclesia Beate Virginis Deo deuote famulantibus.

Jegyzet. Közepett két helyen lyukas bőrhártyára írott metszett levél, melynek alúl fölhajtott hasadéka vörös és zöld sodrott selyemről függő pecsége monorú és az itt kiadott 1268.-ival ugyanaz. A kékkői levéltárban : AL. 19. *Érdy.*

165.

A pozsegai káptalan átírja Mária királynénak azon 1248-ki privilegiumát, melylyel Weröcze város szabadságait meghatározta. 1300.

Nos Capitulum Ecclesie Beati Petri de Possega omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in largitore salutis. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod cives et hospites de Wereuche ad nostram personaliter accedentes presenciam exhibuerunt nobis litteras patentes Serenissime Marie Regine sub pendentis sigillo emanatas, petentes nos cum instancia, ut tenores earundem presentibus transscribi et nostro privilegio dignaremur confirmare. Quarum tenor talis est :

Maria D. gr. Regina Hungarie stb. (I. Okmánytárunk II. kötetét 202. l.)

Nos igitur dictas litteras in omni sui parte juste emanatas inspicientes, petitionibusque prefatorum civium et hospitem de Wereuche legitimis annuentes, tenores earundem de verbo ad verbum presentibus inseri fecimus, et nostro privilegio duximus confirmandas. In cuius rei testimonium presentes concessimus litteras, sigilli nostri munimine roboratas. Datum in festo Ascensionis Domini, anno Domini M^oCCC^o.

(Koppi kéziratai után. *Czech.*)

166.

A nagyváradi káptalan bizonyságlevelé, hogy a thasnádi főesperest Zovan helység lakosainak nevében az ottani kolostor barátai ellen óvást tett. 1300.

Capitulum Ecclesie Waradiensis omnibus Christi fidelibus, presens inspecturis salutem et benedictionem. Quum justa petentibus assensus denegari nequeat, et quod in tempore fit, id litterarum testimoniis humane eripi debeat oblivioni, ne quod male factum, in tempore per abusum justum evadat et stabile. Hinc ad uniuersorum noticiam volumus pervenire, quod universi inhabitatores et possessores ville Zovan in Comitatu de Karazna existentis, medio honorabilis et discreti viri domini Archidiaconi de Thasnad eam nobis significaverunt querelam, quod licet monachi claustrum in eadem villa ex eleemozyna Jacobi olim de Kwsal, ante seculum fere exstructi, et abhinc pia et libera ipsorum inhabitatorum eleemozyna sustenti, nullum aliud in ipsam villam et ejusdem inhabitatores habuerint ab antea et semper jus, quam sacra Christi fidelibus administrandi, ne populus in tanta itineris distancia, absque ulla plane spirituali et quotidiana sacrorum consolacione remaneret; ipsi tamem, nescitur quo inducti consilio, aut interdicto, omnes alios sacerdotes ex eadem villa exesse debere pretendant, et honorabilem fratrem Gregorium presbyterum Ecclesie Waradiensis, festiva sacra predicare populo intendentem, ab ipsa Ecclesia cum non levi Sacrosancte Ecclesie scandalo, et in obversum edictorum Episcopaliu[m] excluserint, asserentes, se privilegium habere a domino Papa super jurisdictione plane Diocesana seu Episcopali eorundem in dictam villam exclusive concessa. Quum autem ipsi inhabitatores de tali concessione nihil prorsus sciant, nec honorabili viro domino Archidiacono de Thasnad quidquam de eo constet, hinc idem nomine suo, et uniuersorum inhabitatorum dicte ville protestando contradixit,

et contradicendo protestatus est eousque eciam, donec differencia hec coram venerabili in Christo patre et domino Johanne, Dei et Apostolice Sedis gracia Archiepiscopo Ecclesie Colocensis, et Regie Serenitatis Cancellarii, aliisque dominis Prelatis revisa et decisa fuerit. Harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum feria quarta proxima post festum Beati Michaelis Archangeli, anno Domini millesimo trecentesimo. Presente venerabili viro domino Stephano Archidiacono Albensis Ecclesie.

(Teutsch és Firnhaber, id. m. I. k. 221. 1.)

167.

Az erdélyi püspök a maramarosi tizedek tárgyában az eگری püspök ellen a római székhöz felelbez. 1300.

Nos frater Stephanus Ordinis fratrum Heremitarum Sancti Augustini de domo Albensi Transsilvanie, et frater Salamon Lector, totusque Conuentus loci eiusdem presentibus quibus expedit significamus vniuersis, quod magister Nicolaus Archidiaconus de Zonuk, Canonicus Ecclesie Beati Mychaelis Archangeli Transilvanie, Notarius domini Episcopi Transilvani, in die Epiphaniarum Domini coram nobis, nomine predicti domini sui quamdam legit cartam appellationis, hunc tenorem continentem.

Dominus Andreas Ecclesie Agriensis Episcopus, etsi sacros canones non ignoret, sacrorum tamen canonum scita non aduertens, ius decimale et iurisdictionem spirituales in Marmarisio, que est quedam particula Dyocesis Transsilvanie, ubi eadem iura tam lege Dyocesana, quam lege iurisdictionis ad Ecclesiam Transsiluanam pertinere noscuntur, a domino Rege sibi dari et in persona sua Ecclesie Agriensi donari de

facto postulavit, cum de iure laicis, quamvis religiosis, de rebus Ecclesie nulla sit attributa disponendi facultas; quo intellecto dominus Petrus Dei gracia Episcopus Transsiluanus, curam gregis sibi commissi diligenti portans sollicitudine, facti potenciam formidavit, cum huiusmodi petitorum donacio, ab eo facta, qui donare non potuit, statum Ecclesie minime potuisset perturbare. Supplicavit itaque et per modum simplicis querimonie obtinuit, ut sicut ipsa donacio, si donacio dici mereatur, de facto processerat, et nulla fuit ipso iure, sic de facto reuocaretur, et nulla fuisse pronunciaretur. Dominus autem Agriensis, hijs finibus non contentus, de Ecclesie consorcio inique iudicans, auxilium secularis potestatis sibi postulavit, quia ex huiusmodi donacione credens ius acquisisse, dominium Transsiluanum ad forensem iudicem, quia ad forum Regium, ad octavas Epiphaniarum Domini, contra canonum precepta citari procuravit, si citacio dici possit; et perceptionem decimarum in Maramorisio, que est intra metas et terminos Dyocesis Transsiluane, per litteras Regias in preiudicium Ecclesie Transiluvane fecit de facto, quod de iure non potuit prohibere, sub eo tenore, quod eedem decime terre memorate, et alia iura ex illa proueniencia non alteri Episcopo administrarentur, quam ei, qui litteras Regias de hoc incolis terre eiusdem posset reportare. Et licet iudicium laicalis potestatis retro habitum, in talibus ipso iure sit nullum, quia tamen idem dominus Agriensis, postpositis canonum mandatis, multipliciter laborat, sicut laboravit, Ecclesiam Transsiluanam infestare, et Prelatum eiusdem laboribus multis, et expensis afficere, pro eo, ego Nycolaus Archidiaconus de Zonuk, procurator domini Episcopi Transsiluani in hac parte, per huiusmodi facta inordinate attemptata, scilicet potencia interueniente, sciens Ecclesie Transsiluane preiudicatum, et sciens in posterum posse preiudicari, si non salubri remedio et in refugium oppressorum ordinato, huic citacioni ad non suum iudicem facte, debito occurratur in termino, nomine eiusdem domini Episcopi Transsiluani domini mei, ac procuratorio nomine ab huiusmodi injurijs, a parte Episcopi Agriensis illatis, vel a parte eius, quem sibi in iudicem associavit inferendis, Sedem Apostolicam appello, probaturum me obligo, omnia premissa esse vera; prosequende

appellacionis huiusmodi terminum, tempus a lege indultum pono, Ecclesiam Transsilvanam cum suis iuribus in parte et in toto proteccioni eiusdem Sedis subiicio, et ne aliquid in preiudicium Ecclesie Transsiluane attemperetur, appello, et iterum appello; Apostolos peto, instanter, instantius, et instantissime peto, et si per eum denegantur, per quem dari debentur, saltem illi, qui aures audiendi habent, audiant, et spiritu fidei perscribant, et in scriptis Romane tradant Ecclesie.

In cuius rei testimonium presentes nostras concessimus litteras, sigillo, quo Conuentus vtitur, consignatas. Actum Albe in termino supradicto, anno Domini M^o CCC^o.

(Teutsch és Firmhaber id. m. 2. köt. 217. l.)

168.

Péter bonzanoi bíró Morosini Mihályt jadrái grófot Magyarország dolgairól tudósítja. 1300.

Egregio, Magnifico ac potenti viro domino Michaeli Mauroceno Comiti Jadrensi Petrus de Bonzano de Tarvisio se ipsum et prosperos ad vota successus. Noveritis, quod ego fui apud Illustrem dominum Regem Ungarie, qui sua gracia me libenti animo vidit, et mittit pecuniam ad Curiam Archiepiscopatus Strigoniensis pro domino fratre Antonio, et promittit mihi, quod in festo Beati Martini mittet quaterna millia librarum denariorum pro facto de Brondolo, et credo, quod omnino mittet; et ego dixi pericula et damna, que domino Duci evenire poterant, si non mitteret, ita, quod omnino mittet; et si factum domini fratris Antonii non posset expediri, imposuit mihi, quod de denariis, quos mittit ad Curiam, solvam dictos denarios. Dominus Rex sanus erat, et bene sciebat adventum nepotis Regis Caroli, et de eo non

curabat. Filii Henrici venerunt (ad Regem?), et filius vester (cum illis); Turchus accipit filiam Henrici Bani in uxorem, que pulcra est, et quam vidi; et me ibi existente omnia concordata erant. Mattheus de (Trenchinio) ad mandata Regis, et alii multi Barones, qui ei fuerant rebelles et infideles, Episcopi omnes et Archiepiscopus Colocensis sunt cum domino Rege, et multi ex eis erant in Curia (Regis, dum) ab eo recessi. Ego vado ad Curiam, quam cicius possum; faciatis, quod concordia firmetur cum aliis de Brundulo. Rex Alamanie circa festum Beati Michaelis erat (Vienne; et promisit, quod suo) auxilio omnes Barones infideles et inobedientes domino Regi Hungarie aut vi aut amore ad ejus obedienciam reducet. Et in estate futura intendit descendere in (Hungariam contra illos, qui) non sunt de partibus illis. Magna guerra est inter dominum Patriarcham Aquilegiensem et dominum Gerardum de Camino; et dominus Gerardus de Castellis est cum magna (potencia in agro) Veronensi cum domino Patriarca, et multa castra de districtu rebellaverunt domino Gerardo de Camino. Datum Veneciis die XVIII. Septembris (1300).

(A „Copia de Commemoriali“ czímű velencei állan-könyv I. kötetéből. 53. fol. v.)

169.

Ugyanennek tudósítása III. Endre magyar királyhoz. 1300.

Illustri domino et Excelso Principi domino Andree Dei gracia Regi Hungarie Petrus de Bonzano de Tarvisio, in Romana Curia ejus devotus procurator et serviens, se ipsum ad pedes. Noscat Vestra Exœllencia per presentes, die lune tercio mensis presentis veni ad Curiam Romanam cum omnibus, que mihi dedistis; et dominus Papa die Dominica sequenti veniens de Anagnia intravit urbem. Et aurum, quod mihi dedistis, vendidi Florencie, quatuor millibus et quingentis florenis auri, quos omnes deposui Florencie penes illos de societate de Mozis de Florencia, que est una de melioribus, ditionibus et fidelibus societatibus (Florencie) et Romane provincie. Dominus Petrus Contareno nondum Romam venit, et non possum (adhuc) certum promittere, aggredi negocium domini Episcopi (Antonii), sicut expediret; sed spero, quod cito a domino Papa negocium vestrum et domini Episcopi feliciter expedietur; et cito per Brunadasium et Manfredinum clarius Majestati Vestre scribam. Et si (adveniret) dominus Petrus, jam scirem (eum informare) de negotio. Sciatis pro certo, quod nepos Regis Caruli contra consilium et voluntatem domini Pape et Cardinalium amicorum suorum missus fuit per dominum Regem ad partes illas, et quod dominus Papa (ei non dedit) aliquod auxilium; et omnes de Curia reputant stulticiam, quod dictus Rex misit eum illuc, et male succedet in Sicilia; et cotidie expectatur in Curia, quia venit ad dominum Papam pro (implorando auxilio. Interea procedatis) cum filiis Henrici Bani, et cum aliis vestris Baronibus, cum quibuspotestis, quia de facili potete habere puerum in manibus vestris, si vultis. Et ego dixi pluribus Cardinalibus, quod aud(iverim a Majestate) vestra; quod si haberetis puerum in manibus vestris, quod mitteretis eum ad dominum Papam, et multum eis placuit. Dominus Episcopus nihil habet,

ego dedi ei quadraginta marchas secundum quod michi mandastis. (Secus non) dabo ei unicum denarium, nisi mandaretis; et adhuc est debitis obligatus in tercentis florenis auri. Pecunia vestra est bene salva, et ultra vestrum mandatum non expendetur. (Si rescivero), cito rescribam Majestati Vestre meliora. Dominus conservet vos sanum, hilarem et jocundum per tempora longiora. Date Rome XXV. Octobris (1300.)

(A „Copia de Commemoriali“ I. kötetéből fol. 54.)

170.

Ugyanannak egy másik tudósítása. 1300.

Nobilibus et potentibus viris dominis Phiofio Mauroceno et Francisco Contareno, propinquis et fautoribus Magnifici Domini Albertini Mauroceno Ducis Sclavonie, Petrus de Bonzano de Tarvisio in Romana Curia existens, se ipsum omni felicitate. (Recepi) vestras litteras continentes, quod cum ego essem Veneciis in domo dicti domini Albertini, debui dixisse suis dominacionibus (magnificis) et eciam domino Donato de Marsilio, cum fuit in Curia, quod a domino Rege Hungarie (haberem certam pecunie) quantitatem convertendam et disponendam pro utilitate et negotio domini fratris Antonii Episcopi; et quod si eius negotium non possit expediri, quod quatuor millia librarum denariorum vobis dare deberem pro (relando) possessiones de Brundulo; et quia dictum negotium dicti domini fratris Antonii non est expeditum, nec potest expediri, quod vos miramini, quod dictas quatuor mille libras denariorum vobis non misi, et quod ipsas vobis (mitterem) pro certo; quod dominus Rex mihi non commisit, quod dictam pecuniam vobis darem, et ego dictum Regem in presenciam Luysii et Turchi pluries rogavi, quod dictas

quatuor mille libras solvere deberet, et ipse eas (nunc solveret); sed dicebat et dixit pluries, et multociens presentibus dictis Luysio et Tureho, quod medietatem illius pecunie solveret in festo Beati Martini, et aliam medietatem in festo Circumcisionis Domini; nec unquam aliud ab ipso habere potuimus, et hoc ipsi bene sciunt. Verum est, quod in fine, quando ego recessi ab eo, et ego instarem et rogarem ipsum, quod ipse solveret dictam pecuniam, (dixerit, quod dominus Dux nolit esse sollicitus); quia si negocium Episcopi non expediatur, ego ordinabo, quod de dicta pecunia solvatur; non quod dixerit mihi, quod vobis darem, nec quod eas solverem, et multo lubencius ego dedissem eam domino (Duci, quam) dicto domino fratri Antonio, si ab ipso domino Rege habuissem in mandatis; sed feci, quod mihi commisit et mandavit, et ita dixi dominacionibus dictis, et domino Donato. Date Rome etc. (1300).

(A „Copia de Commemoriali“ I kötetéből fol. 54. v. és 55.)

171.

Pál horvátországi bán, öccse György és fia Mladen, Dalmatia városainak grófjai egy-, és Henrik goriczai gróf más részről, esküvel kötelezik magokat, hogy gyermekeiket összeházasítsák. 1300.

In nomine Domini Amen. Anno Domini millesimo trecentesimo, Indiccione terciadecima, die undecima intrante Augusto. Actum Salone presentibus testibus infrascriptis. Quum omnium habere memoriam potius est Divinitatis quam humanitatis, ideo valde necessarium existimatur, ut quelibet hominum acta utilia scripturis testimonialibus declarentur. Ad universorum igitur noticiam presentis instrumenti testimonio reducatur, quod Illustres et Magnifici viri, domini Paulus Banus Croatorum, et Georgius frater, Mladenusque eius filius, ciuitatum Dalmacie Comites ex una parte, et nobiles viri domini Pongracius de Vipico miles, ac Volricus filius domini Hugonis de Deuonio, ceteri nuncij Illustris viri domini Henrici Comitis Goricie, de uoluntate et consensu dominorum Illustrium Alberti patris, et Alberti junioris fratris eius, Comitum solempni scriptione (igy, stipulacione) promiserunt, quod si dictus dominus Paulus Banus, vel dominus Georgius frater eius, Comes Dalmacie, vel dominus Mladenus Comes, dicti domini Pauli bani filius, infra spacium sex annorum prius futurorum filiam habebit legitimam, cum ipsa filia et filio supradicti domini Henrici Comitis Goricie Raynaldo nomine matrimonialis copula contrahetur. Aut si dictus Comes Henricus habebit filiam legitimam cum vno ex filijs dominorum Bani Pauli, vel Comitis Georgij fratris sui, aut Mladeni dicti domini Pauli Bani filij matrimonium contrahetur. Pro quo matrimonio attendendo sepedicti domini Paulus Banus Croatorum, et Georgius Comes Dalmacie frater eius, ac Mladenus, dicti domini Pauli Bani filius Comes, prestiterunt tactis Sacrosanctis Euangelijs corporaliter jura-

mentum, omni fraude et dolo remotis. Omnibus vero hijs et singulis supradictis venerabilis pater dominus Micislaus (?) Dei gracia Episcopus Corbauiensis, dominus Vulcetta Potestas Nonensis, domini Georgius, Marcus ac Gregorius nobiles de Berber, Obraddus Castellanus de Pocitessi, et Radoslaus Protonotarius sepenominati domini Pauli Bani, et alij quam plures uocati et rogati testes fuerunt. In cuius rei testimonium ac perpetuam roboris firmitatem, sepefati domini Paulus Banus, Georgius et Mladenus fratres eius, ac Mladenus prenotati domini Pauli Bani filius, instrumentum presens fecerunt sigillis eorum pendentibus munimine roborari.

Ego Canapane de Anchy Canonicus Traguriensis, auctoritate Imperiali Notarius, interfui et rogatus scripsi et publicauit, meum solitum signum apponens.

(Jegye keresztforma, különféle czifraságokkal.)

A csász. titkos levéltár eredetejéről. Mind a három pecsét épségben van. *Hatvani Mihály.*)

172.

III. Endre király a nyulszigeti apácák népeinek vámszabadságát biztosítja. 1301.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie, fidelibus suis vniuersis collectoribus tam denariorum, quam victualium pro tempore constitutis salutem et gratiam. Cum vniuersi populi religiosarum et Deo deuotarum dominarum sororum de Insula Virginis Gloriose, vbique locorum in Regno nostro existentes, iuxta tenorem priuilegiorum dominorum St(ephani) et Ladislai, Illustrium Regum Vngarie, karissimorum fratrum nostrorum patrueium, ac nostrorum, ab omni genere collectarum, denariorum scilicet et victualium, pure et simpliciter sint exempti, fidelitati vniuersitatis vestre precipimus firmiter et districte, quatenus dictos populos occasione collectarum, quocunque nomine censeantur, non presumatis aliquatenus molestare, uel exigere aliquid ab eisdem; et aliud facere non presumatis ullo modo, alioquin indignacionem nostram sencietis grauiter incurrisse. Datum Bude in octauis Epiphaniarum Domini, anno eiusdem M^o CCC^o primo.

(Eredetie a budai kir. kamarai levéltárban.)

1613

173.

III. Endre király megerősíti azon szersödést, mely által Wárdai Péter Buzd helységét Vinczi Herbordnak eladta. 1290—1300 körül.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex, omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium harum serie volumus peruenire, quod accedens ad nostram presenciam Herbordus filius Heneng de Vinch, exhibuit nobis priuilegium Capituli Ecclesie Beati Michaelis Transsiluane super facto empcionis cuiusdam possessionis sue Buzd uocate per Tomam filium Petri de Warga sibi tradite confectum; petens a nobis cum instancia, ut ipsum priuilegium ratum habere et nostro dignaremur privilegio confirmare. — — — Cuius quidem priuilegij tenor talis est :

Capitulum Ecclesie B. Michaelis stb. (következik az erdélyi káptalan bizonyosága, mint alább 175. sz. a.)

Nos gitur iustis peticionibus ipsius Herbordi fauorabilem consensum adhibentes, predictum priuilegium Capituli Ecclesie Transsiluane non cancellatum, non abrasum, nec — — — presentibus inseri faciendo patrocínio presentis nostri priuilegii duximus confirmandum. In cuius rei memoriam perpetuamque fir — — — discreti uiri magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis — — —

(Teutsch és Firnhaber Urkundenb. z. Gesch. Siebenb. I. k. 223. 1.)

29102

171.

1292. éne
közölnék pontok
68. 1.

III. Endre király megerősíti Soprony város szabadságait
1290—1301.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis vniuersis ciuibus seu hospitibus de Suprunio salutem et gratiam. Quia Comitem Wlwynum et magistrum Andream conciuces vestros cum litteris vestris ad nos ad partes tam remotas, ad visitandam personam nostram, et ad propalandam querimoniam vestram ad nos transmisistis, fidelitati vniuersitatis vestre referimus multas grates. Propter quod vestram in omnibus fecimus et faciemus voluntatem. Super eo autem, quod perterriti fuistis, quod nos magistrum Johannem Comitem Supruniensem et Comitem Castriferrei vobis in Capitaneum prefecimus; noveritis, quod non fecimus, ymo conseruabimus vos in illa et eadem libertate vestra, in qua a tempore dominorum Bele et Stephani Illustrium Regum Hungarie felicium recordacionum, karissimorum auorum nostrorum, iuxta ipsorum continenciam priuilegiorum permansistis usque modo. Et id uobis faciemus data fide nostra Regali, et adhuc in pluribus vestram petitionem admitemus, sicut in libertate vestra priuilegium Regis Ladislai continet, et nostro confirmauimus priuilegio. Item concessimus, quod sagittarios populos, quos dominus Stephanus et dominus Ladislaus Reges uobis in socios deputarunt, relinquimus et nos vobis, in eadem libertate permansuros. Coniam volumus, quod vos in vestra libertate conseruetis iuxta omnia. Datum in Iwanch feria II. proxima post festum Sancti Petri ad Vincula.

(Soprony város levéltárából. *Hatvani Mihály.*)

201 666

175.

*Az erdélyi káptalan bizonyáglevelé, hogy Wárdai Tamás Buzd birtoknak felerészét Winczi Herbord grófnak eladta.
1290—1904*

Capitulum Ecclesie Beati Michaelis Archangeli Transsiluane vniuersis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Vniuersorum noticie tam presencium quam futurorum harum serie declaramus, quod Thomas filius Petri de Warda, presencialiter coram nobis constitutus, et confessus se totalem medietatem cuiusdam possessionis sue Buzd uocate, indistincte, indivise et inseparate, absque metis, signis seu terminis, tam in terris arabilibus, quam in alijs, uidelicet pratis, fenetis, siluis, uirgultis et nemoribus, ut per suos progenitores ipsa terra ab antiquo est habitata et possessa, dedisse, tradidisse et irreuocabiliter uendidisse, pro duodecim marcis fini argenti Comiti Herbordo filio Heneng de Winc, possidendam iure perpetuo per filios filiorum, acceptis et plene habitis ipsis duodecim marcis per ipsum Thomam, ut idem dixit, a Comite Herbordo prenotato. Que quidem possessio a parte meridionali terris uille Ruhemark, a parte occidentali terris filiorum Cheel, Spreng uocatis, a parte uero septentrionali et orientali terris Sčekes commetatur. Vt igitur presens uendicio et empcio perpetuo perseuerent, ad instanciam et petitionem Thome ac Herbordi predictorum presentes concessimus litteras munimine autentici sigilli nostri communitas — — Datum anno Domini —

(Teutsch és Firnhaber id. m. I. köt. 223. l. l. fent a 173. számot.)

176.

Moha fiai és a Vigmán nemzetség emberei Tarján birtok felett az esztergami káptalan előtt egyezkednek. 1290—1301.

Nos G. Prepositus et Capitulum Ecclesie Strigoniensis damus pro memoria, quod cum inter Mahariam, Marhardum et Mohor filios Moha ac generaciones eorum ex vna parte, Nicolaum filium Myke, Martinum filium Mycou, Myke filium Naney, Moysem filium Thome, Nicolaum et Jacobum filios OPOCH de genere Vigman ex altera, super terris Canzeri fratris ipsorum, quas in terra Tarian tam ex donacione Regia, quam titulo empcionis possederat, coram magistro L. Judice Curie domini Regis, Comite Zaladiensi, exorta fuisset materia questionis, et eodem iudice permittente, taliter inter partes extitisset ordinatum: Quod dicti filij Moha terram eiusdem C., quam ex donacione Regia obtinuerat, prefatis Nicolao et — — suis reliquissent pacifice possidendam; aliam uero porciunculam eiusdem terre, quam idem C. possederat titulo empcionis, domos — — in eadem terra existentes predicti Nicolaus et socij sui cum quatuor marcis minus fertone in quindenis Sancti Michaelis ad se redimere deberent coram nobis, partim in denarijs stateralibus, partim in denarijs manutentis; et pars de ista compositione resiliens in duplo dicte pecunie remaneret, prout in litteris prefati iudicis vidimus contineri; partibus in predicto termino coram nobis constitutis, sepedicti Nicolaus et socij sui parati erant pecuniam soluere memoratam, quam nobis presentauerunt, et aduersa pars se eis ad satisfaccionem offerebat; sed Petrus filius Tynan pro se, et Abraam Ecclesie nostre prebendarius pro Egregio fratre eiusdem Petri coram nobis constituti, predictum contractum inhibue-

runt dicentes, quod empcio, uel redempcio prefate terre
competeret P(etro) et G(regorio) supradictis.

(Hártya. Külbehajtásain a kisebb pecsét nyoma. Megfontolásra méltó,
hogy keltének ideje nincs kitéve, sőt a szokásos befejezés is hiány-
zik. Pozsonykáptalani országoslevéltár. Capsa XIV. Fasc. 1. Nro. 7.
Knauz.)

Ó-szláv nyelven szóló okmányok.

177.

*Ilona szerb királyné barátságot fogad a raguzaiaknak.
1273—1314.*

БѢЛНА, МИЛОСТІЮ БОЖИВЪВЪ КРАЛИЦА ВСЕ СРПСКЕ ЗЕМЛЕ И ПОМОРСКЕ, ВѢКЪТЮ СЕ АРХИЕПИСКОПЪ ДВЕРОВЪЧКОМЪ И КНЕЗЪ И ВСОИ ОПКНИКЪ ГРАДСКОИ Ѹ ГОСПОДА БОГА ВСЕДРЪЖИТЕЛА И Ѹ ПРЪЧНИТЪ ІЕГО МАТЕРЬ И Ѹ ЧЪСТНЫ И ЖИВОТВОРЕЦИН КРЪСТЬ ГОСПОДЬНЬ И Ѹ СВЕТА БОЖИИ ІЕВАНГЕЛИИ И ТРИ СТА И ВСМЪ ДЕСЕТЬ УТЬЦЪ НИКѢНСКИХЪ И Ѹ ВСЕ СВЕТЕ КОГЪ ѸГОДНИШЕ УТЬ ВѢКА, КАКО ХКЮ ЛЮБИТИ ВЪСЪ ГРАДЪ, И КАКО МЪ ПРИАЮ ВЛАДЫКЕ, КОЕ СЪ Ѹ ГРАДЪ, ТАКО ДА ГА И ІА ЛЮБЮ, И ТАКОГЕ ДА МЪ ПРИАЮ. И АКО ПРИДЪ КЪПЦИ ДВЕРОВЪЧЦИ БЕС-КРАЛА Ѹ МОИ ДВОРЬ, ЦЮ ИМЪ ИСУАБИ МОИМЪ ПОСЛАНИЕМЪ НИИ НА МОЕ ПРИАТЕЛЬСТВО НИИ НИКТО ВЛАСТЕЛИНЬ НИИ КТО ГОДЪ, ВСЕ ДА ИМЪ ІА ПЛАКЮ. И АКО ИМЕ ХТЪКТИ КРАЛЬ ПОСЛАТИ ВОИСКЪ НА ДВЕРОВНИКЪ НИИ ГЪСЪ НИИ ЦЮ ГОДЪ ПАКОСТИТИ ДВЕРОВНИКЪ, ДА Е ВДЪ МЕНЕ ВЪДЪКНИЕ Ѹ ГРАДЪ, КОЛИКО НАИВЕКЕ МОГЪ КРЪЗО, И ДА СЪМЪ Ѹ ВСАКЪ ВАШЪ НЕВОЛЮ. И ОВОЗИ ІА ПИШЪ МАЛОМЪ КРАТЪ ПИКСАКЪ И КРАТЪ ЕГОВЪ ФРАНЪЧИСКЪ, И ГОСПОМЪ ДВЕРОВЪЧСКИМЪ МИХОНАЪ БЕНЪЧ-ЛИКЮ И ПЕТРЪ БОГДАНИКЮ. И СІЕ ПИСАНИЕ ПИШЪ НА СЕМНИЮНЪ ДНЬ Ѹ БРНАЦЪХЪ. И ОВОЗИ Е ИМЕ АРХИЕПИСКОПА ДВЕРОВЪЧКОГА ЯЛНАРДА И КНЕЗА ДВЕРОВЪЧКОГА ИВАНЪ СТОРАЛЪТЪ, Ѹ КОЕ СЕ ВРЪМЕ СИИ КНИГА ПИСАЛА. И ІА ПОСТАВЛЯЮ МОЮ ПЕЧАТЬ НА СИЕН КНИЗЪКЪ.

БѢЛНА МИЛОСТІЮ БОЖИВЪВЪ КРАЛИЦА ВСЕ СРПСКЕ ЗЕМЛЕ И ПОМОРСКЕ.

(Tvrtkovic s, Szrbszkij Szpomeniczi, Belgrad 1840. 36. l.; Miklosich, Monumenta Serbica. Bécs 1858. 69. l.).

(Magyar fordítás).

Ilona Isten kegyelméből az egész szerb és tengermelletti föld királynéja, fogadom a raguzai érseknek és kenéznek, s a város egész községének az uristenre mindenek fenntartójára, s az ő legtisztább anyjára, s az úr tiszteletteljes és életadó keresztére, s az isteni szent evangeliumra, s a nikaeai 380 atyára, s minden szentekre, kik öröktől fogva kedvesek Isten előtt: hogy szeretni fogom az egész várost, s a mint kedveznek neki a város feletti uralkodók, úgy én is fogom szeretni, s fogok kedvezni neki. S ha majd eljönnek a raguzai kereskedők udvaromba, mely a királynak nincs alárendelve, a miben fogyatkozást szenvednének kitudetésem vagy barátságom folytán, vagy valamely főúram, avagy akárki által, mindazt nekik fizetem. S ha a király hadat küldene Raguzára, avagy kalózokat, vagy akármiben kárára törekedne Raguzának, lehetőségig minél előb a városnak tudtúl fogom adni, s minden kedvezőtlenységben részeten leszek. S imezt fogadom írásban Miklós ferenczrendűnek, és az ő szerzettársának Ferencznek, s Bencsulics Mihálynak és Bogdanich Péternek raguzai polgároknak (gosztom, vendégeknak). S ezen írást készítém juniushó hetedik napján Bernaczejában. S a raguzai érseknek neve Alijard; a raguzai kenéznek neve pedig Sztorlat Iván. S én pecsétemet ezen levélre teszem.

Ilona Isten kegyelméből királynéja az egész szerb és tengermelletti földnek.

178.

*II. Uros István szerb király megerősíti István király adományát a Meleda szigetén lévő bold. asszonyi kolostor számára.
1275--1321.*

Стефанъ Оурошь, по милости божиен краля, оуноукъ господина ми краля Стефана, синь господина ми краля Оуроша, видѣвъ створеніе господина дѣда ми краля Степана манастирью светые богородице нже на Млѣтѣ, никакоже дръзноюухъ разорити прѣдъложенныхъ нимъ, не паче потвьдиухъ, аще бо и въ грѣсѣ соуціоу ми, нь вѣтвние іесемь благаго корене свѣтихъ господь родитель монахъ. тѣмъже аще ктоу дръзнетъ разорити прѣдъложенаѣ светынимъ господиномъ дѣдомъ ми и мною потврьждения, такокии да боуде проклетъ вть господа бога вседръжитела и прѣсвете богородице, и да мѣ іе соупьрница света богородица на страшномъ соудници, и вть мене грѣкшнаго да іе проклетъ. сего ради писавъ и подьписавъ.

Стефанъ Оурошь по милости божиен краля и самодръжьць все срьпске земль поморьскіе.

(Miklosich id. m. 71. l.; v. ö. Okmánytárunk I. kötetét 358. l.).

(Magyar fordítás).

Uros István Isten kegyelméből király, István király uramnak unokája, Uros király uramnak fia; látván ősem uрам, István király kegyelmét, melyet Isten szent anyja templomának tett Melédában; semmikép nem mertem megtartani ezen előttem tett alapítványt, sőt inkább megerősí-

tettem; mert ámbár bűnös vagyok, mégis szentül elszenderült szülő uraim kegyességi gyökének vagyok sarjadéka. Miért is, ha valaki megrontani merészné azt, mi szentül elszenderült őseim uraim által, és általom volt megállapítva, ilyen meg legyen átkozva az úristentől, mindenek fenntartójától, és a legszentebb istenanyától; s az utolsó ítélet rettenetes napján legyen vádlója Istennek szent anyja; s tőlöm bűnös től is legyen megátkozva. Ennél fogva ezt írtam és aláírtam.

Uros István Isten kegyelméből királya és önuralkodója az egész szerb földnek és a tenger melléknek.

179.

II. Uros István szerb király Hvoštnóban alapít sz. Miklós tiszteletére kolostort. 1275—1321.

† Господь възнесъ се на небеса да поуѣтитъ мировѣи стѣшителъ; небеса съготоваше прѣстоль ѿего, вѣлаци вѣла — — лепѣе славѣи царствѣа ѿего, ангелы сего хвалеце днвише се. првочаскаа съврѣшajúща и днвнѣа въ чловѣцѣхъ творѣцѣаго, рече ко : въ шнн дъни извѣю шть дсха моѿго на всѣакъ плть, и пакы : въ штьць твоихъ мѣсто быше снновѣ твои; и пакы : небеса исповедають славоу божю. къ снмь оубо правовѣрю оушеса на слышаніе приложиты подоклетъ и въ разоумъ внетѣа; правовѣрѣа ко стронтелю и вѣланкаго Снвна швражajúще въ жнті сѣмь нарицають се исповѣдающие и въ — — — лжajúще славоу божю, ихъже паметь не прѣстающѣи и жнзнь некончѣема, слышане ко кога рекша : любен ме възлюбленъ боудеть штьцемь моимь, и азъ възлюблю и, и шврѣцюу посрѣдѣ его волю мою, по снхъ же шкнтель ко штьца моѿго сътворю ѿемъ. о блаженноіе слы-

шаніе, о блаженное вѣщаніе, о блаженна надѣжда. іже вѣщанна кысть — — светаго корѣне коголюбіе вѣтвін, іже въ (еди)но съвькохнѣвъ коголюбѣва юлышаніа и видѣніа и (тр)оуди и поты своими потише се сътвориті іа, в(лаж)еннаго и коголюбѣваго наричу Стѣфана краля Владислава вѣ срьбскіе земліе и поморскіе, вьноуѣ светаго Симеѣна Неманіе и сына Стѣфана краля, вь мнишьскѣмь вьбразе нареченнаго Симона монаха, іже когодарованіа іемоу прозорливама доуховниама и любазниама и чинама къ владнцѣ и възносителю елемнскому проз(ва) іего кожьставнаго телѣсе стопи коньчнѣе статіа вьс(пом)инаніи сътваріи, рекше възнесеніа храмь на мест(ѣ) нарицаемемь Милѣшева жоупе Чрьнон Стѣне, іегоже кожьствьными и чловѣчьскіими красотами окрашенъ и сели и влх(ы) вьластїи прѣдавь мнѣ съ когомь господствующюму тогда кралю и пакы съ когомь самодръжьца всен срьбскїи земли и поморскїи Стѣфанс Оурошоу блаженоу свою доушоу вь роуцѣ любимому Христоу прѣдал. тѣмже и азъ Стѣфанъ Оурошь потыцахъ се родителемь монмь и прародителемь създати храмь светому архнѣрею и чоудотворцоу христовоу Николи вь Хвоснѣ на реци Бистрици влнзь вѣлнкіе архїепїскопїе срьбскїе, и сїи свети храмь създахъ вьп — роучїи възнесеніа господнїа рекше Милешева, ідеже почиваіеть прьвїи архїепнскѣпъ и оучитель срьбскы и прародитель нашъ, светитѣль христовъ Савва, вь испокоеніе братїамь и чть светаго монастыра, намъ же и родителемь нашимь и прародителемь вь вѣчни помень. и кога когь изболи — — владати земліею сею, на того възлагаю всако — — тителство, и приложнхъ храмоу семъ вь оукрѣплїенїе и — — Стальпъ, а мега мѣ оу Градска воденица Петрашнхъ потокомь и ртомь на стѣденаць чрьнгаръ на Ковачеваць надъ Жївчнцоу камень, и чть Жївчнице косомь, како ками валн, оу Любешъ потокь, Любешъ потокомь и оу Бистрицоу, тебѣ, и чтьче свети Николаіе — — прїемліе мило-

стїи помощь , тѣмь многогрѣшны Стефанъ Оуромъ къ тебѣ прибегохъ, мон застоупниче тепль, вса стїи приложихъ храмоу твоємъ, да аще кто дръзнеть, вдръжимъ завистїю сотон(ин)ою дарованныхъ мною внвтръннихъ домоу и внешнихъ, такови да боудеть проклѣтъ въ сѣмь вѣце и въ боудушѣмь шть господа бога вседръжитела и шть прѣчистїе и прѣнепорочнїе и приснодѣви Марїе владичице богородице и шть всехъ светїи(хъ) богоу сгождашихъ шть вѣка аминь. и да боудеть причесникъ прѣдателяемъ съ распаншимъ господомъ и рекъ шими : кровь его на насъ и на чедехъ нашихъ; и шть богодарованнаго намъ (в)ѣнца да боуде проклѣтъ. аминь, аминь, аминь.

† С т ѣ ф а н ѣ . Ѡ рошъ госпвдннъ въсе сръвскїе землє и пчмврскїе.

(Miklosich id. m. 71. 1.).

(Magyar fordítás).

Az úr fel szállt az egekbe, hogy a világnak küldje a vigasztalót; az egek készítették trónját, a felhők — — — birodalma nagyszerű dicsőségét, az angyalok pedig dicsőítve csodálták őt, a megjövödelteket teljesítőt és az emberekben csodákat tevőt; mert azt mondta: „Az napon rá lehelem szellememet minden élöre“; és ismét: „Az egek hirdetik a te dicsőségedet“. Ezekre az igaz hit irányozza hallgatás végett figyelmét; mert azok, kik az igaz hit építőjét és a nagy Siont ezen életben képviselik, nevezetnek hitvallóknak, s ez — — — — — Isten dicsőségét terjesztik; kiknek emléke meg nem szűnik, s életük végnélküli, mert az Istent hallották, midőn azt mondta: „A ki engem szeret, megszereti azt atyám, s én is megszeretem őt, és megtalálom benne saját akaratomat, s ennél fogva atyám lakát készítem neki“. Oh boldogságos hallás! boldogságos ígélet! boldogságos remény! a mint megígértettél — — — — Isten szeretete szent gyökeréből való ágozat. A ki egybegyűjtván az

istenszerető hallásokat és látásokat, fáradtsággal és megerőltetéssel, iparkodott azokat teljesíteni; t. i. a boldogült és istenszerető Ulászló István, az egész szerb és tengermellei föld királya, szent Nemanya Simónnak unokája, s István királynak fia, kinek szerzetes barát minőségében Simon barát a neve, a ki istenadta kegyteljes szellemi szemeinek átható crejével a világ urához és az olajhegyen magasztalt-hoz vezető isteni test intését követve, s a dolgok legvégső sorsáról megemlékezvén, Milyeseva nevű helységben Csernoi Sztjena zsupában, az égbemenetelhez címzett templomot isteni és emberi ékitményekkel feldiszlítvén és falukkal és vlachokkal ellátván, átadta nekem, akkor Istenben uralkodó királynak, és ismét Isten rendeletéből az egész szerb föld és a tenger mellék önuralkodójának, Uros Istvánnak, lelkét Krisztus úr szeretetére bizván. Ennél fogva én is Uros István, szülőim és őseim példájához képest, templomot építék Krisztus főpapjának (archihieros) és csodatévőjének Miklósnak Hvosznában, a Besztercze folyó mellett, a szerb nagy érsekséghez közel ezen szent templomot felépítettem — — — az úr égbemenetének emlékezetétől Milyesevában, a hol az első szerb érsek és hitoktató, őstünk Szabbas, Krisztusnak szentje nyugszik, a szent monostor barátainak nyughelyét; nekünk pedig, valamint szülőink és őseink örök emlékeitől. S a ki Istennek ügytetszéséből — — — — ezen földön uralkodni fog, arra reá ruházom mindenkép a — — — védséget, hozzá járulván ezen templom gyarapításához — — — — Sztup, határa pedig Graczkában a vízi malomnál Petrassity patak mentében, és a domb hosszában a cserngari kút mellé, Kovacevácnál a zsiocsiczai szikla felé, és Zsiocsiczától kanyarúlva a mint a kő gördül a lyubecsi patak mellett, és annak mentében a Bisztriczába. Hozzád, szent atya Miklós — — — — vedd kegyelmes segítségéd alá; azért én sokbűnű Uros István hozzád fordulok, hathatós oltalmazómhoz, mindezekkel templomodhoz járulván, hogy bárki is a sátán gyűlölségétől elragadtatva, merészelve az általom ezen házra és felékitésére megajándékozottak közül valamit elfoglalni, legyen megátkozva ezen világon és a jövőn az úristentől mindenek fenntartójától, s a legtisztább és minden bűn nélküli örök időkig szűz Máriától,

istenanyától és úrnőtől, s minden szentektől, kik Isten előtt kedvesek, Amen. S legyen büntársa az úr árulóinak, kik őt megfeszítették, és kiáltották: Vére reánk és gyermekeinkre; s legyen Istentől nyert koronánktól is megátkozva. Amen, Amen, Amen.

† II. Uros István az egész szerb föld és a tengermellék királya.

180.

II. Uros István szerbiai király új adományai a chilendári kolostor számára. 1293—1302.

† Къ пространствѣ кожьствьныи силы небеснаго раз-
оума бесплътныхъ высоко пареице аггелъска и архаггелъска
воиньства кивота звѣтнаго тримезы небеснаго хлѣва прї-
емьшини благовѣщенію дивеице се, выпльщенїа иже въ прѣ-
светѣки твоиен оутрокѣ не знаюице, окаче видѣвьше, съ на-
стыри славословіе съплетьше, аще и звѣздосшьствію съ
вльхвы чюдеще се, и младенць въ наслехъ възлежеть, мило-
сти, щедроть, чловѣколювіа, дѣвьства твоего, прѣчи-
стал владычице богородице, похвалы достонны принести не
могють. грѣшнаго збо доуши и съкврньныи зстны имоу-
ца посрѣдѣ людїи, гдѣ такава богатъствнаи шкрѣсти, та-
коваго оупьванїа и такїе надежде? не прїходециаго къ
врачъствоу кто зврачюеть? гдѣ такава вида слѣпоу рожде-
ноу, имаже такїе красоты дозрѣти, такїе доброты, та-
кїе чистоты? пакїи же нечистѣки и штьноудъ шськврненѣи
ланигѣ похвалоу дѣвьства чистоты твоиен изредїаа како ре-
чета? въ сихъ же недостатъчъствоуиен шкланьныи азъ чтв

створю? мнѣ достойныя глаголы принесоу текѣ когочагери, понеже застоупница іеси христїаномъ и тихое пристанище влннмаемымъ боурею грѣхобною. милостива ско и милостива господа рождешни, милостню си помилоуи и мене грѣшнааго, пачѣ всѣхъ скрѣшкша. вѣмъ еш те светыя тронце честь приемшоу и рождышоу; нына ни шть грѣшныхъ чести подѣлнн погншан се мене грѣшнааго, іе-гоже изъ прѣчныяе си оутроби породе, слѣпорожденнымъ прозрѣннє дарова, смърдецяє вьскрѣси. азъ же въ послѣдннл врѣмена въ честь помилованнн твоего царьствннн шстахъ, тѣмъже не посрами члганнн моего, слѣпа рожденьна ме просвѣти, смърдеця ме вьскрѣси, да и ш мнѣ прославнть се нме твое светоіє. снн ско вьскѣмъ разоумѣтн ннса крамевѣство мн, іако хрїсовоуле, створенныяє дѣдомъ и штьцемъ мн светѣнн когородици 8 Светѣнн Горѣ Хиландароу, въ ннхъже села и власн и пашннця, шкрѣтъ крамевѣство мн ієдно потрено а дроуго изьгоубмено, изнстнв данннл прѣроднтелїн и роднтели крамевѣства мн, шнсахъ 8 хрїсовоуль снн, село Гюргевннкъ, Петровннкъ, Кроушево, Кнннн, Роукъчъ Потокъ, Дрьстнннкъ, Гревннкъ, Говннь, Дольць, Трьгъ, Кнннць, Петръче, шкон Вранннн, Бѣлнчнннн, Вндѣнне; а оу тѣхъ селѣхъ два винограда, ієдннъ оу Кроушевѣ, а дроугъ оу Шекн; Шоупѣль выше Шекн арьхїннскоупове, Захакъ на Бнстрнннн и на ннемъ оульманннкъ съ оульмарї. а нменнн нмъ : Добрько, брать моу Братославъ, Браенъ, Гноуца, и снмъ оульдаремъ да нѣ работє ннкоіере нне, лнше да соу оуларїє; и іако нѣконнмъ врѣменемъ погнне шланннкъ, да го тїн шларїє штъ себе поставлню. а оу Прнзрѣнѣ села : Сламодраже, Непровнннє, Момоуша, шкѣ Хотьчн, долннн и горннн, и половннн Добродолѣнїн, а дроуга половннн свете когородице стоуденнчскє; а половннн винограда 8 Жельчнннннхъ, а дроугаа половннн свете когородице стоуденнчскє; шланннкъ 8 Трьновцьн, ннже долннє Хотьче, а за ннмъ два

влнѣра 8 Моравнцѣхъ, Прѣзова и съ заселѣннми 8 Лозннцы, 8
 Моравѣ винограда, 8 Зетѣ половина Каменнцѣ съ людьми, а
 именовѣ Домоушннн, 8 Плавѣ село Досоуѣ и съ заселѣннми, а
 се власн : кнезь Коухна съ дѣтню, зетѣ моу Прѣвославъ съ
 дѣтню, братѣ моу Станнславъ, дроуѣын Прѣзотнкъ, Дра-
 гомирѣ съ дѣтню, сынѣ моу Боуннло съ дѣтню, дроуѣы моу
 сынѣ Братанъ съ дѣтню, Прѣднмирѣ съ дѣтню, Шерѣканъ
 братѣ моу съ дѣтню, Прѣгославъ съ дѣтню, братѣ моу Радъ
 съ дѣтню, Деснславъ съ дѣтню, Банло съ дѣтню, Драго-
 славъ съ дѣтню, Станнло съ дѣтню, Прославъ съ дѣтню,
 Радота съ дѣтню, Кранславъ съ дѣтню, Коославъ братѣ моу,
 стрнцѣ моу Грьдоусъ съ дѣтню, дроуѣы моу стрнцѣ Коухна
 съ дѣтню и зетѣ моу, братоучедѣ моу Петралнтѣ съ дѣтню,
 Деснмнрн съ дѣтню, Деснславъ Грьдовнкъ съ дѣтню и съ си-
 раки сн, Мнрѣнъ, Братанъ, коѣ сн нѣ нзъ Грькѣ довелѣ, сы-
 новѣ моу Гостнмнрѣ съ дѣтню, Халпота съ дѣтню и сынѣ
 моу съ дѣтню, Храннславъ съ дѣтню, Доудѣ съ дѣтню, Грьдѣ
 съ дѣтню, сестра Хранншннна съ дѣтню, Шнъ съ дѣтню, трѣ
 сынове Балнновнкн, Бобанъ съ дѣтню, 8 довнца Танна, попѣ
 Българнн съ дѣтню, Прѣгъ съ дѣтню, Берѣславъ съ дѣтню,
 Доброга съ дѣтню, шоура моу Бачѣ съ дѣтню, братѣ моу
 Драгославъ съ дѣтню, братнн съ дѣтню, братѣ моу Добрь-
 чннъ съ дѣтню, Станъ съ дѣтню, Братнславъ съ дѣтню,
 Добравъ, Шерѣканъ, сынѣ моу, Прѣготнкъ, Балосннъ, Коонъ
 съ дѣтню, Станнславъ съ дѣтню, Грьдѣ съ дѣтню, Хра-
 ннло съ дѣтню, Коукорь съ дѣтню, Додѣ съ дѣтню, Десо
 съ дѣтню, Братомирѣ съ дѣтню, Коославъ съ дѣтню,
 Прѣве съ дѣтню, Проданъ съ дѣтню, Находѣ съ дѣтню,
 Борнславъ съ дѣтню, братѣ моу Срьданъ съ дѣтню, дроуѣн
 моу братѣ Добромнслъ съ дѣтню, Драгославъ съ дѣтню,
 Добрьчннъ съ дѣтню, братѣ моу Грьдѣ съ дѣтню, Коославъ
 съ дѣтню, вратѣ моу Бодннъ съ дѣтню, Радомнрѣ съ дѣтню,
 Станнславъ съ дѣтню, Радѣ съ дѣтню, братѣ моу Радо-

снѣ съ дѣтню, Гоннѣ съ дѣтню, Братославъ съ дѣтню, Коулинъ съ дѣтню, Крмета съ дѣтню, снѣ моу Прѣво-
 славъ съ дѣтню, Коуньдедатъ съ дѣтню, Драгоушъ снѣ
 моу, Драгославъ съ дѣтню, братъ моу Гоннѣ съ дѣтню,
 братъ нма Радъ съ дѣтню, Гюрьгъ Калиманикъ съ дѣтню,
 Братолоубъ съ дѣтню. а се конхъ је господинъ краљ придадъ
 светѣи цркви : Лала съ дѣтню, зетъ моу Станъ съ дѣтню,
 Балица съ дѣтню, Лиманъ се дѣтню, Срьданъ съ дѣтню,
 Лала съ дѣтню, Моудре съ дѣтню, Радота съ дѣтню, Радъ
 съ дѣтню, Добре съ дѣтню, Кзманицъ съ дѣтню, Добро-
 миръ съ дѣтню, Братанъ съ дѣтню, Добре съ дѣтню, Ста-
 ниславъ съ дѣтню, Братославъ, Драгомировъ зетъ, съ дѣ-
 тню, Бръзь съ дѣтню, Моужило съ дѣтню, Добромиръ
 братъ Главешевъ, Докрилъ съ дѣтню, Шѣгованъ се дѣтню,
 Радъ съ дѣтню, Брага съ дѣтню, Рада попа дѣтѣца, Коста
 и Радомиръ, Братоснѣ съ дѣтню, Храниша съ дѣтню,
 Прѣвославъ съ дѣтню, братъ моу Гроубьша съ дѣтню, Мл-
 оноло се дѣтню. а планина Добри Долн, а планица ца-
 риньскомоу добитькоу Раковица, коудѣ нѣ дръжаве кра-
 левѣства ми. кто доходе изе стоуге земліе къ светои црв-
 кви соушни люднѣ тезн земліе, или је парикъ или је влахъ
 или кто либо тоугоземланнѣ, да сї е нма цркви. сего ра-
 ди видѣвъ кралевѣство ми, іере бѣше потрѣнъ хрїсовоуль
 господина и шѣца ми великаго Стефана Оуроша, и зыгово-
 ривъ се кралевѣство ми съ архїепискоупомъ кторимъ Бустат-
 ниємъ и съ госпождомъ матерню ми кралицомъ Еленомъ и съ
 всѣми епискоупы срьвьскыими, епискоупомъ зетьскымъ Іѡа-
 номъ, іепискоупомъ рашьскымъ Филїпомъ, іепискоупомъ
 звчаньскымъ Даниломъ, іепискоупомъ хвостьньскымъ
 Іѡаномъ, іепискоупомъ хльмьскымъ Бустатниємъ, іепис-
 коупомъ призрѣнскимъ Дамиданомъ, іепискоупомъ топан-
 чскимъ Герасимомъ, іепискоупомъ коудимльскимъ Герьма-
 номъ, іепискоупомъ анмланьскимъ Иньдонниємъ, іепис-

скоупомь скопськимь Николомь, епискоупомь дьбрьскимь Іваномь, епискоупомь моравьскимь Куріломь, и прѣписахъ хрїсовоуль сии светые богородице хиландарьскыє. и видѣвъ краліевьство ми, іере не имаше светаа цркви пашнище оу хвостьнскон земли, и дахъ пашнища Лабникево: мегіа моу, како оутиче Ривникъ 8 Дрин и вѣдъ Ривника оус—потокъ на Съспища право оус—Козникъ по дѣлоу, како се камы вали само и внамо, и на Вели Врѣхъ прѣзъ Поноръ на Градище право на Роупе оу горне чело Горачева на поуть, како грѣде поуть посрѣдѣ Горачева оу Любижню, и како стиче Любижня оу Дримь, а тоу мегю оутеса севасть Сѡбрдъ Млннискъ. и пакъ видѣ краліевьство ми, іере даіе светаа цркви на годище по .ві. ждрѣвца пастыромь вѣлѣгоу, того ради приложихъ влахе, и ине влахе изьбрахъ вѣть црквиныхъ влахъ, да пасоу кобиле црковне, а да не оузимаю вѣть цркве вѣлѣгоу ничто, паче ако что изьгоубе, да плакаю вѣть себе конь .л. перьперь а ковила по .к. перьперь, да плакаю цркви. того ради всвети ихъ краліевьство ми вѣть всѣхъ работъ малихъ и великихъ краліевьства ми, да имъ нѣ поноса никогда ни житнога ни виньнога ни провода ни коня ми пса ни покансара ни владальца никогаре краліевьства ми, ни оу Светоу Гороу да не ходе никонимъ посилиемь, развѣ да пасоу кобиле свете цркве. симъ же влахомъ имена: Боннъ съ братишмь и съ дѣтню, Стронславъ съ братишмь и съ дѣтню, Нѣгомирь съ дѣтню, Драганъ съ дѣтню, Іѡрославъ съ дѣтню, Дабѣ съ дѣтню и зеть моу Хрьсь, Храниславъ съ дѣтню и съ братишмь, Дьмитрь съ дѣтню, Прѣдиславъ съ братишмь и съ дѣтню, Храниславъ съ братишмь и съ дѣтню, Боукоуръ съ дѣтню, Гроуѣша съ дѣтню, Драгославъ съ дѣтню, Ранша съ братишмь. Дмитрь съ дѣтню, пошь, коньмъ іе работаль. а се власи цркви и сии да пасоу кобиле: Оуричникъ, Радомиръ съ братишмь, Іѡнь съ дѣтню, Драгославъ Добретникъ съ братишмь, Братославъ Мьня съ

дѣтню. и штьлоучи крамевство ми .ка. кобилъ шть сво-
 нхъ кобилъ, и приложихъ келни своен пирьгоу, кон съмь
 създаа на мори, и да ихъ пасоу власи шнизи, конхъ іе при-
 даа крамевство ми како и цркви кобиле; и да имь се
 даіе соль съ црквиными кобилами, и да се изьводи оу
 пирьгъ, что се припрага моужьско; а калоугерь пирьжаныи
 да не има печаль в пастырскон храниѣ в шдеги, ни па-
 стоуха да не храни, развѣ да имь се даіе шть цркве. и
 шбрѣте крамевство ми моіе трые чловѣке на Горачевѣ,
 Гюргница и Радослава и Продана, и придахъ іе пирьгоу сво-
 іемоу, да боудоуть оулитаріе, да іестъ свѣцїа спасоу; и
 шсвогодихъ іе шть всѣхъ ракотъ крамевьскыхъ и црквиныхъ,
 како и влахе выше писанныхъ пастырь, и да шлада ими
 пирьжаныи калоугерь, а ине работе да имь нѣсть, развѣ
 оуліе да пасоу; и что погнел шть оуліи, шни шть себе да
 плакїаю, и аще се коньмь врѣменемь слоучи погыкноути
 шлемь, шни да ихъ поставе шть себе. а в напастехъ нѣко-
 нхъ или в неправдахъ, да ихъ шгледаю и шговарїаю цркви
 владаацїи. и прида крамевство ми црковь великославнаго
 архїстратїга Мїханїла иже въ Шилоу градоу, іегоже прото-
 севасть Хрелм шть основанїа любовїю доуше си създаа и
 оукрасїа красотами црквиными, да боудеть приложена
 цркви сїа монастыроу славномоу дръжави нашеіе, иже іестъ
 въ Светѣи Горѣ, иже именована се Хиландарь, въ память
 крамевства ми и въ память іего, іакоже изьволи се мѣстоу
 семоу приложити, иже іестъ коупїа мѣсто оу Шипоу гра-
 доу или дворища или водѣнїчїе или винограде или нивїе,
 и прида крамевство ми цркви архїстратїгоу шть подь-
 градїа шипьскаго .н. люди. а се имена тѣмь людемь :
 Грѣчїнї, Грозо, Драгобратовъ сынъ, съ кратїнами си, Бра-
 тїль, Гановъ зеть, съ дѣтню, Владь, дїаковъ сынъ, Герь-
 говїца, Грѣчїнї, Девъ сынъ, Оутѣховї, Пїкола зидьць,
 Мрзѣнь съ дѣтню, Гроубьша съ шоурьми, Докромїр съ

вратомъ, Доброславъ, Гоновъ сынъ, съ братомъ, Тоуде, Технитовъ сынъ, Герьго ковачъ, Тоудевъ сынъ, Проданъ и зеть моу, Коо съ дѣтню, Калинь съ братиами си, Славъ и сеть моу Иванъ, Михо, Лѣловъ зеть, Драганъ, Яньдрониковъ сынъ, Драгославъ, Шѣговановъ сынъ, съ дѣтню, Братанъ, Неговановъ зеть, Михо, Дипотинъ зеть, Доброславъ, Звѣрьковъ сынъ, Драганъ, Покешановъ сынъ, съ братиами си, и Василь Драго съ дѣтню, Тоуде, Николинъ сынъ, съ братомъ, Драгославъ. Рипетинъ сынъ, Став, Кричановъ сынъ, Дмитръ, Радовъ сынъ, съ братомъ, Стано, Радомировъ зеть, съ дѣтню, Леа цегара дѣтъца, Маноло, Калеловъ сынъ, съ зетемъ си Добрикомъ, Петръ, Девъ зеть, Никола, Евдокимовъ сынъ, съ братомъ, Дражо, Пиловъ сынъ, съ дѣтню, Добре, Пиловъ сынъ, и братъ моу Ино съ дѣтъцами си и зеть имъ, Братило ковачъ съ дѣтню, Маниславъ съ дѣтню, Калиманъ съ дѣтню, Братица съ братомъ, Гврьги златаръ съ дѣтню, Никола цегаръ съ дѣтню, Бав, Мирѣновъ зеть, Дарославъ, Поударевъ сынъ, съ братиами, Вранотнокко, Предичинъ зеть съ братомъ, Радъ сръвинъ съ дѣтню, Стрѣзо ковоучаръ съ дѣтню, Рав, Дражинъ сынъ, Драгославъ, Коукоуровъ зеть, Стефанъ, Десивратовъ сынъ, съ братиами, Богданъ, Криводрѣво съ дѣтню. и тръгъ циньски и законъ подьградню, кон соу штроци съ коньми, да имъ іестъ законъ, кьги походи икономъ кралю или на котороу годѣ рактоу; а шни с нимъ на конехъ, а да имъ се кони не оузимають, ни подь товаръ да се не подьлагають, нь сами с ними да походятъ на кон годѣ посоль цркъвни; а кон соу бесконен, да шроутъ днь іесенине и днь пролѣтине, и да го пожноутъ и изврхоутъ, и днь 8 виноградѣ да работаютъ. и прида крамевство ми селища запоустѣвши шть вѣрка, име селишоу: Брѣсть и Соухогрль и Лѣсковица и Битьче и Дрѣнокъ, а мегіа Йрмасана съ всѣми людьми и населени сел тѣхъ, ціо си іе населилъ шть тоутихъ земль;

и селище Брѣстоць прѣзь Лоукавицоу на Бѣсноу Водѣницоу и Калоугерица и полице пашище съ вѣсѣми правинами и мегами сель тѣхъ; и село оу Ключи Коунарѣне съ парикки и съ стасми ихъ и съ вѣсѣми правинами села того. и не прѣзрѣ крамевѣство ми яегово моление, нь оутврьди и записа крамевѣство ми, да боудеть оутврьждено и непоколѣбимо светѣи богородици хиландарьской; такоже и има, иже соуть въписана въ хрїсовоулѣхъ родительми и прѣродителми крамевѣства ми. тѣмже шобразомъ и та вса въписана соуть. того ради крамевѣство ми шсвободи шть малихъ и великихъ работъ, да имъ нѣсть ни града ни позоба ни покансара ни пьсара ни инь никто шть властен крамевѣства ми, тькъмо игоумена настоиѣцѣаго свете богородице хиландарьске, и яегоже шнь изволитъ поставити шкладати храмомъ светаго архїстратига Миханла да яеть, а инь никто. и прида крамевѣство ми црѣквь светниѣ богородице иже въ Лотанѣ и съ селомъ Лотаномъ съ вѣсѣми мегами села того и съ вѣсѣми правинами и съ виногради и съ нивнїемъ и съ ливаднїемъ и съ водѣничнїемъ и съ заселькы, Кькрино и Запльжане и Ковилина Глава и Доброутовьци и Градице, да яеть метоухъ светниѣ богородице хиландарьске. и селище Вльчи Лоугъ оу строумичьскомъ поли съ въсею шкластию и правинами. и планина Шграждень и пашищѣ Чръвена Полѣна, синоръ Василица, синоръ Стальница и Дракъшанъ и Петрово и Сливница и Книгинна на крѣзничьскы порть и на Фроугопуолово селище, и мѣсто оу Строумици Тетрагонитово, да оучини црѣквь и коуке, да яеть метоухъ светниѣ богородице хиландарьске, и чловѣкъ оу Ст(р)оумици Бале Шкъса армѣннїнъ съ дѣтнїю. и прида крамевѣство ми црѣквь светоу Петькоу на Брѣгалници, цю яеть зидаль Карьба самъ своимъ роукама и съ троудомъ, паче и пописаль и оукрасиль красотами црѣквинми, да яеть метоухъ свете богородице хиландарьске съ виноградовъ и съ нн(ви)нїемъ и сѣнокоси, па-

че и пашинца и земля, цю мою је даль господинъ и родитель крамевьства ми, и тоу да си има цркъвь : и кто си помюби въдъ иеговѣхъ людѣи или кто свободныи чловѣкъ да греде свободно подъ цркъвь светоу П(е)т(ь)коу ; и крамевьство ми всвободии вчези люди втѣ всѣхъ работъ крамевьства ми малыхъ и великихъ, такоже и више писано. и цркъвь светаго Гевурьга, цю іестъ зидалъ Бериславъ на селции Срьбьшори. съ виноградомъ и съ нивниемъ и съ всею вѣласти цркъве те : синоръ втѣ Поупа в Ницоу по дѣлоу на локвоу и на Горьницоу, та на дроумъ и на Зоуково Кроушине низ рѣкоу до трапа срьбьскаго, да іестъ мѣтохъ свете богородице хиландарьскыне. того ради оутверди и записа крамевьство ми, да коудеть оутверж(д)ено и непоколѣбимо светои богородици хиландарьскон такоже и ина, иже соутъ выписана въ хрїсовоу лѣ семь, тѣмже вкразомъ и та вса выписана соутъ. кто ли се вѣрѣ таковин, и потыцитъ се разорити сна записанина и оутверждена мною Стефаномъ крамиемъ и правовѣрнимъ властелиномъ крамевьства ми протосевастомъ Хреламъ, да мою іестъ мьстникъ господъ богъ и прѣчиста мати іего, и да го порази сна чьстнаго и животворецаго крѣста, и да іестъ проклетъ втѣ кога и втѣ . тн . втѣць никенскихъ и втѣ всѣхъ светыхъ богоу оугодивьшихъ, и втѣ крамевьства ми да іестъ проклетъ, и да іестъ причестникъ прѣдателью Нюдѣ и съ рекшими : крѣвь іего на насъ и на чедѣхъ нашихъ ; а таковин да приме гнѣвь и наказание втѣ крамевьства ми, и да плати крамевьствоу ми . т . перпирь.

† Стефанъ въ Христа благовѣрныи краль и самодръжьць всѣхъ срьбьскихъ земля и пшмврскихъ.

(Avraamovity Demeter, Opiszanije drevnostii szrbszki u szvetoi gori, Belgrad 1847. 32. l.; Miklosich Ferencz, id. m. 57. l.)

(Magyar fordítás).

A mennyei észnek ti isteni erei a térben, test nélkül a magasban röptülő hadai az angyaloknak és arkangyaloknak; kik a frigyládából az égi kenyér oltáráról tartatván, az üdv testesedését hirdettétek, s nem taníttatván, azt mégis a legszentebb méhben láttátok; kik a pásztorok dicsénekébe vegyülvén, s a mágokkal együtt az útmutató csillagot követvén, a csodától áthatva, a jászolban nyugvó gyermek előtt (voltatok); képtelenek, legtisztább uralkodónő istenanya, (Isten) kegyelmének könyörületéből és az emberek iránti szeretetéből lévő szüzeséged tiszteléséhez hozzád illő dicsőítéssel járulni. Az embernek pedig bűnös lelke és fertezett ajka hol várhattott volna ily kincset, ily teljesedést s ily reményt? Az, a ki a gyógyforráshoz nem közeledik, ki által fog gyógyíttatni? Az, a ki vaknak született, hol láthat ilyen arcot, oly szépet, oly jóságost, oly tisztességest? főkép oly fertezett és szeplősített arczczal, mi módon lehet a te oly rendkívüli szüzeséged tisztaságának dicsőségét hirdetni? Mindezen fogyakozásokban, én szegény bűnös mit cselekedjek? Nemde bűneim zivatarától ide és oda hányatva csak hozzád folyamodhatom, Istennek anyja, keresztyének szószólója, hívek menhelye. Te kegyelmes vagy, és az urat, ki kegyelmes, születted; légy kegyelmes hozzám bűnöshez, ki mindeneknek legbűnösbike vagyok. Minthogy tudom, hogy szülednek folytán a szent háromságban részesültél; ne tagadd meg tőlem bűnöstől, hogy a bűnösök közül engem is, ki előtted könyörgök, abban részesítsél; te ki legtisztább méhedből szültél, ki a vakon szülötteknek látást adtál, s a holtakat feltámasztottad. Én uralmadnak kegyelmében részt nyerni a legutóbbi időre maradtam hátra; ne szégyenítsd tehát meg várakozásomat; adjál világot nekem a vakon szülötteknek, támaszszál fel engem halottat; engedd meg, hogy rajtam is dicsőíttessék a te szent neved. Ezeket pedig mindeneknek tudtára írta királyságom, hogy azon privilegiumok (chrisobolonok vagy aranypecsétű oklevelek) közül, melyeket nagyatyám és atyám a szent hegyen (u szvetiei gorie, azaz athosi hegyen) lévő chilendári szent istenanyának adott, falukról, vlachok-

ról és legelőkről, királyságom egynémelyt megrongált állapotban, mást elveszetnek talált; tudván királyságom őseim és szülőim adományait, azokat ezen privilegiumba (arany bullába) beirtam: Gyurgevity, Petrovity, Krussevo, Knin, Rubity Pataka, Dresztnik, Grebnik, Govni, Dolicz, Trg, Kuniicz, Peterese, mindkét Vranik, Bjelicsicsi, Vidjenje falukat; s ezen falukban két szőlőt, az egyiket Krussevóban, a másikat Pekben (Ipekben); Érsek-Pek felett Sesupelt, a Bisztricza mellett Zahacsot, s e mellett a méhtenyésztő helyet (tulyenik) és a méhtenyésztőket. A méhtenyésztők nevei pedig imezek: Dobarko és testvére Bratoszlav, Braien, Gnu-sza; s ezen méhtenyésztők semmi egyéb munkára ne legyenek kötelezve, egyedül csak mézet készíteni; ha pedig idő folytán a méhtenyésztő hely elpusztúlna, ezen méhtenyésztők azt a magok fáradozásán és költségén állítsák vissza. Továbbá Prizren mellett ezen falukat: Szlamodrazset, Neproviscet, Momussat, mindkét Hoticsit, Alsót- és Felsőt, s Dobrodoljeni felét, melynek másik fele a sztudeniczai szent istenanyáé; s Zselesisesiben fél szőlőt, melynek másik fele a sztudeniczai szent istenanyá-é; Trnovciban Alsó-Hoticsi alatt a méhtenyésztő helyet, és ehhez két méhtenyésztőt Moraviczában, Brezovát a Loznicza melletti tartozékföldjeivel (zaszelo), a Morava mellett egy szőlőt, a Zéta mellett Kamenicza felét az emberekkel együtt kik domusikoknak (zselléreknek?) neveztetnek; a Pláva mellett Doszugje falút földjeivel és a vlahokkal (pásztorok, vagy jobbágyok): Voihna kenézet gyermekeivel, ennek vejét Prvoszlavot gyermekeivel, ennek testvérét Sztaniszlavot, és másik testvérét Brzotityot, Dragumirt gyermekeivel, ennek fiát Bunilot gyermekeivel, és másik fiát Bratant gyermekeivel, Prjedimirt gyermekeivel, ennek testvérét Serbánt gyermekeivel, Njegoszlavot gyermekeivel, ennek testvérét Radot gyermekeivel, Desziszlavot gyermekeivel, Bajlot gyermekeivel, Dragoszlavot gyermekeivel, Sztanilot gyermekeivel, Jaroszlavot gyermekeivel, Radotot gyermekeivel, Krajszlavot gyermekeivel, ennek testvérét Vojszlavot, ennek nagybátyját Grdusztot gyermekeivel, és másik nagybátyját Voihnát gyermekeivel, és vejével, ennek testvérét Petralityot gyermekeivel, Deszimirját gyermekeivel, Grdovity Desziszlavot gyer-

mekeivel és fogadott gyermekeivel (szirak), Mirjennel és Bratannal, kiket Görögországból magával hozott; ennek fiát Gosztimirt gyermekeivel, Hlapotát gyermekeivel, és fiát gyermekeivel, Hraniszlavot gyermekeivel, Dudot gyermekeivel, Grdot gyermekeivel, ennek nővérét Hranissinát gyermekeivel, Jánót gyermekeivel, Balinovity három fiát, Bobajot gyermekeivel, Tajna özvegyét, Blagariu papot gyermekeivel, Nyeget gyermekeivel, Beriszlavot gyermekeivel, Dobrotát gyermekeivel, ennek sógorát Bacsot gyermekeivel, ennek testvérét Dragoszlavot gyermekeivel, (és) unokaöccsét gyermekeivel, ennek testvérét Dobrocsinot gyermekeivel, Sztanot gyermekeivel, Bratoszlavot gyermekeivel, Dobravot, Serbánt, ennek fiát Nyegotityot, Baloszinot, Boinot gyermekeivel, Sztaniszlavot gyermekeivel, Grdot gyermekeivel, Hranilot gyermekeivel, Kukort gyermekeivel, Dodot gyermekeivel, Deszot gyermekeivel, Bratomirt gyermekeivel, Voiszlavot gyermekeivel, Prvet gyermekeivel, Prodant gyermekeivel, Nahodot gyermekeivel, Boriszlavot gyermekeivel, ennek testvérét Szerdant gyermekeivel, és másik testvérét Dobromislót gyermekeivel, Dragoszlavot gyermekeivel, Dobrocsint gyermekeivel, ennek testvérét Grdot gyermekeivel, Voiszlavot gyermekeivel, ennek testvérét Bodint gyermekeivel, Radomirt gyermekeivel, Sztaniszlavot gyermekeivel, Radot gyermekeivel, ennek testvérét Radoszint gyermekeivel, Boint gyermekeivel, Bratoszlavot gyermekeivel, Kulint gyermekeivel, Krajjetot gyermekeivel, ennek fiát Prvoszlavot gyermekeivel, Kundedatot gyermekeivel, ennek fiát Dragust, Dragoszlavot gyermekeivel, ennek testvérét Boint gyermekeivel, és másik testvérét Radot gyermekeivel, Kalimanik Györgyét gyermekeivel Bratoljubot gyermekeivel. S e következőket a király úr adta még hozzá a szent egyháznak : Lalát gyermekeivel, ennek vejét Sztant gyermekeivel, Baliczát gyermekeivel, Limant gyermekeivel, Szerdant gyermekeivel, Lalát gyermekeivel, Mudrot gyermekeivel, Radotot gyermekeivel, Radot gyermekeivel, Dobrot gyermekeivel, Kumaniczot gyermekeivel, Dobromirt gyermekeivel, Bratrant gyermekeivel, Dobrot gyermekeivel, Dobrot gyermekeivel, Sztaniszlavot gyermekeivel, Bratoszlavot, vejét Dragomirovot gyermekeivel, Brzet gyermekeivel, Muzsilot gyermekeivel,

Dobromirt, testvérét Glavesevet, Dobrilot gyermekeivel, Nye-govant gyermekeivel, Radot gyermekeivel, Braját gyermekeivel, Rada papot gyermekeivel, Kosztát és Radomirt, Bra-tosztint gyermekeivel, Hranisát gyermekeivel, Prvoszlavot gyermekeivel, ennek testvérét Grubsát gyermekeivel, Ma-noilót gyermekeivel. Továbbá a Dobridoli (jó völgynek) nevű ligetet; s Rakovicza birtokának legelői jövedelmét, a merre királyságom azt csak bírja. A ki idegen földről jön a szent-egyházhoz, az idevaló emberek közé, akár legyen az pa-raszt, akár vlach, akár más bármiféle, mit bír, az egyháznak bírja. Ennél fogva, királyságom látván, hogy a kiváltsági okmány (aranybulla), melyet atyám uram, a nagy Uros István adott, megrongált állapotban van; s tanácskozáván királyságom Eustatius másod-érsekkal, s anyámasszony-nyal Ilona királynéval, s minden szerbiai püspökkel, Jánossal ze-tai püspökkel, Fülöppel rasciai püspökkel, Dániállal zve-csáni püspökkel, Jánossal chvoticzi püspökkel, Eustatiussal chelmi püspökkel, Damiánnal prizrendi püspökkel, Gerázzal topliczai püspökkel, Germanussal vidini (? budimszki püs-pökkel, Antallal limljani püspökkel, Miklóssal uszkupi püs-pökkel, Jánossal dobori püspökkel, Czirillel moravai püspök-
kel, a ehilendári szent istennanyának átírtam ezen okmányt. S látta királyságom, hogy a szent egyháznak nem volt Chvo-sticza földén legelője, odaadtam neki a labikevoi legelőt; melynek határai ezek: a mint a Ribnik a Drinba foly; s Ribniktől a folyó mentében Szpisesa felé, Kozniktől jobbra azon részen, a mint a kő erre és amarra legördül; s Veli Vreh (a nagy csucs) mellett Ponoron (a mélységen) túl Gra-diste felé, Roupetól jobbra, Goracseva felett az útnak irá-nyában, a mint az út vezet Goracseván keresztül Ljubizs-na-ba, s a mint a Ljubizsna foly a Drinba, az Obrad és Ma-niak közti ponton. S ismét látta királyságom, hogy a szent egyház esztendőnként mintegy 12 esikót a pásztoroknak oda enged fizetés fejében (bjeljegu); ennél fogva vlachokat ren-deltem oda; s más vlachokat választottam az egyházi vla-chok közül, hogy legeltessék az egyház kanczáit, s hogy ne vegyenek az egyháztól fizetés fejében semmit; sőt ha vala-mit elvesztenének, fizessenek ők az egyháznak egy ló fejé-
ben 30 perpert, s egy kancza fejében 20 perpert. Azért eze-

ket királyságom felmentette minden robot alól, kicsi és nagy alól, úgy hogy semmiféle adózással se legyenek terhelve; sem buzában, sem borban, sem kíséretbeni szolgálattal, sem ló vagy kutya őrzése által, sem a szent hegyre semmi küldetésre ne legyenek kötelezve; kivéve hogy legeltessék a szent egyház kanczáit. Ezen vlachoknak nevei: Voin testvéreivel és gyermekeivel, Sztroiszlav testvéreivel és gyermekeivel, Nyegomir gyermekeivel, Dragan gyermekeivel, Jaroszlav gyermekeivel, Dabe gyermekeivel, és veje Hrsz, Hraniszlav gyermekeivel és testvéreivel, Demeter gyermekeivel, Prjediszlav testvéreivel és gyermekeivel, Hraniszlav testvéreivel és gyermekeivel, Bukur gyermekeivel, Grubsa gyermekeivel, Dragoszlav gyermekeivel, Raisa testvéreivel, Demeter gyermekeivel, ki nekik, a pap robotolt. Ezek pedig az egyház vlachai, kik a kanczákat legeltessék: Uricsity, Radomir testvéreivel, Ján gyermekeivel, Dobretity Dragoszlav testvéreivel, Menya Bratoszlav gyermekeivel. S királyságom kiválasztott 24 kanczát saját kanczai közül, s azokat felajánlotta azon remetelak (pirg) cselái számára, melyet felépíttettem a tenger partján; s ezen kanczákat legeltessék azon vlachok, kiket királyságom az egyház kanczáinak legeltetése végett, oda rendelt; és só adattassék nekik az egyház kanczáival együtt; s a remetelakhoz szállíttassék, a bány csikó csak himneműnek születtik; a remetelakban tartózkodó kalugereknek (barátoknak) pedig ne legyen gondjuk a pásztorok élelmezéséről, sem öltöztetéséről; s ne lássák ők el a pásztort élelemmel, hanem az egyház. S Goracsevben találta királyságom három emberemet: Györgyöt, Radoszlavot és Prodaut; s oda adtam ezeket a remetelakhoz méhtenyésztőkül, hogy a megváltó tiszteletére legyen meg a szükséges gyertya; s felszabadtottam azokat minden királyi és egyházi robot alól, szintűgy mint a fent megírt vlachokat; s legyenek alá vetve a remetebéli kalugereknek, a méhek legeltetésénél (így, ulanie da paszu, azaz tartásánál) egyéb szolgálattal nem tartozván; s a mi ezekből elvész, általuk megtéríttessék; és ha idő folytan a méhkasokban kár történik, ők állítsák azokat ismét helyre. S bántalmak és igazságtalanságok ellen védelmezze és őrízze őket az egyház tekintélye (urasága). S királyságom

ezekhez még Scsip várában a nagydicőségű szent főbajnok Mihály templomát adta, melyet Hrelja főúr (protoszevaszt) lelke üdvéért egészen felepitett és egyházi ékségekkal ellátott; ezen templom legyen megadva országunknak Chilen-dár nevű dicső monostorának a szent hegyen, királyságom emlékéül, s emlékéül annak, ki Scsip várában birtokot vett, hogy ezen czélra ajánlja, legyen az bár ház vagy malom, vagy szőlő, avagy szántóföld. S királyságom a szent főbajnok templomához adott 50 embert Scsipnek váraljában, kiknek nevei ezek: Gersin, Grozo, Dragobratnak fia testvéreivel. Bratil, Ganonak veje gyermekeivel, Vlad a diakon fia, Gergovicza, Gresin, Deónak fia, Utjehovi, Miklónak unokaöccse, Marczian gyermekeivel, Grubsának sógora, Dobromir testvéreivel, Dobroszláv, Gononak fia testvéreivel, Tude, az ipármivesnek (technitov) fia, Gergely kovács, Tudének fia, Prodan és veje, Koo gyermekeivel, Kalin testvéreivel, Szláv és veje Iván, Micho, Ljelónak veje, Dragan, Androniknak fia, Dragoszlav, Njegovannak fia gyermekeivel, Bratan, Nego-vaunak veje, Micho, Dipotin veje, Dobrotan, Zvjerkonak fia, Dragan, Bobesaunak fia testvéreivel, és Drága Vazul gyermekeivel, Tude, Nikolinnak fia testvéreivel, Dragoszlav, Ripe-tinnek fia, Sztao, Kricsánnak fia, Demeter, Radnak fia testvéreivel, Sztano, Radomirnak veje gyermekeivel, Leo boltos (czegar) gyermeke, Manoilo, Kalelnak fia vejével Dotrikkal, Péter, Deónak veje, Miklós, Eudoxiusnak fia testvéreivel, Drazso, Pilenek fia gyermekeivel, Dobre, Pilenek fia, és testvére Janó gyermekeivel és vejével, Bratilo kovács gyermekeivel, Maniszláv gyermekeivel, Kálmán gyermekeivel, Braticza testvéreivel, György aranymives gyermekeivel, Miklós boltos gyermekeivel, Bao, Mirjánnak veje, Daroszlav, Pudareknak fia testvéreivel, Vranotnok, Predicsinnek veje testvéreivel, Rad szerb gyermekeivel, Sztrjezo kalapos gyermekeivel, Rao, Drazsinnak fia, Dragoszlav, Kukurnak veje, István, Deszibratnak fia testvéreivel, Bogdan, Krivodrjev gyermekeivel. S a scsipi vásárhely és váraljnak törvénye, legyen törvénye nekik is és gyermekeiknek, midőn a királyhoz jönnek gazdasági vagy bármi egyéb munkában; s azoktól, kiknek lovaik vannak, ezek el ne véttenessenek, sem adó (tovar) alá ne vetenessenek, hanem járjanak el azokkal bármiféle egy-

házi küldetésben is; kiknek pedig lovuk nincs, azok szántsának egy napig őszkor és egy papig tavaszkor, s arassanak és nyomtassanak, s egy napig dolgozzanak a szőlőben. S oda adta királyságom még a régtől fogva elpusztult faluhelyeket, melyeknek nevei ezek : Brjeszt és Szuhogerl, és Ljeszkovicza, és Vicsé, és Drjenok, és Armaszana határa minden emberekkel, kikkel idegen földekről ezen faluk megnépesítettetni fognak; s Brjeszt faluhely(től) Lukaviczon át Bjeszna Vodjenicza mellett Kalugericza is, és a policzai legelő; ezen faluknak minden jogaival és határaival; s Kljucsi-Kunarianeban a falu a plébániabéliekkel és oda valókkal, s ezen falu minden jogaival. S el nem utasította királyságom az ő kérelmét; hanem helyben hagyta és beirta királyságom; úgy hogy a chilendari szent istenanyának megerősítve legyen, és tőle el ne vétethessék; valamint a többi sem, mi be van írva az aranyhullákba (okmányokba) királyságom szülőitől és ösztőlőtől. Ugyanazon módon vannak beírva mindezek is. Ennél fogva királyságom felszabadítja (a fent nevezett embereket) a kis és nagy szolgálat alól; hogy ne legyenek alávetve sem vári, sem pásztori, sem küldetési, sem kutyaőrzési, sem királyságom semmi egyéb szolgálatának; csak a chilendari szent istenanya mostani igumanának, és annak, kit neki tetszei fog oda rendelni, hogy parancsoljon Mihály szent főbajnok templomában, ennek és senki másnak (ne legyenek alávetve). S oda adta királyságom még a szent istenanya templomát Lojanban, Lojan faluval, s ezen falu egész határával és minden jogaival, és az ottani szőlőkkel, és szántóföldekkel és rétekkkel és malmakkal és falu megetti földekkel; (továbbá) Krinót, és Zapuzsanit, és Kobilja Glavát, és Dobrutovezit, és Gradistyét, hogy birtoka (metoch = majorsága) legyen a chilendari szent istenanyá-é. S Vicsi Lup faluhelye a sztrumicsszkoji mezőn, minden igazságaival és jogaival. S Ograzsden mezőséget, és Cservena Polyena legelőjét; s Vaszilicza határát, Sztubicza határát, és Dragsant, és Petrovot, és Szaivniczát, és Knjegniat a brezniczai út és frugopulovi faluhely mellett; s a Sztrumiczi-Tetragonitovoban lévő helyet, hogy templomot építsen ott és hazokat; mindez legyen birtoka a chilendari szent istenanyának; és Sztrumicza lakosát Eksza Balé törményt gyermekeivel. S oda adta

királyságom még szent Petko (Péter) templomát Brjegalnicszán; melyet felépített Karba saját kezeivel és fáradságával, sőt el is látta és felszerelte egyházi szükségletekkel; ez is legyen a chilendari szent istenanya birtoka a szőlővel, s a mezővel és kaszállóval; de a legelőkkel és a földdel is, melyet annak királyságom ura és atyja adott, s ezt ott bírja az egyház; s a kinek úgy fog tetszeni, legyen ez másnak embere vagy szabad ember, az megszorítás nélkül mehessem szent Petko temploma alá (lakni); s királyságom felszabadítá ezen embereket minden királyi szolgálattól, úgy nagy mint kicsi alól, a mint fentebb írva van. S szent György temploma, melyet Beriszlav épített fel Szrbsori faluhelyen, szőlejével és szántóföldével, és ezen templom egész igazságával: s a határ Pupától Niczoba az osztályhoz képest, a mocsár és Gornicz szerint, az országút felé, és Zubovo-Krusnje szerint a folyó mentében a szerb árokig, — a chilendari szent istenanya birtoka legyen. Ennél fogva megerősítette és beírta királyságom, hogy kétségtelen és elsajátíthatlan birtoka legyen a chilendari szent istenanyának, valamint egyebek is, melyek ezen okmányban beírva vannak; ugyanazon módon van beírva ez is. Ha pedig valaki volna, ki ezen adományokat és megerősítéseket, melyeket én István király, és királyságomnak igazhitű főura, Hrelja protoszevaszt tettünk; ezen boszút alljon az úristen, és annak legtisztább anyja, és sujtja meg őt a tiszteletteljes és életadó keresztnek ereje; s legyen megátkozva Istentől, és a nikaeai 380 atyától, és minden szentektől, kik Isten előtt öröktől fogva kedvesek; s királyságomtól is legyen megátkozva; s legyen részese Judás és azok árulásának, kik kiáltották: Vére reánk és gyermekeinkre. S ilyen sujtva legyen királyságom haragja és boszuja által, és fizessen királyságomnak 300 perpert.

† István Krisztusban kegyeshitű királya és önuralkodója minden szerb földeknek és a tengermelléknek.

Függelék.

T h e i n e r Á g o s t o n

*Vetera Monumenta Historica Hungariam Sacram
Illustrantia.*

(Két kötet Róma 1859 és 1860.)

czímű munkájáról.

Theiner Ágoston munkája: „Vetera Monumenta Historica Hungariam Sacram Illustrantia“, — akár alaptervét, akár tartalmát tekintjük, kétségkívül újabb történelmi irodalmunknak egyik legnevezetesebb műve: azért nemcsak kiadójának tudományos érdemei*), melyeket itt névszerint hazánk felsőbb clerusa támogatott, hanem Okmánytárunknak célja is, mely a Monumenták által több igen érdekes adalékot nyert, azt látszanak kívánni, hogy Magyarország történetére nézve a munka fontosságát tűzetesen méltányoljuk.

Nem tagadom, hogy a Monumenták kritikai fejtegetése e szempontból különösen kívánatos lenne. Ennek szükségképi feltétele mindazáltal e sorok írójában hiányzik. Mert ha ilyen fejtegetések céljoknak teljesen meg akarnak felelni, az okmányi és

*) Theiner Ágostonnak (szül. 1804. ápril 11.) tudományos érdemeit eléggé bizonyítják elébbi irodalmi művei is; p. o. *Commentatio de Romanorum Pontificum Epistolarum Decretalium Collectionibus antiquis* (Lipsee 1829); *Recherches sur plusieurs collections inédites du moyen âge* (Paris 1832.); *Über Ivos vermeintliches Decret* (Mainez 1832); *Disquisitiones criticae in praecipuas Canonum et Decretalium Collectiones* (Róma 1836.) stb. Újabb időben a Monumenta-kon kívül megjelent még töle: *Monuments Historiques relatifs aux règnes d' Alexis Michaélovitch, Féodor III. et Pierre le Grand czars de Russie* (Róma 1859. egészsr.); *Vetera Monumenta Poloniae Lithuaniae gentiumque finitimarum historiam illustrantia* (2 kötet Roma 1861. egészsr.); és *Codex Diplomaticus Domini temporalis S. Sedis* (3. kötet. Róma 1861—2. egészsr.).

kézirati apparatus alapos ismeretén kell alapulniok, melyből Theiner közleményeit merítette. Pedig a vaticani levéltárt saját tapasztalásából e sorok írója nem ismeri; s így minden megjegyzései a könyvnek csak külsőségeire vonatkozhatnak, melyek itt alapos kritikai ítéletnek indokolására nem elégségesek. Czélszerűbbnek látszik tehát, a munkának csak irodalmi viszonyait constatirozni; azaz kimutatni, mi abban új, s egyszersmind hazai buváraink eddigi kútfői vizsgálatait tekintetbe véve, feltüntetni, hogy sok, mit Theiner közöl, azelőtt sem volt ismeretlen történelmi irodalmunkban. Láttuk már Okmánytárunk első kötete előszavában, hogy Klimó György és gr. Batthyáni Ignác püspökök, Skerlecz Miklós és néhány más jeles hazánkiai a vaticani pápai levéltárból a magyar történelem számára adatokat nyerni igyekeztek, s Fejér György Codex Diplomaticus-a is bizonyoságul szolgál, hogy fáradozásaik nem maradtak nevezetes eredmény nélkül. Midőn tehát Theiner tudományos érdemeiről szólunk, ezeket is szemügyre kell vennünk.

A Monumentáknak kiindulási pontjára ésczéljára nézve Theiner maga azt mondja, hogy a magyar egyház múltját felvilágosító régi emlékeknek gyűjteménye akarnak lenni, a mint azok Rómában a pápának vaticani levéltárában még feltalálhatók. Panasz lévén t. i., „quod calamitosis illis temporibus, quae Hungariam tot saeculorum decursu saepe saepius affixerant, una cum ecclesiis barbarorum rabie atque igne ferroque destructis, omnia fere monumenta earum historiam spectantia deperierint jactura nunquam satis lugenda“; minthogy ezen veszteség némi orvoslására reményt látszott nyújtani oly munka,

melynek feladata, „ea quae Regesta Summorum Pontificum de rebus Hungaricis continerent, monumenta colligere, quae historiae ecclesiasticae patriae magnis admodum tenebris hucusque occultatae ac circumfusae, lucem afferent“; Theiner ezeket egybegyűjtve és idő szerint rendezve tette közzé. „Exultationem Vestram, szólítja ő meg azután ennek folytán Magyarország főpapjait, detanta patriae historiae accessione haud parum augebit conspectus horum monumentorum, quae uno fere ore illam ab omnibus merito conceptam aestimationem de prisca nempe gentis Vestrae erga Deum, erga Ecclesiam suam, Sanctamque Romanam Sedem pietate testantur atque confirmant.“

Theinernek ezen nyilatkozatát mi teljesen méltányoljuk; gyűjteményének mindazáltal tágabb, a szoros értelmű egyházi történet határain túl ható jelentőséget is tulajdonítunk.

Azon századoknak, melyeket középkornak szokás nevezni, s melyekkel Theiner munkája kizárólag foglalkodik; egyik sajtószertű jellemvonása, hogy a római pápák világi ügyekben is kitűnő tekintéllyel bírtak; úgy hogy nemcsak a középkori nemzetközi és államjog elvei szerint felmerülő politikai kérdésekben a közbenjárók, sőt közvetítők hivatása őket illette; hanem számos esetekben a valóságos törvényhatóság nemét is gyakorolták; szóval, hogy az akkor fennállt nyugateurópai államrendszernek mintegy középpontja, s a nemzetek politikai életének vezetői voltak. Ebben változás csak a XIV. században kezdett történni. A római pápák ezen fontos állása magával hozta, hogy politikai kérdések előttök, vagy közbenjárásuk mellett vitattatván és elintéztetvén,

az ilyenmű ügyek rendezésére vonatkozó okmányok is a pápai levéltárba tétettek le. Így Rómába azon fonalak folyván össze, melyek csaknem egész Európának politikai életén végig vonultak; a vaticani levéltár is a középkor legfontosb eseményeiről gyakran igen nevezetes felvilágosítást nyújthat.

Ez áll névszerint Magyarország több felette fontos állam- és társadalmi ügyeiről is. S így nem csoda, ha hazánknak világi és államtörténete nem kevésbé mint az egyházi, a vaticani levéltár történelmi kincseiben nem ritkán kútfői apparatusának egyik fótámaszát leli. Ennek folytán pedig Theiner munkájának, ezen szempont alatt is igen nagy fontosságot fogunk tulajdonítani.

Mindezen tekintetek még szükségesbnek tűntetik fel a hazai történettudomány azon hivatását, hogy a Theiner által közlött okmányokat és leveleket egyről egyig végig vizsgálja. mindeniköknél azon kérdésre felelvén, ha vajon hazai tudósaink szorgalma és buzgósága által nem bírta-e azt már a tudomány nálunk a Monumenták megjelenése előtt? Mert a mint egyrésről Theiner érdemeit méltányolnunk kell, másrésről a hazai tudományosságra nézve is becsületbenjáró dolog, hogy saját buváraink érdemeiről se felejtezzünk meg. Különben, ha áll is, hogy tulajdonképi új nevezetesb nyereseményre történelmünk csak az itt először közlött okmányok és levelek folytán tesz szert; másrésről mégis a már előbb ismeretek is az által nem csekély kritikai támaszt és gyakorlati súlyt nyernek, hogy létökről és tartalmukról a Monumenták alapján biztosabb tudomást, és mintegy teljes kritikai megnyugtatót nyerünk.

Okmánytárunk kitézött feladatánál fogva itt

egyedül az árpádi korszakra, azaz az 1301. előtti időre szorítkozunk. S valamint általában munkásságunk célja nem más, mint Fejér György Codex Diplomaticus-át alapul véve, ennek okmányi tartalmát lehetőleg kiegészíteni; úgy a Monumenták méltatásában is a Fejér-féle Codex szolgálанд zsinormértékül.

Ezekhez képest Theiner munkáját h á r m a s irányban akarom vizsgálat alá venni :

I. Azt Fejér György Codex Diplomaticus-ával párhuzamba téve, minthogy ez, néhány igen csekélyszámú, a szerző figyelmét elkerültnek kivételével, a történelmünkben az előtt ismert pápai bullákat és leveleket mind tartalmazza. Egyről egyig fogom tehát kitenni a Monumenták mindazon múltunk árpádi korszakára vonatkozó számain, melyek a Fejér-féle okmánygyűjteményben is már találhatnak.

II. Lajstromát fogom nyújtani az ugyanazon korú pápai bulláknak és leveleknek is, melyeket ismerünk, és melyekre Theiner munkájában nem találunk. Végre

III. Ezeknek folytán ki fogom jelölni azokat, melyeket Theiner első tett közzé.

I.

Azon, történelmünk árpádi korszakára vonatkozó okmányok, névszerint pápai bullák és levelek, melyeket Theiner Monumentái közölnek, melyeknek azonban tartalmát és szövegét már előbb is ismertük, Fejér Codex Diplomaticusa szerint a következők :

III. Honorius pápa.

Theiner Monumentái
I. kötetében.

Fejér Codex Diplomaticusában.

Szám	Év	Kötet	Lap
I.	1214.	III. köt. 1. rész	163.
II.	1216.	III. k. 1. r.	183.
III.	1216.	III. k. 1. r.	185.
IV.	1216.	III. k. 1. r.	186.
V.	1217.	III. k. 1. r.	187.
VI.	1217.	III. k. 1. r.	189.
VII.	1217.	III. k. 1. r.	190.
IX.	1217.	III. k. 1. r.	191.
X.	1217.	III. k. 1. r.	192.
XIV.	1217.	III. k. 1. r.	203.
XV.	1217.	III. k. 1. r.	228.
XVII.	1217.	III. k. I. r.	258.
XXII.	1217.	III. k. 1. r.	263.
XXIII.	1217.	III. k. 1. r.	233.
XXIV.	1217.	III. k. 1. r.	237.
XXV.	1217.	III. k. 1. r.	239.
XXVII.	1218.	III. k. 1. r.	264.
XXVIII.	1219.	III. k. 1. r.	275.
XXIX.	1219.	III. k. 1. r.	277.
XXX.	1219.	III. k. 1. r.	277.
XXXI.	1219.	III. k. 1. r.	278.
XXXII.	(1218.)	III. k. 1. r.	250.
XXXIII.	1219.	III. k. 1. r.	279.
XXXIV.	1219.	III. k. 1. r.	280.
XXXV.	1219.	III. k. 1. r.	280.
XXXVI.	1219.	III. k. 1. r.	281.
XXXVII.	1219.	III. k. 1. r.	282.
XXXVIII.	1220.	III. k. 1. r.	288.
XXXIX.	1220.	III. k. 1. r.	289.
XL.	1220.	III. k. 1. r.	294.

Theiner Monumentái
I. kötetében

Fejér Codex Diplomaticusában

Szám	Év				Kötet	Lap
XLI.	1220.	.	.	.	III. k. 1. r.	295.
XLII.	1220.	.	.	.	III. k. 1. r.	296.
XLIII.	1220.	.	.	.	III. k. 1. r.	297.
XLV.	1220.	.	.	.	III. k. 1. r.	299.
XXVI.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	304.
XLVII.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	298.
XLVIII.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	306.
L.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	308.
LI.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	309.
LIII.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	310.
LIV.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	312.
LV.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	347.
LVII.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	311.
LVIII.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	312.
LIX.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	313.
LX.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	347.
LXI.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	350.
LXII.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	348.
LXIII.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	351.
LXIV.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	354.
LXV.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	355.
LXVII.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	384.
LXVIII.	1221.	.	.	.	III. k. 1. r.	385.
LXIX.	1222.	.	.	.	III. k. 1. r.	386.
LXX.	1222.	.	.	.	III. k. 1. r.	388.
LXXI.	1222.	.	.	.	III. k. 1. r.	388.
LXXII.	1222.	.	.	.	III. k. 1. r.	389.
LXXIII.	1222.	.	.	.	III. k. 1. r.	390.
LXXIV.	1222.	.	.	.	III. k. 1. r.	391.
LXXVI.	1223.	.	.	.	III. k. 1. r.	405.
LXXVII.	1223.	.	.	.	III. k. 1. r.	405.
LXXVIII.	1223.	.	.	.	III. k. 1. r.	409.
LXXIX.	1223.	.	.	.	III. k. 1. r.	407.
LXXXI.	1223.	.	.	.	III. k. 1. r.	412.
LXXXII.	1223.	.	.	.	III. k. 1. r.	411.
LXXXIV.	1223.	.	.	.	III. k. 1. r.	416.

Theiner Monumentái I. kötetében.		Fejér Cod. Diplomaticusában			
Szám	Év	Kötet			Lap
LXXXV.	1223.	III.	k.	1. r.	413.
LXXXVI.	1223.	III.	k.	1. r.	419.
LXXXVII.	1223.	III.	k.	1. r.	420.
LXXXVIII.	1223.	III.	k.	1. r.	422.
XC.	1224.	III.	k.	1. r.	433.
XCI.	1224.	III.	k.	1. r.	430.
XCII.	1224.	III.	k.	1. r.	430.
XCIII.	1224.	III.	k.	1. r.	431.
XCIV.	1224.	III.	k.	1. r.	434.
XCV.	1224.	III.	k.	1. r.	402.
XCVII.	1224.	III.	k.	1. r.	435.
XCVIII.	1224.	III.	k.	1. r.	436.
XCIX.	1224.	III.	k.	1. r.	437.
C.	1224.	III.	k.	1. r.	438.
CI.	1224.	III.	k.	1. r.	438.
CII.	1224.	III.	k.	1. r.	451.
CIII.	1224.	III.	k.	1. r.	450.
CIV.	1224.	III.	k.	1. r.	452.
CV.	1224.	III.	k.	1. r.	459.
CVII.	1224.	III.	k.	1. r.	453.
CVIII.	1224.	III.	k.	1. r.	453.
ÇIX.	1224.	III.	k.	1. r.	461.
CX.	1224.	III.	k.	1. r.	463.
CXI.	1225.	III.	k.	2. r.	15.
CXII.	1225.	III.	k.	2. r.	16.
CXIII.	1225.	III.	k.	2. r.	17.
CXIV.	1225.	III.	k.	2. r.	19.
CXV.	1225.	III.	k.	2. r.	27.
CXVI.	1225.	III.	k.	2. r.	28.
CXVII.	1225.	III.	k.	2. r.	30.
CXVIII.	1225.	III.	k.	2. r.	33.
CXIX.	1225.	III.	k.	2. r.	32.
CXX.	1225.	III.	k.	2. r.	38.
CXXI.	1225.	III.	k.	2. r.	34.
CXXII.	1225.	III.	k.	2. r.	31.
CXXIII.	1225.	III.	k.	2. r.	47.

Theiner Monumentái
I. kötetében

Fejér Cod. Diplomaticusában

Szám	Év	Kötet	Lap
CXXIV.	1225.	III. k. 2. r.	43.
CXXV.	1225.	III. k. 2. r.	43.
CXXVI.	1225.	III. k. 2. r.	47.
CXXVII.	1225.	III. k. 2. r.	48.
CXXVIII.	1215.	III. k. 2. r.	53.
CXXX.	1225.	III. k. 2. r.	51.
CXXXI.	1225.	III. k. 2. r.	52.
CXXXII.	1225.	III. k. 2. r.	57.
CXXXIII.	1225.	III. k. 2. r.	55.
CXXXIV.	1225.	III. k. 2. r.	56.
CXXXV.	1225.	III. k. 2. r.	58.
CXXXVI.	1226.	III. k. 2. r.	74.
CXXXVII.	1226.	III. k. 2. r.	78.
CXXXVIII.	1226.	III. k. 2. r.	79.
CXXXIX.	1226.	III. k. 2. r.	80.
CXL.	1226.	III. k. 2. r.	82.
CXLI.	1226.	III. k. 2. r.	83.
CXLII.	1226.	III. k. 2. r.	84.
CXLIII.	1219.	III. k. 1. r.	272.
CXLIV.	1226.	III. k. 2. r.	85.
CXLV.	1226.	III. k. 2. r.	98.
CXLIX.	1227.	III. k. 2. r.	101.
CL.	1227.	III. k. 2. r.	102.

IX. Gergely pápa.

CLI.	1217.	III. k. 1. r.	214.
	1221.	III. k. 1. r.	320.
	1227.	III. k. 2. r.	108.
CLII.	1199.	II. köt.	363.
	1217.	III. k. 1. r.	210.
CLIII.	1134.	I. köt.	484.
CLIV.	1227.	III. k. 2. r.	109.
CLV.	1228.	III. k. 2. r.	154.
CLVI.	1228.	III. k. 2. r.	151.
CLVII.	1228.	III. k. 2. r.	153.

Theiner Monumentái
I. kötetében

Fejér Codex Diplomaticusában

Szám	Év	Kötet	Lap
CLVIII.	1229.	III. k. 2. r.	155.
CLIX.	1229.	III. k. 2. r.	157.
CLX.	1229.	III. k. 2. r.	165.
CLXI.	1229.	III. k. 2. r.	203.
CLXII.	1229.	III. k. 2. r.	216.
CLXIII.	1230.	III. k. 2. r.	201.
CLXV.	1231.	III. k. 2. r.	240.
CLXVII.	1231.	III. k. 2. r.	238.
CLXVIII.	1231.	III. k. 2. r.	241.
CLXIX.	1231.	III. k. 2. r.	245.
CLXX.	1231.	III. k. 2. r.	246.
CLXXI.	1231.	III. k. 2. r.	248.
CLXXII.	1231.	III. k. 2. r.	250.
CLXXIII.	1231.	III. k. 2. r.	251.
CLXXIV.	1231.	III. k. 2. r.	267.
CLXXV.	1232.	III. k. 2. r.	272.
CLXXV.	1232.	III. k. 2. r.	275.
	1001.	I. k.	280.
CLXXIX.	1232.	III. k. 2. r.	276.
CLXXX.	1232.	III. k. 2. r.	299.
CLXXXI.	1232.	III. k. 2. r.	302.
CLXXXII.	1232.	III. k. 2. r.	290.
CLXXXIII.	1232.	III. k. 2. r.	302.
CLXXXIV.	1232.	III. k. 2. r.	303.
CLXXXV.	1232.	III. k. 2. r.	303.
CLXXXVI.	1232.	III. k. 2. r.	306.
CLXXXVII.	1232.	III. k. 2. r.	311.
	1232.	III. k. 2. r.	312.
	1231.	III. k. 2. r.	255.
CLXXXVIII.	1233.	III. k. 2. r.	335.
CLXXXIX.	1233.	III. k. 2. r.	336.
CXC.	1233.	III. k. 2. r.	345.
	1222.	III. k. 1. r.	379.
CXCI.	1233.	III. k. 2. r.	314.
	1228.	III. k. 2. r.	314.
CXCII.	1233.	III. k. 2. r.	314.

Theiner Monumentái
I. kötetébenFejér Codex Diplomatí
cusában

Szám	Év	Kötet	Lap
CXCIII.	1233.	III. k. 2. r.	337.
CXCIV.	1233.	III. k. 2. r.	338.
CXCV.	1233.	III. k. 2. r.	366.
CXCVI.	1233.	III. k. 2. r.	371.
CXCVII.	1233.	III. k. 2. r.	372.
CXCVIII.	1233.	III. k. 2. r.	326.
	1233.	III. k. 2. r.	319.
CXCIX.	1233.	III. k. 2. r.	350.
	1233.	III. k. 2. r.	351.
	1233.	III. k. 2. r.	352.
CC.	1233.	III. k. 2. r.	342.
CCI.	1233.	III. k. 2. r.	343.
CCII.	1233.	III. k. 2. r.	344.
CCIII.	1233.	III. k. 2. r.	348.
CCIV.	1233.	III. k. 2. r.	373.
CCV.	1234.	III. k. 2. r.	374.
CCVI.	1234.	III. k. 3. r.	378.
CCVII.	1234.	III. k. 2. r.	379.
CCIX.	1234.	III. k. 2. r.	375.
CCX.	1234.	III. k. 2. r.	381.
CCXI.	1234.	III. k. 2. r.	382.
	1234.	III. k. 2. r.	383.
CCXII.	1234.	III. k. 2. r.	385.
CCXIII.	1234.	III. k. 2. r.	388.
CCXIV.	1234.	III. k. 2. r.	390.
CCXV.	1234.	III. k. 2. r.	393.
CCXVI.	1234.	III. k. 2. r.	394.
CCXX.	1234.	III. k. 2. r.	396.
CCXXIII.	1234.	III. k. 2. r.	397.
CCXXIV.	1234.	III. k. 2. r.	398.
CCXXV.	1234.	III. k. 2. r.	399.
CCXXVI.	1234.	III. k. 2. r.	401.
CCXXVII.	1235.	III. k. 2. r.	440.
CCXXVIII.	1235.	III. k. 2. r.	448.
CCXXIX.	1235.	III. k. 2. r.	449.
CCXXXII.	1235.	III. k. 2. r.	450.

Theiner Monumentái I. kötetében		Fejér Codex Diplomaticusában			
Szám	Év	Kötet			Lap
CCXXXIII.	1235.	III.	k.	2. r.	452.
CCXXXVII.	1235.	III.	k.	2. r.	454.
CCXXXIX.	1235.	III.	k.	2. r.	451.
CCXLI.	1235.	III.	k.	2. r.	455.
CCXLII.	1235.	III.	k.	2. r.	457.
CCXLVIII.	1235.	IV.	k.	1. r.	28.
CCXLIX.	1235.	IV.	k.	1. r.	30.
CCLII.	1236.	IV.	k.	1. r.	33.
CCLV.	1236.	IV.	k.	1. r.	45.
CCLVIII.	1236.	IV.	k.	1. r.	36.
CCLXII.	1236.	IV.	k.	1. r.	41.
CCLXIV.	1236.	IV.	k.	1. r.	44.
CCLXVIII.	1237.	IV.	k.	1. r.	84.
CCLXIX.	1237.	IV.	k.	1. r.	85.
CCLXX.	1237.	IV.	k.	1. r.	90.
CCLXXI.	1236. v. 1237.	IV.	k.	1. r.	50.
CCLXXIV.	1237.	IV.	k.	1. r.	86.
CCLXXVII.	1237.	IV.	k.	1. r.	88.
CCLXXXI.	1237.	IV.	k.	1. r.	92.
CCLXXXII.	1237.	IV.	k.	1. r.	93.
CCLXXXIII.	1238.	IV.	k.	1. r.	101.
CCLXXXIX.	1238.	IV.	k.	1. r.	124.
CCXCI.	1238.	IV.	k.	1. r.	123.
CCXCIII.	1238.	IV.	k.	1. r.	120.
CCXCV.	1238.	IV.	k.	1. r.	115.
CCXCIX.	1238.	IV.	k.	1. r.	119.
CCC.	1238.	IV.	k.	1. r.	122.
CCCI.	1238.	IV.	k.	1. r.	128.
CCCII.	1238.	IV.	k.	1. r.	130.
CCCIII.	1238.	IV.	k.	1. r.	129.
CCCIV.	1238.	IV.	k.	1. r.	128.
CCCV.	1238.	IV.	k.	1. r.	130.
CCCVI.	1238.	IV.	k.	1. r.	126.
CCCVII.	1239.	IV.	k.	1. r.	176.
CCCVIII.	1238.	IV.	k.	1. r.	111.
CCCIX.	1239.	IV.	k.	1. r.	159.

Theiner Monumentái I. kötetében		Fejér Codex Diplomaticusában		
Szám	Év	Kötet		Lap
CCCX.	1239.	IV. k.	1. r.	175.
CCCXI.	1239.	IV. k.	1. r.	177.
CCCXIII.	1239.	IV. k.	1. r.	174.
CCCXIV.	1239.	IV. k.	1. r.	174.
CCCXV.	1240.	IV. k.	1. r.	188.
CCCXVI.	1240.	IV. k.	1. r.	178.
CCCXVIII.	1240.	IV. k.	1. r.	179.
CCCXIX.	1240.	IV. k.	1. r.	190.
CCCXXI.	1240.	IV. k.	1. r.	180.
CCCXXII.	1240.	IV. k.	1. r.	183.
CCCXXVI.	1241.	IV. k.	1. r.	206.
CCCXXVIII.	1241.	IV. k.	1. r.	208.
CCCXXIX.	1240.	IV. k.	1. r.	184.
CCCXXXI.	1240.	IV. k.	1. r.	186.
CCCXXXIII.	1241.	IV. k.	1. r.	210.
CCCXXXIV.	1241.	IV. k.	1. r.	209.
CCCXXXV.	1241.	IV. k.	1. r.	214.
CCCXXXVII.	1241.	IV. k.	1. r.	216.
CCCXXXIX.	1241.	IV. k.	1. r.	218.
CCCXLII.	1241.	IV. k.	1. r.	228.

IV. Ineze pápa.

CCCXLIII.	1243.	IV. k.	1. r.	283.
CCCXLIV.	1243.	IV. k.	1. r.	280.
CCCXLV.	1243.	IV. k.	1. r.	301.
CCCXLVI.	1243.	IV. k.	1. r.	281.
CCCXLVIII.	1243.	IV. k.	1. r.	299.
CCCXLIX.	1243.	IV. k.	1. r.	302.
CCCL.	1243.	IV. k.	1. r.	304.
CCCLII.	1244.	IV. k.	1. r.	355.
CCCLIV.	1244.	IV. k.	1. r.	356.
CCCLIX.	1245.	IV. k.	1. r.	359.
CCCLX.	1245.	IV. k.	1. r.	360.
CCCLXI.	1245.	IV. k.	1. r.	364.
CCCLXIII.	1245.	IV. k.	1. r.	360.

Theiner Monumentái
I. kötetében

Fejér Codex Diplomaticusában

Szám	Év	Kötet	Lap
CCCLXIV.	1245.	IV. k. 1. r.	363.
CCCLXVII.	1245.	IV. k. 1. r.	369.
CCCLXXII.	1245.	VII. k. 5. r.	268.
CCCLXXIII.	1245.	IV. k. 1. r.	400.
CCCLXXV.	1247.	IV. k. 1. r.	459.
CCCLXXVI.	1247.	IV. k. 1. r.	461.
CCCLXXVII.	1247.	IV. k. 1. r.	459.
CCCLXXIX.	1247.	IV. k. 1. r.	461.
CCCLXXX.	1247.	IV. k. 1. r.	462.
CCCLXXXI.	1247.	IV. k. 1. r.	463.
CCCLXXXII.	1247.	IV. k. 1. r.	467.
CCCLXXXV.	1248.	IV. k. 2. r.	27.
CCCLXXXVI.	1248.	IV. k. 2. r.	29.
CCCLXXXVII.	1248.	IV. k. 2. r.	28.
CCCLXXXIX.	1248.	IV. k. 2. r.	29.
CCCXCI.	1249.	IV. k. 2. r.	72.
CCCXCII.	1250.	IV. k. 2. r.	73.
CCCXCIII.	1250.	IV. k. 2. r.	75.
	1247.	IV. k. 1. r.	447.
CCCXCIV.	1250.	IV. k. 2. r.	74.
CCCXCVII.	1252.	IV. k. 2. r.	123.
CCCXCIX.	1252.	IV. k. 2. r.	128.
CCCC.	1252.	IV. k. 2. r.	131.
CCCCI.	1252.	IV. k. 2. r.	128.
CCCCII.	1252.	IV. k. 2. r.	130.
CCCCIII.	1252.	IV. k. 2. r.	129.
CCCCIV.	1252.	IV. k. 2. r.	132.
CCCCV.	1252.	IV. k. 2. r.	133.
CCCCVI.	1252.	IV. k. 2. r.	134.
CCCCVII.	1253.	IV. k. 2. r.	177.
CCCCVIII.	1253.	IV. k. 2. r.	178.
CCCCX.	1253.	IV. k. 2. r.	179.
CCCCXI.	1253.	IV. k. 2. r.	180.
CCCCXII.	1253.	IV. k. 2. r.	177.
CCCCXIII.	1253.	IV. k. 2. r.	181.
CCCCXIV.	1253.	IV. k. 2. r.	181.

Theiner Monumentái I. kötetében		Fejér Codex Diplomaticusában			
Szám	Év	Kötet		Lap	
CCCCXV.	1253.	IV. k.	2. r.	183.	
CCCCXVI.	1253.	IV. k.	2. r.	185.	
CCCCXVII.	1253.	IV. k.	2. r.	187.	
CCCCXVIII.	1253.	IV. k.	2. r.	188.	
CCCCXX.	1253.	IV. k.	2. r.	190.	
CCCCXXI.	1253.	IV. k.	2. r.	191.	
CCCCXXII.	1253.	IV. k.	2. r.	193.	
CCCCXXIII.	1253.	IV. k.	2. r.	196.	
CCCCXXIV.	1253.	IV. k.	2. r.	200.	
CCCCXXIX.	1254.	IV. k.	2. r.	238.	
CCCCXXX.	1254.	IV. k.	2. r.	244.	
CCCCXXXI.	1254.	IV. k.	2. r.	245.	
CCCCXXXIV.	1254.	IV. k.	2. r.	247.	
CCCCXXXV.	1254.	IV. k.	2. r.	249.	
CCCCXXXVI.	1254.	IV. k.	2. r.	251.	
CCCCXXXVII.	1254.	IV. k.	1. r.	378.	
(Fejér szerint 1245.)					
CCCCXXXVIII.	1254.	IV. k.	2. r.	242.	
CCCCXXXIX.	1254.	IV. k.	2. r.	145.	
(Fejér szerint 1252.)					
CCCCXLII.	1254.	IV. k.	2. r.	141.	
(Fejér szerint 1252.)					

IV. Sándor pápa.

CCCCXLIII.	1255.	IV. k.	2. r.	325.
CCCCLI.	1258.	IV. k.	2. r.	466.
CCCCLIII.	1259.	IV. k.	2. r.	504.
CCCCLIV.	1259.	IV. k.	2. r.	507.

IV. Orbán pápa.

CCCCLVIII.	1262.	IV. k.	3. r.	93.
CCCCLXIV.	1263.	IV. k.	3. r.	167.
CCCCLXXVI.	1264.	IV. k.	3. r.	219.
CCCCLXXX.	1264.	IV. k.	3. r.	223.
CCCCLXXXI.	1264.	IV. k.	3. r.	224.

Theiner Monumentái
I. kötetében

Fejér Codex Diplomaticusában

Szám	Év	Kötet	Lap
CCCCLXXXIII.	1264.	IV. k. 3. r.	226.
CCCCLXXXV.	1264.	IV. k. 3. r.	211.
CCCCLXXXVII.	1264.	IV. k. 3. r.	228.
CCCCLXXXVIII.	1264.	IV. k. 3. r.	231.
CCCCXCV.	1264.	IV. k. 3. r.	236.
CCCCXCIX.	1264.	IV. k. 3. r.	234.
DL.	1264.	IV. k. 3. r.	235.
DIII.	1264.	IV. k. 3. r.	213.
DIV.	1264.	IV. k. 3. r.	216.
DVII.	1264.	IV. k. 3. r.	210.
DVIII.	1264.	IV. k. 3. r.	238.

IV. Kelemen pápa.

DXII.	1265.	IV. k. 3. r.	258.
DXIII.	1265.	IV. k. 3. r.	299.
DXIV.	1265.	IV. k. 3. r.	266.
DXV.	1266.	IV. k. 3. r.	358.
DXVI.	1266.	IV. k. 3. r.	341.
DXVII.	1266.	IV. k. 3. r.	364.
	1256.	IV. k. 3. r.	365.
DXXI.	1266.	IV. k. 3. r.	367.
DXXII.	1266.	IV. k. 3. r.	371.
DXXIII.	1266.	IV. k. 3. r.	373.
DXXVI.	1266.	IV. k. 3. r.	360.

X. Gergely pápa.

DXXVIII.	1272.	V. k. 2. r.	66.
	(Fejér szerint 1273.)		
DXXIX.	1271.	V. k. 1. r.	113.

III. Miklós pápa.

DXLIII.	1278.	V. k. 2. r.	461.
DLVI.	1279.	V. k. 2. r.	507.

Theiner Monumentái I. kötetében		Fejér Cod. Diplomat- cusában		
Szám	Év	Kötet		Lap
DLVII.	1279.	V. k.	2. r.	572.
DLXIV	1280.	V. k.	3. r.	28.
DLXV.	1280.	V. k.	3. r.	37.
DLXVI.	1280.	V. k.	3. r.	35.

IV. Márton pápa.

DLXVII.	1282.	V. k.	3. r.	138.
DLXX.	1282.	V. k.	3. r.	136.
DLXXI.	1282.	V. k.	3. r.	135.

IV. Honorius pápa.

DLXXII.	1287.	V. k.	3. r.	358.
DLXXVI.	1287.	V. k.	3. r.	361.

IV. Miklós pápa.

DLXXVIII.	1288.	V. k.	3. r.	420.
DLXXXIV.	1290.	V. k.	3. r.	494.
DLXXXIX.	1290.	VI. k.	1. r.	60.
DXCIV.	1291.	VI. k.	1. r.	76.
DXCV.	1291.	VI. k.	1. r.	79.
DXCVIII.	1291.	VI. k.	1. r.	84.
DXCIX.	1291.	VI. k.	1. r.	95.
DC.	1291.	VI. k.	1. r.	96.
DCI.	1291.	VI. k.	1. r.	82.
DCII.	1291.	VI. k.	1. r.	97.
DCIII.	1291.	VI. k.	1. r.	85.
DCIV.	1291.	VI. k.	1. r.	87.
DCVII.	1291.	VII. k.	5. r.	489.
DCVIII.	1291.	VII. k.	5. r.	491.

VIII. Bonifác pápa.

DCXVII.	1299.	VI. k.	2. r.	224.
DCXVIII.	1299.	VI. k.	2. r.	225.

Összesen tehát a Theiner által közlött 618 Árpádkori okmányok s pápai levelek és bullák közül 391-et bírt már az előtt a magyar történettudomány.

II.

Árpádkorú pápai bullák és levelek, melyek Theiner Monumentáiban nem foglaltatnak.

Ezeket itt részint Fejér Codex Diplomaticusából, részint Árpádkori Új Okmánytárunkból hozzuk fel.

Pápa.	Év.	Fejér Cod. Dipl.	Árpádk. Új Okmánytár.
VII. Leo.	937.	I. kötet 244. l.	
„	937.	I. k. 247. l.	— —
II. Agapit.	946.	I. k. 253. l.	— —
VI. Benedek.	974.	I. k. 258. l.	— —
VII. Benedek.	975.	I. k. 266. l.	— —
II. Szilveszter.	1000.	I. k. 274. l.	— —
VIII. Benedek.	1023.	VII. k. 5. r. 48. l.	— —
VII. Gergely	1074.	I. k. 416. l.	— —
„	1074.	I. k. 418. l.	— —
„	1074.	I. k. 419. l.	— —
„	1074.	I. k. 420. l.	— —
„	1074.	I. k. 421. l.	— —
„	1074.	VII. k. 5. r. 73. l.	— —
„	1075.	I. k. 423. l.	— —
„	1075.	I. k. 424. l.	— —
„	1075.	I. k. 425. l.	— —
„	1076.	VII. k. 5. r. 75. l.	— —
„	1077.	I. k. 442. l.	— —
„	1078.	VII. k. 5. r. 77. l.	— —
„	1079.	I. k. 445. l.	— —
„	1079.	I. k. 447. l.	— —
II. Orbán.	1096.	II. k. 13. l.	— —

Pápa.	Év.	Fejér Cod. Dipl.	Árpádk. Új Ok- mánytár.
II. Paszkal.	1102.	II. k. 32. l.	
„	1102.	II. k. 36. l.	— —
„	1103.	II. k. 40. l.	— —
„	1106.	II. k. 43. l.	— —
II. Kalixt.	1121.	VII. k. 5. r. 91. l.	— —
„	1121.	VII. k. 5. r. 94. l.	— —
II. Inceze.	1138.	II. k. 113. l.	— —
„	1142.	VII. k. 5. r. 110. l.	— —
IV. Adorján.	1151.	VII. k. 3. r. 14. l.	— —
„	1154.	VII. k. 3. r. 16. l.	— —
III. Sándor.	1160.	II. k. 159. l.	— —
„	1161.	II. k. 160. l.	— —
„	1161.	VII. k. 5. r. 117. l.	— —
„	1166.	II. k. 176. l.	— —
„	1169.	II. k. 183. l.	— —
„	1173.	II. k. 187. l.	— —
„	1275.	— —	I. köt. 70. l.
„	1176.	II. k. 191. l.	— —
„	1178.	II. k. 193. l.	— —
„	1181.	II. k. 197. l.	— —
III. Lucius.	1183.	II. k. 204. l.	— —
III. Orbán.	1185.	II. k. 224. l.	— —
„	1186.	II. k. 225. l.	— —
„	1186.	VII. k. 5. r. 127. l.	— —
„	1187.	— —	I. köt. 79. l.
III. Kelemen.	1188.	II. k. 243. l.	— —
„	1188.	VII. k. 5. r. 129. l.	— —
„	1189.	II. k. 248. l.	— —
„	1191.	II. k. 272. l.	— —
„	1191.	II. k. 273. l.	— —
III. Coelestin.	1191.	II. k. 274. l.	— —
„	1191.	II. k. 275. l.	— —
„	1191.	II. k. 276. l.	— —
„	1193.	II. k. 290. l.	— —
III. Inceze.	1198.	II. k. 311. l.	— —

(Migne J. P., Innocentii III. Opera
omnia. Paris 1855. I. k. 5. l.)*).

*) III. Inceze pápa munkáinak ezen kiadását itt idézem, mert
Theiner is reá hivatkozik.

Pápa.	Év.	Fejér Cod. Dipl.	Árpádkori Uj Ok- mánytár.
III. Ineze.	1198.	II. k. 311. l.	
"	1198.	II. k. 312. l. (Migne I. köt. 227. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 313. l. (Migne I. köt. 8. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 315. l. (Migne I. köt. 227. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 316. l. (Migne I. köt. 6. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 317. l. (Migne I. köt. 462. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 321. l. (Migne I. köt. 7. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 322. l. (Migne I. köt. 5. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 323. l. (Migne I. köt. 215. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 323. l. (Migne I. köt. 368. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 327. l. (Migne I. köt. 234. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 328. l. (Migne I. köt. 461. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 331. l. (Migne I. köt. 368. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 333. l. (Migne I. köt. 449. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 333. l. (Migne I. köt. 228. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 335. l. (Migne I. köt. 25. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 336. l. (Migne I. köt. 234. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 337. l. (Migne I. köt. 460. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 339. l. (Migne I. köt. 226. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 339. l. (Migne I. köt. 436. l.)	-- --
"	1198.	II. k. 340. l. (Migne I. köt. 436. l.)	-- --

Pápa.	Év.	Fejér Cod. Dipl.	Árpádkori Új Ok- mánytár.
III. Incze	1198.	II. k. 341. l. (Migne I. köt. 204. l.)	
"	1198.	VII. k. 5. r. 146. l. (Migne I. köt. 480. l.)	— —
"	1198.	VII. k. 5. r. 147. l. (Migne I. köt. 481. l.)	— —
"	1198.	— — —	I. k. 86. l.
"	1198.	— — —	I. k. 87. l.
"	1199.	II. k. 348. l. (Migne I. köt. 805. l.)	— —
"	1199.	II. k. 349. l. (Migne I. köt. 809. l.)	— —
"	1199.	II. k. 350. l.	— —
"	1199.	II. k. 351. l. (Migne I. köt. 500. l.)	— —
"	1199.	II. k. 353. l. (Migne I. köt. 497. l.)	— —
"	1199.	II. k. 356. l. (Migne I. köt. 493. l.)	— —
"	1199.	II. k. 357. l. (Migne I. köt. 502. l.)	— —
"	1199.	II. k. 358. l. (Migne I. köt. 643. l.)	— —
"	1199.	II. k. 361. l. (Migne I. köt. 645. l.)	— —
"	1199.	II. k. 365. l. (Migne I. köt. 492. l.)	— —
"	1199.	II. k. 367. l. (Migne I. köt. 862. l.)	— —
"	1200.	II. k. 378. l.	— —
"	1200.	V. k. 7. r. 151. l.	— —
"	1200.	— — —	I. k. 88. l.
"	1202.	II. k. 389. l. (Migne I. köt. 971. l.)	— —
"	1202.	II. k. 390. l. (Migne I. köt. 726 l.)	— —
"	1202.	II. k. 392. l. (Migne I. köt. 1099. l.)	— —
"	1202.	II. k. 393. l. (Migne I. köt. 1100. l.)	— —

Pápa	Év	Fejér Cod. Dipl.	Árpádk. Új Ok-
III. Incze.	1203.	II. k. 396. l. (Migne I. köt. 1178. l.)	mánytár.
"	1203.	II. k. 401. l. (Migne II. köt. 13. l.)	— —
"	1203.	II. k. 403. l. (Migne II. köt. 16. l.)	— —
"	1203.	II. k. 404. l. (Migne II. köt. 15. l.)	— —
"	1203.	II. k. 408. l. (Migne II. köt. 29. l.)	— —
"	1203.	II. k. 412. l. (Migne II. köt. 169. l.)	— —
"	1203.	II. k. 413. l. (Migne II. köt. 170. l.)	— —
"	1203.	II. k. 415. l. (Migne II. köt. 170. l.)	— —
"	1203.	II. k. 416. l. (Migne II. köt. 56. l.)	— —
"	1203.	II. k. 417. l. (Migne II. köt. 28. l.)	— —
"	1203.	II. k. 419. l.	— —
"	1203.	II. k. 420. l. (Migne II. köt. 56. l.)	— —
"	1204.	II. k. 423. l. (Migne II. köt. 340. l.)	— —
"	1204.	II. k. 425. l. (Migne II. köt. 277. l.)	— —
"	1204.	II. k. 426. l. (Migne II. köt. 267. l.)	— —
"	1204.	II. k. 427. l. (Migne II. köt. 266. l.)	— —
"	1204.	II. k. 429. l. (Migne II. köt. 332. l.)	— —
"	1204.	II. k. 430. l. (Migne II. köt. 240. l.)	— —
"	1204.	II. k. 431. l. (Migne II. köt. 340. l.)	— —
"	1204.	II. k. 435. l.	— —
"	1204.	II. k. 443. l. (Migne II. köt. 427. l.)	— —

Pápa.	Év.	Fejér Cod. Dipl.	Árpádk. Új Ok- mánytár.
III. Ince.	1204.	II. k. 444. l. (Migne II. köt. 221. l.)	
"	1204.	II. k. 446. l.	— —
"	1204.	II. k. 451. l. (Migne II. köt. 463. l.)	— —
"	1204.	VII. k. 5. r. 158. l.	— —
"	1205.	II. k. 455. l. (Migne II. köt. 595. l.)	— —
"	1205.	II. k. 457. l. (Migne II. köt. 596. l.)	— —
"	1205.	II. k. 458. l. (Migne II. köt. 597. l.)	— —
"	1205.	II. k. 459. l. (Migne II. köt. 597. l.)	— —
"	1205.	II. k. 460. l. (Migne II. köt. 661. l.)	— —
"	1205.	II. k. 462. l. (Migne II. köt. 667. l.)	— —
"	1205.	II. k. 463. l. (Migne II. köt. 675. l.)	— —
"	1205.	III. k. 1. r. 22. l. (Migne II. köt. 762. l.)	— —
"	1205.	III. k. 1. r. 23. l. (Migne II. köt. 717. l.)	— —
"	1205.	III. k. 1. r. 29. l. (Migne II. köt. 720. l.)	— —
"	1205.	VII. k. 5. r. 165. l. (Migne II. köt. 705. l.)	— —
"	1206.	III. k. 1. r. 29. l. (Migne II. köt. 893. l.)	— —
"	1206.	III. k. 1. r. 35. l. (Migne II. köt. 895. l.)	— —
"	1206.	III. k. 1. r. 37. l. (Migne II. köt. 895. l.)	— —
"	1206.	III. k. 1. r. 38. l. (Migne II. köt. 931. l.)	— —
"	1206.	V. k. 1. r. 293. l.	— —
"	1206.	VII. k. 5. r. 170. l.	— —
"	1206.	VII. k. 5. r. 171. l.	— —
"	1207.	III. k. 1. r. 44. l. (Migne II. köt. 1173. l.)	— —

Pápa.	Év.	Fejér Cod. Dipl.	Árpádk. Új Ok- mánytár.
III. Incze.	1207.	III. k. 1. r. 49. l. (Migne II. köt. 1132. l.)	
"	1207.	III. k. 1. r. 53. l. (Migne II. köt. 1266. l.)	— —
"	1207.	III. k. 1. r. 54. l. (Migne II. köt. 1231. l.)	— —
"	1207.	— — —	I. k. 94. l.
"	1207.	— — —	I. k. 95. l.
"	1208.	III. k. 1. r. 56. és 69. ll.	— —
"	1203.	III. k. 1. r. 57. l. (Migne II. köt. 1449. l.)	— —
"	1208.	— — —	II. k. 99. l.
"	1209.	III. k. 1. r. 74. l. (Migne II. köt. 1334. l.)	— —
"	1209.	III. k. 1. r. 84. l.	— —
"	1209.	III. k. 1. r. 90. l. (Migne III. köt. 51. l.)	— —
"	1209.	III. k. 1. r. 91. l. (Migne III. köt. 50. l.)	— —
"	1209.	III. k. 1. r. 93. l.	— —
"	1209.	VII. k. 5. r. 175. l.	— —
"	1210.	III. k. 1. r. 97. l. (Migne III. köt. 368. l.)	— —
"	1210.	III. k. 1. r. 98. l. (Migne III. köt. 211. l.)	— —
"	1210.	III. k. 3. r. 99. l. (Migne III. köt. 284. l.)	— —
"	1211.	III. k. 1. r. 104. l. (Migne III. köt. 368. l.)	— —
"	1211.	III. k. 1. r. 110. l. (Migne III. köt. 369. l.)	— —
"	1211.	III. k. 1. r. 111. l.	— —
"	1211.	III. k. 1. r. 112. l. (Migne III. köt. 447. l.)	— —
"	1211.	III. k. 1. r. 113. l. (Migne III. köt. 448. l.)	— —
"	1212.	III. k. 1. r. 114. l. (Migne III. köt. 513. l.)	— —
"	1212.	III. k. 1. r. 128. l. (Migne III. köt. 757. l.)	— —

Pápa	Év	Fejér Cod. Dipl.	Árpádk. Új Ok- mánytár.
III. Incze.	1212.	III. k. 1. r. 129. l. (Migne III. köt. 515. l.)	— —
"	1212.	III. k. 1. r. 134. l. (Migne III. köt. 545. l.)	— —
"	1212.	VII. k. 5. r. 203. l.	— —
"	1212.	— —	I. köt. 127. l.
"	1213.	III. k. 1. r. 139. l. (Migne III. köt. 757. l.)	— —
"	1213.	III. k. 1. r. 140. l. (Migne III. köt. 865. l.)	— —
"	1213.	III. k. 1. r. 141. l. (Migne III. köt. 886. l.)	— —
"	1213.	III. k. 1. r. 142. l. (Migne III. köt. 823. l.)	— —
"	1214.	III. k. 1. r. 152. l.	— —
"	1214.	— —	I. köt. 136. l.
"	1215.	III. k. 1. r. 171. l.	— —
"	1215.	III. k. 1. r. 172. l.	— —
"	1215.	— —	I. köt. 137. l.
"	1216.	III. k. 1. r. 179. l.	— —
"	1216.	III. k. 1. r. 180. l.	— —
III. Honorius.	1217.	III. k. 1. r. 192. l.	— —
"	1217.	III. k. 1. r. 203. l.	— —
"	1217.	III. k. 1. r. 232. l.	— —
"	1217.	— —	I. köt. 146. l.
"	1217.	— —	I. köt. 147. l.
"	1218.	III. k. 1. r. 259. l.	— —
"	1218.	III. k. 1. r. 265. l.	— —
"	1218.	— —	I. köt. 150. l.
"	1218.	— —	I. köt. 154. l.
"	1218.	— —	I. köt. 160. l.
"	1219.	VII. k. 5. r. 220. l.	— —
"	1220.	III. k. 1. r. 291. l.	— —
"	1220.	III. k. 1. r. 292. l. (?)	— —
"	1220.	III. k. 1. r. 294. l.	— —
"	1221.	III. k. 1. r. 306. l.	— —
"	1221.	III. k. 1. r. 307. l.	— —
"	1221.	III. k. 1. r. 314. l.	— —
"	1221.	III. k. 1. r. 316. l.	— —

Pápa.	Év.	Fejér	Cod.	Dipl.	Árpádk.	új Ok-
III. Honorius.	1221.	III. k.	2. r.	348. l.	mauytár.	
"	1221.	VII. k.	5. r.	226. l.	—	—
"	1221.	VII. k.	5. r.	555. l.	—	—
"	1221.	—	—	—	I. k.	175. l.
"	1222.	III. k.	1. r.	383. l.	—	—
"	1222.	VII. k.	5. r.	229. l.	—	—
"	1223.	III. k.	1. r.	405. l.	—	—
"	1223.	III. k.	1. r.	416. l.	—	—
"	1223.	III. k.	1. r.	418. l.	—	—
"	1223.	III. k.	1. r.	419. l.	—	—
"	1223.	III. k.	1. r.	422. l.	—	—
"	1224.	III. k.	1. r.	432. l.	—	—
"	1224.	III. k.	1. r.	439. l.	—	—
"	1224.	III. k.	1. r.	449. l.	—	—
"	1224.	V. k.	1. r.	302. l.	—	—
"	1224.	—	—	—	I. k.	202. l.
"	1225.	III. k.	2. r.	19. l.	—	—
"	1225.	III. k.	2. r.	31. l.	—	—
"	1225.	III. k.	2. r.	50. l.	—	—
"	1226.	III. k.	2. r.	84. l.	—	—
"	1227.	III. k.	2. r.	100. l.	—	—
IX. Gergely.	1227.	III. k.	2. r.	112. l.	—	—
"	1227.	III. k.	2. r.	116. l.	—	—
"	1227.	VII. k.	5. r.	236. l.	—	—
"	1227.	—	—	—	I. k.	228. l.
"	1227.	—	—	—	I. k.	243. t.
"	1227.	—	—	—	I. k.	244. l.
"	1227.	—	—	—	I. k.	245. l.
"	1227.	—	—	—	I. k.	246. l.
"	1227.	—	—	—	I. k.	247. l.
"	1228.	—	—	—	I. k.	253. l.
"	1228.	—	—	—	I. k.	254. l.
"	1228.	—	—	—	I. k.	255. l.
"	1229.	III. k.	2. r.	170. l.	—	—
"	1229.	—	—	—	I. k.	264. l.
"	1229.	—	—	—	I. k.	265. l.
"	1230.	—	—	—	I. k.	272. l.
"	1230.	—	—	—	I. k.	277. l.

Pápa.	Év.	Fejér Cod.	Dipl.	Árpádk. új Okmánytár.
IX. Gergely.	1231.	III. k. 2. r.	244. l.	— —
"	1231.	VII. k. 1. r.	228. l.	— —
"	1231.	—	—	I. k. 285. l.
"	1231.	—	—	I. k. 287. l.
"	1231.	—	—	I. k. 288. l.
"	1231.	—	—	I. k. 289. l.
"	1232.	III. k. 2. r.	288. l.	— —
"	1232.	III. k. 2. r.	292. l.	— —
"	1232.	III. k. 2. r.	294. l.	— —
"	1232.	III. k. 2. r.	307. l.	— —
"	1232.	VII. k. 2. r.	232. l.	— —
"	1232.	—	—	I. k. 297. l.
"	1232.	—	—	I. k. 298. l.
"	1232.	—	—	I. k. 300. l.
"	1232.	—	—	I. k. 301. l.
"	1233.	III. k. 2. r.	339. l.	— —
"	1233.	VII. k. 5. r.	249. l.	— —
"	1234.	III. k. 2. r.	373. l.	— —
"	1234.	III. k. 2. r.	387. l.	— —
"	1234.	VII. k. 1. r.	237. l.	— —
"	1234.	VII. k. 1. r.	238. l.	— —
"	1234.	—	—	I. k. 316. l.
"	1234.	—	—	I. k. 317. l.
"	1235.	III. k. 2. r.	444. l.	— —
"	1235.	III. k. 2. r.	453. l.	— —
"	1235.	VII. k. 1. r.	250. l. (2)	— —
"	1235.	VII. k. 1. r.	251. l.	— —
"	1235.	VII. k. 1. r.	252. l.	— —
"	1235.	VII. k. 1. r.	253. l.	— —
"	1235.	VII. k. 1. r.	254. l.	— —
"	1235.	—	—	I. k. 333. l.
"	1235.	—	—	I. k. 334. l.
"	1235.	—	—	I. k. 336. l.
"	1235.	—	—	II. k. 30. l.
"	1235.	—	—	III. k. 113. l.
"	1236.	IV. k. 1. r.	33. l.	— —
"	1236.	IV. k. 1. r.	37. l.	— —

Pápa.	Év.	Fejér Cod.	Dipl.	Árpádk. új Okmánytár.
IX. Gergely.	1236.	IV. k. 1. r.	46. l.	— —
"	1236.	VII. k. 1. r.	255. l.	— —
"	1236.	VII. k. 1. r.	256 l. (2.)	— —
"	1236.	—	—	II. k. 41. l.
"	1237.	IV. k. 1. r.	96. l.	— —
"	1237.	—	—	II. k. 68. l.
"	1239.	VII. k. 1. r.	265. l.	— —
"	1240.	—	—	II. k. 102. l.
"	1240.	—	—	II. k. 103. l.
"	1241.	IV. k. 1. r.	215. l.	— —
"	1242.	VII. k. 5. r.	257. l.	— —
IV. Incze.	1243.	IV. k. 1. r.	282. l.	— —
"	1243.	IV. k. 1. r.	298. l.	— —
"	1243.	IV. k. 1. r.	303. l.	— —
"	1243.	VII. k. 5. r.	262. l. (2.)	— —
"	1244.	IV. k. 3. r.	556. l.	— —
"	1244.	—	—	II. k. 157. l.
"	1244.	—	—	II. k. 158. l.
"	1244.	—	—	II. k. 159. l.
"	1244.	—	—	II. k. 160. l.
"	1244.	—	—	II. k. 162. l.
"	1244.	—	—	II. k. 164. l.
"	1244.	—	—	II. k. 165. l.
"	1245.	IV. k. 1. r.	367. l.	— —
"	1245.	IV. k. 1. r.	368. l.	— —
"	1245.	IV. k. 1. r.	372. l.	— —
"	1245.	—	—	II. k. 169. l.
"	1246.	VI. k. 2. r.	364. l.	— —
"	1246.	VII. k. 5. r.	270. l.	— —
"	1247.	IV. k. 1. r.	458. l.	— —
"	1247.	IV. k. 1. r.	463. l.	— —
"	1247.	IV. k. 1. r.	464. l.	— —
"	1247.	IV. k. 1. r.	465. l.	— —
"	1247.	IV. k. 1. r.	475. l.	— —
"	1247.	IV. k. 1. r.	476. l.	— —
"	1247.	—	—	II. k. 196. l.
"	1247.	—	—	II. k. 197. l.

Pápa.	Év.	Fejér.	Cod.	Dipl.	Árpádk. új Ok- mánytár.
IV. Incze.	1249.	V. k.	1. r.	308. l.	— —
"	1250.	IV. k.	2. r.	76. l.	— —
"	1251.	VII. k.	5. r.	285. l.	— —
"	1251.	—	—	—	II. k. 220. l.
"	1252.	IV. k.	2. r.	123. l.	— —
"	1252.	IV. k.	2. r.	123. l. (2)	— —
"	1252.	—	—	—	II. k. 226. l.
"	1253.	IV. k.	2. r.	183. l.	— —
"	1253.	IV. k.	2. r.	184. l.	— —
"	1253.	IV. k.	2. r.	195. l.	— —
"	1253.	IV. k.	2. r.	198. l.	— —
"	1253.	IV. k.	2. r.	201. l.	— —
"	1253.	IV. k.	2. r.	202. l.	— —
"	1253.	IV. k.	2. r.	203. l.	— —
"	1254.	IV. k.	2. r.	236. l.	— —
"	1254.	IV. k.	2. r.	240. l.	— —
"	1254.	IV. k.	2. r.	250. l.	— —
"	1254.	IV. k.	2. r.	254. l.	— —
"	1254.	VII. k.	4. r.	107. l.	— —
"	1254.	VII. k.	4. r.	108. l.	— —
"	1254.	—	—	—	II. k. 249. l.
IV. Sándor.	1255.	IV. k.	2. r.	326. l.	— —
"	1255.	IV. k.	2. r.	327. l.	— —
"	1255.	IV. k.	2. r.	355. l.	— —
"	1256.	—	—	—	II. k. 272. l.
"	1256.	—	—	—	II. k. 274. l.
"	1257.	IV. k.	2. r.	436. l.	— —
"	1257.	IV. k.	2. r.	437. l.	— —
"	1258.	IV. k.	2. r.	448. l.	— —
"	1260.	IV. k.	3. r.	24. l.	— —
"	1260.	VII. k.	1. r.	314. l.	— —
"	1260.	VII. k.	4. r.	123. l.	— —
"	1260.	—	—	—	II. k. 325. l.
IV. Orbán.	1261.	—	—	—	III. k. 7. l.
"	1261.	—	—	—	III. k. 8. l.
"	1261.	—	—	—	III. k. 9. l.
"	1262.	IV. k.	3. r.	81. l.	— —

Pápa.	Év.	Fejér Cod.	Dipl.	Árpádk. új Ok- mánytár.
IV. Orbán.	1262.	IV. k. 3. r.	85. l.	— —
"	1262.	IV. k. 3. r.	86. l.	— —
"	1262.	IV. k. 3. r.	87. l.	— —
"	1262.	IV. k. 3. r.	91. l.	— —
"	1262.	VII. k. 5. r.	326. l.	— —
"	1263.	IV. k. 3. r.	165. l.	— —
"	1263.	IV. k. 3. r.	168. l.	— —
"	1264.	IV. k. 3. r.	217. l.	— —
"	1264.	IV. k. 3. r.	223. l.	— —
"	1264.	IV. k. 3. r.	232. l.	— —
IV. Kelemen.	1265.	VII. k. 1. r.	325. l.	— —
"	1266.	IV. k. 3. r.	347. l.	— —
"	1266.	— —	— —	III. k. 140. l.
"	1268.	IV. k. 3. r.	471. l.	— —
"	1268.	IV. k. 3. r.	472. l.	— —
"	1268.	VII. k. 3. r.	58. l.	— —
"	1271. (?)	V. k. 1. r.	168. l.	— —
X. Gergely.	1272.	V. k. 1. r.	270. l.	— —
"	1273.	V. k. 2. r.	134. l. (2)	— —
"	1273.	VII. k. 5. r.	381. l. (kivonat)	—
"	1275.	VII. k. 5. r.	402. l.	— —
V. Incze.	1276.	V. k. 2. r.	349. l.	— —
"	1276.	V. k. 2. r.	353. l.	— —
"	1276.	V. k. 2. r.	357. l.	— —
"	1276.	V. k. 2. r.	362. l.	— —
III. Miklós.	1278.	V. k. 2. r.	462. l.	— —
"	1278.	VII. k. 5. r.	439. l.	— —
"	1278.	VII. k. 5. r.	440. l.	— —
"	1280.	V. k. 3. r.	42. l.	— —
"	1280.	VII. k. 2. r.	80. l.	— —
II. Márton.	1281.	V. k. 3. r.	100. l. (kivonat)	—
"	1282.	VII. k. 5. r.	456. l.	— —
"	1285.	V. k. 3. r.	311. l.	— —
IV. Honorius.	1285.	VII. k. 5. r.	468. l. (kivonat)	—
"	1287.	V. k. 3. r.	363. l.	— —
IV. Miklós.	1288.	VII. k. 4. r.	209. l.	— —
"	1289.	VII. k. 5. r.	476. l.	— —

Pápa.	Év.	Fejér Cod.	Dipl.	Árpádk. Új Ok- mánytár.	
IV. Miklós.	1289.	VII. k.	5. r.	478 l.	— —
"	1290.	V. k.	3. r.	493. l.	— —
"	1290.	VII. k.	5. r.	486. l.	— —
"	1291.	VI. k.	1. r.	84. l.	— —
"	1291.	VI. k.	1. r.	131. l.	— —
"	1291.	VI. k.	1. r.	132. l.	— —
"	1291.	VII. k.	5. r.	489. l.	— —
"	1292.	VI. k.	1. r.	215. l.	— —
"	1292.	VI. k.	1. r.	216. l.	— —
VII. Bonifác.	1295 (?)	VI. k.	1. r.	350. l.	— —
"	1295.	VI. k.	1. r.	388. l.	— —
"	1296.	VI. k.	2. r.	53. l.	— —
"	1296.	VI. k.	2. r.	55. l.	— —
"	1297.	VI. k.	2. r.	59. l.	— —
"	1297.	VI. k.	2. r.	60. l.	— —
"	1297.	VI. k.	2. r.	62. l.	— —
"	1297.	VI. k.	2. r.	64. l.	— —
"	1298.	VI. k.	2. r.	154. l.	— —
"	1298.	VI. k.	2. r.	156. l.	— —
"	1298.	VI. k.	2. r.	157. l.	— —
"	1298.	VII. k.	5. r.	543. l.	— —
"	1299.	VI. k.	2. r.	222. l.	— —
"	1299.	VII. k.	4. r.	254. l.	— —
"	1330.	VII. k.	5. r.	564. l.	— —
"	1301.	VI. k.	2. r.	308. l.	— —
"	1301.	VI. k.	2. r.	312. l.	— —

III.

Árpádkori pápai bullák és levelek, melyeket Theiner első tett közzé.

Ezek a következők :

Pápa.	Év.	Theiner Monumentái I. kötet.
III. Honorius.	1217.	VIII. szám. 6. lap.
"	1217.	XI. sz. 7. l.
"	1217.	XII. sz. 7. l.

Pápa.	Év.	Theiner Monumentái I. kötet.
III. Honorius.	1217. . . .	XIII. sz. 8. l.
"	1218. . . .	XVI. sz. 9. l.
"	1218. . . .	XVIII. sz. 11. l.
"	1218. . . .	XIX. sz. 12. l.
"	1218. . . .	XX. sz. 12. l.
"	1218. . . .	XXIII. sz. 14. l.
"	1218. . . .	XXIV. sz. 15. l.
"	1218. . . .	XXV. sz. 16. l.
"	1218. . . .	XXVI. sz. 17. l.
"	1220. . . .	XLIV. sz. 26. l.
"	1221. . . .	XLIX. sz. 27. l.
"	1221. . . .	LVI. sz. 29. l.
"	1222. . . .	LXVI. sz. 33. l.
"	1222. . . .	LXXV. sz. 36. l.
"	1223. . . .	LXXX. sz. 39. l.
"	1223. . . .	LXXXIII. sz. 40. l.
"	1223. . . .	LXXXIX. sz. 43. l.
"	1224. . . .	XCVI. sz. 46. l.
"	1224. . . .	CVI. sz. 51. l.
"	1225. . . .	CXXIX. sz. 61. l.
"	1226. . . .	CXLVI. sz. 70. l.
"	1226. . . .	CXLVII. sz. 71. l.
"	1226. . . .	CXLVIII. sz. 71. l.
IX. Gergely.	1227. . . .	CLI. sz. 74. l.
"	1227. . . .	CLII. sz. 79. l.
"	1227. . . .	CLIII. sz. 85. l.
"	1230. . . .	CLXIV. sz. 92. l.
"	1231. . . .	CLXVI. sz. 93. l.
"	1232. . . .	CLXXVII. sz. 102. l.
"	1232. . . .	CLXXVIII. sz. 103. l.
Robert eszter- gami érsek s több magyar- országi főpap.	1234. . . .	CCVIII. sz. 123. l.
IX. Gergely.	1234. . . .	CCXVII. sz. 128. l.
"	1234. . . .	CCXVIII. sz. 128. l.
"	1234. . . .	CCXIX. sz. 129. l.

Pápa.	Év.	Theiner Monumentái I. kötet.
IX. Gergely.	1234.	CCXXI. sz. 129. l.
"	1234.	CCXXII. sz. 130. l.
"	1235.	CCXXX. sz. 133. l.
"	1235.	CCXXXIV. sz. 135. l.
"	1235.	CCXXXV. sz. 135. l.
"	1235.	CCXXXVI. sz. 135. l.
"	1235.	CCXXXVIII. sz. 136. l.
"	1235.	CCXL. sz. 136. l.
"	1235.	CCXLIII. sz. 138. l.
"	1235.	CCXLIV. sz. 138. l.
"	1235.	CCXLV. sz. 139. l.
"	1235.	CCXLVI. sz. 139. l.
"	1235.	CCL. sz. 141. l.
"	1236.	CCLI. sz. 142. l.
"	1236.	CCLIII. sz. 143. l.
"	1236.	CCLIV. sz. 143. l.
"	1236.	CCLVII. sz. 146. l.
"	1236.	CCLIX. sz. 147. l.
"	1236.	CCLX. sz. 147. l.
"	1236.	CCLXI. sz. 147. l.
"	1236.	CCLXV. sz. 149. l.
"	1236.	CCLXVI. sz. 150. l.
"	1236.	CCLXVII. sz. 150. l.
"	1237.	CCLXXII. sz. 154. l.
"	1237.	CCLXXIII. sz. 154. l.
"	1237.	CCLXXV. sz. 155. l.
"	1237.	CCLXXVI. sz. 155. l.
"	1237.	CCLXXVIII. sz. 156. l.
"	1237.	CCLXXIX. sz. 157. l.
"	1237.	CCLXXX. sz. 157. l.
"	1238.	CCLXXXIV. sz. 160. l.
"	1238.	CCLXXXV. sz. 161. l.
"	1238.	CCLXXXVI. sz. 161. l.
"	1238.	CCLXXXVII. sz. 161. l.
"	1238.	CCLXXXVIII. sz. 162. l.
"	1238.	CCXC. sz. 163. l.
"	1238.	CCXCII. sz. 164. l.

Pápa.	Év.	Theiner Monumentái I. kötet.
IX. Gergely.	1238. . . .	CCXCIV. sz. 164. l.
"	1238. . . .	CCXCVI. sz. 166. l.
"	1238. . . .	CCXCVII. sz. 166. l.
"	1238. . . .	CCXCVIII. sz. 166. l.
"	1240. . . .	CCCXVII. sz. 174. l.
"	1240. . . .	CCCXX. sz. 175. l.
"	1241. . . .	CCCXXIII. sz. 177. l.
"	1241. . . .	CCCXXIV. sz. 177. l.
"	1241. . . .	CCCXXV. sz. 177. l.
"	1241. . . .	CCCXXVII. sz. 178. l.
"	1241. . . .	CCCXXX. sz. 179. l.
"	1241. . . .	CCCXXXII. sz. 180. l.
"	1241. . . .	CCCXXXVI. sz. 183. l.
"	1241. . . .	CCCXLI. sz. 185. l.
IV. Incze.	1243. . . .	CCCXLVII. sz. 187. l.
"	1244. . . .	CCCLI. sz. 189. l.
"	1244. . . .	CCCLIII. sz. 190. l.
"	1244. . . .	CCCLV. sz. 191. l.
"	1244. . . .	CCCLVI. sz. 191. l.
"	1245. . . .	CCCLVII. sz. 192. l.
"	1245. . . .	CCCLVIII. sz. 192. l.
"	1245. . . .	CCCLXII. sz. 193. l.
"	1245. . . .	CCCLXV. sz. 196. l.
"	1245. . . .	CCCLXVI. sz. 198. l.
"	1245. . . .	CCCLXVIII. sz. 199. l.
"	1245. . . .	CCCLXX. sz. 200. l.
"	1245. . . .	CCCLXXI. sz. 201. l.
"	1246. . . .	CCCLXXIV. sz. 202. l.
"	1247. . . .	CCCLXXVIII. sz. 203. l.
"	1248. . . .	CCCLXXXIII. sz. 205. l.
"	1248. . . .	CCCLXXXIV. sz. 205. l.
"	1248. . . .	CCCLXXXVIII. sz. 206. l.
"	1249. . . .	CCCXC. sz. 207. l.
"	1250. . . .	CCCXCV. sz. 211. l.
"	1252. . . .	CCCXCVI. sz. 212. l.
"	1253. . . .	CCCXIX. sz. 216. l.
"	1253. . . .	CCCXIX. sz. 220. l.

		Theiner Monumentái		
		I. kötet.		
Pápa.	Év.			
IV. Incze.	1253.	. . .	CCCCXXV. sz.	223. l.
"	1253.	. . .	CCCCXXVI. sz.	224. l.
"	1253.	. . .	CCCCXXVII. sz.	224. l.
"	1254.	. . .	CCCCXXVIII. sz.	225. l.
"	1254.	. . .	CCCCXXIX. sz.	227. l.
"	1254.	. . .	CCCCXXXIII. sz.	227. l.
"	1254.	. . .	CCCCXLI. sz.	232. l.
IV. Sándor.	1255.	. . .	CCCCXLIV. sz.	234. l.
"	1256.	. . .	CCCCXLV. sz.	235. l.
"	1257.	. . .	CCCCXLVI. sz.	235. l.
"	1257.	. . .	CCCCXLVII. sz.	235. l.
"	1257.	. . .	CCCCXLVIII. sz.	235. l.
"	1257.	. . .	CCCCXLIX. sz.	236. l.
"	1258.	. . .	CCCCL. sz.	236. l.
"	1258.	. . .	CCCCLII. sz.	237. l.
"	1258.	. . .	CCCCLV. sz.	242. l.
"	1260.	. . .	CCCCLVI. sz.	242. l.
IV. Orbán.	1262.	. . .	CCCCLVII. sz.	243. l.
"	1262.	. . .	CCCCLIX. sz.	244. l.
"	1263.	. . .	CCCCLX. sz.	245. l.
"	1263.	. . .	CCCCLXI. sz.	246. l.
"	1263.	. . .	CCCCLXII. sz.	246. l.
"	1263.	. . .	CCCCLXIII. sz.	249. l.
"	1263.	. . .	CCCCLXV. sz.	250. l.
"	1263.	. . .	CCCCLXVI. sz.	251. l.
"	1263.	. . .	CCCCLXVII. sz.	251. l.
"	1263.	. . .	CCCCLXVIII. sz.	252. l.
"	1263.	. . .	CCCCLXIX. sz.	252. l.
"	1263.	. . .	CCCCLXX. sz.	254. l.
"	1263.	. . .	CCCCLXXI. sz.	254. l.
"	1263.	. . .	CCCCLXXII. sz.	255. l.
"	1264.	. . .	CCCCLXXIII. sz.	255. l.
"	1264.	. . .	CCCCLXXIV. sz.	258. l.
"	1264.	. . .	CCCCLXXV. sz.	258. l.
"	1264.	. . .	CCCCLXXVII. sz.	260. l.
"	1264.	. . .	CCCCLXXVIII. sz.	260. l.
"	1264.	. . .	CCCCLXXIX. sz.	261. l.

		Theiner Monumentái	
		I. kötet.	
Pápa.	Év.		
IV. Orbán.	1264.	CCCCLXXXII. sz.	263. l.
"	1264.	CCCCLXXXIV. sz.	265. l.
"	1264.	CCCCLXXXVI. sz.	266. l.
"	1264.	CCCCLXXXIX. sz.	267. l.
"	1264.	CCCCXC. sz.	267. l.
"	1264.	CCCCXCI. sz.	268. l.
"	1264.	CCCCXCII. sz.	269. l.
"	1264.	CCCCXCIII. sz.	269. l.
"	1264.	CCCCXCIV. sz.	271. l.
"	1264.	CCCCXCVI. sz.	272. l.
"	1264.	CCCCXCVII. sz.	272. l.
"	1264.	CCCCXCVIII. sz.	273. l.
"	1264.	D. sz.	273. l.
"	1264.	DII. sz.	274. l.
"	1264.	DV. sz.	276. l.
"	1264.	DVI. sz.	276. l.
"	1264.	DIX. sz.	277. l.
"	1264.	DX. sz.	278. l.
"	1264.	DXI. sz.	278. l.
IV. Kelemen.	1266.	DXVIII. sz.	284. l.
"	1266.	DXIX. sz.	287. l.
"	1266.	DXX. sz.	288. l.
"	1266.	DXXIV. sz.	291. l.
"	1266.	DXXV. sz.	292. l.
"	1268.	DXXVII. sz.	293. l.
X. Gergely.	1272.	DXXIX. sz.	295. l.
"	1272.	DXXX. sz.	299. l.
"	1272.	DXXXI. sz.	304. l.
"	1272.	DXXXIII. sz.	305. l.
Az olmticzi			
püspök.	1272.	DXXXV. sz.	306. l.
X. Gergely.	1275.	DXXXVI. sz.	310. l.
"	1275.	DXXXVII. sz.	316. l.
"	1275.	DXXXVIII. sz.	318. l.
"	1275.	DXXXIX. sz.	320. l.
XXI. János.	1277.	DXL. sz.	322. l.
III. Miklós.	1278.	DXLI. sz.	323. l.

		Theiner Monumentái I. kötet.	
Pápa.	Év.		
III. Miklós.	1278.	. . .	DXLII. sz. 324. l.
"	1278.	DXLIV. sz. 327. l.
"	1278.	DXLV. sz. 328. l.
"	1278.	DXLVI. sz. 329. l.
"	1278.	DXLVII. sz. 330. l.
"	1278.	DXLVIII. sz. 330. l.
"	1278.	DXLIX. sz. 330. l.
"	1278.	DL. sz. 336. l.
"	1278.	DLI. sz. 337. l.
"	1278.	DLII. sz. 337. l.
"	1278.	DLIII. sz. 337. l.
"	1279.	DLIV. sz. 338. l.
"	1279.	DLV. sz. 339. l.
"	1279.	DLVIII. sz. 344. l.
"	1279.	DLIX. sz. 344. l.
"	1279.	DLX. sz. 345. l.
"	1279.	DLXI. sz. 345. l.
"	1280.	DLXII. sz. 346. l.
"	1280.	DLXIII. sz. 346. l.
IV. Márton.	1282.	DLXVIII. sz. 350. l.
"	1282.	DLXIX. sz. 350. l.
IV. Honorius.	1285.	DLXXII. sz. 353. l.
"	1287.	DLXXIV. sz. 354. l.
"	1287.	DLXXV. sz. 355. l.
IV. Miklós.	1288.	DLXXVII. sz. 357. l.
"	1288.	DLXXVIII. sz. 358. l.
"	1288.	DLXXIX. sz. 359. l.
"	1288.	DLXXX. sz. 359. l.
"	1288.	DLXXXI. sz. 360. l.
"	1290.	DLXXXII. sz. 361. l.
"	1290.	DLXXXIII. sz. 362. l.
"	1290.	DLXXXIV. sz. 363. l.
"	1290.	DLXXXV. sz. 464. l.
"	1290.	DLXXXVI. sz. 365. l.
"	1290.	DLXXXVII. sz. 366. l.
"	1290.	DLXXXVIII. sz. 366. l.
"	1290.	DXC. sz. 368. l.

Pápa.	Év.	Theiner Monumentái I. kötet.
IV. Miklós.	1290.	DXCI. sz. 369. l.
"	1290.	DXCII. sz. 369. l.
"	1291.	DXCIII. sz. 370. l.
"	1291.	DXCVI. sz. 371. l.
"	1291.	DXCVII. sz. 372. l.
"	1291.	DCV. sz. 375. l.
"	1291.	DCVI. sz. 375. l.
"	1291.	DCIX. sz. 376. l.
"	1291.	DX. sz. 377. l.
"	1291.	DXI. sz. 378. l.
VIII. Bonifác.	1295.	DCXII. sz. 380. l.
"	1295.	DCXIII. sz. 381. l.
"	1298.	DCXIV. sz. 381. l.
"	1298.	DCXV. sz. 381. l.
"	1298.	DCXVI. sz. 382. l.

S így a 616 Árpádkori pápai bulla és levél közt 236 van, melyeket Theiner első tett közzé. Ide mindazáltal azokat is lehet számítani, melyeket teljesben megismertetett; a hová névszerint az eredetileg több párban, de különféle személyekhez kiadottak tartoznak, melyeknek eddig csak egyik példányát ismerjük, s melyeknek másod és illetőleg harmad példányát Theiner hozta napfényre. Ilyenek a következő számok : II. (1216); XLI. (1220); LXIII. (1221); XC., XCI. és XCV. (1224); CLX. (1229); CCXCIX. (1238); CCC (1239); CCCXXIX., CCCXXXI., CCCXXXVII. és CCCXXXIX. (1241.); CCCXCVIII. (1252.), CCCXXII. és CCCXXIII. (1253.); CCCXXIX. (1254.); CCCCLXXXV. (1264.).

